Donated to
The Academy of Sanskrit Research
Melkote - (Karnataka) (BY)
M. O. S. Iyengar,
B E., M.I.E.,
Retired Deputy Chief Engineer
Southern Railway.

శ్రీ

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీసున్దరజామాతృమునయే నమః.

పరమకారుణికరాన అఴ్గియ మణవాళచ్చీయర్ తన్నారి
యపోతముడన్ అన్బోడు తిరువాయ్మలర్న్దరుళియ

తత్త్వనిరూపణమ్.

ఇన్దగ్రన్థమ్

ప్రమాణత్తిఱట్టుడనుమ్, టిప్పణికళుడనుమ్

శ్రీపరమహంసేత్యాది

గోమఠం - పేరరుళాళ రామానుజజీయర్ స్వామి నియమనత్తాల్

శ్రీమదిత్యాది

పు - ఇళైయవిల్లి రామానుజాచార్య కటాక్షపాత్రభూతరాన

అయోధ్యా రామానుజజీయరెన్గిఱ
శ్రీరఙ్గనారాయణ జీయర్స్వామికళాల్

అనేక శ్రీకోశఙ్గళిన్ సహాయత్తినాల్
పరిశోధిక్కప్పట్టు,

ఆర్. వేంకటేశ్వరకంపెనియారాలే

సాధారణసంవత్సరత్తిల్

స్వకీయానన్ద ముద్రాక్షరశాలైయిల్ అచ్చిట్టు
ప్రచురంశెయ్యప్పట్టతు.

1910

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

విషయసూచికా.

ద్వితీయాధికారః.

తృతీయాధికారః.

చతుర్థాధికారః.

పఞ్చమాధికారః.

పు. పం.

సప్తమాధికారః.

	ప్రు.	పం.
[illegible] పూర్వ [illegible]ద్వా[illegible]ణమ్	౧౪౬	౧౦
దృష్టాన్తా[illegible] పూర్వోక్త[illegible] పూర్వకం స[illegible]మ్	౧౪౭	౫
శ్వేతాశ్వతరస్థ ‘తతో యదుత్తరతరమ్’ ఇత్యాదివాక్యగత శఙ్కానిరాకరణమ్	౧౪౭	౨౦
ఉపక్రమాధికరణన్యాయనిరూపణముమ్ తత్సమన్వయముమ్	౧౫౦	౧
పూర్వోక్త ‘తతో యదుత్తరతరమ్’ ఇత్యాదివాక్యత్తిల్ శఙ్కాన్తరముమ్ తత్సమాధానముమ్	౧౫౨	౩
తత్రైవహేత్వన్తరఙ్గళ్	౧౫౨	౧౪
తత్ప్రకరణగత ‘సర్వాననశిరోగ్రీవః’ ఇత్యాదిక్కు నారాయణపరత్వసమర్థనమ్	౧౫౩	౩
‘అథయదిదమస్మిన్’ ఇత్యాదిక్కు నారాయణపరత్వసమర్థనమ్	౧౫౩	౧౦
ఉక్తార్థత్తిల్ వాక్యకారసంవాదమ్	౧౫౪	౧౫
తుల్యన్యాయాత్ ‘దహ్రంవిపాప్మమ్’ ఇత్యాదిక్కు నారాయణపరత్వసమర్థనమ్	౧౫౪	౧౯
‘యద్వేదాదౌ’ ఇత్యాదిశ్రుత్యర్థవర్ణనమ్	౧౫౫	౩
‘కారణన్తు ధ్యేయః’ ఇత్యాదిక్కు నారాయణపరత్వసమర్థనమ్	౧౫౬	౩
తస్యైవహేత్వన్తరఙ్గళ్	౧౫౬	౧౩
‘పరమేవ్యోమన్’ ఎన్గిఱవిడత్తిల్ పరమవ్యోమశబ్దత్తుక్కు పరమపదవాచకత్వాభావనిరాకరణమ్ ...	౧౫౭	౫
‘అహమేకః ప్రథమమాసమ్’ ఇత్యాదిశ్రుతిక్కు భావముమ్, అతుక్కు దృష్టాన్తఙ్గళుమ్	౧౫౮	౩
ఇతఱ్కు సూత్రకారసంవాదమ్	౧౬౦	౬

విషయసూచికై ముఱ్ఱిఱ్ఱు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.
శ్రీసున్దరజామాతృమునయే నమః.
శ్రీమద్వరవరమునయే నమః

పీ ఠి కై.

పరమకారుణికరాన పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళాయ్, సకలశాస్త్రసారాసారవివేకకుశలరాయ్, పన్నీరాయిరప్పడి, దీప ప్రకాశికై, తత్త్వసంగ్రహం, రహస్యత్రయవివరణం, రహస్య చూడామణి, అధ్యాత్మచిన్తై, వివరణమాలై, ముదలాన ప్రబంధఙ్గళైరుళిచ్చెయ్త అழగియ మణవాళచ్చీయర్ సకలచేతనోజ్జీవనార్థమాగ వన్చ్చేడరుళిచ్చెయ్ద తత్త్వనిరూపణమ్, ఎన్గిఱగ్రన్థం తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానాదికళిల్ ప్రమాణమాగ వెళ్ళుతప్పట్టుళ్ళతాకైయాలే తత్త్వజిజ్ఞాసుక్కళాన సర్వర్క్కుమాదరణీయమాక క్కడవతు.

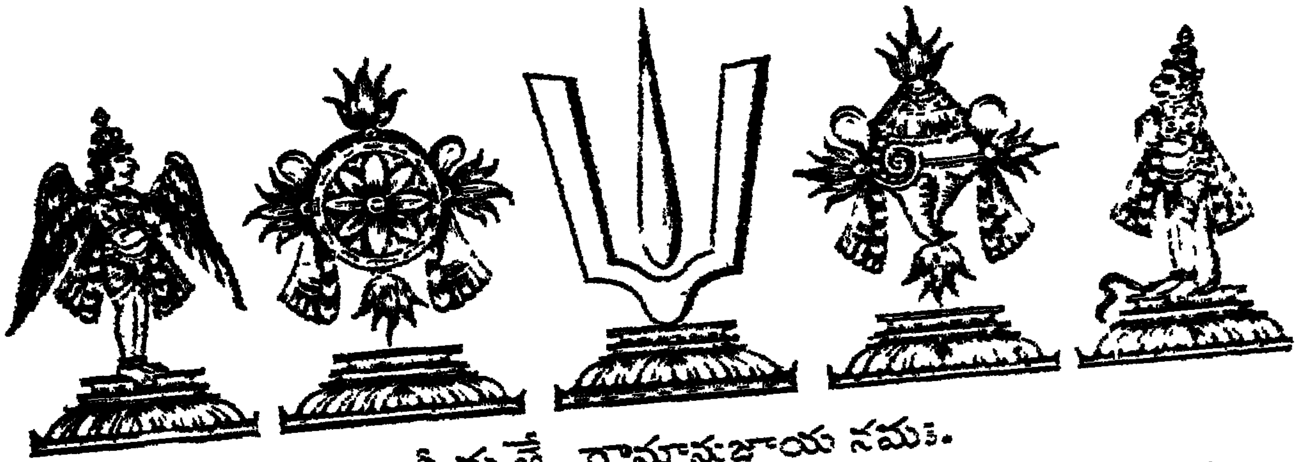
శ్రీమదిత్యాది శ్రీపరమహంసేత్యాది గోమఠం పేరరుళాళ రామానుజజీయర్ స్వామికోశమ్ (అపూర్ణం)(౧) శ్రీపెరుమ్బూతూర్-కో-క-ఇళైయవల్లి దొడ్డైయాచార్యర్ తిరుమాళికైకోశమ్,(౧) తిరువణ్కారత్తై రాఘవాచార్యర్ స్వామికోశమ్ (౧) ఆక మూన్తైయుమ్కొణ్డు యథామతి పరిశోధిత్తు ప్రమాణాకరాదికళుడన్ అచ్చిడప్పట్టతు.

పిశ్రైతిరత్రమ్.

పుట.	పఙ్క్తి.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౩	౪	ధూమాది	ధూమాగ్ని
౫	౧౫	శీక్షా	శిక్షా
,,	౧౬	శీక్షై	శిక్షై
౮	౧౦	వంశ	వంశో
,,	౧౬	2	3
,,	౧౮	1 (వాయు...) 2	1. 2. (వాయు...)
౧౧	౧౩	ఐంశ	ఐంశో
౧౮	౧౨	†	‡
,,	౧౩	‡	†
౨౪	౭	నిర్దేశ	నిర్దేశాహ్న
౨౬	౨౩	భార-శా-మో	భార-శా-మో-౨౯౧-౧౦,౧౧
౩౨	౭	తన్మాత్రావృత	తన్మాత్రావృతత్వ
,,	౬	సహకారత్వ	సహకారిత్వ
౩౪	౫	తృతీయిలుం	తృతీయుం
౩౫	౯	ఇవ్వాణ్డతు	ఇవ్వాణత్తు
,,	౧౩	బ్రహ్మ	బ్రహ్మో
౩౫	౨౧	౨ ( )	౨. (వి-పు. ౧-౩-౧౬).
౩౯	౨	గభస్తిమత్తెస్మమ్ (౪)	(౪)గభస్తిమత్తెస్మమ్శోల్లస్టట్ట
౪౦	౨	నిష్క్రిమ్యాత్తి)	నిష్క్రమ్యాత్తి
,,	౧౮	మెను	మెన్ను
౬౦	౧౬	ఎళు	ఎళ్ళు
౬౨	౧౬	శ్లేషి	శ్లేశి

పుట.	పఙ్క్తి	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౬౭	౪	కర్త్రయోగ్యతా	కర్త్రాయోగ్యతా
౬౮	౧౦	పాప్తనః	పాప్తానః
,,	౩౪	2 (భారత-ఉద్యోగ)	2.(భారత-ఉద్యోగ.౯౮-౫)
౭౦	౫	'స్మరణ'	'సంస్మరణ'
౭౧	౧	*కేన్ద్ర)	న్ద్ర)
౮౧	౧౫	విషయఙ్గళుకు	విషయఙ్గళుక్కు
౮౩	౩.౩	:నగ	† నగ
౮౦	౮	* సుఖ	సుఖ
,,	౧౦	" అహం "	*" అహం "
,,	౩౦	వైకల్యమ్,	వైకల్యమ్ ;
౮౫	౬	సిద్ధి-	సిద్ధి
,,	౩౦	{ మోక్షస్య- / అన్తరాయః-	మోక్షస్య, / అన్తరాయః, }
౮౯	౭	నగసర్గం,	నగసర్గం
౮౬		జార్.	జార్-
౮౭	౧౯	కమ్బ	కమ్బ
౧౦౫	౧౪	నామ"	నామ" 2
౧౩౦	౩౧	ప్రోక్తం	ప్రోతం
౧౩౫	౧౪	వస్తుమళ్చ"	వస్తుమళ్చ" 7
౧౩౯	౫	ప్రపుధీహీష	ప్రపుధీహి
౧౦౯	౧	అన్యా	అగ్నాఽ

ఇప్పడి యిన్నుం శిలవుణ్డాయిరుక్కుమాన్గైయాల్ పెరియోర్కళ్
అవత్తైయుం తిరుత్తిక్కొళ్ళక్కడవతు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

వాదికేసరి య్యగియమణవాళచ్చీయరరుళిచ్చెయ్ద

తత్త్వనిరూపణమ్.

గ్రన్థకర్తృతనియన్.

సున్దరజామాతృమునేః ప్రపద్యే చరణామ్బుజమ్ ।
సంసారార్ణవసమ్మగ్నజన్తుసన్తారపోతకమ్ ॥
అస్మద్ధితపరిత్రాణప్రేమప్రద్రాణమానసమ్ ।
వాదికేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరంమునిమ్ ॥

మంగళాచరణమ్.

అభయప్రదనామాన మస్మద్గురు మహంభజే ।
యత్కటాక్షోదయం జన్తు రపునర్జన్మతాజ్జితః ॥ ౧
మానమేయమయం సర్వం మతం యస్మిన్నవస్థితమ్ ।
సమస్తజగదాధారం తన్నమామి శ్రియఃపతిమ్ ॥ ౨
భగవన్తం యతివరం ప్రణిపత్య గురూనపి ।
తత్ప్రసాదాత్కరిష్యేఽహం సమ్యక్తత్త్వనిరూపణమ్ ॥ 3

లోకత్తిల్ పరీక్షకరానార్, ప్రమాణత్తాలే ప్రమేయత్తై నిశ్చయిక్కక్కడవర్గళాయిరుప్పర్గళ్.

ప్రమాణమావదు – యథావస్థితార్థానురూపమాయిరుక్కుమ్. ఆగైయాల్ 'సమ్యగనుభవసాధనం ప్రమాణం' ఎన్ఱు

శొల్లుకిఱ నైయ్యాయికాదిగళైప్పోలే కరణప్రామాణ్యం శొల్లుగైయన్ఱియే జ్ఞానప్రామాణ్యం శొల్లుగై సిద్ధాన్తిగళుక్కు అభిమతమాయిఱుక్కుమ్. ప్రమాణఙ్గళ్ - ప్రత్యక్షమెన్ఱుమ్, అనుమానమెన్ఱుమ్, ఆగమమెన్ఱుమ్, ఉపమానమెన్ఱుమ్, అర్థాపత్తియెన్ఱుమ్, అభావ మెన్ఱుమ్, సమ్భవ మెన్ఱుమ్, ఐతిహ్యమెన్ఱుమ్, ఎట్టువగైయాయ్చ్చొల్లువర్గళ్.

ఇవిల్[1] చార్వాకర్ ప్రత్యక్షమొన్ఱుమే ప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

వైశేషికరుం, బౌద్ధరుం, అత్తోడే యనుమానత్తైయుం కూట్టి క్కొణ్డిరణ్డుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

నైయ్యాయికరిల్ భూషణమతత్తిలుళ్ళార్ - అవైత్తోడే ఆగమత్తైయుం కూట్టి మూన్ఱుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

ఉదయనమతత్తిలుళ్ళార్ - అవైత్తోడే యుపమానత్తైయుం కూట్టి నాలుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

ప్రాభాకరర్-అవైత్తోడే అర్థాపత్తియైయుం కూట్టి ఐన్దుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

భాట్టర్-అవైత్తోడే అభావత్తైయుంకూట్టి యాఱుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

ఐతిహాసికర్ - అవైత్తోడు సమ్భవత్తైయుమ్, ఐతిహ్యత్తైయుం కూట్టి యెట్టుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

---

1 " ప్రత్యక్షమేకం చార్వాకాః కణాదసుగతౌపునః । అనుమానంచ తచ్చాపి సాఙ్ఖ్యాశ్శబ్దంచ తేఅపి । న్యాయైకదేశినోఽప్యేవముపమానంచ కేచన । అర్థాపత్త్యాసహైతాని చత్వార్యాహ ప్రభాకరః । అభావషష్ఠాన్యేతాని భాట్టావేదాన్తినస్తథా । సమ్భవైతిహ్యయుక్తాని తానిపౌరాణికాజగుః "

౧. ఇవఱ్ఱిల్ ప్రత్యక్షమావదు—ఇన్ద్రియఙ్గళుక్కు అర్థఙ్గళోడుణ్డాన సన్నికర్షత్తాలే యపరోక్షమాగప్పిఱక్కుం జ్ఞానమ్.

౨. అనుమానమావదు - వ్యాప్తమానలిఙ్గపరామర్శత్తాలే వ్యాపకమాన సాధ్యవిషయకజ్ఞానమ్. అదావదు - ధూమాదిగళుడైయ నిత్యసహచారత్తై మహానసాదిగళిలే కణ్డవర్ పర్వతగతమాన ధూమదర్శనత్తాలే యగ్నియుణ్డెన్ఱఱిది యిడుగై.

౩. ఆగమమావదు—ఆప్తోపదేశమ్. అదావదు - వేదవైదికవచనఙ్గళ్.

౪. ఉపమానమావదు—సదృశవస్తుదర్శనత్తిల్ పూర్వదృష్టసాదృశ్యజ్ఞానమ్. అదావదు - మున్బే గోవైక్కణ్డవర్ పిన్బు గవయత్తైక్కణ్డాల్ గోసదృశంగవయమెన్ఱు పిఱక్కిఱసాదృశ్యబుద్ధి.

౫. అర్థాపత్తియావదు—అనుపపద్యమానమానవర్థత్తైక్కణ్డాల్ అదుక్కుపపాదకమాన వర్థాన్తరత్తైక్కల్పిక్కై. అదావదు-జీవిక్కిఱపురుషనై గృహత్తిల్ కాణాదొழிన్దాల్ పుఱమ్బేపోనానాగక్కల్పిక్కిఱజ్ఞానమ్.

౬. అభావమావదు—ఒన్ఱినుడైయ యిల్లామైయై సాధిత్తుక్కొడుక్కిఱ జ్ఞానమ్. అదావదు - ఇన్దభూతలత్తిలే ఘటమిల్లై యెన్ఱు పిఱక్కిఱజ్ఞానం ముదలానవై.

౭. సమ్భవమావదు—ఆయిరత్తిల్ ఒన్ఱుం, కడలిల్ కుళప్పడియుం కూడుమెన్ఱు పిఱక్కుమ్ అఱివు.

౮. ఐతిహ్యమావదు—లోకప్రసిద్ధమాన వార్త్తైయైక్కొణ్డు అర్థనిశ్చయంపణ్ణుగై.

ఇవట్రిల్ ప్రత్యక్షత్తైయుం, అనుమానత్తైయుం, ఆగమత్తైయుమిమ్మూన్ఱైయుమ్ వైదికర్ ప్రమాణమాగప్ పరిగ్రహిక్కిఱార్గళ్. అదిల్ ఆప్తోపదేశరూపమాన ఆగమత్తై, అపౌరుషేయమాగైయాలే భ్రమ విప్రలమ్భాదిదోషరహిత నిత్యప్రమాణమాగైయాల్ ఆప్తోపదేశమెన్ఱు వేదత్తైయుం, తన్మూలమాన మునివచనాదిగళైయుమ్ శొల్లువార్గళ్. ఇవై స్వార్థత్తిల్ ప్రమాణమామిడత్తిల్ బౌద్ధాదిగళుక్కుప్పోలే [1]ప్రామాణ్యం స్వాభావికమాయ్, [2]అప్రామాణ్యం గుణకృతమాయుం, నైయ్యాయికాదిగళుక్కుప్పోలే అప్రామాణ్యం దోషకృతమాయుం ప్రామాణ్యం గుణకృతమాయుమ్ఇరుక్కైయన్ఱిక్కే సర్వప్రకారత్తిలుం ప్రామాణ్యం స్వతస్సిద్ధమాయ్ అప్రామాణ్యం దోషకృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇప్పడి స్వతస్సిద్ధప్రమాణఙ్గళాన ఇమ్మూన్ఱిలుం, ప్రత్యక్షానుమానఙ్గళ్ - ఇన్ద్రియగ్రహణయోగ్యఙ్గళిల్ ప్రమాణఙ్గళాయిరుక్కుమ్. అతీన్ద్రియార్థత్తిల్ ప్రమాణమాయ్ అఱివదు-వేదమొన్ఱుమే.

ఇదుదాన్ తనక్కు [3]ప్రకారఙ్గళాన స్మృతీతిహాసపురాణన్యాయమీమాంసైగళోడేకూడి సవిభూతికనాన సర్వేశ్వరనుడైయ వైభవత్తై ప్రతిపాదిక్కైయిలే తత్పరమాయిరుక్కుమ్.

అదిల్ కర్మప్రతిపాదకమాన పూర్వభాగం-భగవదారాధనవిధియిలే తత్పరమాయిరుక్కుమ్ ; బ్రహ్మప్రతిపాదకమాన ఉత్త

1 అప్రామాణ్యం. ఇతి, ౨-3. 2 ప్రామాణ్యం, ఇతి, ౨-3: పా.
3 ఉపకరణఙ్గళాన, ఇతి ౨. పు. ఉపకారఙ్గళాన ఇతి, 3. పా.

రభాగం–భగవానుడైయ స్వరూపరూపగుణవిభూతి చేష్టితఙ్గళై యఱివిత్తు యవనై ప్రాపిక్కైక్కుయిలే తత్పరమాయిరుక్కుమ్.

అగ్గైయాలే [1]"వేదైశ్చసర్వైరహమేవ వేద్యః" ఎన్ఱు భగవాన్ తానేయరుళిచ్చెయ్దపడియే కృత్స్నవేదముం సర్వేశ్వరనైయే ప్రతిపాదియానిఱ్కుమ్.

ఇన్ద ప్రత్యక్షానుమానాఽగమఙ్గళ్ మూన్ఱిలుం - అల్లాద వైన్దుప్రమాణఙ్గళుమన్తర్భవిక్కుమ్. అదిల్ ఉపమానముమ్, అర్థాపత్తియుమ్, సమ్భవముమ్ వ్యాప్తిసహకృతమాయిరుక్కైయాలే అనుమానత్తిలే అన్తర్భవిక్కుమ్. ఐతిహ్యం-శబ్దజన్యమాగైయాలే ఆగమత్తిలే అన్తర్భవిక్కుమ్. అభావం-భావాన్తరపర్యవసాయియాగైయాలే యథాయోగం ప్రత్యక్షాదిగళ్ మూన్ఱిలుమ్ అన్తర్భవిక్కుమ్.

ఇప్పడి స్వతస్సిద్ధప్రమాణభావత్తైయుడైయవైయాయ్, ఋగ్యజుస్సామాఽథర్వణరూపచాతుర్విధ్యత్తైయుడైయ వేదఙ్గళుక్కు [2]"శిక్షా-వ్యాకరణం-నిరుక్తం-ఛన్దోవిచితిః-కల్పసూత్రం-జ్యోతిశ్శాస్త్రమ్" ఎన్ఱు అఙ్గఙ్గళ్ ఆఱాయిరుక్కుమ్.

౧. అదిల్ శిక్షైయావదు–వర్ణస్వరమాత్రాది నిరూపణం పణ్ణుం శాస్త్రమ్.

౨. వ్యాకరణమావదు – ప్రకృతిప్రత్యయాదిముఖత్తాలే అర్థాభిధాయకమానపదఙ్గళై నిరూపిక్కుం శాస్త్రమ్.

---

1 (గీతా-౧౫-౧౫.) 2 (ఆపస్త-ధర్మే. ౨-ప్రశ్నం. 3-పటల. ౮-ఖం. ౧౧-సూ.)

3. నిరుక్తమావదు - అక్షరసామ్యమాత్రత్తాలే పదఙ్గళిల్ అర్థత్తై నిరూపిక్కుం శాస్త్రమ్.

౪. ఛన్దోవిచితియావదు—గాయత్రీ - ఉష్ణిక్ - అనుష్టుప్-త్రిష్టుప్ - బృహతీ - పఙ్క్తి [1]జగతీ ఎన్గిఱ సప్తఛన్దస్సుకళై నిరూపిక్కుం శాస్త్రమ్.

౫. కల్పసూత్రమావదు – వేదార్థానుష్ఠానప్రకార నిరూపణం పణ్ణుమ్ శాస్త్రమ్.

౬. జ్యోతిషమావదు—అధ్యయనానుష్ఠానఙ్గళుడైయ కాలనియమం పణ్ణుంశాస్త్రమ్.

[2]«ఛన్దఃపాదౌ శబ్దశాస్త్రంచ వక్త్రం కల్పః పాణీ జ్యోతిషం చక్షుషీ చ। శిక్షా ఘ్రాణం శ్రోత్రమేతన్నిరుక్తం వేదస్యాఙ్గాన్యాహురేతాని షట్ చ" ఎన్ఱు అవయవరూపఙ్గళాగవుం నిరూపిప్పర్ గళ్.

ఇప్పడి సాఙ్గమాన వేదఙ్గళినుడైయ అర్థౌచిత్యత్తై, ప్రమాణాదినిరూపణఙ్గళాలుం,తర్కమర్యాదైయాలుం ప్రతిపాదిక్కక్కడవదాయిరుక్కుమ్ న్యాయశాస్త్రమ్.

మీమాంసైయావదు – వేదవేదాన్తార్థఙ్గళుడైయ అర్థగమకత్వత్తుక్కుపయుక్తమాగ పూర్వపక్షసిద్ధాన్తరూపేణ పణ్ణాన విచారమ్. ఇదుదాన్ పూర్వమీమాంసై యుత్తరమీమాంసై యెన్గిఱభేదేన ప్రసిద్ధమాగైయాలుం, కర్మబ్రహ్మరూపేణ ప్రతిపాద్యార్థభేదత్తాలుం, 'జైమినీయం, బాదరాయణీయం' ఎన్గిఱ కర్తృభేదత్తాలుం, శాస్త్రభేదముణ్డెన్గిఱశఙ్కైక్కు విషయమాయిరున్దదేయాగిలుం-నిరూపణీయమాన వేదమ్ ఉపనిషద్విశిష్టమాగై

1 అత్ర 'శక్వకీ' ఇతి సర్వత్రపా. 2.

యాలే ఏకమాగైయాలుం, రథగోపురాది నిర్మాణత్తిల్ పోల్ కర్తృభేద మప్రయోజనమాగైయాలుం, [1]"సుమన్తం జైమినం పైలం శుకంచైవ స్వమాత్మజం । వేదానధ్యాపయామాస" ఎన్ఱిత్యాదివచనత్తాలే జైమిని శ్రీవేదవ్యాసభగవానుక్కు నేరే శిష్యనాగైయాలుం, [2]"ద్వీపే బదరికామధ్యే బాదరాయణమచ్యుతం । పరాశరాత్సత్యవతీ పుత్రంలేభే పరన్తపమ్" ఎన్ఱు శ్రీపారాశర్యన్ బాదరాయణనాగైయాలుం [3]"యజ్ఞేన దానేన తపసాఽనాశకేన బ్రాహ్మణా వివిదిషన్తి" ఎన్ఱు బ్రహ్మజ్ఞానత్తుక్కు కర్మాపేక్షై యుణ్డాగైయాలుం, కార్యార్థ వ్యుత్పత్తియోపాది [4]'అత్రాఽన్తేవిధిః' ఎన్ఙిఱ ముదలానవాక్యఙ్గళిలే పురుషార్థభూతమాన సిద్ధార్థత్తిలుం వ్యుత్పత్తి యుణ్డాగైయాలుం, కార్యరూపం-వేదార్థమానాలుం దుఃఖాసమ్భిన్నదేశ విశేష స్వర్గాదికళ్ పోలవుం, రాత్రిసత్రప్రతిష్ఠాదికళ్ పోలవు ముపాసనరూపమానకార్యత్తిలే అధికృతనాన పురుషనుక్కు ఫలమాన బ్రహ్మస్వరూపరూపగుణవిభవాదిగళ్ స్వార్థఙ్గళిల్ వేదాన్తవాక్యఙ్గళ్ ప్రమాణమాగైయాలుం, [5]"సంహితమేతచ్ఛారీరకం జైమినీయేన షోడశలక్షణేనేతి శాస్త్రైకత్వసిద్ధిః" ఎన్ఱు వృత్తికారవచన ముణ్డాగైయాలుం, "మీమాంసాశాస్త్రం [6]'అథాతో ధర్మజిజ్ఞాసా' ఇత్యారభ్య [7]'అనావృత్తిశ్శబ్దాదనావృత్తిశ్శబ్దాత్' ఇత్యేతదన్తం సఙ్గతి విశేషేణ విశిష్టక్రమమ్" ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారవచనముణ్డాగైయాలుమ్ ఏకశాస్త్రమాయిరుక్కుమ్.

---

1 (భారతే-శాన్తి-మోక్ష-౩౪౧-౧౯-ఆది-చ-౬౩-౯౨.) 2 (భారతే-ఆది.) 3 (బృహ-ఉప-౬-౪-౨౨). 4 (శ్రీరఙ్గరాజస్తవే.ఉత్తర. ౨౨) 5 (బోధాయనః.) 6 (పూర్వ-మీ-సూ.౧-౧-౧.) 7 (బ్ర-సూ.౪-౪-౨౨.)

అదిల్ [1] "ప్రాయేణ పూర్వభాగార్థ పూరణం ధర్మశాస్త్రతః। ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదాన్తార్థః ప్రకాశ్యతే" ఎన్గిఱపడియే ఆచారవ్యవహార ప్రాయశ్చిత్తరూపప్రతిపాదకమానధర్మశాస్త్రం-కర్మప్రతిపాదకమాన పూర్వభాగార్థోపబృంహణం పణ్ణుగిఱదు; ఇతిహాసపురాణఙ్గళ్ - బ్రహ్మప్రతిపాదకమాన వుత్తరభాగార్థోపబృంహణం పణ్ణుగిఱదు.

ధర్మశాస్త్రఙ్గళుమితిహాస పురాణఙ్గళుం-వేదత్తినుడైయవర్థత్తుక్కు వైశద్యహేతువాయ్ క్కొణ్డుపబృంహణఙ్గళా యిరుక్కుమ్.

అదిల్ పురాణమావదు-[2]"సర్గశ్చప్రతిసర్గశ్చ వంశమన్వన్తరాణిచ। వంశానుచరితంచేతి పురాణం పఞ్చలక్షణమ్" ఎన్ఱు సృష్టిసంహారఙ్గళుం, వంశఙ్గళుం, మన్వన్తరఙ్గళుం, వంశానుచరితఙ్గళుమ్ ఆగిఱ పఞ్చలక్షణత్తై యుడైత్తా యిరుక్కుఱ బ్రాహ్మపాద్మవైష్ణవం ముదలాన గ్రన్థరాశి.

ఇతిహాసమావదు-ఇన్ద లక్షణనియమాపేక్షై యన్ఱియే శ్రీరామాయణం, మహాభారతం, శ్రీ విష్ణుధర్మాదియాన గ్రన్థరాశి. ఇవైత్తిల్ [2] " పురాణన్యాయమీమాంసాధర్మశాస్త్రాఙ్గమిశ్రి

---

1 (వాయుపు పూర్వ॰౪-౧౦.) 2 పఞ్చలక్షణలక్షితమానపురాణఙ్గళ్ - అల్పపురాణమెన్ఱుం, దశలక్షణలక్షితమానవైకళ్ - మహాపురాణమెన్ఱుం శిలర్ శొల్లువర్గళ్. అప్పడియే భాగవతత్తిల్ ౧౨స్క॰ 'సర్గోస్యాథవిసర్గశ్చ వృత్తిరక్షాన్తరాణిచ । వంశోవంశానుచరితం సంస్థాహేతురపాశ్రయః ॥ దశభిర్లక్షణైర్యుక్తం పురాణంతద్విదోవిదుః । కేచిత్పఞ్చవిధంబ్రహ్మన్ మహదల్పవ్యవస్థయా' ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టదు. ఇన్దవచనత్తుక్కు విరోధం వారామల్ కొళ్ళవుమ్.
3 (మనుస్మృతి.)

తాః । వేదాస్థానానివిద్యానాం ధర్మస్యచ చతుర్దశ" ఎన్ఱు ధర్మ విద్యాస్థానఙ్గళ్ పదినాలాగమనువుంశొన్నార్. ఇవ్విడత్తిల్ విద్యాస్థానమాగ పురాణమొన్ఱుమే పరిగణితమాయిరుక్క యితిహాసత్తైయుం కూట్టువానెన్నెన్నిల్,—[1]"ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదం సముపబృంహయేత్ । బిభేత్యల్పశ్రుతాద్వేదః మామయం ప్రతరిష్యతి [2]" ఎన్ఱు వేదోపబృంహణార్థమాగ పరిగ్రహీతమాగైయాలుం, [3]"ఇతిహాసః పురాణం" [4]ఎన్ఱు శ్రుతియిలుం సహపఠితమాగైయాలుం, [5]"ఇతిహాసపురాణం పఞ్చమమ్" ఎన్ఱు అల్పాచ్తరమన్ఱియుమక్క అభ్యర్హిత మాగైయాలే పూర్వప్రయుక్తమాన యితిహాసత్తుక్కు పురాణాద్వైలక్షణ్య ముణ్డాగైయాలుమిన్దపురాణశబ్ద మితిహాసత్తుక్కు ముపలక్షణ మాగక్కడవదు.

[6]"అఙ్గానివేదాశ్చత్వారఃమీమాంసాన్యాయవిస్తరః।పురాణం ధర్మశాస్త్రంచ విద్యాహ్యేతాశ్చతుర్దశ" ఎన్ఱు యెణ్ణప్పట్ట ఇన్ద పదినాలు విద్యైగళోడే, [7]"ఆయుర్వేదోధనుర్వేదో వేదోగాన్ధర్వ ఏవచ।అర్థశాస్త్ర మితిహ్యేతావిద్యాహ్యష్టాదశస్మృతాః" ఎన్ఱుశరీరస్థితిహేతువాన ఆయుర్వేదముం, శత్రునివారణార్థమాన ధనుర్వేదముం,భోగోపయుక్తమాన గాన్ధర్వవేదముం,సమ్పదర్థమాన అర్థశాస్త్రము మాన నాలుపవేదముం సద్వారకమాగ ధర్మోపయుక్తమాగైయాలే పదినెట్టువిద్యైయెన్ఱుశొల్లప్పట్టదిఱే.

---

1 (భార-ఆది. ౧-౨౬3.) 2 వేదత్తుక్కు ప్రతారణమావదు - తదభిప్రేతవిపరీతార్థవర్ణనమే. 3 (బృహ-ఉప. ౬-౧-౨.) 4 'ఇతిహాసాన్ పురాణాని' ఇతి పా. ౨-3. 5 (ఛా-ఉప-౭-౧-౧.) 6 (వి-పు. 3-౬-౨౭) 7 (వి-పు. 3-౬-౨౮.) 8 'అష్టాదశైవతాః' ఇతి-వి-పు. ముద్రితకోశపాఠః. 9 'ఆయుర్వేదోవైద్యశాస్త్రం గాన్ధర్వోగీతిశాసనం । అర్థశాస్త్రందణ్డనీతిః ధనుర్వేదోఽస్త్రశాసనం । చత్వారఉపవేదాస్త' ఇతి వైజయన్తీ.

ఇన్ద పురాణఙ్గళ్ తాన్ [1]"యస్మిన్ కల్పేతు యత్ప్రోక్తం పురాణం బ్రహ్మణాపురా । తస్యతస్యతుమాహాత్మ్యం తత్స్వరూపేణవర్ణ్యతే" ఎన్ఱు సర్వపురాణత్తుక్కుం ప్రవర్తకన్ బ్రహ్మవాయ్-అవనుక్కు యాదొరు కల్పత్తిలే గుణత్రయత్తిల్ యాదొరుగుణం విఞ్ఙియిరున్దదు, అన్ద గుణానుగుణదేవతైయినుడైయ మాహాత్మ్యత్తై యన్ద పురాణఙ్గళిలే శొల్లక్కడవనాగైయాలే, [2]"అగ్నేశ్శివస్యమాహాత్మ్యం తామసేషుప్రకీర్త్యతే ॥ రాజసేషుచ మాహాత్మ్య మధికం బ్రహ్మణోవిదుః॥౧౪॥ సాత్త్వికేష్వథకల్పేషు మాహాత్మ్య మధికంహరేః । తేష్వేవయోగసంసిద్ధా గమిష్యన్తిపరాఙ్గతిమ్॥౧౫॥సఙ్కీర్ణేషుసరస్వత్యాః పితౄణాంచ నిగద్యతే ॥౧౬॥" ఎన్ఱుతామసకల్పఙ్గళిల్ పురాణఙ్గళాలే యగ్నిశివర్గళుడైయ మాహాత్మ్యత్తైయుం, రాజసకల్పఙ్గళిల్ పురాణఙ్గళాలే బ్రహ్మతన్నుడైయమాహాత్మ్యత్తైయుం సాత్త్వికకల్పఙ్గళిల్ పురాణఙ్గళాలే సర్వేశ్వరనాన హరియినుడైయ మాహాత్మ్యత్తైయుం, సఙ్కీర్ణకల్పఙ్గళిలే సరస్వతియినుడయవుం, పితృక్కళినుడైయవుం మాహాత్మ్యత్తైయుం శొల్లక్కడవనా యిరుక్కుమ్.

ఇదిల్ సాత్త్వికపురాణైకనిష్ఠరానవర్గళ్ యోగముఖత్తాలే జ్ఞానత్తై ప్పెఱ్ఱుపరగతియై ప్పెఱువర్గళెన్ఱు శొల్లుగైయాలేభగవత్ప్రతిపాదకఙ్గళానసాత్త్వికపురాణఙ్గళే ప్రామాణ్యత్తిల్ ప్రకృష్టఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

ఆనాల్ ఇతరదేవతాప్రతిపాదకఙ్గళాన రాజస తామస సఙ్కీర్ణపురాణఙ్గళ్ అప్రమాణ మిత్తనైయో వెన్నిల్?— అవైత్తిలుం భగవదుత్కర్షప్రతిపాదకత్వం విశిష్టమాగైయాలే తన్నిబన్ధన

1 (మాత్స్యపు ౫౩-౧౯.) 2 (మాత్స్యపు౫౩-౮.)

మాన సాత్త్వికత్వముణ్డాన అంశత్తిల్ యథాజ్ఞానసాధకత్వ మడి
యాన ప్రామాణ్యత్తిల్ కుఱైయిల్లై.

"అష్టాదశపురాణేషు దశభిః కథ్యతే శివః" ఎన్ఱు పదినెట్టు పురాణత్తిలుం పత్తుపురాణత్తాలే శివన్ శొల్లప్పడుకిఱా నెన్ఱు ణ్డాయిరుక్క సకలపురాణఙ్గళుంభగవత్ప్రతిపాదకఙ్గళెన్ఱుశొల్లుగిఱ పడి యెఙ్గనేయెన్నిల్ [1]"అష్టాదశపురాణాని పురాణజ్ఞాః ప్రచక్షతే॥ ౨౦ ॥ బ్రాహ్మం పాద్మం వైష్ణవం చ శైవం భాగవతం తథా।తథాఽన్యం నారదీయంచ మార్కణ్డేయంచ సప్తమమ్ ॥ ౨౧॥ ఆగ్నేయ మష్టమంచైవ భవిష్య న్నవమం స్మృతమ్। దశమం బ్రహ్మకైవర్తం లైఙ్గ మేకాదశం స్మృతమ్॥౨౨॥ వారాహం ద్వాదశంచైవ స్కాన్దంచాత్ర త్రయోదశమ్। చతుర్దశం వామనంచ కౌర్మం పఞ్చదశంతథా॥౨౩॥ మాత్స్యంచ గారుడంచైవ బ్రహ్మాణ్డంచ తతఃపరమ్ ॥ ౨౩½॥ సర్గశ్చ ప్రతిసర్గశ్చ వంశమన్వన్తరాణిచ। సర్వేష్వేతేషుకథ్యన్తే వంశానుచరితంచయత్ ॥౨౪॥ యదేతత్త్వమైత్రేయ పురాణంకథ్యతేమయా। ఏతద్వైష్ణవసంజ్ఞంవై పాద్మస్యసమనన్తరమ్ ॥ ౨౫ ॥ సర్గేచప్రతిసర్గేచ వంశమన్వన్తరాదిషు। కథ్యతే భగవాన్విష్ణు రశేషేష్వేవసత్తమ ॥ ౨౬ ॥" ఎన్ఱు శ్రీ విష్ణుపురాణత్తిలే పురాణఙ్గళ్ పదినెట్టైయుమనుక్రమిత్తు యిప్పురాణఙ్గళి లెల్లావఱ్ఱిలుం సర్వేశ్వరనే ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱానెన్ఱు శొల్లుగైయాలేయుం, [2]"ఏవమేవపురాణేషు దశస్వష్టసునాన్యథా" ఎన్ఱు పదినెట్టుపురాణత్తిలుం భగవానే సర్వస్మాత్పరనాగ ప్రతిపాద్యనల్లదు తత్త్వాన్తరమన్ఱెన్ఱు

1 (వి-పు-3-౬). 2 ( )

పురాణాన్తరవచన ముణ్డాయిరుక్కైయాలుం ఇని సర్వపురా
ణత్తిలుం సర్వేశ్వరనే ప్రతిపాద్యన్, దేవతాన్తరోత్కర్షం శొల్లు
గిఱవిడమ్ భగవచ్ఛిష్టకారణపురుషత్వాదిపదప్రాప్తియుడై
యవాన్గైయాలే తద్విభూతి నిబన్ధనమాన వుత్కర్ష ప్రతిపాద
నత్తిలే తాత్పర్యమాగక్కడవదు.

పురాణాదిగళిలే సర్వజగత్తినుడైయ యుగపత్సంహారాది
గళై చ్చొల్లుగైయాలుం, ఆకాశవిశేషగుణమాన శబ్దత్తుక్కుం
స్వాశ్రయమాన వాకాశత్తోడే సంహారముణ్డాగైయాలుం, వర్ణా
త్మకమాన శబ్దత్తుక్కు పురుషనుడైయ తాల్వాదివ్యాపారజన్య
త్వముణ్డాగైయాలే కర్తృపేక్షైయుణ్డాగైయాల్ పురుషబుద్ధ్యన్వయ
మూలత్వం సమ్భావితమాగైయాలుం, "ఇదానీమివసర్వత్ర దృ
ష్టాన్తాదికమిష్యతే" ఎన్గిఱ మీమాంసకమర్యాదైయాలే
వేదత్తుక్కు అవిచ్ఛిన్నపాఠసమ్ప్రదాయం అసమ్భావితమాగై
యాలే వేదత్తినుడైయ అపౌరుషేయత్వ నిత్యత్వఙ్గళ్ కూడు
మ్బడి యెఙ్గనేయెన్నిల్. శబ్దనిత్యత్వంకొళ్ళుగిఱ పక్షత్తిలుం
అద్వైతత్తు పురుషాఽవిచ్ఛేదనిబన్ధనమాన పాఠసమ్ప్రదాయాఽ
విచ్ఛిత్తియితే నిత్యత్వాదికళుక్కు మూలమాయిఱ్ఱు. అదు
సకలసంహారావస్థైయిలుం కులైయిల్లై. అదావదు-సుప్తప్రబుద్ధరా
న వుపాధ్యాయాదిగళ్ పూర్వోచ్చారణక్రమత్తై స్మరిత్తు శిష్యా
దిగళై యధ్యయనం పణ్ణివిక్కుమాప్పోలే, సంప్రతిసమయఙ్గళిల్
సర్వేశ్వరన్ ఇన్దవేదసన్దర్భత్తై తనతిరువుళ్ళత్తిల్ సంస్కారవిశే
షత్తిలే యిట్టువైత్తు సృష్టికాలత్తిలే యిన్దవేదశబ్దఙ్గళాలే స్మరి

క్కప్పెట్టనామరూపఙ్ఙళై స్సృష్టమాన అవ్వోరర్థఙ్ఙళిల్ [1]వ్యాకరిత్తు ప్రజఙ్ఙెయుణాక్ స్ర్రపజకళ్కెపితావాయ్ దైనైక్కుమాహ్నాలే, బ్రహ్మప్రముఖరాన సర్వప్రాణిగళ్కెయుం యోగ్యతానుకూలమాగ అధ్యయనంపణ్ణివెత్తు అవ్వవరుడెయ హితఙ్ఙళెయుం శాసిత్తుకొణ్డు పోరుక్కెయాలే అస్మర్యమాణ కర్తృత్వాదినిబన్ధనమాన వేదప్రామాణ్యం వ్యవస్థితమెన్నదాయిన్ను.

[2]„వాచా విరూప నిత్యయా” ఎన్ను సన్దర్భవిశేషణరూపత్తాలే వాక్కు నిత్తెయయాయిరుక్కుమెన్ను శ్రుతితన్నిలుం శొల్లిన్ను.

[3]„ఏతదేవ (చ) వేదానామపౌరుషేయత్వం నిత్యత్వంచ-యత్పూర్వపూర్వోచ్చారణక్రమజనిత సంస్కారవిశేషేణ తమేవక్రమవిశేషం స్మృత్వా తేనైవ క్రమేణోచ్చార్యమాణత్వం” ఎన్ను భాష్యకారరుం వేదత్తినుడెయ వపౌరుషేయత్వనిత్యత్వఙ్ఙళై సంస్కారరూపమాన సన్దర్భనిత్యతానిబన్ధనమాగ వరుళిచ్చెయ్దారిటే.

ఇప్పడి పురుషబుద్ధిమూలత్వాదిదోష మిల్లామైయాలే నిత్యమానవేద రాశి-స్వతఏవ సుదృఢప్రమాణ మెన్నదాయిన్ను.

ఇప్పడి సాఙ్గోపాఙ్గమాన సకలవేదఙ్ఙళుం సర్వేశ్వరనైయే ఏకకణ్ఠమాగ ప్రతిపాదిక్కు మళవిల్-సాఙ్ఖ్య-యోగ-పాశుపత-పాఞ్చరాత్ర రూపతన్త్రవిశేషఙ్ఙళ్ స్వార్థత్తిల్ ప్రమాణమాగిఱ పడియెన్నెన్నిల్-[4]„సాఙ్ఖ్యం యోగః పఞ్చరాత్రం వేదాః పాశు

1 వ్యాపరిత్తు-ఇతి. ౨-3. పా. 2 (యజు-౨-కా-౬-ప్ర-౬-౨-పం-౨-వా.) 3 వేదార్థసఙ్గ్రహే. 4 (భార-శా-మో-3౪౦-౧).

పతంతథా। కిమేతా న్యేకనిష్ఠాని పృథజ్నిష్ఠానివామునే" ఎన్ఱు మహాభారతత్తిలే నిష్ఠానిర్ణయాధ్యాయత్తిలే పఞ్చసిద్ధాన్తనిర్ణయత్తిలే 'సాఙ్ఖ్యాదిపఞ్చసిద్ధాన్తఙ్గళు మేకతత్త్వప్రతిపాదకఙ్గళో పృథక్తత్త్వప్రతిపాదకఙ్గళో' వెన్ఱు ప్రశ్నంపణ్ణ, "బహవ్రోహియథామార్గావిశన్త్యేకం మహాపురం। తథాజ్ఞానాని సర్వాణి ప్రవిశన్తి తమీశ్వరం" [2]ఎన్ఱు పలవళ్లియుమొరుపడై వీట్టిలే పుగుఙ్బు మాప్పోలే సర్వజ్ఞానఙ్గళుంసర్వనియన్తావాన సర్వేశ్వరనైయే ప్రతిపాదియానిర్కుమ్ ఎన్ఱు ఉత్తరం శొల్లుకైయాలే సర్వసిద్ధాన్తఙ్గళుం సర్వేశ్వరనైయే ప్రతిపాదిక్కక్కడవదు.

అదిలే వేదమానదు – కర్త్రాద్యభావత్తాలే నిర్దోషమాయ్ క్కొణ్డు భగవత్ప్రతిపాదనత్తిల్ ప్రబలప్రమాణమాగైయాలే యల్లాదనాలుసిద్ధాన్తఙ్గళుం తన్మూలఙ్గళాయ్క్కొణ్డు ప్రమాణఙ్గళాగక్కడవన.

అదిల్ సాఙ్ఖ్య-యోగ-పాశుపతఙ్గళ్ వేదవిరుద్ధాంశమొళ్ళియప్రమాణఙ్గళాగక్కడవన.

౧. అదావదు–సాఙ్ఖ్యర్-జగత్కారణభూతనాన సర్వేశ్వరనుడైయ సకలేతరవ్యావృత్తమాయ్ వేదాన్తవేద్యమాన స్వరూపత్తైయిశైయాదే పఞ్చవింశతితత్త్వమాత్రత్తిలే పర్యవసిత్తు అన్ద పఞ్చవింశతిపురుషనైయుదాసీననాగవుం శొన్నార్. (౨-౨-౧. బ్ర-సూ.)

---

1 భార-శా-మా-౩౪౦. ఇశ్లోకం ముద్రితకోశత్తిల్ కాణవిల్లై. సన్దర్భత్తై ప్పార్త్తాల్ భారతవచనమాగవేణుమ్. నారసింహపు. చ. ౬౪-౬౨, లిరుక్కిఱదు.

౨. యోగియాకవర్-యోగశాస్త్రత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ ఈశ్వరత్వం యోగజన్యమాయ్క్కొణ్డు ప్రతిఫలనంపోలే ఔపాధికమామొழియ స్వాభావిక మల్లవెన్ఱు శొన్నార్. (౨-౧-౩-బ్రహ్మసూత్రం.)

౩. పాశుపతర్ - పిచ్చైయుణ్డ్ యెమ్బెరుమా నెన్నుమా ప్పోలే శాపోపహతనాన రుద్రనై పరమేశ్వరనాగ భ్రమిత్తార్. (౨-౨-బ్ర-సూ) ఇవర్గళ్ మూవర్క్కుం ఇన్ద వేదవిరుద్ధాంశఙ్గళొழియ తత్త్వత్రయమాత్పత్తికథనత్తిలుం,[1] యోగస్వరూపప్రతిపాదనత్తిలుమ్, ఉపాస్యోపాసకభావాది ప్రతిపాదనత్తిలుం, విరోధమిల్లామైయాలే అన్ద వంశఙ్గళిలే యిన్ద తన్త్రఙ్గళ్ ప్రమాణఙ్గళాగక్కడవై యిల్లై.

ఆనాల్ శ్రీపాఞ్చరాత్రముం [2]"వాసుదేవాత్సఙ్కర్షణోనామజీవోజాయతే" ఎన్ఱు వేదాన్తవిరుద్ధమాన జీవోత్పత్త్యాదిగళై చ్చొల్లుగైయాలే యదిలుం తన్త్రసామాన్యత్తాలే వేదవిరుద్ధాంశ ముణ్డాయిరున్దదేయెన్నిల్- (బ్ర-సూ-౨-౨-౩౯,౪౦.)

అఙ్గు జీవాధిష్ఠాతృరూపమాన సఙ్కర్షణవ్యూహత్తినుడైయ వుత్పత్తి శొల్లుగిఱదు.ఆకైయాలే జీవోత్పత్తిక్కు ప్రసఙ్గ మిల్లామైయాలుం, [3]"ఇదం మహోపనిషదం సర్వవేదసమన్వితం" ఎన్ఱు సకలవేదానుకూలత్వ మిన్ద పాఞ్చరాత్రవచనత్తిలే సిద్ధమాగైయాలుం, భగవాన్దాన్ పరవ్యూహవిభవాదిగళుడైయ యాథాత్మ్యత్తై సప్రకారమాగ [4]సాత్త్వికాదిగళిలే యరుళిచ్చెయ్గై

1 యోగప్రకారోపపాదనత్తిలు మితి ౨ - 3. 2 పరమసంహితా.
3 భార-శా-మో. ౩౪౦ - ౧౧౧. 4 సాత్త్వికాదిగళిలే-సాత్త్వికాదిసంహితైగళిలే యెన్నపడి.

యాలుం శ్రీపాఞ్చరాత్రం స్వార్థత్తిల్ కృత్స్నముం ప్రమాణమాగక్కడవదు. (బ్రహ్మ-సూ. ౨-౨-౪౧,౪౨.)

ఇజ్ఞనన్ఱిక్కే సాఙ్ఖ్యాదిగళుక్కుం స్వార్థత్తిల్ కృత్స్న ప్రమాణం కొళ్ళత్తేడిల్, [1]"స్మృత్యనవకాశదోషప్రసఙ్గ ఇతి చేన్నాన్యస్మృత్యనవకాశదోష ప్రసఙ్గాత్" ఎన్ఱ అధికరణత్తిలే 'సాఙ్ఖ్యాదిస్మృతిగళుక్కు ప్రామాణ్యం కొళ్ళుమళవిల్ జగత్తుక్కు బ్రహ్మోపాదానకారణత్వం శొల్లుగిఱ మన్వాదిసకలస్మృతిగళుక్కు అనవకాశమాగిఱదోషం వరు' మెన్ఱు వేదాన్తసూత్రత్తిలే యుపపాదిక్కైయాలుం, [2]"యా వేదబాహ్యాః స్మృతయః యాశ్చ కాశ్చ కుదృష్టయః। సర్వాస్తా నిష్ఫలాః ప్రేత్య తమోనిష్ఠా హి తాః స్మృతాః" ఎన్ఱు 'బాహ్యకుదృష్టి స్మృతికళ్ తమఃకార్యమాన అజ్ఞానవర్ధకైగళాగైయాలే నిష్ప్రయోజనఙ్గళాయ్క్కొణ్డు సంసారవర్ధకైగళ్' మెన్ఱు మనువచనముణ్డాగైయాలుం, సాఙ్ఖ్యాదిగళుక్కు ప్రామాణ్యం క్వాచిత్కమాయ్ శ్రీపాఞ్చరాత్రత్తుక్కు ప్రామాణ్యం సార్వత్రికమెన్నదాయిఱ్ఱు.

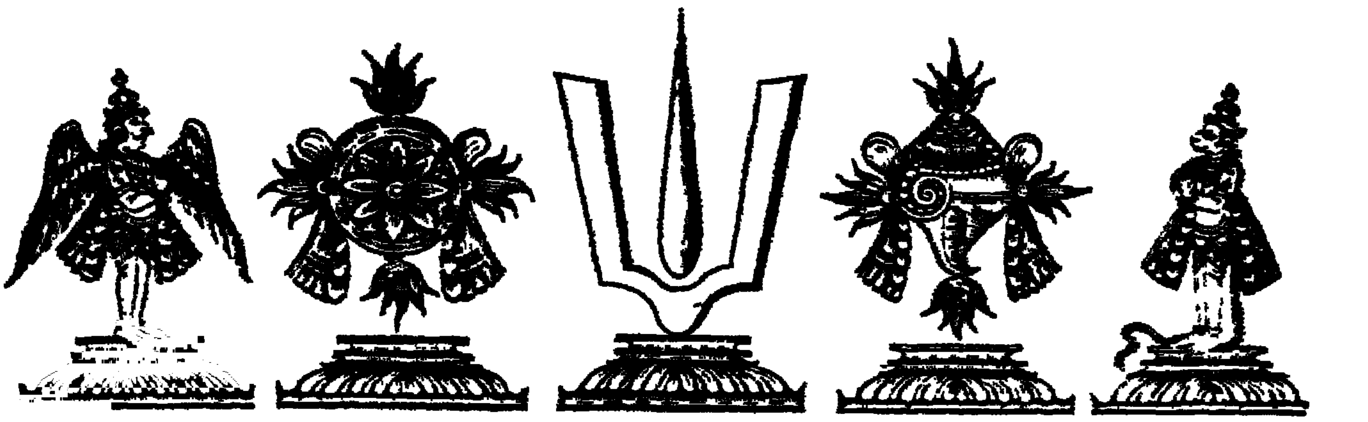
ఆగైయాలే సాఙ్గోపబృంహణ సర్వతన్త్రసహితమాన సమస్తవేదఙ్గళుం సకలవిభూతియుక్తనాన సర్వేశ్వరనుడైయ సమాభ్యధికరహితమాన వైభవత్తైయే సమ్యక్ప్రతిపాదనం పణ్ణుగిఱ వెన్నదాయిఱ్ఱు.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే ప్రమాణ నిరూపణం నామ

ప్రథమోఽధికారః.

---

1 (బ్ర-సూ - ౨ - ౧ - ౧.) 2 (మను-౧౨ - ౯౫.)

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

[ద్వితీయో ఽధికారః.]

ఇప్పడి వేదవేద్యమాయ్ బ్రహ్మశబ్దవాచ్యమాన పరతత్త్వమొన్ఱు; అదువే ముముక్షుక్కళుక్కు జ్ఞాతవ్యమ్. అదుక్కు జ్ఞాపకమాన లక్షణఙ్గళేదెన్నిల్:—

[1]"యతో వా ఇమాని భూతాని జాయన్తే। యేనజాతాని జీవన్తి। యత్ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తి। తద్విజిజ్ఞాసస్వ। తద్బ్రహ్మ" ఎన్ఱు జగజ్జన్మస్థితిలయఙ్గళ్ వేదాన్తత్తిలేవుక్తమ్.

[2]"అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా" ఎన్ఱు బ్రహ్మజ్ఞానత్తై విధిత్త వేదాన్తసూత్రం అన్ద బ్రహ్మత్తుక్కు లక్షణమాగ [3]"జన్మాద్యస్య యతః" ఎన్గిఱ సూత్రత్తాలే జగత్తినుడైయ జన్మస్థేమలయఙ్గళై సూచిప్పిత్తదిఱే.

జగత్తుక్కు బ్రహ్మత్తినాలుణ్డాన జన్మ-స్థేమ-లయఙ్గళావన- ఉత్పత్తి-స్థితి-వినాశఙ్గళ్.

అదిలే బ్రహ్మత్తుక్కు జగత్తెప్పఱ్ఱివుణ్డాన కారణత్వమావదు-ఘటాదిగళై ప్పఱ్ఱిక్కులాలాదిగళుక్కుణ్డాన కారణత్వమ్పోలే నిమిత్తత్వమాత్రమోవెన్నిల్-అప్పడియన్ఱు. లోకత్తిల్ కార్యోత్పత్తియిలుపాదానమెన్ఱుం, నిమిత్తమెన్ఱుం, సహకారియెన్ఱుం కారణఙ్గళ్మూన్ఱు. అతిల్ ఉపాదానకారణమావదు-

---

1 (తై-భృగు-౧-౧.) 2 (బ్ర-సూ-౧-౧-౧.) 3 (,, ౧-౧-౨)

కార్యస్వరూపత్తిలే వర్తిక్కుమ్పడియాదోరు వస్తువినుడైయ స్వరూపత్తై యుపాదానమ్పణ్ణి కార్యత్తై యుత్పాదిక్కిరాన్ అదు వుపాదానకారణమ్. అదావదు-ఘటమాన కార్యత్తిలే మృత్తానకారణరూపత్తై స్వీకరిత్తు అత్తై వుణ్డాక్కుమాప్పోలే. నిమిత్తకారణమావదు-అన్ద వుపాదాన స్వరూపమాన మృత్తై కులాలన్ వికరిప్పిక్కుమాప్పోలే కార్యాకారేణ వికరిప్పిక్కుమదు. సహకారికారణ మావదు-కులాలన్ప్రయత్తాలే ఘటత్తై యుత్పాదిక్కు మళవిల్ దణ్డచక్రాదిగళ్ పోలే కార్యోత్పత్తిక్కుపకరణమామవై. ఇవై మూన్ఱుం లోకత్తిలొన్ఱినుడైయశక్తియొన్ఱుక్కిల్లై. బ్రహ్మం - జగత్తుక్కు క్కారణమామళవిలివై మూన్ఱుం తానేయాయిరుక్కుమెన్ఱు శ్రుతిశొల్లిత్తు.—

అదావదు.—†[1]"కింస్విద్వనంక ఉ స వృక్ష ఆసీత్। యతో ద్యావాపృథివీ‡నిష్టతక్షుః। మనీషిణో మనసాపృచ్ఛతేదుతత్ యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్" ఎన్ఱు లోకదృష్టిమర్యాదైయాలే నిమిత్తోపాదానాదిగళై భిన్నమాగ ప్రతిపత్తిపణ్ణియాదోరువస్తు భువ

---

1 (యజు-అష్టక-౨ - ప్రశ్న-౮-అను-౭-పం-౮.)

† 'నిష్టతక్షుః' ఎన్ఱివిడత్తిల్ బహువచనం వివక్షితమన్ఱు. 'సూర్యాచన్ద్రమసౌధాతా యథా పూర్వమకల్పయత్ దివంచపృథివీంచ' ఎన్ఱు ద్యావాపృథివ్యాదికళుక్కు ఏక కర్తృకత్వ శ్రవణత్తాలే కర్తృబహుత్వం సమ్భవియామైయాల్. ఇప్పడియే శ్రుతప్రకాశికాచార్యరరుళిచ్చెయ్దదు (౧-౪ ౨౫-సూ-వ్యా).

‡ (కింస్విది) త్యాది. అత్రసాయనాచార్యభాష్యం "లోకేహి గృహం కీచిర్షుః పుమాన్ వనంగత్వా తత్రకంచిద్వృక్షం ఛిత్వా తదీయైః కాష్ఠైః గృహాన్నిర్మిమీతే, తద్దృష్టాన్తేనాత్రాపి; యతః - యస్మాత్ వనజన్యాద్వృక్షాత్, ద్యావాపృథివీ - ద్యులోక భూలోకౌ, నిష్టతక్షుః తక్షణేన

నజ్గళై ధరిత్తుక్కొణ్డు నిన్ఱదెన్ఱు నిమిత్తత్తైచ్చొల్లి 'యతోద్యావా పృథివీ నిష్టతక్షుః' ఎన్ఱు యాదొన్ఱాలేద్యావాపృథివిగళై వగుత్తార్‌గళ్, అన్దవన మెదుయెన్ఱుం అన్దవృక్షమేదెన్ఱు ముపాదానత్తై యుం, తదితరోపకణత్తైయుమ్ప్రకిత్తుప్రశ్నమ్పణ్ణి, [1]"బ్రహ్మావనం బ్రహ్మసవృక్షఆసీత్ యతోద్యావాపృథివీ నిష్ట తక్షుః। మనీషిణో మనసా విబ్రవీమివః। బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠ ద్భువనాని ధారయన్" ఎన్ఱు అధిష్ఠిక్కుం నిమిత్తకారణముమ్, ఉపాదానకారణముమ్ బ్రహ్మ మెన్ఱు త్రివిధకారణముం బ్రహ్మమాగచ్చొల్లిన్ఱు.

ఇన్దవర్థం.– [2]"సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవాఽద్వితీయం" ఎన్ఱు కారణవాక్యత్తిల్ జగత్తుయేకమాగక్కొణ్డు లయిక్కుమ్పడి వుపాదాన సచ్ఛబ్దవాచ్యవస్తు(అద్వితీయ)మెన్ఱు శొల్లుగైయాలే అధిష్ఠాత్రన్తరత్తైక్కుఱిత్తు నిమిత్తోపాదానాదిగళెల్లా మేక [భూత] వస్తువెన్ఱుఞ్చొల్లప్పట్టదు.

నిర్మితారః-నిర్మితవన్తః, తాదృశంవనం, కింస్విత్ - భవేత్, కశ్చ - తాదృశః, సవృక్ష ఆసీత్, హేమనీషిణః-బుద్ధిమన్తః, మనసా - స్వకీయేన విచార్యతదిదమర్థద్వయ మాచార్యసమీపే పృచ్ఛత. కించ, యత్ - కారణభూతం వస్తు, భువనాని-సర్వాన్ లోకాన్ స్వాత్మని. ధారయన్. అధ్యతిష్ఠత్ -నియమనమకరోత్. తదిదు - తదపి పృచ్ఛత. యదుక్తమ్మనీషిణాం ప్రశ్నత్రయం తస్యాచార్య ఉత్తరంబ్రూతే. యస్మాత్ -వనజన్యాత్ -వృక్షాత్, ద్యావాపృథివ్యౌ నిర్మితే, తద్వనస్థానీయం వృక్షస్థానీయం బ్రహ్మైవ. తస్యసర్వశక్తిత్వాత్. యస్య-ఉత్పాద్యస్య, యాసామగ్ర్య పేక్షితా సాసర్వా తస్మిన్విద్యతే, తదేవబ్రహ్మ, సర్వాణి భువనాని అస్మిన్ధారయతి, నియమయతిచ, హేమనీషిణః-ఆచార్యోఽహం మనసానిశ్చిత, వః-యుష్మభ్యం, విబ్రవీమి-వివిధముత్తరం బ్రవీమి' ఇతి.

1 (య-౨-౮-౯-౮.) 2 (ఛా-ఉప-౬-౨-౧.)

అఖిలహేయప్రత్యనీకత్వ కల్యాణైకతానత్వరూపోభయలిఙ్గ విశిష్టనిత్యనిరతిశయసుఖస్వభావ పరబ్రహ్మం జడత్వదుఃఖిత్వయుక్తమాన చిదచిదాత్మక ప్రపంచత్తుక్కుపాదాన మామ్బడియెఙ్గనేయెన్నిల్; నిర్దోషప్రమాణమాన వేదాన్తభాగత్తిల్ కారణవాక్యఙ్గళాలే శొల్లప్పట్ట బ్రహ్మత్తినుడైయ వుపాదానాది భావత్తుక్కు అన్యథాసిద్ధియిల్లామైయాలే ప్రమాణానుగ్రాహకమాన వుపపత్తివిశేషఙ్గళాలే యివ్వర్థత్తై వేదాన్తవిత్తుక్కళ్ నిష్కర్షియానిన్నార్గళ్.

ఎఙ్గనేయెన్నిల్ – [1]"పృథివ్యప్సులీయతే" ఎన్ఱు తొడఙ్గి తత్త్వక్రమత్తాలే లయత్తైచ్చొల్లి, [1]"మహానవ్యక్తేలీయతే । అవ్యక్తమక్షరేలీయతే । అక్షరన్తమసిలీయతే । తమః పరేదేవ ఏకీభవతి" ఎన్ఱు మహత్తత్త్వత్తుక్కు లయస్థానమాన అవ్యక్తం తన్నుడైయ సూక్ష్మదశారూపమాన వక్షరతమోఽవస్థమాయ్క్కొణ్డు పరదేవతైయక్కలిలే ఏకీభవిక్కుమెన్నైయాలే చిదధిష్ఠితమాన వవ్యక్తత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైయక్షరమాయ్, అక్షరత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైయై తమస్సాగచ్చొల్లుగైయాలే పుష్పత్తినుడైయ ముకుళకోరకాద్యవస్థైగళ్ పోలే తత్త్వాన్తరమన్ఱియిలే యొన్ఱినుడైయ సూక్ష్మావస్థైగళాగైయాలే మహదాదిగళోపాది నామరూపవిభాగత్తుక్కు అర్హమల్లాద సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుక్కళై తమశ్శబ్దత్తాలేశొల్లి అదుక్కు పరమాత్మావిన్పక్కల్ ఏకభావంశొల్లుగైయాలే కారణభూతపరబ్రహ్మత్తుక్కు సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్టత్వమవర్జనీయమ్.

---

1 (సుబా-ఉప-౨-ఖం.)

ఆగై యిఱే [1]"ప్రకృతిర్యామయాఖ్యాతా వ్యక్తాఽవ్యక్త స్వరూపిణీ। పురుషశ్చాఽప్యుభావేతౌ లీయేతే పరమాత్మని॥" ఎన్ఱు చేతనాఽచేత నజ్గళిరణ్డుక్కుం పరమాత్మావిన్పక్కలిలేలయత్తై -చ్చొల్లిన్ఱు.

ఇప్పడి సూక్ష్మ చిదచిద్విశిష్టమాన బ్రహ్మత్తై యిదిలే [2]"సదేవ సోమ్యేద మగ్ర ఆసీత్" ఎన్ఱు ముదలాన వాక్యజ్గళ్ జగత్కారణ మాగ -చ్చొల్లుగిఱన.

ఇప్పడి యివైగళుక్కు లయస్థానమాగైయాలే బ్రహ్మం జగదుపాదానకారణమెన్ఱదాయిర్ఱు.

ఇన్న బ్రహ్మం జగదుపాదానమామిడత్తు [3]"నిష్కలం నిష్క్రియం శాన్తం" [4]"సత్యం జ్ఞానమనన్తం బ్రహ్మ" ఎన్ఱు వికారాదిరహితమాగ శ్రుతిసిద్ధమాన స్వరూపత్తుక్కు పరిణామం వారాదోవెన్నిల్-సూక్ష్మ చిదచిన్మిశ్రమానపరబ్రహ్మం స్థూల చిదచిన్మిశ్రమానజగదాకారత్తై యుడైత్తామళవిల్ స్వరూపత్తుక్కు పరిణామం వారాదపడి జగత్తుక్కుపాదానమాయ్ పరిణమిక్కక్కడైయిల్లై.

అదావదు-చిదచిద్విశిష్ట బ్రహ్మత్తినుడైయ అచిదంశత్తిలే స్వరూపపరిణామం, చిదంశత్తిలే జ్ఞానమాగిఱ స్వభావత్తిలే సంకోచవికాసరూప పరిణామముమాయ్, చిదంశత్తుక్కు స్వరూపపరిణామమిన్ఱియిలేయొ శ్రీగిరప్రూపాదివుభయనియన్తావాన బ్రహ్మంశత్తుక్కు స్వరూప స్వభావజ్గళిరణ్డిలుం పరిణామ మిన్ఱియిలే [5]"బహుస్యాం" ఎన్నిఱ తాదాత్మికసజ్కల్పరూపపరిణామమే

1 (వి-పు.౬-౪-౩౯.) 2 (ఛా-ఉప.౬-౨-౧.) 3 (శ్వే. ఉప-౬-౧౯.) 4 (తై-ఉప-ఆనన్ద౧౧.) 5 (ఛా-ఉప-౬-౨-౩)

యాగైయాలే చిదచిత్తుక్కళోపాది స్వరూపవికారం స్వభావసంకోచాదిగళాగిఱ దోషరూపపరిణామమిన్ఱియే కర్తృత్వలక్షణాది సిద్ధమాన సత్యసఙ్కల్పాదిగళుం, నియన్తృత్వసిద్ధమాన జ్ఞానశక్త్యాదిగుణోత్కర్షము మాగిఱవైలక్షణ్యాతిశయమ్ప్రకాశిక్కైయాలే వికారత్తుక్కుం కల్యాణగుణయోగత్తుక్కు మొరుకుఱై యిల్లై. ఇప్పడి యుపాదానమాన పరబ్రహ్మన్దానే తన్నుడైయ సత్యసఙ్కల్పత్వాదిగళాలుం, జ్ఞానశక్త్యాదిగుణయోగత్తాలుం, స్వశరీరభూత చిదచిత్తుక్కళై యధిష్ఠిత్తు కార్యరూపమాన వవస్థాన్తరాపత్తియై ప్పణ్ణువిక్కైయాలే నిమిత్తకారణమాయిరుక్కుమ్.

తన్నుడైయ సర్వశక్తియోగత్తాలే యితర నిరపేక్షమాగ కార్యత్తై యుత్పాదిక్కైయాలే సహకార్యన్తరసాపేక్షముమాయిరాదు.

ఆగైయాలే జగత్తుక్కు త్రివిధకారణముం బ్రహ్మమెన్ఱదాయిత్తు.

ఇప్పడి బ్రహ్మాత్మకమాన సూక్ష్మ చిదచిత్తుక్కళ్ స్థూలమాన జగదాకారమాయ్క్కొణ్డు సృష్టమామళవిల్ 'సమష్టి' ఎన్ఱుం, 'వ్యష్టి' ఎన్ఱుం సృష్టి ద్వివిధమాయిరుక్కుమ్.

(౧) అదిల్ సమష్టియావదు—బ్రహ్మోత్పత్తిపర్యన్తమాన ఆద్యసృష్టి.

(౨) వ్యష్టి సృష్టియావదు—అణ్డాన్తర్వర్తియాన లోకలౌకిక సృష్టి

(౧) అదిల్ సమష్టిసృష్టియిల్—[1]"ఆసీదిదంతమోభూతమ

1. (మను-౧-౫)

ప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్। అప్రతర్క్యమవిజ్ఞేయం ప్రసుప్తమివసర్వతః॥"
ఎన్ఱు జ్ఞానశూన్యమాయ్, విభాగలక్షణ రహితమాయ్, విచార
యోగ్యమన్నియిలే విశేషజ్ఞానవిషయ మల్లాదపడి సుప్తమాయ్
క్కొణ్డు అవిశేషితమాయ్, తమోఽవస్థమాయ్క్కొణ్డు
తన్నక్కలిలే యేకీభవిత్తవిన్దజగత్తై, [1]"ప్రాదురాసీత్తమోనుదః"
ఎన్ఱు స్వరూపాద్విభక్తమామ్పడిప్పేరిత్తు సృష్ట్యున్ముఖనాయ్ తమ
స్సై న్యయక్షరమాక్కి అక్షరత్తై యవ్యక్తమాక్కుమ్. ఇవ్వక్షర త
మస్సుక్కళ్ అవ్యక్తత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైగళాగైయాలే
తత్త్వాన్తరమల్లవెన్ఱు మున్ఱే శొల్లప్పట్టదు. [౨౦-పు-౧-౨-వ.]

ఇన్ద అవ్యక్తమావదు—[2]"త్రిగుణం తజ్జగద్యోని రనాదిప్రభ
వాప్యయమ్" ఎన్గిఱపడియే సత్త్వరజస్తమోరూపమాన గుణత్ర
యత్తై స్వభావమాగవుడైత్తాయ్, మహదాదిసమష్టివ్యష్టిరూప
జగత్తుక్కు క్కారణమాయ్, ఉత్పత్తి వినాశరహితమాగైయా
లేనిత్యమాయ్, [3]"దైవీహ్యేషాగుణమయీ మమమాయాదుర
త్యయా" ఎన్గిఱపడియే భగవానుక్కు లీలోపకరణమాయ్,
స్వసంసృష్టరాన బద్ధచేతనర్కు దురత్యయమాయ్, భగవానుక్కు
ప్రకారతయా శేషమాయ్, సతతపరిణామియాయిరుక్కుమ్.

ఆగవిఱే [4]"వికారజననీ మజ్ఞా మష్టరూపా మజాన్ధ్రు
వామ్" ఎన్ఱుమ్, [5]"అచేతనాపరార్థాచ నిత్యాసతతవిక్రియా"
ఎన్ఱుమ్ శ్రుతిస్మృత్యాదిగళిదినుడైయ స్వభావఙ్గళై బహుశః
ప్రతిపాదిత్తదు.

---

1. (మను-౧-౫) 2. (వి-పు- ౨-౨౧ - ౧) 3. (గీతా-౭-౧౪)
4. (మన్త్రికోపని-3-వా) 5. (పరమసంహితా)

ఇదినుడైయవికారమావదు–సూక్ష్మరూపమాయ్, స్థూలరూపమాయిరున్దుళ్ల ద్వివిధమాన స్వరూపపరిణామమ్.

(౧) అదిల్ సూక్ష్మపరిణామమ్.–నామరూపవిభాగ నిర్దేశానర్హమా యిరుక్కుమ్.

(౨) స్థూలపరిణామమ్.–మహదాదియాన కార్యమాగైయాలే నామరూప విభాగ నిర్దేశమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద మహదాదిపరిణామియాయ్ జగదుత్పత్తిక్కుపయుక్తమాయుళవదు సూక్ష్మపరిణామమ్.ఇన్ద అవ్యక్తత్తుక్కు స్వరూపప్రయుక్తమాన ఆకారవిశేషమిత్తనైయిఱే

పరిణామమావదు.-సూక్ష్మదశైయోడు స్థూలదశైయోడు వాశియఱవుణ్డానపూర్వావస్థాపరిత్యాగ పూర్వకమానఅవస్థాన్తరప్రాప్తి.

అదు స్థూలదశైయిలే వన్దవాఱే కార్యమెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్. "అవస్థాన్తరాపత్తిరేవహి కార్యతా" † ఎన్ఱిఱే భాష్యకారవచనమ్.

అన్ద అవ్యక్తమ్ – [1]"గుణసామ్యమనుద్రిక్త మన్యూనంచ మహామునే" ఎన్ఱు కారణదశైయిలే సత్త్వరజస్తమోరూపమాన గుణత్రయఙ్గళాగిఱ స్వభావఙ్గళ్ కొణ్డుకొణ్డున్యూనాతిరేకఙ్గళుణ్డాదల్. కృతోన్ద్రేకముణ్డాదల్ శెయ్యాదేసమస్వభావమాయిరుక్కుమ్.

[2]"గుణసామ్యాత్తతస్తస్మాత్ క్షేత్రజ్ఞాధిష్ఠితాన్మునే। గుణవ్యఞ్జనసమ్భూతిః సర్గకాలేద్విజోత్తమ" ఎన్ఱిప్పడి గుణసామ్య

---

† శ్రీభా-౧-౧ ౧. 1. (వి-పు-౬-౪-3౪) 2. (వి-పు-౧-౨-33)

ఎన్ఱు ధర్మత్తై ధర్మమాగవుమ్, ధర్మత్తై యధర్మమాగవుమ్, ఇప్పడి సర్వార్థఙ్గళైయుం విపరీతఙ్గళాగవుమ్ నిశ్చయిక్కైయెన్ఱుమ్ గీతాచార్యర్ గీతోపనిషత్తిలే బుద్ధిత్రైవిధ్యత్తైయరుళిచ్చెయ్దానిఱే.

ఇప్పడి బుద్ధిలక్షణమాన మహానై స్వకారణమాన ప్రధానతత్త్వమావరిక్కుమ్; అఙ్కురోత్పాదకమాన బీజత్తైయదినుడైయ త్వక్కు ఆవరిత్తిరుక్కుమాప్పోలే.

అవ్యక్తత్తాలే యావృతమాన మహత్తత్త్వత్తిల్ నిన్ఱు మభిమానకార్యోన్నేయమాన వహఙ్కారముత్పన్నమామ్. ఇవ్వహఙ్కార మభిమానహేతువాగైయావదు- దేహాత్మాభిమానాదిగళానఅతస్మింస్తద్బుద్ధియైజనిప్పిక్కై. ఇవ్వహఙ్కారన్దాన్- [1]"వైకారికస్తైజసశ్చభూతాదిశ్చైవతామసః" ఎన్ఱు సాత్త్విక-రాజస-తామసరూపభేదత్తాలే వైకారికమెన్ఱుం, తైజసమెన్ఱుం, భూతాదియెన్ఱుమ్ మూన్ఱువగైయాయిరుక్కుమ్. ఏవంవిధమాన అహఙ్కారత్తై స్వకారణమానమహత్తత్త్వమావరిత్తిరుక్కుమ్. గుణకృతమాన త్రైవిధ్యత్తైయుడైత్తాన మహత్తత్త్వత్తాలుణ్డాన ఆవరణమిఱే అహఙ్కారత్రైవిధ్యత్తుక్కు హేతు.

(౧) ఇదిల్ వైకారికమావదు-సాత్త్వికాహఙ్కారమాగైయాలే, ఇదిల్ నిన్ఱుం సత్త్వకార్యమానలఘుత్వ-ప్రకాశకత్వఙ్గళైయుడైత్తాన ఇన్ద్రియఙ్గళ్†ఉత్పన్నమామ్. ఇన్ద్రియఙ్గళై [2]"తైజసానీన్ద్రియాణ్యాహుః దేవావైకారికాదశ। ఏకాదశమ్మనశ్చాత్ర దేవావైకారికాస్స్మృతాః" ఎన్ఱు [వైకారిక] దేవాధిష్ఠితఙ్గళా

---

1 (వి-పు-౧-౨-౩౮) . † సాత్త్వికాహంకారత్తిల్ నిన్ఱుం, ఇత్యధిక పాఠః ౩-పు. 2 (వి-పు-౧-౨-౪౭)

గైయాలే దేవశబ్ద వాచ్యఙ్గళానవిన్ద్రియఙ్గళ్ పదినొన్ఱుం తై
జసమానరాజసాహఙ్కారకార్యమో వైకారికమాన సాత్త్వికా
హఙ్కారకార్యమో వెన్ఱు మతభేదత్తాలే వికల్పిత్తు, వైకారిక
కార్యఙ్గళెన్ఱు స్వసిద్ధాన్తత్తాలే శ్రీపరాశరభగవాన్ నిశ్చయిక్కై
యాలే, ఇన్ద్రియఙ్గళ్ సాత్త్వికాహఙ్కారకార్యఙ్గళాగైయాలే,
నైయ్యాయికమర్యాదైయాలే భూతవిశేషపరిణామఙ్గళుమల్ల వెన్ఱు
మిడం సమ్ప్రతిపన్నమ్.

ఇవ్విన్ద్రియఙ్గళుక్కు యితిహాసత్తిలే *భూతసర్గఙ్గళ్చొల్లుగిఱ
విడం-భూతఙ్గళాలుణ్డాన వాప్యాయనమాత్రత్తైప్పఱ్ఱ. ఇన్ద్రియ
ఙ్గళ్ తాన్-జ్ఞానేన్ద్రియఙ్గళెన్ఱుం, కర్మేన్ద్రియఙ్గళెన్ఱు మిరణ్డు.

(౧) అదిల్ జ్ఞానేన్ద్రియఙ్గళావన-శబ్ద-స్పర్శ-రూప-రస-
గన్ధఙ్గళాగిఱ విషయపంచకత్తైయుమ్ ప్రతినియతమాయ్క్కొణ్డు
గ్రహిక్కిఱ శ్రోత్ర-త్వక్-చక్షు-ర్జిహ్వా-ఘ్రాణఙ్గళెన్గిఱ వైన్దుమ్.

(౨) కర్మేన్ద్రియఙ్గళావన-వచన-దాన-గమన-మూత్ర-
పురీష నిస్సరణహేతువాన వాక్-పాణి-పాద-పాయూ-పస్థఙ్గళెన్గిఱ
వైన్దుమ్-శబ్దాదిపఞ్చకత్తైయుమడైవే యొట్టియిరుక్కుమ్.

శ్రోత్రగ్రాహ్యమాన శబ్దవిషయమాయుమ్, త్వగిన్ద్రియ
గ్రాహ్యమాన స్పర్శవిషయమాయుమ్, చక్షుర్గ్రాహ్యమాన రూ
పత్తిల్ ప్రవృత్తిహేతువాయుమ్, రసనావిషయరసాశ్రయమాన
జలత్తినుడైయ నిస్సరణహేతువాయుమ్, ఘ్రాణవిషయగన్ధాశ్రయ
పృథివ్యంశమానవన్నాదిగళిల్ † ఋజీషోత్సర్జన హేతువాయు
మిరుక్కుమ్.

* భార-శా-మో. † ఋజీషోత్సర్జన.

మనస్సు-ఉభయసహకారియాగైయాలే, జ్ఞానేన్ద్రియము మాయ్, కర్మేన్ద్రియముమా యిరుక్కుమ్. "ఉభయాత్మకమ్మనః" ఎన్ఱిఱే శొల్లువదు.

ఇన్ద్రియఙ్గళ్-పతినొన్ఱిన్ఱిఱ నియమముం వ్యష్టివిషయమన్ఱు, సమష్టివిషయమ్; [1]"తేషాన్త్వవయవాన్ సూక్ష్మాన్ షణ్ణామప్యమితౌజసామ్। సన్నివేశ్యాత్మమాత్రాసు సర్వభూతానినిర్మమే" ఎన్ఱు అణుక్కళాగైయాలే సూక్ష్మఙ్గళాన విన్ద్రియఙ్గళినుడైయ అంశఙ్గళై ఆత్మమాత్రైగళిలే ప్రవేశిప్పిత్తుసర్వభూతఙ్గళైయుమీశ్వరన్ సృష్టిత్తానెన్ఱు మనువచనముణ్డాగైయాలే.

ఇదిల్ 'సూక్ష్మానె' న్ఱైయాలే, [2]"అణవశ్చ" ఎన్ఱిఱ సూత్రమర్యాదైయాలే యిన్ద్రియఙ్గళణువెన్ఱుమ్, 'అవయవాన్' ఎన్ఱైయాలేయిన్ద్రియఙ్గళ్ తోఱుంవ్యక్తిబాహుల్యముణ్డెన్ఱుమ్, ఆత్మమాత్రైగళిలే కూట్టినానెన్ఱైయాలే యడియిలే కొడుత్త యిన్ద్రియఙ్గళే యావత్సంహారమనువర్త్తిక్కుమెన్ఱుమ్, [3]"శరీరం యదవాప్నోతియచ్చాప్యుత్క్రామతీశ్వరః। గృహీత్వైతాని సంయాతివాయుర్గన్ధానివాశయాత్" ఎన్ఱిఱపడియేశరీరత్తైవిట్టు శరీరాన్తరత్తై ప్రవేశిక్కుమ్పోదు ఇన్ద్రియఙ్గళై గ్రహిత్తుక్కొణ్డుపోమెన్ఱుమ్ తోన్ఱుగిఱదు. 'షణ్ణామ్' ఎన్ఱుం, [4]'మనష్షష్ఠాని' ఎన్ఱుమ్ శొల్లుగిఱ సంఖ్యానిర్దేశత్తిల్ నిర్బన్ధమిల్లై. ఇన్ద్రియాన్తరఙ్గళుంకూడిప్పోగైయాలే.

(౨) ఇని భూతాదిశబ్దవాచ్యమాన తామసాహఙ్కారత్తిల్ నిన్ఱుం-తన్మాత్రాపఞ్చకముం, తద్విశేషమాన వాకాశాదిభూతఙ్గళు ముత్పన్నమామ్.

1 (మను-౧-౧౬) 2 (బ్ర-సూ-౨-౪-౬) 3 (గీతా--౧౫-౮)
4 (గీతా-౧౫-౭).

[1]"ఆత్మన ఆకాశః సమ్భూతః, ఆకాశాద్వాయుః, వాయోరగ్నిః, అగ్నేరాపః, అద్భ్యః పృథివీ" ఎన్ఱు పరమాత్మావిన్పక్కల్ నిన్ఱు మాకాశాదిభూతఙ్గళ్ క్రమేణోత్పన్నమామెన్ఱు శ్రుతి శొల్లానిఱ్క తామసాహఙ్కారత్తి నిన్ఱుమ్పఞ్చతన్మాత్రఙ్గళుమ్ భూతఙ్గళు ముత్పన్నమామెన్ఱు శొల్లుగిఱపడియెఙ్గనే యెన్నిల్:- [2]"అష్టౌప్రకృతయః షోడశవికారాః" ఎన్ఱు అవ్యక్త మహ దహఙ్కారఙ్గళుమ్ తన్మాత్రాదిపఞ్చకముమ్, కారణమాగవుమ్, ఇన్ద్రియఙ్గళ్ పదినొన్ఱుం భూతపఞ్చకఙ్గళుం కార్యఙ్గళాగవుం శ్రుతిశొల్లుగైయాలుం, [3]"మూలప్రకృతిరవికృతిర్మహదాద్యాః ప్రకృతివికృతయస్సప్త । షోడశకశ్చవికారో నప్రకృతిర్నవికృతిః పురుషః" ఎన్ఱు సాఙ్ఖ్యన్ తత్త్వవిభాగం శొల్లుగిఱవిడత్తిల్ మూలప్రకృతిఒన్ఱిన్ కార్యమన్నియిలేయెల్లాత్తుక్కున్దాన్ కారణమాయిరుక్కైయాలే ప్రకృతియెన్ఱుం, మహదాదిసప్తకముమ్ ప్రకృతికార్యమాయ్ ఒన్ఱుక్కొన్ఱు కారణమాయుమ్ కార్యమాయుముణ్డాయిరుక్కైయాలే ప్రకృతి వికృతిగళాయిరుక్కుమెన్ఱుం, భూతేన్ద్రియఙ్గళ్ కార్యమాయే యిరుక్కైయాలే వికారఙ్గళాయే యిరుక్కుమెన్ఱుమ్, పురుషనొన్ఱుక్కు కారణమాయిరుత్తల్ కార్యమాయిరుత్తల్ శెయ్యామైయాలే ప్రకృతియుమల్లన్ వికృతియుమల్లన్ ఎన్ఱు శొల్లుగైయాలుమ్, ఇఙ్గుతన్మాత్రోత్పత్తి యొఴియభూతోత్పత్తి కూఱామైయాలుమ్, భూతఙ్గళుక్కు తన్మాత్రాపూర్వకత్వముమ్, అవైత్తుక్కు అహఙ్కారకార్యత్వముమ్ కొళ్ళవేణుమిత్తే.

ఆనాల్ పరమాత్మావిన్పక్కల్ నిన్ఱుమ్ భూతఙ్గళుత్పన్నమామెన్ఱు శొల్లుగిఱ శ్రుతిక్కు తాత్పర్యమెన్నెన్నిల్-సూక్ష్మ చిదచి

1 (తై-ఉప-ఆనన్ద-౧-౨) 2(గర్భోపనిషద్.)3 (సాంఖ్యకా-3.)

ద్విశిష్టమాయ్ సచ్ఛబ్దవాచ్యమాన పరబ్రహ్మమే సకలజగత్తుక్కు ముపాదానమాగైయాలే ప్రకృత్యాది తత్తదవస్థావస్థితనాన పరమాత్మావిన్పక్కల్ నిన్ఱుం తన్మాత్రాసహితమాన భూతోత్పత్తియై చ్చొల్లుగైయిలేశ్రుతిక్కు తాత్పర్యమాగక్కడవదు.

ఆగైయిఱే [1]"తదైక్షత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి" ఎన్ఱుఛాన్దోగ్యత్తిలే కారణవస్తువినుడయ యీక్షణాన్వయత్తై చ్చొల్లుగిరవిడత్తిలే [2]"తత్తేజఐక్షత" ఎన్ఱుం, "తాఆపఐక్షన్త" ఎన్ఱుమ్, 'తదన్నమైక్షత' ఎన్ఱుమ్ తేజోబన్నజళ్గాన భూతజ్గళుక్కు యీక్షణాన్వయఞ్చొల్లిత్తు,అనుప్రవేశమడియాగ తత్తచ్ఛరీరవిశిష్టనాన పరమాత్మాన్వయముఖత్తాలేయిఱే; అల్లదు - అచేతనజ్గళాన వివైర్ ఇుక్కు సజ్కల్పరూపజ్ఞానాన్వయం సంభావితమల్ల ఆగైయిఱే, [3]"హన్తాఽహమిమా స్తిస్రో దేవతాః అనేన జీవేనాత్మనాఽనుప్రవిశ్యనామరూపే వ్యాకరవాణి" ఎన్ఱు యిన్దవచిత్తత్త్వజ్గళినుడైయ నామరూపసిద్ధి అనుప్రవేశ నిబన్ధనమే యాగచ్చొల్లిత్తు. ఇజ్గుచ్చొన్న తేజోబన్నమాత్రజ్గళ్ శ్రుత్యన్తరత్తిల్ శ్శోన్నవాకాశ వాయుక్కళుక్కుం, అవ్యక్త మహ దహజ్కారాదిగళుక్కు ముపలక్షణమ్.

ఏవమ్భూతమాన తామసాహజ్కారత్తిల్ నిన్ఱుం ఆకాశత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైయాన శబ్దతన్మాత్రెపిఱక్కుమ్, [4]"తస్మింస్తస్మింస్తు తన్మాత్రం తేనతన్మాత్రతాస్మృతాః తన్మాత్రాణ్యవిశేషాణి అవిశేషాస్తతోహితే । నశాన్తానాపి ఘోరాస్తే నమూఢా

---

1. (ఛా-ఉప-౬-౨-3) 2. (ఛా-ఉప-౬-౨-౨-౪.) 3. (ఛా-ఉప-౬.3-౨.) 4 (వి-పు-౧-౨-౭౪-౭౫).

శ్చాఽవిశేషిణః” ఎన్ఱు అవ్యాభూత విశేషఙ్గళినుడైయ అవ్యక్తాఽవిశేషగుణోన్మేషమాన సూక్ష్మాకాశత్తుక్కు తన్మాత్రమెన్ఱు పేర్, ‘తన్మాత్రాణ్యవిశేషాణి’ ఎన్ఱు ఇవైత్తుక్కు స్థూలావస్థాభూతఙ్గళాన భూతఙ్గళైప్పోలే శాన్తత్వాది విశేషఙ్గళఱ్ఱామైయాలే యివత్తై అవిశేషఙ్గళెన్ఱు శొల్లక్కడవదు. ఇన్దశబ్ద తన్మాత్రత్తిల్ నిన్ఱుం-యిదినుడైయ స్థూలావస్థైయాయ్ వ్యక్తశబ్ద గుణకమాన వాకాశముత్పన్నమామ్, ఇన్ద శబ్దతన్మాత్రత్తైయు మాకాశత్తైయుం భూతాదియాన తామసాహంకార మావరిక్కుమ్. ఇప్పడి తామసాహంకారావృతమాన స్థూలాకాశ సహకృతమాయ్క్కొణ్డు వికృతమాన శబ్దతన్మాత్రత్తిల్ నిన్ఱుమ్ స్పర్శతన్మాత్రైయుత్పన్నమామ్. ఇదిల్ నిన్ఱుం స్పర్శగుణమాన వాయువానదు పిఱక్కుమ్. ఇన్దస్పర్శతన్మాత్రైయైయుం వాయువైయుం స్వకారణమాన శబ్దతన్మాత్రైయావరిక్కుమ్. శబ్ద తన్మాత్రత్తాలే ఆవృతమాన వాయుసహకృతమాయ్ వికరిత్తు స్పర్శతన్మాత్రత్తిల్ నిన్ఱుమ్రూప తన్మాత్ర ముత్పన్నమామ్. ఇదిల్ నిన్ఱుం రూపగుణకమాన తేజస్సుపిఱక్కుమ్, [1]“వాయోరగ్నిః” ఎన్ఱు తేజోవిశేషత్తై శ్రుతిశొల్లిత్తేయాగిలుమ్ తేజస్సామాన్యత్తుక్కుముపలక్షణమాగక్కడవదు. ఇన్దరూప తన్మాత్రత్తైయుమ్ తేజస్సైయుమ్ స్వకారణమాన స్పర్శతన్మాత్రైయావరిత్తిరుక్కుమ్. ఇత్తాలే యావృతమాయ్ తేజస్సహకృతమాయ్క్కొణ్డు వికరిత్తురూపతన్మాత్రత్తిల్ నిన్ఱుమ్రసతన్మాత్రైపిఱక్కుమ్, అదిల్ నిన్ఱుమ్ రసగుణకమానజలమ్ పిఱక్కుమ్. ఇన్ద రసతన్మాత్రత్తైయుమ్ జలత్తైయుమ్స్వకారణమాన

1 (తై-ఆన-౧-౨).

రూప తన్మాత్రమావరిత్తిరుక్కుమ్, ఇత్తాలేయావృతమాయ్ అమ్భస్సహకృతమాయ్క్కొణ్డు వికరిత్తు రసతన్మాత్రత్తిల్ నిన్ఱుమ్గన్ధ తన్మాత్ర ముత్పన్నమామ్, అదిల్ నిన్ఱుమ్గన్ధగుణకైయాన పృథివి పిఱక్కుమ్, అన్ద గన్ధతన్మాత్రత్తైయుం పృథివియైయుం స్వకారణమాన రసతన్మాత్ర మావరిత్తిరిక్కుమ్, ఇప్పడి ఉత్తరోత్తర తన్మాత్రఙ్గళుక్కు-పూర్వపూర్వ తన్మాత్రావృతముమ్, పూర్వపూర్వ భూత సహకారత్వము ఞ్చొల్లుగిఱవిదు- [1]"ఆద్యాద్యస్య గుణానేతా నాప్నోతిచ పరస్పరః" ఎన్ఱు, ఉత్తరోత్తర భూతగుణఙ్గళిలుం పూర్వపూర్వ భూతగుణఙ్గళనువర్తిక్కైక్కాగ.

ఆగైయాలాకాశత్తుక్కు శబ్దమొన్ఱుమే గుణమాయ్, వాయువుక్కు-శబ్ద-స్పర్శఙ్గళిరణ్డుమ్గుణమాయ్, తేజస్సుక్కు-శబ్ద-స్పర్శ-రూపఙ్గళ్ మూన్ఱుమ్ గుణమాయ్, జలత్తుక్కు - శబ్ద-స్పర్శ-రూప-రసఙ్గళ్ నాలుం గుణమాయ్, పృథివిక్కు-శబ్ద-స్పర్శ-రూప-రస-గన్ధఙ్గళైన్దుం గుణమాగచ్చొల్లప్పట్టదాయిత్తు.

[2]"ఆకాశం శబ్దమాత్రన్తు స్పర్శమాత్రం సమావిశత్ । రూపంతదైవ విశతః శబ్దస్పర్శగుణావుభౌ ॥ శబ్దస్పర్శంచరూపంచ రసమాత్రం సమావిశత్ ॥ తస్మాచ్చతుర్గుణాహ్యాపో (విశేషాశ్చేన్ద్రియగ్రాహ్యాః) విజ్ఞేయాస్తురసాత్మకాః ॥ ఎన్గిఱ పురాణాన్తర వచనత్తాలుం, "తేభ్యస్తన్మాత్రేభ్యో యథాసంఖ్యమేకే ద్విత్రి చతుః పంచభ్యోభూతాన్యాకాశానిలానలసలిలావని రూపాణి పంచజాయన్తే" ఎన్ఱు యితిలధికృతనాన సాంఖ్యవాచస్పతి వచనత్తాలుమ్, పూర్వపూర్వ తన్మాత్రాఽవృతత్వ మవశ్యఙ్కొళ్ళవేణుమ్.

---

1 (మను-౧-౨౦). 2 (లైంగపు-పూర్వార్థే-౭౦-అధ్యా-౪౩-౪౪).

ఇప్పడి యుత్పన్నఙ్గళాన మహదాది విశేషాన్తమాన పదార్థఙ్గళ్-అణ్డమాగ ప్పరిణమిక్కుమళవిల్ పరస్పర సఙ్గఙ్గళానాల్లదు, అణ్డోత్పాదకఙ్గళాగమాట్టాదు. [1]"నానావీర్యాః పృథగ్భూతాస్తతస్తే సంహతింవినా। నాశక్నువన్ప్రజాః స్రష్టుమసమాగమ్య కృత్స్నశః ॥ సమేత్యాన్యోన్యసంయోగం పరస్పరసమాశ్రయాః। ఏకసఙ్ఘాతలక్ష్యాశ్చ సమ్ప్రాప్యైక్యమశేషతః ॥ ... మహత్తాద్యావిశేషాన్తా హ్యణ్డముత్పాదయన్తి తే॥" ఎన్గిఱపడియే శాన్తత్వ, ఘోరత్వ, మూఢత్వఙ్గళాలే నానాశక్తియుక్తఙ్గళాయ్ ప్పృథగ్భూతఙ్గళాయిరుక్కిఱ యిమ్మహదాదిపదార్థఙ్గళుక్కు పరస్పర సంహతియావదెదెన్నిల్, - ఆకాశాదిభూతఙ్గళుక్కు పురాణఙ్గళిలే [2]"ఏవంజాతేషు భూతాని ప్రత్యేకం స్యుర్ద్విధా తతః। చతుర్ధాభిన్నమేకైకమర్ధమర్ధం తథాస్థితమ్ । వ్యోమ్నోర్ధభాగాశ్చత్వారో వాయు తేజః పయో భువామ్। అర్ధానియానివాయోస్తు వ్యోమ తేజఃపయోభువామ్॥" ఎన్ఱు తుడఙ్గి విభజిత్తు పఞ్చీకరణం శొల్లప్పట్టదు. అదావదు-ఆకాశాదిభూతఙ్గళైన్దైయుం తనిత్తనియే యిరణ్డుకూఱాక్కి యవత్తిలే యొరుకూఱై నాలు కూఱాక్కి అన్దకూఱుగళై భూతాన్తరఙ్గళ్ నాలిలుం విభక్తార్థఙ్గళిలే కూట్టి సర్వభూతఙ్గళిలుం సర్వభూతఙ్గళుముణ్డామ్బడి పణ్ణుగై. ఇప్పడి పఞ్చీకృతమానాలు మవిభక్తఙ్గళానవర్ధఙ్గళ్ ప్రధానఙ్గళాయ్ నిఱ్కైయాలే ఆకాశాది భూతభేద వ్యవహారత్తుక్కుక్కుఱైయిల్లై. ఇప్పఞ్చీకృతభూతఙ్గళోడేకూడ మహదహఙ్కారఙ్గళు మణ్డోత్పాదకఙ్గళాగ చ్చొల్లుగైయాలే యవత్తినుడైయ సమ్మేళనసిద్ధిక్కాగ సప్తీకరణమెన్ఱుం శొల్లువర్గళ్.

---

1 (వి-పు-౧-౨-౫౨,౫౩, ౫౪.) 2

ఆనాల్ [1]"తాసాంత్రివృతంత్రివృతమేకైకాంకరవాణి" ఎన్ఱు ఛాన్దోగ్యత్తిలే త్రివృత్కరణత్తై చ్చొల్లువానెన్నైన్నిల్-అఙ్గు తేజోబన్న తత్త్వత్రయమాత్రోత్పత్తియై చ్చొల్లిత్తాగైయాలే యవ్వళవిలేపర్యవసిత్తదు. శ్రుత్యన్తరసిద్ధమాన భూతాన్తరోత్పత్తియిలుం సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయత్తాలే యిఙ్గుం సిద్ధమెన్ఱు కొళ్ళవేణుమ్. ఆగైయాలే తేజోబన్నసృష్టి-తత్త్వాన్తరఙ్గళుక్కుముపలక్షణమానాప్పోలే త్రివృత్కరణకథనముం పఞ్చీకరణత్తుక్కు ముపలక్షణ మెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

అణ్డత్తుక్కుళ్ళే మహదాది కార్యఙ్గళుణ్డాకైయాలే మహదాదిపదార్థఙ్గళెల్లాత్తుక్కుం సమ్మేళన మవర్జనీయమ్.

ఆగైయాలే [2]"భూతేభ్యోఽణ్డంమహాబుద్ధేబృహత్తదుదకేశయమ్" ఎన్ఱు భూతఙ్గళిల్ నిన్ఱు మణ్డముత్పన్నమామ్, అదు ఉదకత్తిలే కిడక్కుమ్. [3]"అపఏవససర్జాదౌ తాసువీర్యమపా సృజత్ । తదణ్డమభవద్ధైమం సహస్రాంశుసమప్రభమ్" ఎన్ఱు అప్పుక్కళిల్ నిన్ఱు మణ్డముత్పన్నమామెన్ఱు (మనుభగవాన్) శొన్నవిడం భూతాన్తరత్తుక్కు ముపలక్షణమ్. అదావదు-పూర్వభూతఙ్గళోడే సంసృష్టమాయ్ పృథివియుత్తన్నగవాయిలే లీనైయాగ కిడక్కిఱ జలతత్త్వత్తిల్ నిన్ఱుమణ్డముత్పన్నమాయ్ అదిలే కిడక్కుమెన్నెన్ఱపడి.

ఇన్దవణ్డం క్రమేణ పరిణమిక్కుమో యేకకాలత్తిలే పరిణమిక్కుమోవెన్నిల్,- ఒఱోరుప్పడైయాగయిట్టు అకమెడుక్కుమాప్పోలే క్రమేణ పరిణమిక్కైయన్ఱియే [4]"తత్క్రమేణవివృద్ధం

1 (ఛా-ఉప-౬-3-3.) 2 (వి-పు-౧-౨-౫౫.) 3 (మను-౧-౮.)
4 (వి-పు-౧-౨-౫౫.)

సత్ జలబుద్బుదవత్సమమ్’’ ఎన్ఱు నీర్ కుమిళ్ పోలే యేకకాలత్తిలే యుత్పన్నమామ్.

ఇప్పడి యణ్డముత్పన్నమామ్పోదు [1]‘‘అణ్డానాన్తు సహస్రాణాం సహస్రాణ్యాయుతానిచ। ఈదృశానాం తథా తత్ర కోటికోటిశతానిచ’’ ఎన్ఱు పురాణఙ్గళిలే పరస్పర సదృశమాయ్క్కొణ్డు అసఙ్ఖ్యాతమాన అణ్డఙ్గళ్, [2]‘‘ఏకకాలేఽభిసృజ్యన్తే సంహ్రియన్తే చపూర్వవత్’’ ఎన్గిఱపడియే క్రమత్తాలే తనిత్తనియే యుత్పత్తివినాశఙ్గళుణ్డాగై యన్ఱియే యుగపదేవ సృష్టిసంహారఙ్గళై యుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. ఇవ్వణ్డత్తుక్కుళ్ళాయిలే పరిణతఙ్గళాన వాకాశాదిభూతఙ్గళై యధిష్ఠిత్తు లోకఙ్గళై సృష్టిక్కైక్కాగవుం దేవాది చతుర్విధభూత విభాగత్తై సృష్టిక్కైక్కాగవుం కర్మవశ్యసమస్తచేతనాశ్రయశరీర నాగైయాలే బద్ధాత్మసమష్టిభూతనాన బ్రహ్మావానవన్ [3]‘‘తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయంబ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః’’ ఎన్గిఱపడియే జగదుత్పాదకరాన ప్రజాపతి ప్రభృతిగళుక్కు ముత్పాదకనాగైయాలే పితామహ శబ్దవాచ్యనాయ్క్కొణ్డు వ్యష్టిసృష్ట్యర్థమాగ భగవత్సఙ్కల్పత్తాలే యుత్పన్ననామ్.

ఇప్పడి యణ్డోత్పన్ననాన బ్రహ్మావుక్కు పద్మజత్వాది శొల్లుకిఱ ప్రమాణఙ్గళ్ ఆద్యసృష్టిగళి లుత్పత్తి భేదవివేకత్తైయాలే యోగక్కడవదు.

---

1 (వి-పు-౨-౭-౨౭.) 2 ( ) 3 (మను-౧-౯)

ఇన్ద బ్రహ్మోత్పత్తిపర్యన్తమాన మహదాది సమష్టిసృష్టి సత్యసఙ్కల్పనాన సర్వేశ్వరనుడైయ [1]"బహుస్యాం" ఎన్గిఱ అవ్యవహిత సఙ్కల్పత్తాలే యాగక్కడవదు.

బ్రహ్మోపజ్ఞమాన వ్యష్టిసృష్టి తదన్తర్యామియాన పరమాత్మావినుడైయ వ్యవహిత సఙ్కల్పత్తాలే యాగక్కడవదు.

ఆగైయాలే [2]"తద్విసృష్టస్సపురుషోలోకే బ్రహ్మేతికీర్త్యతే" [3]"బ్రహ్మాణో ఽసృజత్ప్రభుః" [4]" మాన్త్వాం పూర్వమజీజనః" ఎన్ఱు భగవత్సృష్టనాగ ప్రమాణఙ్గళ్ శొల్లుగిఱనవిఱే.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే సమష్టిసృష్టినిరూపణంనామ

ద్వితీయోఽధికారః.

---

1 (ఛా-ఉ-౬-3-౨,3.) (2 మను ౧-౧౧.) 3 ( ) 4 (రామా-ఉత్తర. ౧౦౪. ౪.)

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

తృతీయోఽధికారః.

ఇప్పడి యుత్పన్నరాన బ్రహ్మాదిచేతనర్క్కు అన్తర్యామియా య్ హృదయత్తిలే నిన్ఱు సఙ్కల్పరూపజ్ఞానాదిగళై జనిప్పిత్తు సృష్ట్యాదిగళిలే ప్రవృత్తికైక్కైయాలే సర్వప్రవృత్తిక్కు హేతు సర్వేశ్వరనే యెన్నక్కడవదిత్తై, [1]"సర్వస్యచాఽహం హృదిసన్నివిష్టో మత్తస్స్మృతిర్జ్ఞానమపోహనఞ్చ" ఎన్ఱు సకలర్క్కుం శరీరియా య్ క్కొణ్డు సర్వకార్యఙ్గళుక్కుం ప్రవర్తకన్తానేయాగ వరుళిచ్చె దానిఱే.

ఇవ్వణ్డాన్తర్వర్తియాన వ్యష్టిసృష్టిక్కు ప్రయోజనమేదెన్ని ల్,-బద్ధాత్మాక్కళుడైయ కర్మరూపమడియాగ భోగ్య భోగోప కరణ భోగస్థానఙ్గళాప్పడి అణ్డత్తై పరిణమిప్పిక్కైక్కు. అదావదు [2]"తస్మిన్నణ్డే సభగవాన్ ఉషిత్వాపరివత్సరం। స్వయమేవాత్మనో ధ్యానాత్తదణ్డమకరోత్ ద్విధా ॥ ౧౨ ॥ తాభ్యాం సశకలాభ్యాం చ దివం భూమిఞ్చ నిర్మమే।మధ్యే వ్యోమదిశశ్చాష్టావపాం స్థా నఞ్చ శాశ్వతమ్ ॥ ౧౩ ॥" ఎన్ఱు మనువు మణ్డాన్తర్వర్తియాన లోకవిభాగత్తైయుం,ఆకాశమష్టదిక్కుగళ్ సముద్రఙ్గళినుడైయ విభాగత్తైయుం, సృష్టవానభగవాన్ సృష్టిత్తానెన్నానిఱే.

1 (గీతా-౧౫-౧౫). 2 (మను-౧).

(౧) ఇవ్ట్రిల్ భోగ్యానురూపమాన సుఖదుఃఖానుభవత్తుక్కు విషయమాగైయాలే, భోగ్యమెన్బదు-శబ్దాదిగళ్.

(౨) ఇవ్వనుభవరూపజ్ఞానఙ్గళుక్కుపకరణమాగైయాలే, భోగోపకరణఙ్గళెన్బదు-ఇన్ద్రియాదిగళ్.

(3) ఇన్దభోగత్తుక్కధికరణఙ్గళాగైయాలే, భోగస్థానఙ్గళెన్గిఱదు-దేవాదిశరీరఙ్గళైయుం, చతుర్దశభువనఙ్గళైయుమ్.

ఇశ్శరీరవిశిష్ట బద్ధాత్మాక్కళుక్కు ఆవాసస్థానమాన చతుర్దశభువనఙ్గళావన-భూమిక్కు క్కీళ్ అణ్డకపాలత్తుక్కు మేలాగ వెళ్ళత్తుమూన్ఱు నూఱాయిరత్తెమ్బతినాయిరమ్ యోజనైయుయర్త్తియుడైత్తాన గర్భోదకత్తిన్మేలే, [1]"సప్తతిస్తు సహస్రాణాం ద్విజోచ్ఛ్రాయోఽపికథ్యతే॥౧॥దశసాహస్రమేకైకం పాతాళమ్మునిసత్తమ।అతలం వితలఞ్చైవ నితలఞ్చగభస్తిమత్ । మహాఖ్యం సుతలఞ్చాగ్ర్యంపాతాళఞ్చాపి సప్తమమ్॥ ౨॥ " ఎన్గిఱపడియే ఓన్ఱు తని త్తనియే పతినాయిరం యోజనత్తళవు వుయర్త్తియైయుం,పరప్పైయుముడైత్తాయ్, దైత్య దానవ పన్నగ సుపర్ణాదిగళ్వర్త్తిక్కున్దేశమాయ్, [2]"సితకృష్ణారుణాః పీతాః శర్కరాశ్శైలకాఞ్చనాః । భూమయోయత్రమైత్రేయ వరప్రాసాద శోభితాః॥ " ఎన్గిఱపడియే శుద్ధవర్ణఙ్గళాయుం, కృష్ణవర్ణఙ్గళాయుం,అరుణవర్ణఙ్గళాయుం,పీతవర్ణఙ్గళాయుం,వాలుకామయమానశర్కరా రూపఙ్గళాయుం,శైలరూపమాయుం,సువర్ణమయమాయుమిరుక్కిఱ స్థలవిశేషఙ్గళై యుడైయవైయాయ్,విలక్షణమాన మాళిగైగళాలేయుం ప్రాసాదతోరణఙ్గళాలేయు మలఙ్కృతమాయ్, స్వర్గాదిగళి

---

1 (వి-పు-౨-౫). 2 (వి-పు-౨-౫-3).

లుజ్గాట్టిల్ నిరతిశయ భోగ్యమాయ్ (౧)అతలమెన్ఱుమ్(౨)వితల మెన్ఱుమ్ (౩) నితలమెన్ఱుమ్ గభస్తిమ త్తెన్ఱుమ్ (౪)తలాతలమెన్ఱుమ్ (౫) మహాతలమెన్ఱుమ్ (౬) సుతలమెన్ఱుమ్ (౭) పాతాళమెన్ఱుమ్ పేరై యుడై త్తాన అధోలోకజ్గళేళ్ఱాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద స ప్తపాతాళజ్గళుక్కు క్కీ ళ్ఱే ముప్పతినాయిరం యోజ న త్తళవిలే, [1]"పాతాళానామధశ్చాస్తే విష్ణోర్యా తామసీతనుః। శేషాఖ్యా తద్గుణాన్వక్తుం నశక్తా దైత్యదానవాః ॥౧౩॥ యోఽన న్తః పఠ్యతేసిద్ధై ర్దేవదేవర్షి పూజితః । యస్సహస్రశిరావ్యక్త స్వ స్తికామలభూషణః ॥౧౪॥ ఫణామణి సహస్రేణ యస్సవిద్యోతయన్దిశః। ...సబిభ్రత్ శేఖరీభూత మశేషం క్షితి మణ్డలమ్। ఆ స్తేపాతాళమూలస్థః శేషోఽశేష సురార్చితః ॥౨౦॥" ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుపురాణ త్తిలుం, [2]"పాతాళేభ్యోప్యధస్తాద్ద్వాత్రింశత్సహస్ర యోజనోఽనన్తః"*ఎన్ఱుశ్రీభాగవత త్తిలుం శొల్లుగిఱపడియే సర్వేశ్వరనుడై య తామసమూ ర్త్తియాయ్, అన న్త శబ్దవాచ్యనాన శేషనానవన్ తన్నాయిరంపణాజ్గళాలుం పాతాళ సహితమాన వశేష భూతల త్తైయు మొరుపుష్పమాలై యై ధరి త్తిరుక్కుమాప్పోలే అనాయాసేన ధరిత్తుక్కొణ్డు యెళున్దరుళి యిరుక్కుమ్. [3]"కల్పా

---

1 (వి-పు-౨-౫). 2 (భాగవ-౫-స్క-.) * ఇవ్వాక్యం శ్రీ భాగవత త్తిల్ కాణవిల్లై " తస్యమూలదేశేత్రింశద్యోజన సాహస్రా న్తర ఆస్తేయా వై కలాభగవతః తామసీ సమాఖ్యాతాన న్తః" ఎన్ఱు శ్రీ భాగవత త్తిల్ (౫-౨౪. ౧-) ఇరుక్కిన్ఱన. 'పాతాళానాం' ఇతి పూర్వోదాహృత శ్లోకవ్యాఖ్యాన త్తిలుం 'తస్యే' త్యాదివాక్య త్తైయే శ్రీ విష్ణుచి త్తరు మెడు త్తరుళినదు. ఇవ్వాక్య త్తి లధికసంఖ్యాదోషముం కాణ్గిఱదు. సరియానపడి కణ్డుకొళ్గ. 3 (వి-పు-౨-౫-౧౯).

త్తేయస్య వక్త్రేభ్యో విషానల శిఖోజ్వలః। సఙ్కర్షణాత్మకో రుద్రో నిష్క్రమ్యాత్తి జగత్త్రయమ్" ఎన్నుకల్పాన్తత్తిలే సఙ్కర్షణాత్మకనాన కాలాగ్నిరుద్రనానవన్ త్రైలోక్య సంహారార్థమాగ యిన్దమహాశేషనుడైయ ముఖత్తిల్ నిన్ఱుమితే యుత్పన్ననాయ్ జగత్తై సంహరిప్పదు.

ఇప్పాతాళఙ్గళుక్కు మేలే * యెళ్ళుపతినాయిరం యోజనమ కలత్తైయుడైత్తాయ్, సప్తద్వీప సాగర పర్వతాదివిశిష్టమాయ్, పాదచారిగళాన మనుష్యాదిగళ్వర్తిక్కు న్దేశమాయ్ పద్మాకారమాన భూమణ్డలమిరుక్కుమ్.

ఇన్ద భూపద్మత్తుక్కు కర్ణికైపోలే కనకమయమాన మహామేరుపర్వతమా యిరుక్కుమ్.

ఇమ్మేరు భూమిక్కు మేలే యెణ్పత్తినాలాయిరం యోజనముయర్త్తియై యుడైత్తాయ్, భూమిక్కుళ్ళే పతినాఱాయిరంపుదైన్దు ఆగ వేరులక్షంయోజనమాయ్ నిర్కుమ్; ముప్పత్తిఱాయిరం యోజనై పరప్పై యుడైత్తాయ్, పతినాఱాయిరం యోజనై యడిప్పరప్పై యుడైత్తాయ్, అచ్చువెల్లత్తై యడిమేల్ పణ్ణినాప్పోలే చతురశ్రముమా యిరుక్కుమ్.

ఇమ్మేరువుక్కు త్తెర్కే నిషధమెన్ఱుమ్,(౧) హేమకూటమెన్ఱుమ్,(౨)హిమవానెన్ఱుమ్(౩)మూన్ఱువర్ష †పర్వతమాయిరుక్కుమ్.

మేరువుక్కు వడక్కే నీలమెన్ఱుమ్ (౧) శ్వేతమెన్ఱుమ్ (౨) శృఙ్గీవానెన్ఱుం(౩)మూన్ఱువర్ష పర్వతమా యిరుక్కుమ్.

---

* యత్తద్ధికర్ణికామూలమితి సత్సమ్ప్రకీర్తితం। తద్యోజన సహస్రాణాం సప్తతీనాః మథస్మృతమ్ ఇతివాయుపురాణోక్తేః. † వర్షాణాం-విచ్ఛేదకాః పర్వతాః వర్షపర్వతాః ఇత్యర్థః.

మేరువుక్కు కిఴక్కే మాల్యవానెన్ఱుమ్, (తెర్కే) గన్ధమాదనమెన్ఱుమ్ వర్షపర్వతఙ్గళా యిరుక్కుమ్. (౧) అదుక్కు తెర్కుక్కడై యెల్లై భారతవర్షమ్. (౨) అదుక్కనన్తరం-కింపురుషవర్షమ్. (౩) అదుక్కనన్తరం-హరివర్షమ్. (౪) మధ్యమాన మేరువైచ్చూఴయిళావృతవర్షమ్ (౫) మేరువుక్కు వడక్కే-యిళావృతత్తై యణ్డైకొణ్డు రమ్యవర్షమ్. (౬) అదుక్కనన్తరమ్-హిరణ్మయవర్షమ్. (౭) అదుక్కనన్తరం-కడై యెల్లై ఉత్తరకురువర్షమ్. (౮) మేరువుక్కు కిఴక్కే-భద్రాశ్వవర్షమ్. (౯) మేర్కే-కేతుమాలవర్షమెన్ఱు ఒన్బదువర్షమాయ్, జమ్బూద్వీపపృథివీ నవఖణ్డమా యిరుక్కుమ్.

ఇవత్తిలే ఇళావృతం-భద్రాశ్వం-కేతుమాలమెన్ఱిన్ద ఆఊవర్షముమొన్ఱుమ్- ఒన్బతినాయిరంయోజనం పఱప్పై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్.

మధ్యమానయిళావృతం మేరువైచ్చూఴ నాలుదిక్కుమొన్బతినాయిరం యోజనం పరప్పై యుడైత్తాయ్, మేరుస్థానత్తోడే ఆయామవిస్తారం ముప్పత్తినాలాయిరం యోజనై యాయ్, చతురశ్రముమాయిరుక్కుమ్. కిఴక్కు-భద్రాశ్వముం, మేర్కు కేతుమాలముం, కీఴ్మేల్ ముప్పత్తీరాయిరం యోజనై నీళమాయిరుక్కుమ్. భద్రాశ్వముం, కేతుమాలముమాన వర్షఙ్గళిల్-వర్షపర్వతమాన మాల్యవానుం, గన్ధమాదనముం, ఆయిరమాయిరం యోజనై యుయర్తియుం, అవ్వళవు పరప్పై యుముడైత్తాయ్,ముప్పత్తునాలాయిరం యోజనై నీళత్తైయు ముడైత్తాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ ముదల్ చ్చొన్న వర్షపర్వతఙ్గళిన్నడువాన మహా

మేరువైయచ్చైన్ద తెర్కుం వడక్కుం నిషధపర్వతముం, నీల
పర్వతముం నూఱాయిరం నూఱాయిరంయోజనై కీఴ్ మేల్ నీళ
త్తైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. అవైత్తైయచ్చైన్ద హేమకూ
టముం శ్వేతపర్వతముం తొన్నూఱాయిరం తొన్నూఱాయిరం
యోజనై నీళత్తైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. అవఱ్ఱైయ
చ్చైన్దహిమవానుం, శృఙ్గీవానుం భూమియై వళైన్దువిల్ పోలే యిరు
క్కైయాలే యెణ్బదినాయిరం యెణ్బదినాయిరం యోజనై నీళ
త్తైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. ఇవ్వాఱు వర్ష పర్వతఙ్గళుం
తనిత్తనియే యిరణ్డాయిరం యోజనై యుయర్త్తియైయుం పర
ప్పైయుముడైయవైగళాయిరుక్కుమ్. ఇన్ద మహామేరువిల్ నా
న్గెల్లైగళిలుం పతినాయిరం పతినాయిరం యోజనముయఱ్ఱియై
యుడైయవైయాయ్, నాలుపర్వతఙ్గళాయిరుక్కుమ్. [1]"పూర్వే
తుమన్దరస్తస్య దక్షిణే గన్ధమాదనః । విపులః పశ్చిమేపార్శ్వే సు
పార్శ్వశ్చోత్తరేస్థితః" ఎన్గిఱపడియే మన్దరపర్వతఙ్కిఴక్కా
య్, గన్ధమాదనం తెర్కాయ్, విపులమ్మేర్కాయ్ సుపార్శ్వం వడ
క్కాయిరుక్కుమ్. ఇవైకీలమ్బోలే మహామేరువై యెత్తై
యఱామల్ పఱ్ఱినిఱ్కైయాలే *విష్కమ్భఙ్గళెన్ఱు పేరాయిరు
క్కుమ్. ఇన్ద పర్వతఙ్గళిన్మేలే ఆయిరత్తైన్నూఱుయోజనముయ
ర్త్తియైయుడైయవైగళాయ్,అమ్మలైత్తలైగళుక్కు కొడిత్తణ్డు
పోలే యలఙ్కారరూపఙ్గళా యిరుప్పనవాన నాలు వృక్షఙ్గళా
యిరుక్కుమ్. అవైగళిల్ కిఴక్కుదిక్కిలదు—కదమ్బమ్: తెర్కు

1 (వి-పు-౨-౨-౧౮.)

* మేరోః ధారకాః కీలా విష్కమ్భాః.

దిక్కిలదు-జమ్బు ; మేర్కుదిక్కిలదు - అరశు, వడక్కు దిక్కిలదు - ఆలై.

ఇవైగళిల్ క్కిఴక్కిల్-కదమ్బైయానదు - సహస్రాలమ్బశాఖానిచయఙ్గళాలుం, మహాస్కన్ధఙ్గళాలు ముపశోభితమాయ్, †మహాకుమ్భప్రమాణఙ్గళాయ్, వికసితకేసరఙ్గళాయ్, సర్వకాలజఙ్గళాయ్, మహాగన్ధఙ్గళాన పుష్పవాసనైయాలే యాయి ఐంయోజన ప్పరిమళితమాయ్, భద్రాశ్వదేశత్తుక్కు కేతువృక్షమాయిరుక్కుమ్.

తెర్కుదిక్కిలాన [జమ్బూ] వృక్షమానదు-మహాశాఖోపశోభితమాయ్, సదాపుష్పఫలాకీర్ణమాయ్, మృదుస్వాదుక్కళాయ్ మహాగజప్రమాణమాన పఴఙ్గళ్ మలైత్తలైయిలేవిఴున్దు ఒడైన్దు శారాయారాయ్,జమ్బూనదీయెన్ఱు పేరాయ్,మేరువైచ్చూఴ్ప్రవహియానిర్కుమ్. అదిన్ రసత్తై పానమ్పణ్ణుగిఱ అద్దేశవాసిగళుక్కు [1] "న స్వేదో నచ దౌర్గన్ధ్యం నజరా నేన్ద్రియక్షయః" ఎన్ఱు వేర్ప్పుం దౌర్గన్ధ్యముం, జరైయుం, ఇన్ద్రియక్షయము ముణ్డాగాదు, అన్ద రసత్తాలే అన్దకరైయిల్ మృత్తుశుద్ధజామ్బూనదమెన్గిఱపొన్నాయ్, సిద్ధాదిగళుక్కు భూషణమాగానిర్కుమ్. ఇన్ద జమ్బువానదు- జమ్బుద్వీపత్తినుడైయనామత్తుక్కు హేతువామ్పడి ప్రధానమాయిరుక్కుమ్.

మేర్కు దిక్కిలాన వృక్షమానదు - మహోచ్ఛ్రాయ మహాస్కన్ధఙ్గళై యుడైత్తాయ్, సార్వకాలీన మహాకుమ్భప్రమాణ ఫలవత్తాయ్, కేతుమాల దేశత్తుక్కు కేతు వృక్షమాయిరుక్కుమ్.

---

† మహాగజ. ఇతి పా. 1 (వి-పు-౨-౨-౨౨).

ఉత్తరదిక్కిల్ వటవృక్షముం-విపులోచ్ఛ్రాయ స్కన్ధోపశోభితమాయ్, ప్రవాళసదృశమహాకుమ్భ ప్రమాణఫలఙ్గళైయుడైత్తాయ్ ఉత్తర కురుదేశత్తుక్కు కేతు వృక్షమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద విష్కమ్భపర్వతఙ్గళ్ నాలుక్కుమ్పుఱమ్బే, [1]"పూర్వం చైత్రరథంనామ దక్షిణంగన్ధమాదనం। వైభ్రాజం పశ్చిమేతద్వత్ ఉత్తరేననన్దనంవనమ్" ఎన్గిఱపడియే కిఴక్కే చైత్రరథమెన్ఱుం తెఱ్కే గన్ధమాదనమెన్ఱుం, మేఱ్కే వైభ్రాజమెన్ఱుం,వడక్కే నన్దనవనమెన్ఱుం, నాలువనమాయిరుక్కుమ్.

అదుక్కుప్పుఱమ్బాగ [2]"అరుణోదన్తు పూర్వేణ దక్షిణే మానసంస్థితమ్। సితోదం పశ్చిమే మేరోర్మహాభద్రంతథోత్తరే" ఎన్గిఱపడియే కిఴక్కిలదు అరుణోదమెన్ఱుం, తెఱ్కే మానససరసెన్ఱుం, మేఱ్కే సితోదమెన్ఱుం, వడక్కే మహాభద్రమెన్ఱుం నాలు సరస్సాయిరుక్కుమ్.

ఇదుక్కుప్పుఱమ్బే [3] "సితాన్తఃకుముదశ్చైవ కరవీరాచలోత్తమః । మహానీలోథకుఞ్జాశ్చ మాషాఖ్యశ్చాచలోత్తమః। వీరుఙ్గోమణిశృఙ్గశ్చ సబిన్దుర్మన్దరస్తథా । వేణుమాంశ్చ సమేఘశ్చ నిషధోదేవపర్వతాః" *ఎన్గిఱపడియే సితాన్తముదలాన

---

1 (వి-పు-౨-౨-౨౫.) 2 (లైంగ-పు-పూర్వా-౪౯-౩౭.) 'అరుణోదసరః పూర్వం దక్షిణమ్మానసం స్మృతం । సితోదం పశ్చిమసరో మహాభద్రం తథోత్తరం' ఎన్ఱు లైంగవారాహాది పురాణ పాఠమ్.

3 (లైంగ-పూర్వా-౪౯-౪౨-౪౩.)

* 'సితామ్భశ్చకుముద్వాంశ్చ కురరీ మాల్యవాంస్తథా । వైకంకప్రముఖా మేరోః పూర్వతః కేసరాచలాః' ఇతి విష్ణు పు. (౨-౨-౨౬) పాఠః. "సితాన్తశ్చకురణ్డశ్చ కురరశ్చాచలోత్తమః ॥ ౪౧ ॥ వికఙ్కోమణిశైలశ్చ

విప్పర్వతఙ్గళ్ మేరువుక్కు కిழక్కే కేసరపర్వతఙ్గళా యిరుక్కుమ్.

మానస సరస్సుక్కుప్పుఱమ్మే—[1]"శైలస్త్రిశిరసశ్చైవ శిఖరశ్చాచలోత్తమః । కపిఙ్గళ్చపతఙ్గశ్చ రుచకశ్చైవసానుమాన్ । తామ్రాభశ్చవిశాలశ్చ తథా శ్వేతోదరోగిరిః। సుమూలోవసుధారశ్చ రత్నధారశ్చపర్వతః । ఏకశృఙ్గోమహా(మూ)శూలో గజశైలఃపిశాచకః । పంచశైలశ్చకైలాసోహిమవాంశ్చాచలోత్తమః" ఎన్గిఱవై తెర్కే కేసరపర్వతఙ్గళా యిరుక్కుమ్.

సితోదత్తుక్కుప్పుఱమ్మే [2]"కపిలఃపిఙ్గళోభద్రః సురసశ్చ మహాచలః। కుముదోమధుమాంశ్చైవ అఞ్జనోమకుటస్తథా।కృష్ణశ్చపాణ్డరశ్చైవ సహస్రశిఖరస్తథా। పారిజాతశ్చ శైలేన్ద్రః శ్రీశృంగశ్చాచలోత్తమః" ఎన్గిఱ కేసరపర్వతఙ్గళ్ మేరువుక్కు మేర్కాయిరుక్కుమ్. మహాభద్రత్తుక్కుప్పుఱమ్మే [3]"శఙ్ఖకూటో మహాశైలో వృషభోహంసపర్వతః । నాగశ్చకపిలశ్చైవ ఇన్ద్రశైలశ్చసానుమాన్ । నీలఃకణ్టకశృఙ్గశ్చ శతశృఙ్గశ్చపర్వతః । పుష్కరోమేఘశైలశ్చవిరజశ్చాచలోత్తమః। జారుధిశ్చత్రిశృఙ్గశ్చ

వృక్షవాంశ్చాచలోత్తమః । మహానీలోఽథరుచకః సబిన్దుర్దర్దురస్తథా ॥౪౨॥ వేణుమాంశ్చసుమేఘశ్చ నిషధోదేవపర్వతః" ఇతి లైంగ (పూ-౪౯-౭.) పాఠః. "సితాన్తశ్చ కుముద్వాంశ్చ కురరీమాల్యవాంస్తథా । వైకంకోమణిశైలశ్చ ఋక్షవాంశ్చాచలోత్తమః ॥౨౪॥...సబిన్దుర్మన్దరస్తథా" ఇతి కౌర్మపు-(పూ-౪౪-.) పా. "సితాన్తశ్చ కుముఞ్జశ్చసువీరశ్చాచలోత్తమః । వికంకోమణిశీలశ్చ వృషభశ్చాచలోత్తమః" ఇతి వాయుపు-(పూ-౩౬-౧౭.) పాఠః. అన్యత్రాపి బహుధా పాఠాన్తరముపలభ్యతే. నామభేదమాత్రేణ కోపిన విరోధః ఇతి భాతి–ఏవమన్యత్రాపిద్రష్టవ్యమ్.

1 (లైంగ. పూర్వా-౪౯-౪౬-౪౭-౪౮. వాయుపు-చ: పూ-౩౬-౨౨-౨౪.) 2 (లైంగ-పూర్వా-౪౯-౫౦-౫౧.) 3 (లైంగ-పూ-౪౯-౫౪-౫౫.)

ఇత్యేతే ఉత్తరాస్స్మృతాః" ఎన్గిఱ కేసరపర్వతఙ్గళ్ మేరువు
క్కు వడక్కాయిరుక్కుమ్.

ఇవై త్తిల్ నిషధాదిగళ్ వర్ష పర్వతఙ్గళాగచ్చొయ్ దేయుం
కేసరఙ్గళిలు మన్తర్భవిక్కుమ్.ఇవ్వర్ష పర్వతఙ్గళ్ అవ్వొవ్వర్ష పర్వ
తఙ్గళుక్కు యెల్లైగళాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ కిఴక్కిల్ మాల్యవానుమ్
మేర్కిల్ గన్ధమాదనముమాగిఱ వర్ష పర్వతఙ్గళ్ ఆనీలనిషధఙ్గళు
క్కు నడువు తెన్వడక్కిలుళ్ల నీళత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్.
భద్రాశ్వముం, భారతముం, కేతుమాలముం, ఉత్తరకురువుం,
మర్యాదాశైలఙ్గళుక్కు పుఱమ్బాన విన్నాలువర్ష పర్వతఙ్గళుం
భూపద్మత్తుక్కు చతుర్దళఙ్గళాయిరుక్కుమ్. మర్యాదా శైలఙ్గ
ళావన-కీఴ్త్తిదిక్కిల్ భద్రాశ్వత్తుక్కు మర్యాదైగళాన వర్ష పర్వ
తమాన మాల్యవానోపాది జఠరముమ్ దేవకూటము మానీల
నిషధఙ్గళుక్కు నడువు త్తెన్వడక్కిలుళ్ల నీళత్తైయుడైత్తాయిరుక్కుమ్.
తెర్కుదిక్కిల్ గన్ధమాదనముం,కైలాసముం,హిమవానోపాదియి
రణ్డుకడలుక్కునడువు కీఴ్త్తైయెల్లై యిరణ్డుకడలైయు న్తట్టి యెణ్బ
దినాయిరం యోజనం నీళమాయిరుక్కుమ్.మేలైదిక్కిల్ నిషధ
ముం,పారియాత్రముం,వర్ష పర్వతమానగన్ధమాదనత్తోపాది ఆనీల
నిషధఙ్గళుక్కు నడువు తెన్వడలుళ్ల నీళమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్
కిఴక్కుమేర్కు తెన్వడల్ నీళమాన పర్వతఙ్గళ్-ముప్పత్తు నాలా
యిరంయోజనమాయిరుక్కుమ్. వడక్కుదిక్కిల్ మర్యాదశైలఙ్గ
ళానత్రిశృఙ్గముం, జారుధియుం కీఴ్త్తై మేలై యిరణ్డుకడలుక్కున
డువుశృఙ్గవానోడొత్త యెణ్బతినాయిరం యోజనం నీళత్తైయు
డైత్తా, యిరణ్డుకడలైయు న్తట్టి యిరుక్కుమ్.

భద్రాశ్వత్తుక్కు కేతువృక్షమాన కదమ్బత్తడియిలే హయగ్రీవరూపియాయుం, భారతవర్షత్తుక్కు కేతువృక్షమాన జమ్బువినడియిలే కూర్మరూపియాయుం, కేతుమాలత్తుక్కు కేతువృక్షమానపిప్పలత్తడియిలేవరాహరూపమాయుం, ఉత్తరకురువుక్కు కేతువృక్షమాన న్యగ్రోధత్తడియిలే మత్స్యరూపమాయుం, సర్వేశ్వరన్ సమారాధనఙ్గొణ్డరుళుమ్. అల్లాదవర్షఙ్గళిల్ తత్తదనురూపమాన సమస్తరూపఙ్గళాలుం సమారాధనఙ్గొణ్డరుళుమ్.

ఏవమ్భూతమాన భూపద్మత్తుక్కు కర్ణికాకారమాన మహామేరువిన్తలైయిలే పతినాలాయిరం యోజనప్పరప్పైయుడైత్తాయ్ బ్రహ్మావినుడైయ పడైవీడాయిరుక్కుమ్. ఇదుక్కు యెట్టుదిక్కిలుం లోకపాలకరాయ్ ఇన్ద్రాదిగళాన యెణ్బర్క్కుం పడైవీడాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రహ్మావిన్ పడైవీట్టైచ్చూఴ త్రివిక్రమన్తిరువడివిళక్కిన తీర్థమానగఙ్గై విఴున్దు నాలు దిక్కిలుం సీతైయెన్ఱుం(౧) అళకనన్దైయెన్ఱుం, (౨) చక్షువెన్ఱుం, (౩) భద్రైయెన్ఱుం, (౪) నాలుస్రోతస్సాయ్ ప్రవహిక్కుమ్.

(౧) అదిల్ కీఴైదిక్కిల్ సీతై మలైత్తలైగళాలాకాశత్తిలే కిళమ్బి భద్రాశ్వత్తిలే శెన్ఱుకడలిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

(౨) తెర్కిలలకనన్దై మున్నే ధ్రువపదత్తిల్ శెన్ఱు త్రైలోక్యత్తిలుంవన్దు "ఊర్ధ్వమన్దాకినీ" ఎన్ఱుం, "అధోభోగవతీ" ఎన్ఱుం "గాఙ్గతేతిగఙ్గా" యెన్ఱుం శొల్లప్పట్టు ప్రవాహత్రయత్తైయుడైత్తాయ్, త్రిపథగైయాయ్ ప్రవహిత్తు, భూలోకత్తిల్ ప్రవాహం రుద్రన్తలైయిలే విఴున్దు యేఴువగైయాయ్ ప్రవహిత్తుక్కీఴే సగరపుత్రర్గళైయుముద్ధరిప్పిత్తుక్కడలిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

(3) మేలై దిక్కిల్ చక్షువానదు పర్వత శిఖరఙ్గళాలే కేతుమాలత్తిలే శెన్ఱు సముద్రత్తిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

(౪) వడక్కిల్ భద్రైయానదు-పర్వతఙ్గళాలే వుత్తర కురువిలే శెన్ఱు సముద్రత్తిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

ఇమ్మహామేరువుక్కు క్కీళ్తైదిక్కిలే కేసరపర్వతఙ్గళాన సితాన్తకముదపర్వతఙ్గళిన్నడువే మున్నూఱుయోజనన్నీళమాయ్నూఱుయోజనై యకలమానదొరు ద్రోణి సరసామలపానీయమాన శ్రీసరస్సా యిరుక్కుమ్. అదు ద్రోణమాత్రప్రమాణమాన పుణ్డరీకషణ్డఙ్గళాలుం హంసకారణ్డవాది పక్షిసఙ్ఘఙ్గళాలుం విళఙ్గానిన్ఱుకొణ్డు సరోమధ్యత్తిలే శతసహస్ర దళపద్మవనమధ్యే కోటిదళయుక్తస్వర్ణపఙ్కజ కర్ణికారూఢైయాయ్ సాక్షాల్లక్ష్మియిరానిర్కుమ్. అన్దసరస్తీరత్తిలే సదాపుష్పఫలవత్తాన బిల్వవనమాయిరుక్కుమ్. అన్దబిల్వవనన్నూఱుయోజనై విస్తీర్ణమాయ్ నూఱుకాదన్నీళమాయ్ శాఖాసహస్రకలితార్ధ క్రోశప్రమాణ మహావృక్షషణ్డ మహాకుమ్భప్రమాణ సుగన్ధిస్వాదు ఫలవత్తాయ్ శ్రీవనమెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్. అఙ్గేయుం శ్రీయానవళ్ సిద్ధసఙ్ఘనిషేవితైయాయిరుక్కుమ్. పిన్నైయుం వైకఙ్కమణిశైలాన్తరత్తిలే శతయోజన విస్తీర్ణమాయ్, ద్విశతాయామయుక్త ద్రోణివిమలపఙ్కజవన శోభితమాయిరుక్కుమ్. తత్తీరత్తిలతిమాత్రప్రమాణమాన సదాపుష్పఫలవత్తాయ్, మహాస్కన్ధోపశోభితార్ధ క్రోశోచ్ఛ వృక్షషణ్డఙ్గళిన్నడువే కశ్యపనుక్కు ఆశ్రమమాయిరుక్కుమ్. పిన్నైయుం మహానీలకుముఞ్జ శైలాన్తరే పద్మషణ్డోపశోభితమాయ్, సుఖనదీఎన్గిఱ సరస్సాయిరుక్కుమ్. తత్తీరత్తిలుం పఞ్చాశద్యోజనాయామ త్రింశద్యోజనవిస్తృతార్ధ క్రోశోచ్ఛ్రతాళవనమా యిరు

క్కు_మ్. ఐరావత దేవశైలా న్తరే వృక్ష వీరుధవర్జితమాయ్, పాద మాత్రప్రమాణసలిలావృతమాయ్, సహస్రయోజనాయామశత యోజనవిస్తృతైకశిలాతలభూమి - ఐరావత గజస్యక్రీడా శిలా తలమా యిరుక్కు_మ్. మేరువుక్కు_ తెర్కే_ కేసరపర్వతఙ్గళాన * త్రిశిరపతఙ్గయోర్మధ్యే ప్రసన్నస్వాదుసలిలమాయ్, † బహూ దకమెన్గిఱ నదీప్రవహిక్కు_మ్. ‡ తత్తీరత్తిలే శతయోజనవిస్తృ తమాయ్, ¶ పృథుక్షేపోచ్ఛ్రయాదుమ్బరవనం-సర్వర్తుజప్రవాళ సదృశమహాకుమ్భ ప్రమాణఫలోప శోభితమాయ్,కర్దమప్రజాప తిక్కా_శ్రమమాయిరుక్కు_మ్. తామ్రాభపతఙ్గశైలయోరన్తరే శతయోజనవిస్తీర్ణమాయ్, ద్విశతాయామయుక్తమాయ్, బాల సూర్య సఙ్కా_శరక్తోత్పల శోభితమాయ్, మహాత్సరస్సా యిరు క్కు_మ్. అన్దసగోమద్ధ్యే శతయోజనోన్నతమాయ్, త్రింశద్యో జన విస్తీర్ణమాయిరుప్ప దారుగిరిశిఖరత్తిలే రత్నప్రాకార తోర ణోల్లసితమాన విద్యాధరపురమాయిరుక్కు_మ్.

విశాఖాచల శ్వేతపర్వతయోరన్తరే త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణ మాయ్, పఞ్చాశద్యోజనాయామమాన సరస్తీరత్తిలే మహాదా మ్రవనమ్ - కనకసఙ్కా_శాతిసుగన్ధ మహాకుమ్భమాత్ర ఫలోప

---

* శిశిర - ఎన్ఱు వాయు (పూ-౩౮-౨.) వరాహ (౮౦-అ-౧) పు-పా.

† 'బహూదకానద్యోవహన్తి' ఎన్ఱు వరాహపు (౮౦-౩).

‡ (౩) కోశత్తిల్ 'తత్తీరత్తిలే శతయోజనాయామత్రింశద్యోజన విస్తృ తమాయ్' ఎన్ఱు పాఠఙ్కా_ణ్గి? అదు. వారాహాది పురాణఙ్గళిల్ 'శతయోజన విస్తృతమ్' ఎన్ఱేయిరుక్కి_అదు.

¶ 'పృథుక్షేపోచ్ఛశిఖరైః' ఇతి వాయు పురాణానుసారేణ (పూ-౩౮-౩) ధృతః. 'ఇక్షుక్షేప' ఎన్ఱు-వరాహాది (౮౦-౧) పా.

శోభితమాయిరుక్కుమ్. *వసుధార రత్నధారయోర్మద్ధ్యే †త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణమాయ్, శతయోజనాయామమాన సుగన్ధికింశుకవనమాయిరుక్కుమ్. సార్వకాలీనసుగన్ధ కింశుకవనపుష్పామోదం శతయోజనంవాసియానిర్క్కుమ్. అదిలే ఆదిత్యనుక్కాశ్రమమాయిరుక్కుమ్. ‡మేరువుక్కుమేర్కే కేసరపర్వతజ్గళాన సుపార్శ్వశిఖిశైలయోర్మద్ధ్యే ఆయామవిస్తారం శతయోజనం వహ్నిసన్తప్తస్థలం దుస్స్పర్శమాయిరుక్కుమ్. తన్మద్ధ్యే త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణం వహ్నిమణ్డలమాయిరుక్కుమ్. అదిలే లోకక్షయకారియాన సంవర్తకాగ్ని ఇన్ధనమిల్లాదే జ్వలియానిర్క్కుమ్. అనన్త

* 'సుమాలాచలేన్ద్రి) వసుధారయోర్మధ్యే త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణమాయ్ పంచాశద్యోజనాయాతమాయ్ 'విల్వస్థలి' ఎన్గిఱ వనమిరుక్కుమెన్ఱు యిప్పడియు మొరువాక్య మిఙ్గిరుక్కు వేణుమెన్ఱు 'సుమాలస్యాచలేన్ద్రిస్య వసుధారస్య చాన్తరే। త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణే పఞ్చాశద్యోజనాయతే' 'విల్వస్థలీనామ'ఎన్ఱు వారాహపు (౫౦-౮) రాణత్తిలుం వాయు (పూ-౩౫-౨౩.) పురాణత్తిలుమిరుక్కైయాలే తోన్ఱుగిఱదు.

† వారాహపురాణత్తిల్ (౫౦-౮) 'వసుధార రత్నధారయోర్మద్ధ్యే వింశద్యోజన విస్తీర్ణం శతయోజనాయాతం సుగన్ధి కింశుకవనం' ఎన్ఱు వింశద్యోజనవిస్తీర్ణ మెన్ఱు పాఠజ్కాణ్గిఱదు-వాయుపురాణాది (పూ-౩౫-౨౬.) గళిల్ త్రింశద్యోజనైయెన్ఱే పా.

‡ ఇవ్విడత్తిల్ 'పఞ్చకూటస్య కైలాసస్య చాన్తరే సహస్రయోజనాయామం విస్తీర్ణం శతయోజనం హంసపాణ్డురం క్షుద్రసత్త్వైరనాధృష్యం స్వర్గసోపానమివ భూమణ్డలం। అథ పశ్చిమదిగ్భాగే...సుపార్శ్వశిఖిశైలయోర్మధ్యే సమన్తాత్ యోజనశతమేకం భౌమశిలాతలం నిత్యతప్తం దుస్స్పర్శం' ఎన్గిఱ వరాహపురాణ (౫౦-౮)ప్రకరణవాక్యానుసారేణ శిలవాక్యజ్గళ్ వేణుమ్; తాళకోశజ్గళిలిల్లై. ఆగైయాల్ పురాణానుసారేణ వాక్యజ్గళై శేర్త్తుక్కొణ్డాను సన్ధిక్కవుమ్.

రం కుముదాఞ్జనయోర్మద్ధ్యే పుణ్యహ్రదమెన్గిఱ సరస్సాయిరుక్కుమ్. తత్తీరత్తిలే సదాఫలిత పీతవర్ణ మహాఫలావృతమాతుళఙ్గవనం * దశయోజనవిస్తీర్ణమాయిరుక్కుమ్. అదిలే బృహస్పతిక్కాశ్రమమాయిరుక్కుమ్. † పిఞ్జరంగౌరశైలాన్తరే - అనేక శతయోజనాయామ విస్తృతమహాద్రోణి సరస్సాయిరుక్కుమ్. పఙ్కజషణ్డసంయుక్తమానవదిలే విష్ణ్వాయతనమాయిరుక్కుమ్. ‡ కృష్ణపాణ్డరశైలాన్తరత్తిలే వృక్షవీరుద్వివర్జితమాయ్, త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణమాయ్, నవత్యాయతమాన నిష్కమ్పాదీర్ఘికైయాయిరుక్కుమ్. అదిలే పఞ్చయోజనవిస్తీర్ణమాన న్యగ్రోధం సరోమధ్యేనిర్కుమ్. ¶ అవ్వృక్షత్తిలే చన్ద్రప్రభనాయ్ సహస్రవదన

---

* 'మాతులఙ్గస్థలీతత్ర వ్యాయామా దశయోజనా' ఎన్ఱు వాయుపు. (పూ-౩౮-౪౨) పా. వారాహేతు (౮౦-౪) 'అన్తరేచశైలవరయోః కుముదాఞ్జనయోశ్శతయోజనవిస్తీర్ణా మాతులఙ్గస్థలీ సర్వసత్వానామగమ్యా పీతవర్ణైఃఫలైరావృతాసాస్థలీశోభతే। తత్రచపుణ్యహ్రద స్సిద్ధైరుపేతః। బృహస్పతేస్తద్వనమి' తిపాఠః.

† 'పిఞ్జరగౌరయోరన్తరే సరోద్రోణ్యో హ్యనేక శతయోజనాయతాః' ఇతి వారాహే (౮౦-౪).

‡ 'కృష్ణపాణ్డురయోరపి। త్రింశద్యోజన విస్తీర్ణం నవత్యాయతయోజనమ్' ఇతివాయుపు(పూ-౩౮-౪౯)పా. 'శుక్లపాణ్డురయోరపీ' తి వారాహపు (౮౦-౪) పా.

¶ 'తస్యాశ్చ మద్ధ్యే పఞ్చయోజన ప్రమాణోన్యగ్రోధోవృక్షః; తస్మింశ్చన్ద్రశేఖరోమాపతి ర్నీలవాసాశ్చదేవో నివసతియక్షాదిభిరీడ్యమానః' ఇతివారాహే (౮౦-౪). వాయుపురాణేచ 'మద్ధ్యేతస్యాశ్చపద్మన్యా పఞ్చయోజనమణ్డలః। న్యగ్రోధో [illegible] (చన్ద్ర) ప్రభః

నెన్గిఱ వెమ్బెరుమాన్ యక్షాదిగళాలే యారాధిక్కప్పడుమ్. * సహస్రశిఖరకుముదాన్తరత్తిలే పఞ్చాశద్యోజనవిస్తృతమాయ్, ఇషుక్షేపోచ్చమాన మధుస్రవఫలోపశోభితమానవనం † చన్ద్రి ను క్కాశ్రమమాయిరుక్కుమ్.

మేరువుక్కు వడక్కే కేసరపర్వతఙ్గళాన శఙ్ఖకూట నిషధఙ్గళు క్కు నడువే ‡ పురుస్థలమెన్ఱు పేరైయుడైత్తాయ్, అనేకయోజనవిస్తృతమాయ్, అత్త్యుచ్చ్రాయవృక్షషణ్డఙ్గళై యుడైత్తాయ్, మదోద్రిక్తగజఙ్గళై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్.

కపిఞ్జలనాగశైలయోరన్తరే శతయోజనవిస్తీర్ణమాయ్ ద్విశతయోజనాయతమాయ్, స్వాదుఫలసమ్పుష్ట ద్రాక్షా ఖర్జూర వనమాయిరుక్కుమ్.

పుష్కరమేఘశైలయోరన్తరే శతయోజనాయతమాయ్, షష్టియోజనవిస్తృతమాయ్, తరుగుల్మలతాహీనమాయ్, పాణితలప్రఖ్యమాన శిలాతలమాయిరుక్కుమ్. అదినుడైయ నాలుపా

శ్రీమాన్ పూర్ణచన్ద్రనిభాననః । సహస్రవదనోదేవో నీలవాసాస్సురారిహా॥ పద్మమాల్యధరస్థల్యామ్మహాభాగోఽపరాజితః। ఇజ్యతేయక్షగన్ధర్వై ర్విద్యాధరగణైస్తథా । తస్మిన్నాయతనే సాక్షాత్ అనాదినిధనోహరిః । పద్మోపహారైర్వివిధైరిజ్యతే సిద్ధచారణైః" ఇతి (పూ-3౮-౫౫-౫౮.)

* 'పఞ్చాశద్యోజనాయామం వింశద్యోజనవిస్తృతం । ఇషుక్షేపోచ్చశిఖరం' ఇతివారాహే (౮౦). 'తథాసహస్రశిఖరకుముదస్యాన్తరేణచ । పఞ్చాశద్యోజనాయామం త్రింశద్యోజనవిస్తృతం । ఇషుక్షేపోచ్చశిఖరం' ఇతివాయుపు. (పూ-3౮-౬౦.)

† 'చన్ద్రస్య మహానాశ్రమః' ఇతివారాహ(౮౦)పా. వాయు- (పూ-3౮-౬౧.) 'శక్రస్య' ఇతిపా.

‡ 'పురుషస్థలీ' ఇతి వారాహే 'పరూషస్థలీ' ఇతివాయు.

ర్శ్వత్తిలుం మహావిస్తృతమాన నాలుసరస్సుం నాలువనము మాయిరుక్కుమ్.

కేసరమర్యాద వర్షపర్వతఙ్గళిన్మేలే అష్టవిధ దేవజాతిగళు క్కుం పడై వీడుగళాయిరుక్కుమ్.

ఇన్దభారతమొళిన్దయెట్టువర్షముం భౌమమాన స్వర్గఙ్గళెన్న లామ్పడి భోగభూమియాయ్, పాపకారిగళుక్కు ప్రవేశయోగ్య మిన్ఱిక్కే అతిశయితసుఖకరఙ్గళాయ్, అనుభవితాక్కళాన పురుష ర్గళ్ పతినాయిరం పన్నీరాయిరం వయస్సుక్కళిరున్దు అనుభ విక్కలామ్పడి మృత్యుభయమఱ్ఱిరుక్కుమ్.

ఇవ్వర్షఙ్గళ్ తనిత్తనియే సప్తకులపర్వతఙ్గళుం, నదిగళుం, దేశవిభాగఙ్గళు ముణ్డాయిరుక్కుమ్.

అప్పడియన్ఱి యిన్దభారతవర్షం కర్మభూమియాయ్, స్వర్గ మోక్షఫలఙ్గళుక్కు సాధనానుష్ఠానంపణ్ణుగైక్కు స్థలముమాయ్, నిషిద్ధానుష్ఠానఙ్గళాలే నరకప్రవేశత్తుక్కుం తిర్యగ్యోనిజాతిగళు క్కుం హేతువాయ్, అతిశయితపుణ్యార్జితత్తుక్కుం హేతువాన స్థలమాగైయాలే, దేవాదిగళు మాశైప్పడుమ్పడి నిరతిశయ వైలక్షణ్యత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్. “అత్రజన్మసహస్రా ణాం సహస్రైరపిసత్తమ। కదాచిల్లభతే జన్తుర్మానుష్యంపుణ్య సఞ్చయాత్” [1] ఎన్ఱు ఆయిరంకోటిజన్మం పుణ్యత్తై త్తిరట్టినాలిన్ద దేశత్తిలే యొరుకాల్ మనుష్యనాయ్పిఱక్కప్పెఱుమెన్నుమ్పడి యాయుం, “గాయన్తిదేవాః కిలగీతకాని ధన్యాస్తు యే భారత భూమిభాగే।స్వర్గాఽపవర్గాస్పదమార్గభూతే భవన్తి భూయఃపురు షాఃసురత్వాత్ ।కర్మాణ్యసఙ్కల్పితతత్ఫలానిసంన్యస్యవిష్ణౌపరమా

1 (వి-పు-౨-3-౨3).

త్మరూపే। అవాప్యతాం కర్మమహీమనన్తే తస్మిన్లయం యే త్వమలాః ప్రయాన్తి। జానీమ నైతత్క్వవయం విలీనే స్వర్గప్రదే కర్మణి దేహబన్ధమ్। ప్రాప్స్యామ ధన్యాః ఖలు తే మనుష్యా యే భారతే నేన్ద్రియవిప్రహీనాః” 2 ఎన్ఱు స్వర్గవాసికళాన దేవర్గళుమ్ - స్వర్గమోక్షఙ్గళిలణ్డైయు మదైక్కైక్కు మార్గభూతమాన భారతభూభాగత్తిలే దేవత్వత్తైవిట్టుప్పోయ్ పిఱక్కిఱవర్గళ్ ధన్యరెన్ఱుం, అన్ద భారతమాగిఱ కర్మభూమియైప్పెఱ్ఱు ఫలసఙ్గల్పఙ్గళై యొఴిన్దకర్మఙ్గళై పరమాత్మావాన విష్ణువిన్ పక్కలిలే సమర్పిత్తు నిర్మలనాయ్, అపరిచ్ఛిన్నానవన్ పక్కలిలే యావర్ శిలర్ ఏకీభావత్తైయడైగిఱార్గళ్ అవర్గళ్ ధన్యరెన్ఱుం, ఇన్ద స్వర్గప్రదమాన కర్మంలయిత్తు అవ్వాళవిలే అవ్విడత్తిలే దేహసమ్బన్ధత్తై నామడైగిఱోమెన్ఱు యిరుక్కిఱోమే, భారతవర్షత్తిలే జితేన్ద్రియరాయ్క్కొణ్డుయిరుక్కిఱార్గళ్ యావర్ శిలర్ అన్ద మనుష్యర్ ధన్యరిఱేయెన్ఱు మవర్గళ్ అఙ్గిరున్దు పాడుమ్బడియాయుమిఱే యిద్దేశత్తిల్ వైభవమిరుప్పదు.

ఇన్ద భారతవర్షం-నవభేదమాయిరుక్కుమ్. అవై యావన-(౧) ఇన్ద్రద్వీపం, (౨) కశేరుః, (౩) తామ్రపర్ణం, (౪) గభస్తిమాన్, (౫) నాగద్వీపం, (౬) సౌమ్యం, (౭) గన్ధర్వం, (౮) వారుణం, (౯) భారతఙ్గళ్.

ఇవఱ్ఱిల్ భారతమొఴిన్ద వెట్టుం కడలుక్కుళ్ళేయాయ్, తెన్వడలాయిరమాయిరం యోజనమాగ భారతం కూట్టి సాగరాన్తరితఙ్గళాన ద్వీపఙ్గళొన్ఱుదాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద భారతవర్షం - “మహేన్ద్రో మలయస్సహ్యః శుక్తి

2 (వి-పు-౨-౩-౨౪-౨౫-౨౬.)

మా నృక్షపర్వతః । విన్ధ్యశ్చ పారియాత్రశ్చ సప్తైతే కులపర్వతాః” [1]ఎన్ఱు మహేన్ద్రంముదలాన వేళుకులపర్వతత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్.

అవైగళిల్-గఙ్గా సిన్ధు సరస్వతీ శతద్రూ చన్ద్రభాగై ముదలానవాఱుగళ్ హిమవత్పర్వతత్తిలే పిఱన్దన. వేదస్మృతి వేదవతి ముదలానవాఱుగళ్ పారియాత్రత్తిలేపిఱన్దన. *నర్మదై సురసై ముదలానవై ఋక్షపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. తాపీపయోష్ణీ ముదలానవాఱుగళ్ విన్ధ్యపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. గోదావరీ భీమరతీ ముదలాన నదిగళ్ సహ్యపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. కృతమాలై తామ్రపర్ణీ తుడక్కమానవాఱుగళ్ మలయపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. త్రిసామై ఋషికుల్యై ముదలానవాఱుగళ్ మహేన్ద్రపర్వతత్తిలే పిఱన్దన. †ఋషీకా కుమారై ముదలాననదిగళ్ శ్రీశుక్తిమత్పర్వతత్తిలేపిఱన్దన.

ఇన్ద భారతవర్షత్తిలే- (౧) కృత (౨) త్రేతా (3) ద్వాపర (౪)కలియుగఙ్గళాగిఱ యుగభేదత్తాలుణ్డాన వేఱుపాడుళ్ళదు. భోగభూమియాగైయాలే అల్లాద యెట్టువర్షఙ్గళుక్కువైయిల్లై.

నూఱాయిరం యోజనమాయామ విస్తారఙ్గళై యుడైయయిన్ద జమ్బూద్వీపత్తై- నూఱాయిరంయోజనం పఱప్పైయుడైత్తాయ్ వలయాకారమాన లవణసముద్రమావరిత్తిరుక్కుమ్.

ఇప్పడి ‡ “జమ్బూప్లక్షౌ శ్శాల్మలిశ్చ కుశః క్రౌఞ్చస్తథైవచ ।

---

1 (వి-పు-౨-3-3.)

* ‘నర్మదాసురసాద్యాశ్చ నద్యో విన్ధ్య వినిర్గతాః । తాపీపయోష్ణీ నిర్విన్ధ్యా ప్రముఖాఋక్షసమ్భవాః’ ఎన్ఱు శ్రీ విష్ణుపురాణత్తిలి (౨-3-౧౧.) రుక్కైయాలే అప్పడియేఇవ్విడత్తిలుం పాఠఙ్గొళ్ళవేణుమ్. † ‘ఋషికుల్యా’ ఇతి వి. పు. (౨-3-౧౪) పా. ‡ (గా-పూర్వఖం-౪౫-అధ్యా-౪.)

శాకశ్చపుష్కరశ్చేతి సప్తద్వీపాః ప్రకీర్తితాః'' ఎన్ఱు గారుడపురాణత్తిలుం, ''జమ్బూప్లక్షాహ్వయౌ ద్వీపౌ శాల్మలిశ్చాపరో ద్విజ। కుశస్తథా క్రౌఞ్చశాకౌ పుష్కరశ్చైవ సప్తమః'' [1] ఎన్ఱు, శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుం శొల్లప్పట్ట సప్తద్వీపఙ్గళైయుం, ''ఏతేద్వీపాస్సముద్రైస్తు సప్తసప్తభిరావృతాః। లవణేక్షుసురాసర్పిర్దధిదుగ్ధజలైస్సమమ్'' [2] ఎన్ఱు శొల్లుగిఱపడియే ద్వీపసమఙ్గళాన లవణాది సముద్రఙ్గళుమ్ సప్తద్వీపఙ్గళైయుమావరిత్తిరుక్కుమ్. అదిల్ జమ్బూద్వీపావరణమానలవణసముద్రత్తై యిరణ్డునూఱాయిరం యోజనంపరప్పై యుడైత్తాన ప్లక్షద్వీపమావరిత్తిరుక్కుమ్.

అన్దప్లక్షద్వీపముమ్ నిర్వాహకరాజభేదత్తాలే (౧) *శాన్తాభయమెన్ఱుమ్ (౨) శశిరమెన్ఱుమ్ (౩) సుఖదమెన్ఱుమ్ (౪) ఆనన్దమెన్ఱుమ్ (౫) శివమెన్ఱుమ్ (౬) క్షేమకమెన్ఱుమ్ (౭) ధ్రువమెన్ఱుమ్ ఏழுవర్షమాయిరుక్కుమ్. ఇవట్రిల్ (౧) గోమేదమెన్ఱుం (౨) చన్ద్రమెన్ఱుం (౩) నారదమెన్ఱుం (౪) దున్దుభియెన్ఱుం (౫) సోమకమెన్ఱుం (౬) ‡ సునావమెన్ఱుం (౭) వైభ్రాజమెన్ఱుం ఏழுవర్షపర్వతమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పర్వతఙ్గళిలే పిఱన్ద సముద్రగామినిగళాన నదిగళ్ (౧) అనుతప్తైయెన్ఱుం, (౨) శిఖియెన్ఱుం, (౩) విపాపైయెన్ఱుం, (౪) త్రిదివైయెన్ఱుం, (౫) క్లమైయెన్ఱుం, (౬) అమృతైయెన్ఱుం, (౭) సుకృతైయెన్ఱుం, పాపహారైగళానవివైగళేழுమిరుక్కుమ్.

---

1 (వి-పు-౨-౨-౫). 2 (వి-పు-౨-౨-౬).

* 'శాన్తహయ' ఇతి వి. పు. (౨-౪-౩.) పా.

† 'సుముఖోదయ' ఇతి వి. పు. పా. (౨-౪-౪.)

‡ 'సుమనా' ఇతివి-పు(౨-౪-౭) పా.

ఇవ్వేఴువర్షత్తిలుం యుగభేదవ్యవస్థైగళిల్లై; సర్వకాలముం త్రేతాయుగసమానమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్ గళుక్కు-ఆర్యర్ గళ్, కురర్ గళ్, విదేశ్యర్ గళ్ (విదంశత్తుక్కళ్). భావికళెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్. ఇవర్ గళుక్కు యుగభేదఙ్గళాలే వరుం హ్రాసవృద్ధ్యవస్థైగళుమిల్లై. ఇన్ద ప్లక్షద్వీపంతుడఙ్గిశాకద్వీపమీఱాగవైన్దుద్వీపత్తిలుం మనుష్యర్ నోయఱ్ఱు ఐయ్యాయిరంవయసుప్పుగురువర్ గళ్. వర్ణాశ్రమానురూపమానధర్మఙ్గళు మవికలమాగనడక్కుమ్. జమ్బూద్వీపత్తిల్ జమ్బువృక్షప్రమాణత్తైయుడైత్తాయిరున్ద ప్లక్షద్వీపత్తినుడైయపేరుక్కు నిర్వాహకమాన ప్లక్షమాగిఱవృక్షము మన్దద్వీపత్తినుడైయ మధ్యత్తిలేనిఱ్కుమ్. ఇన్దద్వీపత్తిల్ సోమరూపియాన సర్వేశ్వరనన్ద బ్రాహ్మణాదిగళాలే యారాధిక్కప్పడానిఱ్కుమ్. ఇన్ద ప్లక్షద్వీపత్తై యిఱణ్డునూఱాయిరంయోజనం పరప్పైయుడైత్తాన యిక్షురసాత్మకమానసముద్రమావరిత్తిరుక్కుమ్.

ఇన్దయిక్షురసాత్మకమానసముద్రత్తై యిదిలిరట్టి నాలునూఱాయిరం పరప్పైయుడైత్తానశాల్మలిద్వీపమావరిత్తిరుక్కుమ్. అదువుం నిర్వాహకరాజభేదత్తాలే యేఴువర్షమాయిరుక్కుమ్. అవైయావన- (౧) శ్వేతం, (౨) హరితం, (3) జీమూతం, (౪) రోహితం, (౫) వైద్యుతం, (౬) మానసం, (౭) సుప్రభమెన్ఱు పేరైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. ఇవైత్తిల్ వర్షపర్వతఙ్గళ్ రత్నోత్పత్తిస్థానమాయ్ క్కొణ్డు, (౧) కుముదం, (౨) ఉన్నరం, (3) బలాహకం, (౪) మహౌషధస్థానమానద్రోణం, (౫) కంకం, (౬)మహిషం, (౭)కకుద్మాన్ యెన్ఱేఴాయిరుక్కుమ్.

ఇవై త్తిలాఱుగళుం- (౧) యోని, (౨) తోయై, (౩) వితృష్ణై, (౪) చన్ద్రై, (౫) శుక్లై, (౬) విమోచని, (౭)నివృత్తి యెన్ఱిత్తా-యిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్గళ్-కపిలరెన్ఱుం, అరుణరెన్ఱుం, పీతరెన్ఱుం, కృష్ణరెన్ఱుంపేరాయ్ వాయుశరీరియాన భగవానై యజ్ఞేయారాధిప్పర్గళ్. ఇన్ద శాల్మలి ద్వీపమెన్గిఱ పేరుక్కు హేతువాన శాల్మలమాగిఱ వృక్షం మున్బుశొన్న జమ్బు ప్లక్షజ్గళ్పోలాది ద్వీపనిర్వాహకమా యిరుక్కుమ్. ఇన్ద శాల్మలిద్వీపమిత్తోడొత్తప్పరప్పైయుడైత్తాన మధురసాత్మకమానసముద్రత్తాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్దక్కడలితిలిరట్టియాన యెట్టునూఱాయిరం యోజనం పరప్పై యుడైత్తాన కుశద్వీపత్తాలేయావృతమా యిరుక్కుమ్. ఇదువుం- నిర్వాహకరాజభేదత్తాలే యేళ్ళువర్షమాయిరుక్కుమ్. అవైయావన-(౧)ఉద్భిదమెన్ఱుం, (౨)వేణుమానెన్ఱుం, (౩)స్వై-రథమెన్ఱుం, (౪) లమ్బనమెన్ఱుం, (౫)ధృతియెన్ఱుం, (౬)ప్రభాకరమెన్ఱుం, (౭)కపిలమెన్ఱుం పేరాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ వర్షాచలజ్గళ్-(౧)విద్రుమమెన్ఱుం,(౨)హేమశైలమెన్ఱుం, (౩)ద్యుతిమానెన్ఱుం, (౪) పుష్పవానెన్ఱుం, (౫) కుశేశయమెన్ఱుం, (౬) హరియెన్ఱుం, (౭) మన్థరమెన్ఱుమేత్తాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ పిఱన్ద వాఱుగళుం-(౧) ధూతపాపై యెన్ఱుం, (౨) శివై యెన్ఱుం, (౩) పవిత్రై యెన్ఱుం, (౪) సుమతియెన్ఱుం, (౫) విద్యుత్తై యెన్ఱుం, (౬) అమ్భై యెన్ఱుం, (౭) మహీయెన్ఱు మేత్తాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య- శూద్రర్గళ్-దమినరెన్ఱుం, శుష్మిణరెన్ఱుం, స్నేహరెన్ఱుం, మన్దేహరెన్ఱుం, పేరాయ్ బ్రహ్మరూపియాన సర్వేశ్వరనై యన్ద ద్వీపత్తిలే తన్నాముడైయకర్మవిధిపారతన్త్ర్యరూపమానవధికార

రక్షార్థమాగ వారాధియానిర్పర్ గళ్. ఇన్దకుశద్వీప త్తినుడైయ పే
రుక్కు నిర్వాహకమాన కుశస్తమ్బమన్దద్వీపమద్ధ్య త్తిలేనిర్క్కుమ్.
ఇన్దకుశద్వీపం-అత్తోపాదిపరప్పై ఎయుడైత్తాననెయ్‌కడలాలే యా
వృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద నెయ్‌కడల్ - ఇతి లిరట్టియాన పతినాఱునూఱా
యిరం పరప్పై ఎయుడైత్తాన క్రౌఞ్చద్వీపత్తాలే యావృతమా
యిరుక్కుమ్. ఇదువుం మున్బుపోలే యేళువర్షమా యిరు
క్కుమ్. అవై యావన (౧)కుశలమెన్నుమ్ (౨)మనుగమెన్నుమ్(౩)
ఉష్ణమెన్నుమ్ (౪)సీవరమెన్నుమ్ (౫) అన్ధకారమెన్నుమ్ (౬) ముని
యెన్నుమ్ (౭) దున్దుభియెన్నుం పేరాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ వర్ష పర్వత
ఙ్గళ్ - (౧) క్రౌఞ్చమెన్నుమ్ (౨) వామనమెన్నుమ్ (౩) అన్ధకారక
మెన్నుమ్ (౪) ప్రకాశకరమాన రత్నశైలమెన్నుమ్ (౫) దివావృ
త్తెన్నుమ్ (౬) పుణ్డరీకవానెన్నుమ్ (౭) దున్దుభియెన్ను మేళ్వాయిరు
క్కుమ్. ఇవై త్తిలాఱుగళుమ్ (౧) గౌరియెన్నుమ్ (౨) కుముద్వతి
యెన్నుమ్ (౩) సన్ధ్యైయెన్నుమ్ (౪)రాత్రియెన్నుమ్ (౫) మనోజవై
యెన్నుమ్ (౬) ఖ్యాతియెన్నుమ్ (౭) పుణ్డరీకైయెన్ను మేళ్వాయిరు
క్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్ గళ్ -పుష్కర
రెన్నుమ్, పుష్కలరెన్నుమ్, ధన్యరెన్నుమ్, తిష్యరెన్నుమ్పేరాయ్
రుద్రరూపియాన సర్వేశ్వరనై యాగాదికర్మఙ్గళాలే యారాధియా
నిర్పర్ గళ్. ఇన్ద క్రౌఞ్చద్వీపమెన్గిఱ పేరుక్కు నిర్వాహ మిదిల్
ప్రథమమాన వర్షపర్వతమాయుళ్ళ క్రౌఞ్చపర్వతంతానే యా
యిరుక్కుమ్. ఇన్దక్రౌఞ్చద్వీపమిత్తోడొత్త ప్పరప్పై ఎయుడైత్తాన
తయిర్కడలాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్దతయిర్కడలితిలిరట్టిత్త ముప్పత్తిరణ్డు నూఱాయిరంయో

జనం పరవై ప్పయుక్తైత్తాన శాకద్వీపత్తాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్. ఇదువుమేళ్లువర్ష మాయిరుక్కుమ్. అవై యావన-(౧) జలదమెన్ఱుమ్ (౨) కుమారమెన్ఱుమ్ (౩) సుకుమారమెన్ఱుమ్(౪) మరీచకమెన్ఱుమ్ (౫)కుసుమోదమెన్ఱుమ్ (౬)సంమోదమెన్ఱుమ్ (౭) మహాద్రుమమెన్ఱు మేళ్లాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ వర్షపర్వతఙ్గళ్ - కిళ్లక్కే-(౧) ఉదయగిరియెన్ఱుమ్ (౨) జలధారగిరియెన్ఱుమ్ (౩)రైవతకమెన్ఱుమ్ (౪)శ్యామమెన్ఱుమ్ (౫) అమ్భోగిరియాన వస్తగిరియెన్ఱుమ్ (౬)ఆమ్బికేయమెన్ఱుమ్ (౭)రమ్యమెన్ఱుమేళ్లాయిరుక్కుమ్. ఇవై త్తిలాఱుగళ్ - (౧)సుకుమారియెన్ఱుమ్ (౨)కుమారియెన్ఱుమ్ (౩)నళినియెన్ఱుమ్ (౪)వేణుకై యెన్ఱుమ్ (౫)ఇక్షుమతియెన్ఱుమ్(౬) ధేనుకై యెన్ఱుమ్ (౭)గభస్తియెన్ఱు మేళ్లాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్ గళ్, వంగరెన్ఱుమ్, మాగధరెన్ఱుమ్ మానసరెన్ఱుమ్, మన్దగరెన్ఱుం పేరాయ్, సూర్యరూపియాన సర్వేశ్వరనై తన్నాముడైయ వర్ణానురూపకర్మఙ్గళాలే యారాధియానిర్పర్ గళ్. ఇవ్వర్షఙ్గళిలే స్వర్గత్తిలుం పుణ్యవశత్తాలే పోన్దపురుషర్ గళ్ పరస్పరం రాగద్వేషాదిగళఱ్ఱు యిన్దపుణ్యానదిగళినుడైయ జలత్తై వినియోగఙ్గొణ్డు నిత్యసుఖిగళాయ్ వర్తిప్పర్ గళ్. ఇన్దశాకద్వీపత్తినుడైయ పేరుక్కు నిర్వాహకమాన శాకస్తమ్బమాగియ మహావృక్ష మన్దద్వీపమధ్యేనిర్కుమ్. ఇన్దద్వీపఙ్గళాఱిలుముణ్డానవర్షపర్వతఙ్గళ్,జమ్బూద్వీపంతుడఙ్గి యొన్ఱుక్కొన్ఱుయిరట్టియాన ద్వీపఙ్గళోపాదిపర్వతఙ్గళు మొన్ఱుక్కొన్ఱు యిరట్టిత్తనీళత్తైయుమ్ అగలత్తైయు ముయర్త్తియైయు ముడైత్తాయ్యిరణ్డుసముద్రఙ్గళై యుం పఱ్ఱియిరుక్కుమ్. అదావదు - ఇరణ్డుసముద్రత్తిక్కుళ్ నడువుజమ్బూద్వీపత్తుక్కుప్రధానఙ్గళాయ్కొణ్డు నూఱా

యిరంయోజనంకీழ்మేలై నీళముం,యిరణ్డాయిరంయోజన ముయర్తి
యైయు మవ్వాళవుపరప్పైయుముడైత్తాన నీలనిషధఙ్గళిల్ కాట్టిల్
ప్లక్షద్వీపత్తిల్ వర్షపర్వతఙ్గళ్ లవణేక్షుసముద్రఙ్గళుక్కు నడు
వు యిరణ్డునూఱాయిరం యోజనాయామత్తైయుడైత్తాయ్ యి
రణ్డుకడలైయుంపఱ్ఱి నాలాయిరం యోజనముయఱ్ఱియైయు
మవ్వాళవు విస్తారత్తైయు ముడైత్తాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి జమ్బూ
ప్లక్షశాల్మలి కుశక్రౌఞ్చశాక పర్యన్తమాగ వుణ్డాన వర్షపర్వ
తఙ్గళొన్ఱుక్కొన్ఱు యిరట్టిత్తిరుక్కుమెన్ఱదాయిఱ్ఱు. ఇన్ద శాక
ద్వీపత్తై యిత్తోడొత్తపరప్పైయుడైత్తాన * క్షీరాబ్ధియావ
రిత్తిరుక్కుమ్.

ఇన్ద క్షీరార్ణవత్తై యితిలిరట్టిత్తు అఱుపత్తినాలునూఱా
యిరం యోజనప్పరప్పై యుడైత్తాన పుష్కర ద్వీపమావ
రిత్తిరుక్కుమ్. ఇన్దపుష్కరద్వీపం నిర్వాహక రాజభేదత్తాలే (౧)
మహావీతమెన్ఱుమ్ (౨) ధాతకీసంజ్ఞమెన్ఱు మిరణ్డువర్షమా యి
రుక్కుమ్.ఇరణ్డుక్కునడువే మానసోత్తరమెన్ఱుపేరాయ్ ఐన్పతినా
యిరం యోజనముయర్త్తియైయు మవ్వాళవుపరప్పైయుముడైత్తా
య్కొణ్డు మదిళిట్టాప్పోలే మణ్డలాకారమానదొరు వర్షపర్వత
మాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ మహావీతమలై ప్పుఱమ్బిల్ వలయమా

---

* ఇన్ద శాకద్వీపత్తుక్కుళ్ అన్తర్భూతం శ్వేతద్వీపమ్. 'శాకద్వీపం సమావృత్య క్షీరోదః సాగరస్థితః । శ్వేతద్వీపశ్చ తన్మధ్యే నారాయణ పరాయణాః' ఎన్ఱు తుడఙ్గి కూర్మపురాణత్తిల్ పూర్వభాగత్తిల్ (౪౭) వదధ్యాయత్తిల్ విస్తరేణ శ్వేతద్వీపవర్ణనముం, తత్రస్థ పురుషర్గళుడైయ రూపాది వర్ణనముం, అవ్విడత్తిలెழுన్దరుళియిరుక్కుం శ్రియాసార్ధం శ్రీమ న్నారాయణనుడైయ స్వరూపాదివర్ణనముం శొల్లప్పట్టదితే.

యిరుక్కుమ్. ధాతకీయుళ్ళిల్ వలయమాయిరుక్కుమ్. ఇవైత్తిల్ వర్తి
క్కుమ్ పురుషర్ గళ్ పతినాయిరంవయస్సు ప్పుకురువర్ గళ్. ఆధి
వ్యాధిగళుమ్, రాగద్వేషాదిగళు మఱ్ఱిరుప్పర్ గళ్. సర్వరుము
త్కృష్టరాగైయాలే అధమోత్తమవిభాగమిల్లై. సత్యమొఴ్ఴియిన
డవామైయాలే సత్యానృతవిభాగమిల్లై. అవ్విడత్తిల్ పర్వతజ్గళుమ్
నదిగళుమపేక్షితజ్గళిల్లై. అవ్విడత్తిల్ మనుష్యర్ గళ్ దేవర్గళోడొ
త్త వడివై యుడైయవర్ గళా యిరుప్పర్ గళ్. భౌమమానస్వర్గ
మాయ్ క్కొణ్డు భోగభూమియాయిరుక్కైయాలే వర్ణాశ్రమా
చారాపేక్షైయుం, ఫలసాధనధర్మార్జనాపేక్షైయుమఱ్ఱు ఉత్తమ
మాన దేశమాయిరుక్కుమ్. ఇన్దపుష్కరత్తిలే బ్రహ్మావుక్కుస్థాన
మాయ్ పుష్కరమెన్ఱు పేరాయిరుప్పదోరు ఆలయత్తిలే పతినాయి
రందళమాయిరుప్పదోరు తామరై ప్పూవిణ్మేలే బ్రహ్మా దేవాసుర
రాలే యారాధితనాయిరుక్కుమ్. అన్దపుష్కరం ఇన్దద్వీపత్తినుడై
యపేరుక్కు హేతువాయిరుక్కుమ్. ఇన్దపుష్కరద్వీపత్తై యిత్తో
డొత్తపరప్పై యుడైత్తాన తణ్ణీక్కడలావరిత్తిరుక్కుమ్.

ఇప్పడి సప్తద్వీపప్రమాణమాన సప్తసముద్రజ్గళు మొన్ఱు
క్కొన్ఱు యిరట్టిత్తిరుక్కుమెన్ఱదాయిత్తు. ఇన్ద సముద్రజలజ్గళుక్కు
చన్ద్రోదయాస్తమితజ్గళిల్ వృద్ధిక్షయజ్గళాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి
సప్తద్వీపసముద్రసహితమాన భూమణ్డల మ్మేరుమధ్యమాగ యిరు
పక్కము మైన్దుకోటి యెఴ్ఴునూఱాయిరయోజన మాయామవి
స్తారజ్గళై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్. ఇదు మనుష్యాది జనజ్గళుక్కు
ఆవాసయోగ్యమాన భూమణ్డల పరిణామమ్. ఇదుక్కు ప్పుఱమ్బే
మనుష్యాది సంచారయోగ్య మిన్ఱియిలే లోకాలోకపర్వతత్తళ
వుమ్ కణ్ణాడిప్పుఱమ్బోలే నిర్మలమాయ్, స్వర్ణమయమాయ్,

మున్బుశొన్న భూమణ్డలత్తుక్కు యిరట్టియాయ్, పత్తుకోటి పతి
నాలునూఱాయిరమ్ యోజనం పరప్పైయుడైత్తాన స్థలవిశేష
త్తాలేయావృతమాయిరుక్కుమ్. ఇత్తై పతినాయిరంయోజన ము
యర్త్తియైయు మవ్వళవు పరప్పైయుముడైత్తాన లోకాలోకపర్వ
తమావరిత్తిరుక్కుమ్. ఇదిల్ మహామేరువైత్తుడజ్గి చక్రవాళాద్రి
ముడివాగ ప్పన్నిరణ్డరైక్కోటి పదినేఴు నూఱాయిరత్తఱుపది
నాయిర మళవాయిరుక్కుమ్.

ఎజ్ఞనేయెన్నిల్-మున్బు లోకపరిమాణమాగచ్చొన్న వైన్దు
కోటి యేఴునూఱాయిరత్తిల్ మధ్యమాన మేరువుక్కు ఒరుపక్క
మిరణ్డరైక్కోటి మూన్ఱునూఱాయిర త్తైన్పదినాయిరం యోజన
ముమ్,ఇదుక్కు పుఱమ్బాన జనశూన్యదర్పణదేశం పత్తుక్కోటి
పదినాలు నూఱాయిరం యోజనముం, చక్రవాళాద్రి పదినా
యిరంయోజనముమాగ ప్పన్నిరణ్డరైక్కోటియోజనమాయ్,పది
నేఴునూఱాయిరత్తఱుపదినాయిరం యోజనముమా యిరుక్కు
మెన్ఱదాయిఱ్ఱు. ఇన్ద చక్రవాళాద్రిక్కప్పాల్ అణ్డకటాహపర్య
న్తమాగ పదినేఴు నూఱాయిరత్తఱుపదినాయిరం కుఱైన్ద పన్ని
రణ్డరైక్కోటి యోజనముమాయిరుక్కుమ్.

ఆగ మహామేరువుక్కు ఒరుపక్క మిరుపత్తైన్దుకోటియాయ్,
మఱ్ఱప్పక్కము మిప్పడియాగై యాలే ఆయామవిస్తారజ్గళ్
పఞ్చాశత్కోటియాయ్, భూపరిమణ్డలమిదిల్ ముమ్మడజ్గాన నూ
ఱ్ఱైన్పదుకోటి యోజనమాయామ విస్తారమా యిరుక్కుమ్.
ఇత్తై వరాహపురాణత్తిలే "భూమణ్డలన్తు శతకోటివిస్తారం సాణ్డ
కటాహం" ఎన్ఱు మహామేరువైచ్చూఴ పఞ్చాశత్కోటియాయ్,
భూమణ్డల మడైయ శతకోటి విస్తారమాగ చ్చొల్లప్పట్టదు.

ఇప్పడియే స్కన్ద పురాణత్తిల్ శివ రహస్యత్తిలుమ్ విస్తరేణ శొల్లప్పట్టదు "కోటిద్వయం త్రిపఞ్చాశత్ లక్షాణిచ తతఃపరమ్। పంచాశచ్చసహస్రాణి సప్తద్వీపాస్ససాగరాః। తతోహిరణ్మయీభూమిః దశకోట్యో వరాననే। దేవానాంక్రీడనార్థాయ లోకాలోక స్తతఃపరమ్। పర్వతోవలయాకారో యోజనాయుత విస్తృతః। తస్మాత్ బాహ్యాంతమోఘోరందుష్ప్రేక్షంజీవవర్జితమ్। పఞ్చత్రింశత్సమ్రతాః కోట్యో లక్షాణ్యేకోనవింశతిః। చత్వారింశత్సహస్రాణియోజనానాంవరాననే। సప్తసాగరమానస్తు గర్భోదస్తదనన్తరమ్। కోటియోజనమానస్తు కటాహస్సంవ్యవస్థితః" ఎన్ఱు శొల్లుగైయాలే మేరువుక్కు ఇరుపక్కమ్ ఐమ్బదుకోటియాయ్, మఱ్ఱప్పక్కము మప్పడియె యాగైయాలే, ఆగ శతకోటివిస్తారమాగ చ్చొల్లుగిఱపక్షం - శాస్త్రీయమాన మానఙ్గళాదిగళై ప్పఱ్ఱ లౌకికమానఙ్గళ్ మర్ధాంశమాగైయాలే (యుం) హస్తమాగిఱతచ్చు ముర్ఱత్తిల్ (అ) వితస్తియాగిఱ లౌకికహస్త మర్ధాంశమాయ్ అదిలిరట్టిప్పాలే శొల్లిత్తామిత్తనై * పఞ్చాశత్కోటియే సర్వత్రావిరుద్ధమాగక్కడవదు ఇదిల్ చక్రవాళాద్రిక్కువ్వరుకు తామసభూతఙ్గళ్వర్తిక్కుం దేశమాయ్, ఘోరాన్ధకారముమాయ్, గర్భోదముమాయిరుక్కుమ్ అదుక్కువ్వరుకు మహాపురుషస్థానమాయ్ అణ్డకటాహత్తుక్కు నడువే యెఙ్గుమొక్కక్కీఴ్ మేలెఙ్గుం శూఴ్న్దు వైకుణ్ఠాఖ్య మహాలోకఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

---

* 'శాస్త్రీయాఙ్గుళసిద్ధై ర్యోజనైః పఞ్చాశత్ కోట్యఏవ, లౌకికాఙ్గుళసిద్ధయోజనై శ్శతకోట్యస్స్యుః' ఇతి-శ్రీ విష్ణుచిత్తీయానుసారేణావిరోధేన నేతవ్య ఇత్యభిప్రాయః

ఇప్పడి * శ్రీభాగవత్తిలుం, †హరివంశ మూన్నుశ్లోకత్తిలుం వైదికపుత్రానయన ప్రస్తావత్తిలే ఇన్ద భగవల్లోకఙ్గళ్ వర్ణిక్కప్పట్టన.

'కోటియోజనమానస్తు కటాహః సంవ్యవస్థితః' ఎన్ఱు అణ్డకటాహ మొరుకోటియోజన మడిప్పత్తై యుడైత్తదాక చ్చొల్లప్పట్టదు.

ఇప్పడి యణ్డకటాహత్తుక్కు నడువుళ్ళభూవిస్తారం పఞ్చాశత్కోటియాన పైపాది ఊర్ధ్వాధఃకటాహఙ్గళుక్కు నడువుళ్ళవుయర్త్తియుం పఞ్చాశత్కోటియాయిరుక్కుమ్. యోజనమావదు - "జాలకాన్తఃప్రవిష్టేఽర్కరశ్మౌ దృశ్యాదృశాశనైః। ఏతేఽణవఇతిఖ్యాతాస్తఏవపరమాణవః ॥ తేభ్యఃపరతరంనాస్తి పరమాణుఃకథఞ్చన । ఏషామష్టగుణోరేణుః రేణుభిశ్చాష్టభిఃపరైః ॥ రోమాగ్ర ఇతినిర్దిష్టం లిఖ్యాలో మభిరష్టభిః । లిఖ్యాష్టగుణితా యూకా యూకాష్టగుణితాయవాః ॥ యవాష్టగుణితం యత్తు తన్మానాఙ్గుళ ముదాహృతమ్ । స్వస్యదక్షిణ హస్తస్య మధ్యమాఙ్గుళిపర్వణా ॥ మధ్యమేన మితంయత్తు న్మాత్రాఙ్గుళ మితిస్మృతమ్ । హస్తోఙ్గుళివింశత్యా చతురశ్చితయా చతుష్కరోదణ్డః ॥ దణ్డానాంపఞ్చశతంక్రోశఞ్చ ద్విగుణమర్ధగవ్యూతమ్। తద్విగుణంగవ్యూ

---

* (భా-౧౦-౮-౯.) వైదిక పుత్రానయనవృత్తాన్త మ్మార్కణ్డేయమ్.

† హరివంశే విష్ణుపర్వణి. ౧౧౫-అ. ౧౧-౧౨-౧౩ - 'బ్రహ్మతేజోమయందివ్య మాశ్చర్యం దృష్టవానసి । అహంసభరతశ్రేష్ఠ మత్తేజస్తత్సనాతనం॥ ప్రకృతిస్సామమపరా వ్యక్తావ్యక్తాచ భారత । తాంప్రవిశ్య భవన్తీహ ముక్తా భరతసత్తమ ॥ సాసాఙ్ఖ్యానాం గతిఃపార్థ యోగినాంచ తపస్వినాం । తత్పరం పరమంబ్రహ్మ సర్వంవిభజతే జగత్ ॥

తంద్విగుణం యోజనంవిద్యాత్॥'' ఎన్ఱు శొల్లుగిఱపడియే జాలక రన్ధ్రత్తిల్ ఆదిత్యకిరణఙ్గళిలే తోన్ఱ్ ఱుగిఱ త్రసరేణుక్కళుక్కు అణువెన్ఱుపేరాయ్, అన్ద పరమాణుక్కళ్ ఎట్టుకొణ్డదు - రేణువాయ్, రేణు యెట్టుకొణ్డదు- మయిర్ నుణియాయ్, రోమాగ్రమెట్టుకొణ్డదు ఈరాయ్, ఈరెట్టుకొణ్డదు- పేనాయ్, పేనెట్టుకొణ్డదు - నెల్లాయ్, నెల్లెట్టుకొణ్డదు - మానాఙ్గుళమాయ్, మానాఙ్గుళమిరుపత్తినాలుకొణ్డదు - హస్తమెన్ఱు శొల్లప్పట్ట తచ్చముళమాయ్, హస్తంనాలుకొణ్డదు - కోలాయ్, కోలైన్దునూఱుకొణ్డదు- కోశమాయ్, కోశమిరణ్డుకొణ్డదు- అర్ధగవ్యూతియాయ్, అదిఇరట్టిత్తదు-గవ్యూతియాయ్, గవ్యూతియిరట్టిత్తదు- యోజనమెన్గిఱ మానాఙ్గుళ మర్యాదైయాలుం, పురుషనుడైయదక్షిణహస్తత్తిల్ మధ్యమాఙ్గుళి మధ్యమపర్వత్తాలే పరిమితమానమాత్రాఙ్గుళమర్యాదైయాలుం,హస్తవితస్తిభేదత్తాలే యొన్ఱుకొన్ఱు అర్ధాంశమాయిరుక్కైయాలుం పఞ్చాశత్కోటి విస్తీర్ణైయాన భూమియై శతకోటిప్రమాణై యెన్గిఱ వారాహాది వచనఙ్గళుక్కు విరోధమేయిల్లై.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే సాధారణభూమణ్డల నిరూపణంనామ తృతీయోఽధికారః.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

చతుర్థోఽధికారః.

ఇప్పడి పుణ్యాపార్జనాదిగళుక్కు యోగ్యమాన భూమణ్డల నిరూపణంపణ్ణిత్తాయ్, అనన్తరమివఱ్ఱినుడైయ ఫలభోగస్థానం నిరూపిక్కప్పడుగిఱదు. అదు భోక్తావాన చేతననుక్కు వైరాగ్యహేతువాగైయాలే ముదల్ పాపఫలరూపమాన నరకఙ్గళ్ నిరూపిక్కప్పడుగిఱన.

ఇన్ద నరకఙ్గళుక్కు స్థానం "అన్తరాళ ఏవ త్రిజగత్యాశ్చ దిశిదక్షిణస్యామధస్తాత్ భూమేరుపరిష్టాచ్చాఽణ్డజలాశయస్య"[1] ఎన్ఱు శ్రీభాగవతత్తిలేయుం "తతస్తు నరకా విప్రా భువోఽధస్సలిలస్య చ। పాపినో యేషు పచ్యన్తే తాన్ శ్రుణుష్వ మహామునే"[2] ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుం కీఴే అణ్డకటాహత్తిన్ మేలాన గర్భోదకరూపమాన జలాశయత్తిన్ మేలాన పాతాళత్తిలే నరకస్థానఙ్గళాయిరుక్కుం.

అవైయావన- "రౌరవస్సూకరో రోధస్తాలో విశసనస్తథా। మహాజ్వాలస్తప్తకుమ్భో లవణోఽథ విలోహితః ॥౨॥ రుధిరామ్భో వైతరణిః క్రిమిశః క్రిమిభోజనః। అసిపత్రవనం కృష్ణో లాలాభక్షశ్చ దారుణః ॥౩॥ తథాపూయవహః పాపో వహ్నిజ్వాలో హ్యధశ్శిరాః। సన్దంశః కృష్ణసూత్రశ్చ తమశ్చావీచిరేవ చ ॥౪॥ శ్వభోజనశ్చాప్ర-

1 భాగ-(౫-స్క-౨౬-౫). 2 (వి. పు-౨-౬-౧).

తిష్ఠో హ్యవీచిశ్చ తథాపరః । ఇత్యేవమాదయశ్చాన్యే నరకాభృశదారుణాః॥౫॥ యమస్యవిషయే ఘోరాశ్శస్త్రాగ్నిభయదాయినః। పతన్తి యేషు పురుషాః పాపకర్మరతాస్తుయే॥౬॥" [1]ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుం, "భూమేరధఃస్థితో ఘోర ఉష్ణాత్మారౌరవోమహాన్। సుదారుణస్తుశీతాత్మా తస్యాధస్తాత్తమస్స్మృతః॥ నికృన్తనః కృష్ణశూత్రో మోహశ్చాప్యతిదారుణః । అఘోరస్తు వధః ప్రోక్తో నవస్థానో ప్రతిష్ఠితః। ఏకీభూతశరీరశ్చ వివేచో ఽవీచిరేవచ।సుఘోరో దారుణో రోధః మహారౌరవఏవచ" [2]ఎన్ఱు వాయవ్యత్తిలుం శొల్లుగిఱపడియే *నరకఙ్గళ్ సఙ్ఖ్యాతఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

ఇవైత్తిల్ రౌరవమెన్ఱుపేరాయ్ పరితాపరూపమాననరకత్తిలే సాక్షియఱిన్దు శొల్లాదిరుక్కుమవనుం, అన్యథావాగచ్చొల్లుమవనుం, కూత్తై సాక్షియుం, ధర్మాధికృతనాయ్వైత్తు అసమ్యగ్భాషణంపణ్ణుమవనుం, పక్షపాతియుం, అసత్యవాదియుం ప్రవేశిప్పర్గళ్ †

ఇన్ద రౌరవసూకరఙ్గళాగిఱనగకఙ్గళ్ రురువుం సూకరముమాగిఱ మాఱ్పన్ఱిగళై క్కొల్లుంప్రకారత్తిలే పీడిక్కై [3]ఎన్ఱుశ్రీభాగవతత్తిలే శొల్లప్పట్టదు.

---

1 (వి. పు-౨-౬) 2 (వాయుపు-ఉ-ఖ-౩౯-అ-౧౭౫-౧౭౬ శ్లో)

* భాగవ-౫-౨౬-౭ 'తత్రహైకే నరకానేకవింశతింగణయన్తి' ఎన్ఱుతుడంగి అష్టావింశతి నరకనామాదిగళై విస్తరమాగక్కాణవుమ్

† 'కూటసాక్షీతథాసమ్యక్ పక్షపాతేనయోవదేత్ । యశ్చాన్యదనృతంవక్తి సనరోయాతిరౌరవం' (వి-పు-౨-౬-౭) ఇత్యాది శ్లోకంగళై పన్ఱియే మేలిల్ వాక్యంగళెన్ఱు కండుకొళ్గ

3 (భాగ-౫-౨౬-౧౧)

భ్రూణహావుం, పురహన్తావుం, గోఘ్ననుం, ఉచ్ఛ్వాసనిరోధకనుం, కుత్తిరైయెక్కొల్లిప్పదెక్కెయాగిఱ రోధమెన్గిఱ క్రూరనరకత్తైయడైవర్ గళ్.[1]

ఇదిల్ భ్రూణహావాగిఱాన్-గర్భవాసంపణ్ణినవనాదల్, విశిష్ట బ్రాహ్మణహన్తావాదల్. అదావదు-"ఉపనీతమాత్రో బ్రహ్మచారీ। వేదానాంకిఞ్చిత్ అధీత్యబ్రాహ్మణః। ఏకాంశాఖా మధీత్యశ్రోత్రియః।అఙ్గాధ్యాయీహ్యనూచానః।కల్పాధ్యాయీ ఋషికల్పః। సూత్రప్రవచనాధ్యాయీభ్రూణః। చతుర్వేదధరో ఋషిః। అత ఊర్ధ్వం దేవాః" ఎన్ఱు బోధాయనభగవాన్ శొన్నపడియే భ్రూణనాగిఱాన్ - సూత్రప్రవచనాధ్యాయియాన విశిష్టబ్రాహ్మణన్.

సురాపనుం, బ్రహ్మహన్తావుం, స్సువర్ణత్తై షోడశమాషత్తళవు అపహరిత్తవనుం, (గురుతల్పకనుం) ఇవర్ గళోడొక్క వైరుసంవత్సరంవసిత్తవనుం, సూకరనరకత్తిలే విழువర్ గళ్.[2]

రాజావైయుం వైశ్యర్ గళైయుం కొన్ఱవనుం, గురుతల్పకనుం తాలమాగిఱనరకత్తిలే విழువర్ గళ్. అదావదు - మహాప్రమాణమాన పనైమఱత్తిలే యేఱివిట్టుత్తళ్ళుగై.[3] సాధ్వియాన స్త్రీయైవిత్తవనుం, శిఱైక్కాఱుశెయ్యుమవనుం, కుదిరైవిఱ్కుమవనుం, భక్తపరిత్యాగియుం, స్వసాగామియుం, రాజభటహన్తావుం తప్తకుమ్భత్తిలేవిழువర్ గళ్. అదావదు-కాఞ్జియెణ్ణైక్కుడత్తిలే పుగట్టెరిక్కై.[4] గురుక్కళై అవమతిపణ్ణినవనుం, వేదత్తైదూషిత్తవనుం, వేదత్తైక్కాలిక్కువిత్తవనుం, మాతులస్త్రీగమనంప

1 (వి-పు-௨-௬-௮). 2 (వి-పు-௨-௬-௯). 3 (వి-పు-௨-௬-௧௦).
4 (వి-పు ௨-௬-௧௧).

ణ్ణినవనుం, లవణమెన్గిఱనరకత్తిలేవిళ్లువర్గళ్. అదావదు - అగ్ని మయమాగ వెఱిగిఱవుప్పుమణ్ణిలే పురట్టిచ్చుడుగై [1]

సదాచారఙ్గళాలే సిద్ధమానమర్యాదాదూషకనుం, దేవబ్రాహ్మణ గురు పిత్రుక్కళ్ పక్కలిలే ద్వేషంపణ్ణినవనుం, క్రిమిభక్ష్యత్తిలేవిళ్లువర్గళ్ అదావదు - సుతీక్ష్ణదంష్ట్రాస్యజలూకాదిక్రిమి కీటంకడిత్తు అన్ధతామిస్రసరూపత్తిలేశుష్కత్తితళ్లుగై [2] పిత్రువేదసురరైప్పుఱమ్బిట్టు పఞ్చమహాయజ్ఞపరాఙ్ముఖనాయ్, ముదలిలే తనక్కేన్ఱాక్కియుణ్ణిఱవన్ లాలాభక్షత్తిలేవిళ్లువర్గళ్ అదావదు- కాఱియుమిళ్న్దయెచ్చిలైభక్షిక్కై [3] శిలుక్కోలానవమ్బుముద్గరఙ్గళ్ పణ్ణుమవనుం,వాళ్శొట్టైత్తుడక్కమాన వాయుధఙ్గళ్ పణ్ణుమవనుం విశసనత్తిలేవిళ్లువర్గళ్ అదావదు - యెరియెఱ్ఱకాయ్న్దు తీక్ష్ణశస్త్రఙ్గళాన ఆయుధరూపత్తిలేవిళ్లుగై [4]

అసత్తానపదార్థఙ్గళై పరిగ్రహిత్తవర్గళ్ అధోముఖత్తిలేవిళ్లువర్గళ్. అదావదు-తప్తశృఙ్ఖలయాబద్ధరాయ్, అధోముఖోర్ధ్వపాదరాయ్జ్వాలానురూపరూపత్తిలేనలివుపడుగై [5] సాహసియుం, తనిత్తు మృష్టాన్నయజనంపణ్ణుమవనుం, అరక్కు మాంసక్షీరమధ్వాదిరసద్రవ్యఙ్గళైయుం, ఎళ్ళుప్పూవిర్క్కుమవనుం ప్రయవహత్తిలేవిళ్లువర్గళ్ అదావదు - ఘోరదుర్గన్ధావహమాన శియాఱు [6] అల్లుప్పాఱివిత్తు యథేష్టమాగప్పానైయోడేయుణ్ణుమవనుం, విషత్తెయిడుమవనుం, రాజగామియూంపడి కోళ్శొల్లుమవనుం, స్త్రీముఖత్తాలేజీవిత్తల్ పర్వమన్ఱియిరుక్కుఅపర్వత్తిలే కార్యంశె

1 (వి-పు-౨-౬-౧౨-౧౩). 2(వి-పు-౨-౬-౧౪) 3 (వి-పు-౨-౬-౧౬).
4 (వి-పు-౨-౬-౧౭), 5 (వి-పు-౨-౬-౧౮) 6 (వి-పు-౨-౬-౨౦).

య్యుమవనుం, పర్వత్తిలే నిషిద్ధమాన తైలస్త్రీమాంసాదిసేవైప
ణ్ణుమవనుం, అగంగళై నెరుప్పవైత్తుచ్చుడుమవనుం, మిత్రవఞ్చ
కనుం, పక్షినిమిత్తంశొల్లుమవనుం, పక్షిపిడిత్తు విత్తు జీవిక్కుమ
వనుం శ్రమయాజకనానవడజ్గియుమివర్గళ్ రుధిరామ్భత్తిలే వి
ళువర్గళ్. అదావదు-పూయశోణితసమ్పూర్ణాగ్ని జ్వాలారూప
కూపం.[1]

తేఁగూణ్డై క్కులక్కుమవనుం, గ్రామత్తుక్కు క్కేడుశె
య్యుమవనుం, వైతరణియై యడైవర్గళ్. అదావదు - అగ్ని
మయమాననెయ్యాఱు.[2] ధనత్తాలుం యౌవనత్తాలుం మత్తరా
య్ గ్రామసీమాదిగళై భేదిత్తవర్గళుం, అశుద్ధరుం, ఇందిరజా
లాదిగళ్ కాట్టి జీవిత్తల్, శరరాయ్ జీవిత్తల్ శెయ్యుమవర్గళుం,
(ఊ) కృష్ణమెన్నిఱనరకత్తిలేవిళువర్గళ్.అదావదు-అగ్నిమయమా
నకఱుత్త ఇరుమ్బుముళైగళాలే శెఱిన్దతఱైయిలేనడక్కై.[3]
కిడాయ్వళర్ప్పారుం, మృగంపిడిప్పారుం, వృక్షచ్ఛేదకరుం,
బ్రహ్మచారియాయిరున్దు పగలుఱఙ్గి స్వప్నేన్ద్రియపతనం పిఱన్దవ
నుం శ్వభోజనత్తిలే విళువర్గళ్. అదావదు- నాయాలే యిళు
ప్పుణ్డు కడియుణ్డుక్లేశిక్కై.[4]
పరస్త్రీగమనంపణ్ణువారుం, అగమ్యాగమనంపణ్ణువారుం యొ
ఱియెళుగిన్ఱ శెమ్బినాలే యియన్ఱపావైయైక్కట్టి యాలిఙ్గనంపణ్ణు
వర్గళ్. ఇప్పడి యభక్ష్యభక్షణం, అభోజ్యభోజనం, అపేయ
పానం, అయాజ్యయాజనం, అసత్ప్రతిగ్రహం, పరదారాభిగమనం,
నీచపాపిష్ఠసేవై, పరద్రవ్యాపహారం, ప్రాణిహింసై ముదలానవై

1(వి-పు-౨-౬-౨౨). 2(వి-పు-౨-౬-౨౪). 3(వి-పు-౨-౬-౨౫).
4(వి-పు-౨-౬-౨౬).

ఎన్ఱు[1] కాయకమాగచ్చొల్లుగిఱవైయుం, పారుష్యమనృతం పైశున్యం అసమ్బద్ధప్రలాపం వివాదం శ్రుతివిక్రయం పరాపవాదం ముదలానవై[2] యెన్ఱు వాచకమాగ చ్చొల్లుగిఱవైయుం, పరోపతాపనం పరాభిద్రోహం క్రోధం కామం లోభం మోహం మదమాత్సర్యమహఙ్కారం వితతాభినివేశం ఎన్ఱు[3] మానసమాగ చ్చొల్లుగిఱవైయుం తొడక్కమాన త్రివిధకరణ దోషఙ్గళై యారామ్ఱు, *యాదృశశరీరే యదవస్థావస్థితనాయ్ శెయ్గిఱాన్, తాదృశశరీరతదవస్థారూపమాయ్ దహనచ్ఛేదనభేదనాదికళిలుం విడాదే యాతనైగళై యనుభవిక్కైక్కుడలాగ సుదృఢమాయిరుప్పదొరుశరీరత్తై ప్పరిగ్రహిప్పిత్తునరకయాతనైప్పడుత్తుమ్.

ఇద్దోషఙ్గళినుడైయ యాతనై యెఙ్గనేయెన్నిల్ - ఇవనై ఈరవాళాలేయఱుత్తు ఉవడిత్తైయిలే పుఴుట్టి, జమ్బీరరసమయవాపియిలేయమిఴుత్తి, అగ్నిమయమాన తైలద్రోణియిలే పొగట్టువిత్తుం, తీక్ష్ణపరశువినాలే సన్ధిబన్ధఙ్గళిలే ఛేదిక్కప్పట్టు కాకోలూకకఙ్కగృధ్రఙ్గళుక్కుం పేయ్క్కుం నాయ్క్కుం శత్తైపరియుణ్డు క్లేశిప్పిత్తుం, అదుక్కుమేలే అసిపత్రవనమాగిఱ వజ్రమయశితాగ్రధారాయుక్తయిలైక్కళ్ళిక్కాట్టిలే పట్టవిడమెఙ్గుం కణ్డు క్కుంపడి విట్టిరిన్దు, కవణిలేవైత్తెరిన్దుం, అత్యుచ్ఛ్రాయపర్వతశిఖరత్తిలుం సర్వావయవఙ్గళుం చూర్ణితమాంపడి తళ్ళైక్కిఴాగ

1 (మను ౧౨-౭ ఇవ్విడత్తిర్క్కనుగుణమాన వచనఙ్గళ్ మనుస్మృతియిల్ కాణ్గ) 2 (మను. ౧౨-౬) 3 (మను ౧౨-౫).

* మను —యాదృశేన తుభావేన యద్యత్కర్మనిషేవతే । తాదృశేనశరీరేణ తత్తత్ఫలముపాశ్నుతే' (౧౨-౮౧)

త్తళ్ళియుం కాఞ్చ్ కాటాలుంవరత్తమణలిలు మిట్టుప్పుటుట్టువదు, సన్దప్తకుమ్భత్తిలే యఙుత్తుణ్డుమూడి మహాజ్వాలాగ్నియాలే పచిప్పదు, ఇప్పడిక్కట్టుమదు వెట్టుమదు నెరుక్కుణ్బదు తళ్ళుణ్బదాన నానావిధనరకఙ్గళిలే యాతనైప్పడువర్గళ్. ఇన్నరకఙ్గళ్ "తేషాంసఙ్ఖ్యానవిద్యతే" ఎన్గిఱపడియే అసఙ్ఖ్యాతఙ్గళాయిరుక్కుం. ఇని మహాపాతకఙ్గళై ప్పణ్ణిన పురుషర్గళై ఇఙ్గుచ్చొన్నవై ముదలాగక్కొణ్డు యల్లాదవైత్తిలుం పర్యాయేణప్రవేశిత్తు యాతనైప్పడువర్గళ్.

ఇప్పడి వాఙ్మనఃకాయఙ్గళాలే వర్ణాశ్రమవిరుద్ధమాన దుష్కర్మఙ్గళై ప్పణ్ణి నరకత్తిలేనిన్ఱు యాతనైప్పడువర్గళ్. స్వర్గత్తిలే యిరుక్కుం దేవర్గళై యన్నియై లేకణ్డుకణ్డు తఙ్గళ్ దుఃఖత్తుక్కు మిగవుం క్లేశియానిర్పర్గళ్. అన్దదేవర్గళుం అధోముఖరాయ్ క్లేశిక్కిఱ నరకఙ్గళై క్కణ్డు 'నాముం పుణ్యక్షయత్తిలే యిన్నరకఙ్గళిలే విళ్ళిల్ శెయ్వుదెఙ్' ఎన్ఱు "స్వర్గేపిపాతభీతస్య క్షయిష్ణోర్నాస్తినిర్వృతిః"[1] "అసన్తోషశ్చభవతి దృష్ట్వాదీప్తంపరశ్శ్రియమ్" ఎన్గిఱపడియే యిఙ్గిరున్దుపణ్ణుగిఱ సుఖానుభవముం నెఞ్జిల్ పడాదేయుణ్డురుక్కాట్టాదే క్లేశియానిర్పర్గళ్. "బహూన్ వర్షశతాన్ ఘోరాన్ నరకాన్ ప్రాప్యతత్ క్షయాత్ । సంసారాన్ప్రతిపద్యన్తే మహాపాతకినస్త్విమాన్"[2] ఎన్గిఱపడియే ఒవ్వొరు క్షణఙ్గళిలే పణ్ణినపాపఙ్గళుక్కుఫలమాగ వనేకమాయిఱం సంవత్సరఙ్గళ్ అతిఘోరమాన నరకఙ్గళిలే అయ్యో! వెన్బారుమిన్ఱియిలే తనియేకిడన్దుయుఴైన్దు యిన్నరకఙ్గళిలే భుక్తశేషమాన కర్మఙ్గళై యనుభవిక్కైక్కాగ అఙ్గే అప్పొవియోనివిశేషఙ్గళిలేవన్దు పిఱక్కుంప

1 (వి. పు-౬-౫-౫౦). 2 (మను. ౧౨-౫౪).

డియుం, ఇప్పడి పిఱక్కుమ్బోదు "వాచికైః పక్షిమృగతాం మానసైరన్త్యజాతితాం। శరీరజైః కర్మదోషైః ర్యాతిస్థావరతాం నరః"[1] ఎన్ఱు వాచికాపరాధత్తుక్కు పక్షి మృగత్వఙ్గళైయుం, మానసాపరాధత్తుక్కు చణ్డాలమాతఙ్గనాయుం, కాయకత్తుక్కు వృక్షగుల్మలతాదిగళాయుం పిఱక్కుంపడియుమ్, ఎన్దకరణం కొణ్డు వపరాధంపణ్ణినాల్ అన్దకరణత్తై కుణ్ఠితమాక్కివిడుం అదిల్ బ్రహ్మహత్యాఫలమాగ "శ్వసూకరఖరోష్ట్రాణాం గోజావిమృగపక్షిణాం। చణ్డాళపుల్కసానాంతు బ్రహ్మహా యోనిమృచ్ఛతి"[2] ఎన్ఱు నాయ్పన్ఱికழుదై యొట్టగంపశుఆడు శెమ్బిలిమాన్ పక్షి చణ్డాళర్ తుడక్కమాన యోనిగళిలే "క్రమశోయాన్తి లోకేఽస్మిన్"[3] ఎన్ఱు అడవేపిఱక్కుంపడియాయుమ్, "క్రిమికీట పతఙ్గానాం విడ్భుజాంచైవపక్షిణాం। హింస్రానాంచైవ సత్త్వానాం సురాపో బ్రాహ్మణో వ్రజేత్"[4] ఎన్ఱు సురాపానఫలమాగ క్రిమికీట పతఙ్గామేధ్యభుక్కానపక్షిగళ్ మఱ్ఱుం హింసాశీలమాన పదార్థఙ్గళ్ తుడక్కమాన యోనిగళిలే యొరు తడవైప్పిఱక్కైయన్ఱిక్కే మడిత్తుమడిత్తు ప్పిఱక్కుంపడియుం, "లూతాహిసరటానాం చ తిరశ్చాఞ్చామ్బుచారిణాం। హింస్రాణాం చ పిశాచానాం స్తేయోవిప్రస్సహస్రశః"[5] ఎన్ఱు పరద్రవ్యాపహారత్తుక్కు ఫలమాగ శిలన్దిపామ్బుహింసాశీలజన్తు జలచరజన్తుక్కళ్ పరబాధకమాన పేయ్గళ్ తుడక్కమాన యోనిగళిలే నాలుపత్తుపర్యాయం పిఱక్కుమళవిన్ఱియిలే నాలాయిరంపర్యాయం మడిత్తుమడిత్తు ప్పిఱక్కుంపడియుం, "తృణగుల్మలతానాంచ క్రవ్యాదాం

---

1 (మను ౧౨-౯) 2 (మను. ౧౨-౫౫) 3 (మను - ౧౨-౫౩).
4 (మను-౧౨-౫౬). 5 (మను-౧౨-౫౭)

దంష్ట్రిణామపి। క్రూరకర్మరతానాంచ శతశోగురుతల్పకః”[1]ఎన్ఱు గురుతల్పకమాన పాపత్తుక్కు ఫలమాగ పుల్లు తూఱు కొడిగ ళాయుం మాంసాశిగళాన శ్వానాదియోనిగళిలుం క్రూరకర్మరత మాన మనుష్యయోనిగళిలుం పిఱన్దు శతసహస్రవారం క్లేశి క్కుంపడియాయుం, “సంయోగంపతితైర్గత్వా పరస్యైవచయో షితాం। అపహృత్యాపివిప్రస్వం భవన్తిబ్రహ్మరాక్షసాః ”[2]ఎన్ఱు పతితసంసర్గదోషత్తాలే బ్రహ్మరాక్షసయోనియిలే మడిత్తుమడిత్తు ప్పిఱక్కుంపడియాయుం, ఇప్పడి “ఇన్ద్రియాణాంప్రసఙ్గేన ధర్మ స్యాసేవనేనచ। పాపాన్సంయాన్తిసంసారా నవిద్వాంసోనరాధ మాః”[3]“స్వేభ్యఃస్వేభ్యస్తుకర్మభ్య శ్చ్యుతవర్ణాహ్యనాపది।పాపా న్సంస్తుత్యసంసారాత్ ప్రేతతాంయాన్తిదస్యుషు” [4]“యద్వాత ద్వాపరద్రవ్య మపహృత్యబలాన్నరః। అవశ్యంయాతితిర్యక్త్వం జగ్ధ్వాచైవాహుతంహవిః” [5]ఎన్ఱు విషయాదిప్రసఙ్గత్తాలుం, ధర్మా నుష్ఠానత్తిలుపేక్షైయాలుం, ఆపత్తన్ఱియిలే యిరుక్క స్వధర్మా నుష్ఠానప్రచ్యుతియాలుం, అన్ద పాపానురూపమాగ ప్రాయశ్చిత్త ఙ్గళిల్ పరాఙ్ముఖనాగైయాలుం, పాపయోనిగళిలేపిఱన్దు, అన న్తరం పేయ్గళాయ్‌పిఱన్దు పిన్నైయుం చోరర్గళాయ్ పిఱప్పర్ గళ్. “స్త్రియోప్యేతేనకల్పేన చోరయిత్వాప్రకుర్వతే। ఏతే షామేవజన్తూనాం భార్యాత్వముపయాన్తితాః” [6]ఎన్ఱు స్త్రీగ ళాయ్ చౌర్యాదిపాపత్తైప్పణ్ణినవర్గళ్ శ్వసూకరాదియోనిగళిలే పిఱన్దవర్గళుక్కు భార్యైగళాయ్‌పిఱక్కుంపడిగళైయుం ఆరా య్న్దు పిఱన్దపిఱన్ద జన్మఙ్గళ్తోఱుం ప్రియవస్తువియోగత్తాలుం,

1 (మను-౧౨-౫౮). 2 (మను ౧౨-౬౦). 3 (మను-౧౨-౫౨)..
4 (మను -౧౨-౭౦). 5 (మను-౧౨-౬౮). 6 (మను-౧౨-౬౯).

అప్రియవస్తుసజ్గత్తాలుం, జరాపీడైయాలుం, వ్యాధిపీడైయాలుం క్లేశిక్కుంపడియుం, దోషత్రయోద్రేకత్తాలుం, వయిర్ర్రిల్ వికారమాన రోగసహస్రత్తాలుం యమకిజ్కరనుడైయ పీడైయాలుం, పుత్రాదిపరిత్యాగహేతువాన బుద్ధిక్లేశజ్గళాలుం, నిరవధిక దుఃఖజ్గళై యనుభవిత్తు క్లేశిప్పర్గళ్

ఇప్పడి జగత్తిలే చేతనర్ కర్మతారతమ్యమడియాగ "స్థావరాః క్రిమియోజ్ఞాశ్చ పక్షిణః పశవోనరాః। ధార్మికాస్త్రిదశాస్తద్వత్ మోక్షిణశ్చయథాక్రమం ॥ సహస్రభాగప్రథమా ద్వితీయానుక్రమాస్తథా। సర్వేహ్యేతేమహాభాగ యావన్ముక్తిసమాశ్రయాః॥" [1]ఎన్నుమ్ "భూతానాంప్రాణినః శ్రేష్ఠాః ప్రాణినాం బుద్ధిజీవినః। బుద్ధిమత్సునరాః శ్రేష్ఠా నరేషుబ్రాహ్మణాస్స్మృతాః॥ బ్రాహ్మణేషుచవిద్వాంసో విద్వత్సుకృతబుద్ధయః। కృతబుదిషుకర్తారః కర్తృషుబ్రహ్మవాదినః ॥ బ్రహ్మవిద్భ్యఃపరంభూతం నకిఞ్చిదిహవిద్యతే" [2]ఎన్ను ఒన్నుక్కొన్ను సుకృతతారతమ్యత్తాలే పూర్వపూర్వజన్మజ్గళుక్కు ఉత్తరోత్తరజన్మలాభం దుర్లభమాగైయాలుం, అన్ద జన్మత్తుక్కు పూర్వజన్మసహస్రైకదేశత్తిలే యెన్న లాంపడి సజ్కోచిత్తు పోరుగైయాలే ముముక్షుత్వమత్యన్తం దుర్లభమాయిరుక్కుమ్ ఇప్పడి యిరుక్కిఱవాత్మాక్కళ్ అసజ్ఖ్యాతరాగైయాలే స్వర్గత్తోడు నరకత్తోడు వాశియిల్లై, భోక్తాక్కళాన వాత్మాక్కళుడైయ వానన్త్యత్తుక్కు. ఆగైయిఱే "యావన్తోజన్తవస్స్వర్గే తావన్తోనరకౌకసః" [3]ఎన్ను శొల్లిర్ర్రు

ఇన్ద పాపమడియాన నరకప్రవేశం ప్రాయశ్చిత్తం పణ్ణాదవిముఖనుక్కిఱే ప్రాయశ్చిత్తంపణ్ణినవనుక్కు నరకత్తిలే ప్రవేశి

1(వి-పు-௨-௬-௩௪-௩௫) 2 (మను-௧-௯௬-௯௭). 3 (వి-పు-௨-௬-௩௬).

క్కవేణ్డువదిల్లై. అప్పడియే పాపఙ్గళ్ తారతమ్యత్తై నిరూపిత్తు
తాదాత్మికప్రాయశ్చిత్తవిశేషఙ్గళైయుం, మన్వాదిగళ్ విధిత్తార్
గళిఱే. "పాపేగురూణిగురుణి స్వల్పాన్యల్పేచతద్విదః । ప్రాయ
శ్చిత్తానిమైత్రేయ జగుస్స్వాయమ్భువాదయః" [1] ఎన్ఱు గురువా
నపాపవిషయమాగ గురుప్రాయశ్చిత్తఙ్గళైయుం,అల్పపాపత్తుక్కు
అల్పప్రాయశ్చిత్తఙ్గళైయుం,మన్వాదిగళ్ విధిత్తార్గళ్. అదావదు
బుద్ధిపూర్వకమాగ మహాపాతకాదిగళై ప్పలకాలమాయ్ వర్త్తి
త్తగురుపాతకత్తిలే అవ్యవహితకర్త్తావినుడైయ ప్రాణాన్తికాది
యాన ప్రాయశ్చిత్తఙ్గళ్ విధిక్కప్పట్టదు. అల్పపాపమావదు-సకృ
త్కృతమాదల్, అజ్ఞానకృతమాదల్, ప్రకాశితమాదల్, అను
మతిమాత్రమాదల్, తుడక్కమానవై. తద్విషయమానవల్ప
ప్రాయశ్చిత్తమావదు - రహస్యప్రాయశ్చిత్తం. అవ్విడత్తిలే అ
జ్ఞానకృతమాన బ్రహ్మహత్యాదిమహాపాతకత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తం
ద్వాదశవార్షికం, బుద్ధిపూర్వకత్తిలిరట్టి,అత్యన్తావృత్తియిల్ యిది
లిరట్టి. ఇదు సాక్షాత్కర్త్తావుక్కు, అనుగ్రాహకనుక్కు మిది లా
న్ఱుముక్కాల్, ప్రయోజకనుక్కు ప్పాది, అనుమన్తావుక్కు
క్కాలేయరైక్కాల్, ప్రోత్సాహనుక్కు క్కాల్, బుద్ధిపూర్వక
మహాపాతకత్తుక్కు చ్చొన్న ద్వాదశవార్షికం కర్త్తావినుడైయశు
ద్ధ్యర్థం. అదావదు-కర్మయోగ్యత్వసంవ్యవహారయోగ్యత్వకారణ
మల్లదు నిరయనివృత్తకమన్ఱు. బుద్ధిపూర్వకృతఙ్గళుక్కు స్మృతి
యిల్ శొన్న ప్రాణాన్తికప్రాయశ్చిత్తం వ్యవహారయోగ్యతైయై
యుణ్డాక్కి నరకత్తైయుం కఴిప్పిక్కుం. బుద్ధిపూర్వకత్తిలిరట్టిత్త
ద్వాదశవార్షికముం వ్యవహార్యకరత్వమిత్తనై, నరకనివర్త్తకము

1 (వి-పు-౨-౬-౩౮).

న్ఱు "యస్సకృత్పాపంకుర్యాత్ హ్రియతేత త్తపో౽పరమ్" ఎన్ఱు శ్రుతిశొన్నపడియేపాపప్రవృత్తిసజాతీయపాపాన్తరప్రవృత్తియిలుం మూట్టుంపడియాయిరుక్కుమ్ అదావదు —కర్తృత్తుక్కు విసజాతీయకర్మయోగ్యతాకరత్వముం, సజాతీయకర్మప్రవర్తకత్వముం, తదనురూపఫలప్రవృత్తకత్వమువెన్ఱు శక్తిత్రయత్వముమున్డు అదిల్ పాపత్తుక్కు విసజాతీయమాన పుణ్యాకరణత్తుక్కు అయోగ్యనాక్కుగైయుం, అనిష్టఫలప్రదత్వముం, సజాతీయపాపాన్తరత్తిలే ప్రవృత్తిప్పిక్కైయుం, స్వభావమాగైయాలే ప్రాయశ్చిత్తజ్గళ్ ఇవై మూన్ఱుశక్తియైయుం కత్తిక్కుమాట్టాదు అదిల్ శిలవై విజాతీయమాన పుణ్యాకరణ యోగ్యతైయెప్పిఉప్పిత్తు శుద్ధనాక్కుమ్, ప్రాణాన్తకాదిగళాన శిలప్రాయశ్చిత్తం పుణ్యాకరణయోగ్యతైయై యుణ్డాక్కి నరకత్తైయుం కత్తిప్పిక్కుమ్. పాపాన్తరరుచిజనకమాన వాసనారూప శక్తివిశేషత్తై పోక్కువల్లదొరు ప్రాయశ్చిత్తమిల్లైయిఱే అదుళ్ళదు - కృష్ణవిషయవెన్ఱుక్కుమేయిఱే. ఎజ్గనేయెన్నిల్- "శుద్ధిర్భవతిసంస్మృత్యా స్నాతోభవతిదర్శనాత్ । ప్రణిపాతేన శుద్ధాత్మా త్రయఃకృష్ణో మహాగుణాః" ఎన్ఱిఱే మహర్షిగళ్ స్మరిత్తదు అదావదు-స్మరణమాత్రత్తాలే పుణ్యాకర్మయోగ్యతారూపైయాన శుద్ధిపిఱక్కుమ్, కణ్డిట్టు విగ్రహత్తైక్కణ్డవళవే పరలోభం పిఱవాద స్థానముణ్డామ్, తిరువడిగళిల్ ప్రణామత్తాలే పాపవాసనానాశం పిఱక్కుంపడి అన్తఃకరణశుద్ధియుణ్డామెన్ఱు భగవద్విగ్రహత్తుక్కు యిన్దమహామూన్ఱుగుణముం శొల్లప్పట్టదు. ఆగైయాలే "ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణి తపఃకర్మాత్మకానివై । యాని తేషా మశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణం

పరమ్"[1] ఎన్ఱు శ్రీపరాశరభగవానుం గురులఘుభూతసమస్తప్రాయశ్చిత్తఙ్గళుం ఒరుతట్టుం తత్ప్రతినిధియాన కృష్ణానుస్మరణత్తైయుత్కృష్టమాగవుంశొల్లిన్ఱు. ఇవ్విడత్తిలనుస్మరణమావదు-'అనుర్నిశీనార్థే'ఎన్ఱు శేషత్వానురూపమాన వనుస్మరణం."ఆత్మదాస్యం హరేస్స్వామ్యం స్వభావంచసదాస్మర" ఎన్ఱు దాస్యత్తై స్మర్తవ్యమాగవిధిత్తదిఱే. ఇవ్విడత్తిల్ కృష్ణశబ్దమ్ "కృషిర్భూవాచకశ్శబ్దో ణశ్చనిర్వృతివాచకః। విష్ణుస్తద్భావయోగశ్చ కృష్ణఇత్యభిధీయతే"[2] ఎన్ఱానన్దరూపత్తుక్కు వాచకమాగ నిర్వచిక్కప్పడుగైయాలే నిరతిశయానన్దస్వరూపనానకృష్ణనై చ్చొల్లుగిఱదు. "సకృత్ స్మృతోపిగోవిన్దో నృణాంజన్మశతార్జితమ్। పాపరాశింమహత్యాశు తూలరాశిమివానలః" ఎన్ఱు ఒరుకాల్ స్మరిత్తమాత్రత్తిలే యనేకజన్మార్జితపాపరాశిప్పఙ్గళుప్పారిప్పోలేశుడుమ్. "యథేషీకాతూలమగ్నౌ ప్రోతంప్రదూయేతఏవంహాస్యసర్వేపాప్మనః ప్రదూయన్తే"[3] ఎన్ఱు నెఱుప్పిలిట్టపఞ్జుపోలే భగవద్ధ్యానపరనుడైయ సర్వపాపఙ్గళుం వెన్దుపోమెన్ఱిఱప్రకారత్తై శ్రుతియుం శొల్లిన్ఱతే. ఇప్పడి యతిమహత్తాయుం అల్పఙ్గళాయుముళ్ళ సమస్తపాపఙ్గళుక్కు అఞ్జి అనుతప్తనాయ్ తన్నివర్తకప్రాయశ్చిత్తఙ్గళిలే అభిముఖనానవనుక్కు పాపానామానన్త్యత్తాలే ప్రాయశ్చిత్తఙ్గళుం అసఙ్ఖ్యాతఙ్గళాగైయాల్ జన్మశతసహస్రఙ్గళ్ కూడినాలుం ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానత్తాలే పాపనివర్తన మశక్యమాగైయాలే'యిన్దసమస్తపాపఙ్గళైయుం(అ)సకృదనుష్ఠేయమాయిరుప్పదొరుప్రాయశ్చిత్తత్తాలే పోక్కిక్కొళ్ళప్పోగుమోమో' ఎన్ఱుంపడిపాకంపిఱన్దవనుక్కు విహితమానదిఱే - కృష్ణవిషయమాన సకృత్

1 (వి-పు-౨-౬-౩౯). 2 (భారత-ఉద్యోగ). 3 (ఛా-ఉప-౫-౨౪-౩).

స్మరణం. ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్- "కృతేపాపేఽనుతాపోవై యస్యపుం-
సః ప్రజాయతే । ప్రాయశ్చిత్తంతు తస్యైకం హరిసంస్మరణంప
రమ్" [1]ఎన్ఱు పాపభయత్తాల్ పిఱన్ద వనుతాపత్తై యనువర్త్తిత్తు భ
గవత్ స్మరణత్తైయుం విధిక్కిఱవళవిల్ 'ఏక' మెన్ఱు సకృత్కరణ
త్తైయుం, 'స్మరణ'మెన్ఱు 'సమిత్యేకీభావే' ఎన్గిఱపడియే శరీరాత్మ
నిబన్ధనమాన వపృథగ్భావస్మరణత్తైయుం విధిత్తదిఱే. ఇన్దసకృత్
స్మరణం కేవలం పాపక్షయార్థమేయన్ఱు, స్వాభిలషితసమస్తపురు
షార్థప్రదమాయిరుక్కుమ్. ఆగైయిఱే శ్రీప్రహ్లాదనుం " ఆయా
సఃస్మరణేఽస్య స్మృతో యచ్ఛతి శోభనమ్ । పాపక్షయశ్చ భవతి
స్మరతా న్తమహర్నిశమ్ " [2]ఎన్ఱుపదేశిత్తదు. అదావదు- స్మర
ణానన్తరం శోభనమాన పురుషార్థత్తై సర్వకాలముం కూడాని
ఱ్కుమ్, ప్రతిబన్ధకమాన పాపం స్మరణత్తినుడైయ ఆవర్తనమాత్ర
త్తిలే ఆదిత్యసన్నిధియిలే అన్ధకారంనశిక్కుమాపోలే స్వయమే
వ నశియానిఱ్కుమ్, ఇదుక్కు దేశకాలాధికారినియతియుమిల్లై
ఎన్నపడి. ఆగైయిఱే - " ప్రాతర్నిశితథా సన్ధ్యా మధ్యాహ్నాదిషు
సంస్మరన్ । నారాయణమవాప్నోతి సద్యఃపాపక్షయాన్నరః "
[3] ఎన్ఱు శ్రీపరాశరభగవానుం శొన్నారిఱే. ఇన్దస్మరణం సర్వఫ
లప్రదమేయాగిలుం ముముక్షువుక్కు మోక్షత్తోడుక్కుమళ
విల్ స్వర్గప్రాప్తియుం ప్రాప్యప్రతిబన్ధకమాంపడి స్వయమేవరసియా
నిఱ్కుమ్. "విష్ణుసంస్మరణాత్ క్షీణ సమస్తక్లేశసఞ్చయః । ముక్తింప్ర
యాతి స్వర్గాప్తి స్తస్య విఘ్నోఽనుమీయతే । వాసుదేవేమనో
యస్య జపహోమార్చనాదిషు । తస్యాన్తరాయమైత్రేయ దేవే

1 (వి-పు-౨-౬-౪౦). 2 (వి-పు-౧-౧౭-౭౫). 3 (వి-పు-పు-౨-౬-౪౧).

దేవేన్ద్రత్వాదికంఫలమ్"[1] ఎన్ఱు స్మర్తవ్యవిషయస్వారస్య ప్రీతి నిబన్ధనమాన జపార్చనాదికైఙ్కర్యవిశేషఙ్గళిల్ అత్యర్థప్రియత్వత్తాలే ఐన్ద్రాధిపత్యముం అన్తరాయమెన్ఱు శొల్లప్పట్టదు. ఇన్దస్మరణం అనిష్టనివృత్తిపూర్వకేష్టప్రాప్తియైప్పణ్ణిక్కొడుక్కుమళవిల్ అనిచ్ఛయాకృతమాగిలుం వస్తుసామర్థ్యత్తాలే అవ్యభిచరితమాయిరుక్కుం. "హరిర్హరతిపాపాని దుష్టచిత్తైరపిస్మృతః। అనిచ్ఛయాపిసంస్పృష్టో దహత్యేవహిపావకః"[2] ఎన్ఱిచ్చైయిన్ఱియే స్పర్శిత్తాలు మగ్నిశుడుమాప్పోలే †ప్రద్విష్టమాననెఞ్జాలే నినైత్త శిశుపాలనుక్కు ఫలిక్కక్కణ్డదిఱే. ఇన్దస్మరణం కీర్తనత్తుక్కు ముపలక్షణం. "అవశేనాపియన్నామ్ని కీర్తితేసర్వపాతకైః। పుమాన్విముచ్యతేసద్య స్సింహత్రస్తైర్మృగైరివ"[3] "క్వనాకపృష్ఠగమనం పునరావృత్తిలక్షణం। క్వజపోవాసుదేవేతి ముక్తిబీజమనుత్తమం"[4] సాఙ్కేత్యంపారిహాస్యంవా స్తోభంహేలనమేవవా। వైకుణ్ఠనామగ్రహణమశేషాఘహరంవిదుః"[5] హత్యాయుతంపానసహస్రముగ్రం గుర్వఙ్గనాకోటినిషేవణంచ। స్తేయాన్యసఙ్ఖ్యానిహరేఃప్రియేణ గోవిన్దనామ్నానిహతానిసద్యః" "చక్రాయుధస్యనామాని సదాసర్వత్రకీర్తయేత్। నాశౌచంకీర్తనేతస్య సపవిత్రకరోయతః"[6] బద్ధఃపరికరస్తేన మోక్షాయగమనంప్రతి। సకృదుచ్చరితంయేన హరిరిత్యక్షరద్వయమ్"[7] నారాయణేతిశబ్దోస్తి వాగస్తివశవర్తినీ। తథాపినరకేఘోరే పత

1 (వి. పు. ౨-౬-౪౨-౪౩).2 (బృహన్నారదీయపు ౧౧-౯౯).
† ఇవ్విడత్తిల్ శిలవాక్యఙ్గళ్ నష్టమానదాగ క్కాణ్గిఱన. అవైకోశాన్తరత్తిల్ కాణ్గ. 3 (వి - పు. ౬-౮-౧౯). 4 (వి - పు. ౨-౬-౪౪). 5 (భాగవ. ౬-౨-౧౩). 6 (పాద్మోత్తర). 7 (గారుడపు-పూర్వ-౧౧౪-౩).

న్తీహాకిమద్భుతమ్"[1] ఆర్తావిషణ్ణా శ్శిథిలాశ్చభీతాః ఘోరేషుచ వ్యాధిషువర్తమానాః । సఙ్కీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రం విముక్తదుఃఖాస్సుఖినోభవన్తి" "ఏతావతాలమఘనిర్హరణాయ పుంసాం సంకీర్తనంభగవతోగుణకర్మనామ్నామ్। ఆక్రుశ్యపుత్రమఘవాన్యదజామిలోఽపి నారాయణేతి మ్రియమాణఉపైతిముక్తిమ్. † గతవాన్పరమంపదం తత్"[2] ఎన్ఱు మిదుముదలానప్రమాణశతఙ్గళాలే భగవన్నామసఙ్కీర్తనముం సకలానిష్టశాన్తిపూర్వకమాగ సర్వాతిశయితపురుషార్థప్రదమాగ చ్చొల్లప్పట్టదిఱే.

ఇప్పడి కృతప్రాయశ్చిత్తనాగైయాలే క్షీణపాపనానవనుక్కు స్వానుష్ఠితపుణ్య తారతమ్యానురూపమాగ అనుభావ్యఙ్గళాయిఱే ఊర్ధ్వలోకఙ్గళిరుప్పదు.

‡ ఇదిల్ కీళుక్తమాన భూమణ్డలత్తుక్కు మేలే యాదిత్యపదత్తళవుం నూఱాయిరంయోజనముయర్త్తియాయ్ సిద్ధగన్ధర్వాదిగళ్ సఞ్చరిక్కుందేశమాన అన్తరిక్షలోకమాయిరుక్కుం. "యావత్ప్రమాణాపృథివీ విస్తారపరిమణ్డలాత్ ।నభస్తావత్ప్రమాణంవై వ్యాసమణ్డలతోద్విజ"[3] ఎన్ఱు అన్తరిక్షలోకముం, భూమియోపాతివిస్తారత్తైయుంశుఱ్ఱుడమైయుముడైత్తాయిరుక్కుమ్.

అన్ద ఆదిత్యమణ్డలత్తుక్కు మేలే నూఱాయిరం యోజనత్తళవిలే చన్ద్రపదమాయిరుక్కుం. అదుక్కు మేలే నూఱాయిరంయోజనత్తళవిలే నక్షత్రపదమాయిరుక్కుం. అదుక్కు మేలే

---

1 (గారుడపు-పూర్వ-౨౨౦-౯). † గతవాన్ పరమంపదంయత్. ఎన్ఱుమ్, 'ఇయాయ ముక్తిమ్' ఎన్ఱు వ్యాఖ్యానమ్. 2 (భాగవ ౬-3-౨౮). ‡ ఇవ్విడంతొడఙ్గి మేల్ వాక్యఙ్గళుక్కనుగుణమాగ శ్రీవిష్ణుపురాణ(౨-౭) వచనఙ్గళై క్కణ్డుకొళ్వదు. 3 (వి-పు. ౨-౯-౮).

యిరునూఱాయిరం యోజన త్తళవిలే బుధనుడైయ పదమాయి
రుక్కుం. అదుక్కుమేలే యిరునూఱాయిరంయోజన త్తళవిలే
శుక్రపదమాయిరుక్కుం. అదుక్కుమేలే యిరునూఱాయిరం
యోజన త్తళవిలే అఙ్గారకపదమాయిరుక్కుమ్. అదుక్కుమేలేయి
రునూఱాయిరంయోజన త్తళవిలే బృహస్పతిపదమాయిరుక్కుం.
అదుక్కుమేలే యిరునూఱాయిరంయోజన త్తళవిలే శనిపదమా
యిరుక్కుమ్. అదుక్కుమేలే నూఱాయిరంయోజన త్తళవిలే సప్త
ర్షిమణ్డలమాయిరుక్కుమ్. అదుక్కుమేలే నూఱాయిరంయోజన
త్తళవిలే జ్యోతిశ్చక్రకూటస్థమాన ధ్రువపదమాయిరుక్కుమ్. ఆ
గభూమ్యన్తరిక్షస్వర్గఙ్గళ్ మూన్ఱినుడైయ వుయర్త్తిశొల్లప్పట్ట
దు. అదిల్ పాదచారిగళ్ వర్త్తిక్కుందేశం భూలోకం. భూమి
క్కు మాదిత్యనుక్కుమ్ నడువు భువర్లోకం. ఆదిత్యనుక్కుమేల్
ధ్రువపద మీఱాగ పదినాలునూఱాయిరం యోజనముయర్త్తియై
యుడైత్తాయ్ సాధికారర్గళాన గ్రహనక్షత్రాదిగళ్ వర్త్తిక్కుం
దేశమానస్వర్గలోకమాయిరుక్కుమ్. †ఇదుక్కుమేలే యొరుకోటి
యోజన ముయర్త్తియైయుడైత్తాయ్ "వినివృత్తాధికారాస్తు మహ
ర్లోకనివాసినః"[1] ఎన్ఱు నివృత్తాధికారరాయ్, అధికారాపేక్షైయై
యుడైయరాయ్, కల్పాన్తస్థాయిగళాన విన్ద్రాదిగళ్ వర్త్తిక్కుం
దేశమాయుళ్ళ మహర్లోకమాయిరుక్కుం. అదుక్కుమేలే యిర
ణ్డుకోటియోజన ముయర్త్తియాయ్ బ్రహ్మపుత్రర్గళాగియ సనకా
ది పరమయోగిగళ్ వర్త్తిక్కుమ్ దేశమాన జనర్లోకమాయిరు
క్కుమ్. అదుక్కుమేలే యదిల్ నాలుమడఙ్గాంపడి ఎట్టుకోటి

---

† ఇదుక్కుమేలే - ధ్రువపదత్తుక్కుమేలే.

1 (శైవపు-   ).

యోజనముయర్త్తియాన † తపోలోకం ఓంకారాదిపరమర్షిగళ్ వర్త్తిక్కుం దేశమాయిరుక్కుం. అదుక్కుమేలే యఴులాయిరమడఙ్గాయ్ నాన్ఱుత్తెట్టు కోటి యుయర్త్తియుడైయ సత్యలోకమాయిరుక్కుమ్. ‡ఇప్పడి స్వర్గపర్యన్తమాగ ఏకకోటియుమాయ్ కీఴ్మేల్ మహర్లోకం తుడఙ్గి ఐమ్బత్తొన్బదుకోటియుమాయ్ అఱుపదుకోటియుచ్ఛ్రాయమెన్బారుం, ఊర్ధ్వాధఃకటాహఙ్గళుక్కు నడువు అణ్డోచ్ఛ్రాయ మైమ్బదుకోటియాయ్, "సూర్యాణ్డగోలయోర్మధ్యే కోట్యస్స్యుఃపఞ్చవింశతిః"[1] ఎన్ఱైయాలే సూర్యమణ్డలత్తుక్కు క్కీఴిరుపత్తైన్దుకోటియుం, మేలిరుపత్తైన్దుకోటియుమాగ ఐమ్బదుకోటియాయిరుక్కు మెన్బారుమా యిరుక్కుమ్. అప్పోదు సూర్యపదత్తుక్కుమేల్ ధ్రువపదమీఱాక పదినాఱు నూఱాయిరముం మహర్లోకం ఒరుకోటియుం జనర్లోకం ఇరణ్డు కోటియుం తపోలోకం జనోలోకత్తుక్కు నాలుమడఙ్గా యెట్టు కోటియుం సత్యలోకం జనర్లోకత్తుక్కు నాలుమడఙ్గాయ్ పనిరణ్డు కోటియుం ఇన్ద సత్యలోకత్తుక్కు మేల్పడ నాలునూఱాయిరం కుఱైన్ద ఇరణ్డుకోటి అణ్డకటాహోర్ధ్వత్తళవాగ యిరుక్కుమ్.

ఇని సూర్యనుక్కుక్కీఴ్ అణ్డాధఃకటాహత్తళవుం అన్తరిక్షలోకం భూలోకం సప్తపాతాళఙ్గళ్ అనన్తస్థానం గర్భోదక

---

† 'ఉయర్త్తియైయుడైత్తాయ్, వైరాజాఖ్యరాన ప్రజాపతిగళ్వర్త్తిక్కున్దేశమాన తపోలోకమాయిరుక్కు' మెన్ఱు తత్త్వత్రయ వ్యాఖ్యానానురోధేన పాఠ మిరున్దాల్ నలమ్. ఇదు విష్ణుపురాణశ్లోకత్తుక్కుం (౨-౭-౧౪) శేరుమ్.

‡ ఇప్పడి-ఇత్యాది వాక్యానుగుణం- శ్రీవిష్ణుచిత్తీయత్తిల్ (౨-౭-౧౪) కాణ్గ.

1 (శైవపు-).

మళవాగచ్చొన్న సఙ్ఖ్యైగళై నీక్కిఉళ్ మానమెన్ఱు అవిరోధేన కొళ్ళక్కడవదు.

*ఇప్పడి ఉత్సేధత్తైయుడైత్తాన చతుర్దశభువనత్తిలుం ఊర్ధ్వలోకమాన సత్యలోకత్తిలే "తేషామేషాం కేచనబ్రహ్మలోకాః రుద్రస్యాన్యేసన్తితత్రైవలోకాః । విష్ణోరన్యేసన్తిలోకా విశాలాస్తాంస్తాన్ లోకాంస్తాను పాస్యవ్రజన్తి" ఎన్ఱు అంశభేదత్తాలే శిలబ్రహ్మలోకఙ్గళాయ్, శిలశివలోకఙ్గళాయ్, శిలవిష్ణులోకఙ్గళాయ్, అవ్వవరై ఉపాసిత్తవర్ గళుక్కు ప్రాప్యఙ్గళాయిరుక్కుం. ఇన్ద సత్యలోకవర్తిగళ్ †"వేదాన్తవిజ్ఞానసునిశ్చితార్థా స్సంన్యాసయోగాద్యతయశ్శుద్ధసత్త్వాః । తేబ్రహ్మలోకే తుపరాన్తకాలే పరామృతాత్పరిముచ్యన్తిసర్వే" ఎన్ఱుం ‡"బ్రహ్మణాసహ తేసర్వేసంప్రాప్తే ప్రతిసఞ్చరే । పరస్యాన్తే కృతాత్మానః ప్రవిశన్తిపరమ్పదం" ఎన్ఱుమ్ శ్రుతిస్మృతిగళిలే శొల్లుగిఱపడియే పరమానసంహారకాలం వన్దవారే బ్రహ్మావోడేకూడిమోక్షత్తైప్రాపిప్పర్ గళ్ ¶"ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాఃపునరావర్తినోఽర్జున" ఎన్ఱుబ్రహ్మలోకత్తిలే పోనవర్ గళుడైయ ఆవృత్తివచనం §"బ్రాహ్మంసంన్యాసినాం స్మృతమ్" ఇత్యాదిగళిల్ శొల్లుగిఱపడియే వర్ణాశ్రమాది ధర్మచర్యైయాలే బ్రహ్మలోకప్రాప్తిపణ్ణిన అవిద్వద్విషయం, యోగాతిశయత్తాలే ప్రాపిత్తవిద్వద్విషయమన్ఱెన్ఱు కొళ్ళవేణుమ్.

$ ఇన్దలోకఙ్గళిల్ జనస్తపస్సత్యమెన్ఱుశొల్లప్పట్ట ఊర్ధ్వలోకఙ్గళ్

---

* ఇవ్విడత్తిఱ్కనుగుణమాగ (౨-౯-15) విష్ణుచిత్తీయత్తిల్ కాణ్గ.

† (తైత్తి-౬-౧౦-౨౨). ‡ (కూర్మ-పూర్వభా - ౧౨-౨౬౯).

¶ గీత-8-16. § (వి-పు-౧-౬-37) $ ఇదుక్కను గుణం (వి-పు. ౭-౭-౧౯-౨౧)ల్ కాణ్గ.

మూర్త్తుమ్ ఆదిసృష్టితుడఙ్గి బ్రహ్మావినుడైయ ఆయురవసానత్తళవుమ్ నిర్క్కైయాలే నడువు అళివు వన్దుసృష్టిక్క వేణ్డామైయాలే "అకృతక" మెన్ఱుపేరాయిరుక్కుమ్.

కీళ్భూమ్యన్తరిక్ష స్వర్గరూపమాన త్రైలోక్యముమ్ బ్రహ్మావినుడైయ అహరవసానత్తిలే సంహృతమాయుమ్, కల్పాదిగళిలే సృష్టిక్కప్పట్టుమ్, ఇప్పడి బ్రహ్మావినుడైయ దినేదినే సృష్టిసంహారఙ్గళుణ్డాగైయాలే 'కృతక' మెన్ఱుపేరాయిరుక్కుమ్.

నడువిల్ మహర్లోకమానదు త్రైలోక్యసంహారత్తిల్ "యాన్తి తాపార్తా మహర్లోకనివాసినః"† ఎన్గిఱపడియే తాపాదిగళ్ పొఱుక్కమాట్టాదే మహర్లోకత్తార్ కుడివాఙ్గి జనర్లోకత్తే కుడిప్పుగురుగైయాలే లోకంశూన్యమాయ్ కల్పాదిగళ్ తోఱుంకుడివుగురుగైయాలే కృతకాకృతకఙ్గళుక్కు నడువు ఎన్ఱిట్టు 'కృతకాకృతకం' ఎన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్.

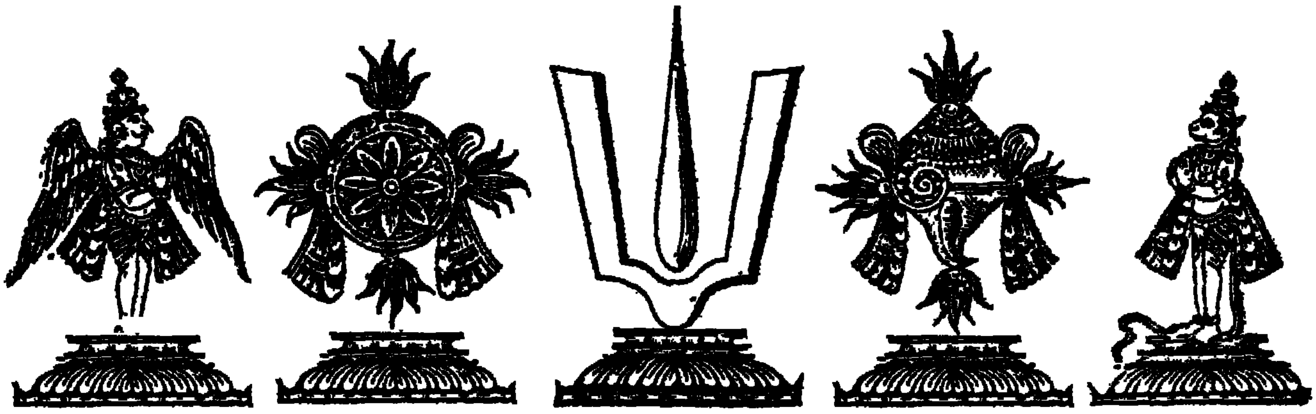
ఇన్ద త్రైలోక్యమిజ్యారూపమానకర్మానుష్ఠానస్థానముమాయ్, ఇజ్యాఫలభోగస్థానముమాయిరుక్కుమ్. అల్లాదలోకఙ్గళ్ యోగజనితపుణ్యాతిశయత్తినుడైయ ఫలభోగత్తుక్కు స్థానఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే భోగభూమినిరూపణన్నామ

చతుర్థోఽధికారః.

---

† పాఠాన్తరం కోశాన్తరఙ్గళిల్ కాణ్గ. 'త్రిలోక్యాం దహ్యమానాయాం శక్త్యా సంకర్షణాగ్నినా । యాన్త్యూష్మణా మహర్లోకా జ్జనం భృగ్వాదయోఽర్దితాః' ఎన్గిఱ శుకవచనత్తిలివ్వర్థఙ్గాణ్గ.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

పఞ్చమాధికారః.

† సంహారమిరుక్కుంబడియెజ్ఞనేయెన్నిల్:–(1) నిత్యమెన్ఱుం, (2) నైమిత్తికమెన్ఱుం, (3) ప్రాకృతమెన్ఱుం, (4) ఆత్యన్తికమెన్ఱుం, నాలువగైప్పట్టిరుక్కుమ్.

(1) అదిల్ నిత్యమావదు–ఉత్పన్నచేతనర్కు యమాదిగళాల్ వరుగిఱ శరీరవియోగమ్.

(2) నైమిత్తికమావదు–బ్రహ్మావినుడైయ రాత్రిగళ్ దోఱుమ్ ముణ్డాగిఱ త్రైలోక్యవినాశమ్.

(3) ప్రాకృతమావదు:– బ్రహ్మావినుడైయవాయురవసానత్తిలే ప్రకృతిపర్యన్తమాగవుణ్డాగుం వినాశమ్.

(4) ఆత్యన్తికమావదు:–ఉత్పన్నమాన వవిద్యాదిగళోడేకూడ పునరుత్పత్తివారాదపడియుణ్డాం శరీరవినాశమ్.

ఇదిల్ ప్రకృతినాశపర్యన్తమాన సంహారం ప్రాకృతసంహారమాగైయాల్, అదుకీళ్చ్చొన్న ఉత్పత్తిక్రమత్తుక్కుడలాగైయాలే యరియవేణుమ్. అప్యయపూర్వికైయాయిత్తే సృష్టియిరుప్పదు. ఇదిల్ ముదల్ నైమిత్తిక సంహారక్రమత్తిలే నూఱు వర్షమ్ అనావృష్టియాయ్క్కిడక్కుమ్. అనన్తరం రుద్రరూపి

† సంహారప్రకారం (వి-పు ౬-3-౪), వదధ్యాయజ్ఞళిల్ కాణ్గ.

యాన సర్వేశ్వరన్ "సుషుమ్నో హరికేశశ్చ విశ్వకర్మా తథైవచ । విశ్వవ్యచాస్వధాసంయ ద్వసురర్వాగ్వసు స్తథా" [1]ఎన్ఱుశొల్లుగిఱ సుషుమ్నాదిగళాన ఆదిత్యకిరణఙ్గళిలుమ్ ప్రవేశిత్తునిన్ఱు భూమియిలుమ్ ప్రాణిగళుడైయ శరీరఙ్గళిలుముణ్డాన నీర్ పశైయైయుఴిక్కుమ్. ఇప్పడిలోకత్తిలే తుఴట్టిత్తనీర్ కనత్తాలే అతిశయిత్త తేజస్సైయుడైత్తాన యిన్దవేఴాదిత్యకిరణఙ్గళిలుమ్, (1) †ఆరోగన్, (2) భ్రాజన్, (3) పటరన్, (4) పతఙ్గన్, (5) స్వర్ణన్, (6) జ్యోతిష్మాన్, (7) విభాసన్, ఎన్గిఱ పెర్గళైయుడైత్తాయ్క్కొణ్డు ఏఴాదిత్యర్గళాయ్ పరిణమిక్కుమ్. అవ్వేఴుమివ్వేఴులోకఙ్గళైయుఞ్జాక్కుఙ్కాలిల్ పొఴిక్కుఱుపట్టదు పడుత్తిత్తీయప్పణ్ణుమ్. ఇప్పడితీయ్గైయాలే లోకత్తిలుణ్డాన మలైగళుం శుణ్ణాంబుకల్లుపోలే వెన్దు నీరాయ్వృక్షగుల్మాదిగళుం వెన్దు శామ్బలాయ్ భూమణ్డలమడైయ ఒరుతురుమ్బు కాణవొణ్ణాదపడిఆమైముదుగుపోలే కిడక్కుమ్. ఇప్పడిఇవ్వాదిత్యర్గళాలే ఇన్దలోకత్తిల్ నెయ్ప్ప నీర్ పశైయుమఱ్ఱవళవిలే, ఈశ్వరన్ కాలాగ్నిరుద్రరూపత్తైధరిత్తుక్కొణ్డు పాతాళగతనానవనన్తన్ ముఖత్తిలుం కుదిత్తువెక్కోల్ప్పోవైయడియేతుడఙ్గి చ్చుట్టుక్కొణ్డు యేఴుమాప్పోలే పాతాళం తుడఙ్గి లోకఙ్గళైయడైవిలే శుట్టుక్కొణ్డెఴిత్త వనన్తరం ముఖనిశ్వాసత్తాలే పుష్కలావర్తగళాన మేఘఙ్గళై సృష్టిక్కుమ్. అమ్మేఘఙ్గళ్ ఆకాశమడైయ యిడమడైయుంబడి మిన్నలు మిడియుమాయ్నూఱువర్షం వర్షిక్కుమ్. అవ్వర్షజలత్తాలే యెరిగిఱనెరుప్పు మవిన్దు లోకమడైయ వెళ్ళంకోక్కుమ్. అనన్తరమిప్పడి

---

1 (కూర్మ-పూర్వ. ౪౨-3). † 'ఆరోగోభ్రాజః పటరః పతంగః స్వర్ణః జ్యోతిషీమాన్ విభాసః' ఇతి సప్తసూర్యాః, ఇతి శ్రుతేః.

వర్షిక్కిఱ మేఘఙ్గళ్డైయ ప్పారిప్పరన్దుపోంబడి భగవన్ముఖనిశ్వాసమాగిఱకాఱ్ఱు నూఱువర్షం బ్రహ్మాణ్డమడైయక్కులుఙ్గుంబడి యడిక్కుమ్. ఆనపిన్బు నిరమ్బినిఱ్కిఱ జలతత్త్వమణ్డాన్తర్వర్తియాన భూమియినుడైయ భూమిత్వవ్యవస్థాపకమాన గన్ధగుణత్తై గ్రసిక్కుమ్. అగ్గన్ధైయానభూమి జలతత్త్వమాయేవిడుమ్. అన్దజలత్తినుడైయ రసాత్మకమాన గుణత్తై తేజస్సు గ్రసిక్కుమ్. అన్దరసమాన జలం తేజస్సాయేవిడుమ్. అన్ద తేజస్సినుడైయ రూపగుణత్తై వాయు గ్రసిక్కుమ్. పిన్బు అన్ద తేజస్సు వాయువాయేవిడుమ్. వాయుగుణమాన స్పర్శత్తై ఆకాశం గ్రసిక్కుమ్. పిన్నై యన్ద వాయు ఆకాశమాయేవిడుమ్. ఆకాశగుణమానశబ్దత్తై భూతాది గ్రసిక్కుమ్. పిన్బు మాకాశము మిన్ద్రియఙ్గళుం ఒరుకాలే అహఙ్కారత్తిలే లయిక్కుమ్. అహఙ్కారం మహానిలే లయిక్కుమ్ "ఉర్వీమహాంశ్చ జగతః ప్రాన్తేఽన్తర్బాహ్యతస్తథా"[1] ఎన్ఱ్ణత్తుక్కుళ్ వాయోడు పుఱవాయోడు వాశియఱ వైరుప్రాన్తత్తిలే పృథివియుం ఒరుప్రాన్తత్తిలే మహానుమెన్ఱు †శొల్లుగైయాలే ఉళ్ వాయిల్ ప్రథమకోటియాన పృథివితుడఙ్గి చరమకోటియాన మహానళవుం శెల్ల యివ్వణ్ణమాన కార్య మిప్పడి యఴిన్దు ఆవరణజలమే శేషిత్తు నిఱ్కుమ్. ఇజ్జలం తుడక్కమాన వాఙాావరణముం ఓన్ఱిలే ఒన్ఱులయిత్తు ప్రకృతియే శేషిక్కుమ్. అన్దప్రకృతి తానుం పురుషసమష్ట్యాత్మకమాన వకురావస్థైయై భజిత్తు తదవస్థమానప్రకృతియుం పురుషనుం "ఆసీదిదన్తమోభూత

1 (వి-పు-౧-౪-౨౯). † ఇదిఱ్కనుగుణమాగ (౧-౪-౨౯) విష్ణుచిత్తీయత్తిల్ కాణ్గ.

నుప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్ । అప్రతర్క్యమవిజ్ఞేయంప్రసుప్తమివ సర్వతః"[1] ఎన్గిఱపడియే అనిర్ధారణీయమాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ ఒరు అవస్థైయై యుడైత్తు "ప్రకృతిర్యామయాఖ్యాతా వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపిణీ । పురుషశ్చాప్యుభావేతౌ లీయేతే పరమాత్మని"[2] ఎన్గిఱపడియే తమోవస్థరాన ప్రధానపురుషర్గళిరువరుం పరమాత్మావిఱ్పక్కలిలే విభాగానర్హదశాపత్తిలక్షణలయత్తై యుడైత్తు కిడప్పర్గళ్. ఇప్పడి పరమాత్మావేయుడైత్తు ప్రకృతిపురుషాది సకలవికల్పశూన్యమాయ్క్కొణ్డు పరార్ధకాలంకిడక్కుమ్. ఇదు ప్రాకృతసంహారప్రకారమ్.

ఇప్పడి భగవదాత్మకనాన బ్రహ్మావాలే సృష్టమానలోకఙ్గళిల్ కర్మఫలభేదస్థానమాగి నానావిధశరీరపరిగ్రహంపణ్ణి ఉత్పన్నరాన బద్ధాత్మాక్కళుడైయ †సృష్టిప్రకారం నిరూపిక్కప్పడుగిఱదు. అదిల్ సృష్టియిలే ఉపక్రమిత్తబ్రహ్మావుక్కు ‡అబుద్ధిపూర్వకతమః ప్రచురమాయ్ గుల్మాదియాన సర్గంమున్దర వృణ్డాయిఱ్ఱు. ఇదుదాన్ 'తమస్సు, మోహం, మహామోహం, తామిస్రం, అన్ధతామిస్రం' ఎన్ఱుపఞ్చప్రకారమాన అవిద్యారూపమాయిరుక్కుమ్. వృక్షాదిగళుక్కు శబ్దాదిబాహ్యప్రకాశముం సుఖదుఃఖాద్యన్తఃప్రకాశముమాగిఱ ప్రకృష్టవిజ్ఞానమిన్ఱియే జలాద్యాదానం, క్షతభగ్నసంరోహణం, దోహదాదిసంపర్కఙ్గళుక్కు వేణ్డుమదువేయాంబడియిరుక్కుం. మహీరుహాదిగళుక్కు కిఞ్చిత్ జ్ఞాతృత్వమిజేయుళ్ళదు. ఆగైయితే "అన్తస్సంజ్ఞాభవన్త్యేతే సుఖదుఃఖసమన్వితాః" ఎన్ఱుశొల్లప్పట్టదు. ఇదఱ్కుచ్చొన్న పఞ్చప్రకారత్వ

1 (మను-౧-౫). 2 (వి-పు-౬-౪-౩౯) † సృష్టిప్రకారం (వి-పు. ౧-౫.) ల్ కాణ్గ. ‡ అబుద్ధిపూర్వక - విశేషధ్యానరహిత.

మావదు- వృక్షం, గుల్మం, లతై, వీరుత్, తృణమెన్ఱ ఇఞ్జువగై యాయిరుక్కుమ్. వృక్షమావదు- ఉళ్ కాళ్పుణ్డానమరఙ్గళ్?. గుల్మమావదు-తూఱుగళ్. లతైయావదు-కొడిగళ్. వీరుత్తావదు- పఴ్ ౙ్రమానపూణ్డుగళ్. తృణమావదు - ఉళ్ళీరమిల్లాదవైగళ్. ఇన్ద వృక్షాదిసర్గం తిర్యక్సృష్ట్యాదిగళుక్కు మున్బాగై యాలే 'ముఖ్యసర్గ'మెన్ఱుశొల్లప్పడుమ్. అబుద్ధిపూర్వకమెన్ఱుం శొల్లప్పడుగై యాలే బ్రహ్మావినుడైయ స్రష్టృత్వం భగవత్సఙ్కల్పాధీనమెన్ఱుం, ఇన్దసర్గత్తినుడైయ తమః ప్రాచుర్యత్తుక్కు ఇదువే హేతువెన్ఱుం తోన్ఱుగిఱదు. ఇన్ద తమోమోహాదిగళ్ అజ్ఞానభేదమాయ్ బద్ధచేతనరెల్లార్క్కుముణ్డాయిరుక్కుం. ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్-ప్రకృతిమహత్ అహఙ్కారమాత్రాపఞ్చకాత్మకమాన వస్తుభేదగర్భమాయిరున్ద్ళ అనాత్మావిల్ ఆత్మబుద్ధితమస్సు. 1. అణిమాద్యైశ్వర్యలాభత్తిల్ మమత్వం- మోహం. 2. దివ్యమానుషభేదత్తాలే దశధాభిన్నమానశబ్దాదిగళిల్ రాగం-మహామోహం. 3. ఇన్ద అష్టైశ్వర్యదశవిషయఙ్గళుక్కు పరరాల్ విరోధంవన్దాల్ పిఱక్కుం క్రోధం - తామిస్రం. 4. ఇవైత్తినుడైయ భోగత్తిల్ నడువే వినాశం వరుగిఱదోవెన్ఱిఱభయం-అన్ధతామిస్రం. 5. ఇవై యథార్థజ్ఞానవిరోధిగళ్. ఇవైయైయే నైయుం అవిద్యై-అస్మితై-రాగం-ద్వేషం-అభినివేశమెన్ఱు శొల్లప్పట్ట క్లేశపఞ్చకమాగవుం† శొల్లువర్గళ్. ఇన్దపఞ్చపర్వైయాన అవిద్యైయిల్ తమస్సుయెట్టువగైయుం, మోహమెట్టువగైయుం మహామోహం పత్తువగైయుం, తామిస్రం పదినెట్టువగైయుం,

---

† యోగసూత్రకారర్గళ్ శొల్లువర్గళెన్ఱపడి అవిద్యాస్మితా రాగద్వేషాభినివేశాః పంచక్లేశాః ఇతి సూత్రమ్.

అన్ధతామిస్రం పదినెట్టువర్గ యుం ఆగ ఐంబత్తిరణ్డు ప్రకారత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుమెన్రు సాఙ్ఖ్యశ్రుతిలే శోల్లప్పట్టదు. అణిమాద్యష్టైశ్వర్యమావన "అణిమా మహిమాచైవ గరిమా లఘిమాతథా। ఈశత్వంచ వశిత్వంచ ప్రాప్తిః ప్రాకామ్యమేవచ" †ఎన్గిఱపడియే యోగఫలమాయ్క్కొణ్డు ముముక్షువుక్కు మోక్షప్రతిబన్ధకమాయ్వరుం ఐశ్వర్యవిశేషఙ్గళ్. 1. ఇదిల్ అణిమావావదు:- అత్యన్తమణువాన పదార్థఙ్గళుక్కుళ్ళే యుళ్ళేయడఙ్గవల్లనాంబడి తన్ శరీరత్తై చ్చిఱుక్కై. 2. మహిమావావదు- చతుర్దశభువనఙ్గళై యుం వ్యాపిక్కుంబడి తన్ శరీరత్తై ప్పెరుక్కై. 3. గరిమావావదు - భువనోద్ధరణక్షమమాన వతిశయశక్తిగళాలుంచలిక్కవొణ్ణాదకనత్తైయుడైయనాగై. 4. లఘిమావావదు-నిలావెయ్యిల్ తొడక్కమాన స్వచ్ఛపదార్థఙ్గళుం తన్నై ధరిక్కుంబడి కనశరీరత్తై నోయ్త్తాక్కుగై. 5. ఈశత్వమావదు- అప్రతిహతమాన స్వచ్ఛన్దప్రవృత్తియైయుడైయనాగై. 6. వశిత్వమావదు - జనన మరణాదిగళుం స్వాధీనమాగై. 7. ప్రాప్తియావదు - అతీతానాగతదూరస్థమాన విషయఙ్గళైయుం ప్రత్యక్షిత్తు ప్రాపిక్కై. 8. ప్రాకామ్యమావదు § యత్రకామావసాయిత్వమాగైయాలే తన్నభిమత విషయఙ్గళ్ దుర్లభఙ్గళేయాగిలుం తాన్ నినైత్తపడియే పరకాయప్రవేశత్తాలే యాదల్, ఛాయాప్రవేశత్తాలే యాదల్ తన్నుడైయ సఙ్కల్పమాత్రత్తాలే అధిష్ఠిత్తు అనుభవిక్కై. ఇన్ద తమోమోహాది భేదపఞ్చకం ‡నగస్సత్తిల్ వన్దాల్ వృక్షాదియాన వస్తుభేదత్తుక్కు సూచక

† (లైంగపు-పూ-౮౮-౯.) (అమర - స్వర్గవచ) ‡ నగః - స్థావరః.
§ (లైంగే-పూ-౮౮-౧౦).

నాయిరుక్కుమ్. ఇన్ద నగసర్గం కర్మాధికారత్తైయుడైత్తల్లామై యాలే సంసారప్రవృత్తిక్కు యోగ్యమల్లవెన్రు నినైత్తు, పిన్నైయుం సర్గాన్తరత్తిల్ వన్దాల్, ఉపక్రమిత్తప్రస్తావానవన్ ధ్యానం పణ్ణినవళవిలే పశ్వాదియాన తిర్యక్స్రోతస్సానదు ఉత్పన్నమాయిర్రు. తిర్యక్కాగ సఞ్చరిక్కైయాలే తిర్యక్స్రోతస్సెన్రు పేరాగిఱదు. అన్ద పశ్వాదిగళ్ తమఃప్రచురఙ్గళాయ్, అత్తాలే సమ్యగనుభవజ్ఞానమిన్రియిలే యిరుక్కచ్చెయ్దే, సమ్యక్జ్ఞానమానిగళాయ్,అవివేకిగళాయ్,శాస్త్రవశ్యమల్లామైయాలే మాతృగమనాది దుర్మార్గప్రవృత్తఙ్గళాయ్, * సుఖదుఃఖాద్యనుభవత్తాలే అన్తఃప్రకాశయుక్తఙ్గళాయ్, "అహంకృతా అహంమానాః"ఎన్రు గర్వితఙ్గళుమాయ్, దేహాత్మాభిమానిగళుమాయ్, స్వపరస్వభావజ్ఞాన మిల్లాదపడియావృతచిత్తఙ్గళుమాయ్, అష్టావింశద్వధత్తైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. † అష్టావింశద్వధమావదు–"ఏకాదశేన్ద్రియవధా నవధాంభాదయస్తథా। అష్టౌచ తారకాద్యాశ్చ తేషాంశక్తివధామతాః" ‡ ఎన్రు వాయుపురాణత్తిల్ శొల్లుగిఱపడియే ఇన్ద్రియవైకల్యంపదినొన్రుమ్,అమ్భాదితుష్టిగళొన్బదుమ్, తారకాదిసిద్ధిగళ్ ఎట్టుమ్ ఆగ అష్టావింశద్వధమెన్రు శొల్లప్పడుమ్. ఇవైత్తిలిన్ద్రియవైకల్యమావదు - బధిరత్వముమ్, త్వగ్దోషముం, ఆన్ధ్యముం, వైరస్యముం, నాసాధ్వంసముం, జ్ఞానేన్ద్రియవైకల్యమ్, మూకత్వముం, కుణిత్వముం, పఙ్గుత్వముం, క్లీబత్వముం, ఉదావర్తత్వముం, కర్మేన్ద్రియవైకల్యం; జడత్వం మనోవైకల్యం. అమ్భాదినవతుష్టిగళుక్కుం, తారకాద్యష్టసిద్ధిగ

* (వి-పు. ౧-౫-౧౧). † ఇన్దపఙ్క్తిక్కనుగుణమాగ-శ్రీవిష్ణుచిత్తీయత్తిల్ (౧-౫-౧౧) కాణ్గ. ‡ (పూర్వ-౬-౪౨).

ళుక్కుం వైకల్యం. బుద్ధివధమెన్ఱు పేరాయ్ పదినేఴుపడియా యిరుక్కుమ్. ఇదు తిర్యక్కుగళుక్కుం, మనుష్యాదిగళుక్కుం, ప్రాయేణ ప్రచురమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ నవతుష్టిగళావదు–అమ్భై, సలిలై, ఆపై, వృష్టి, సుతారై, సుపారై, సునేత్రై, మారీచికై, ఉత్తమామ్భై ఎన్ఱు పేరా యిరుక్కుమ్. అదిలష్టవిధప్రకృతిపరిణామవిశేషత్తాలే 'చిత్తలయత్తిల్ నిన్ఱుం ముక్తనాగ నిన్ఱేన్ ధ్యానత్తాలే ఎన్న ప్రయోజన'మెన్గిఱ తుష్టిక్కు అమ్భైయెన్ఱు పేర్. సంన్యాసవేషోపాదానమాత్రత్తాలే కృతార్థనాగానిన్ఱేన్' ఎన్గిఱ తుష్టిక్కు సలిలై ఎన్ఱు పేర్. 'కాలాన్తరత్తిలే సిద్ధిక్కుమదు' ఎన్గిఱతుష్టిక్కు ఆపై యెన్ఱు పేర్. 'భాగ్యవశత్తాలే సిద్ధిక్కుమదు' ఎన్గిఱతుష్టిక్కు వృష్టి ఎన్ఱు పేర్. ఇవై నాలు మాధ్యాత్మికఙ్గళాయ్క్కొణ్డు ప్రకృతి, ఉపాదానం, కాలం, భాగ్యమెన్గిఱ కామ్యాన్తరఙ్గళై యుడైయవై యాయిరుక్కుమ్. అర్థత్తినుడైయ ఆర్జనత్తిలుం, రక్షణత్తిలుం, క్షయత్తిలుం, క్లేశదర్శనత్తాలే మీణ్డిరుక్కుమ తుష్టిగళుక్కు సుతారై, సుపారై, సునేత్రై ఎన్ఱు పేర్గళాయిరుక్కుం. శబ్దాదివిషయభోగత్తిల్ తృప్తిపిఱవాదేదోషత్తైక్కణ్డు మీణ్డతుష్టిక్కు మారీచికై ఎన్ఱు పేర్. విషయభోగత్తిల్ తృష్ణైక్షయాదోక్షిన్దాల్ పాపాది దోషత్తైక్కణ్డు మీణ్డతుష్టిక్కు ఉత్తమామ్భై ఎన్ఱు పేరాయిరుక్కుం. అష్టసిద్ధిగళిల్ అనుపదిష్టమానవర్థత్తైప్పఱ్ఱి బుద్ధియాలుణ్డాన ఊహం స్థారాఖ్యైయానసిద్ధి. ప్రాసఙ్గికమాన శబ్దశ్రవణత్తాలేయాదల్, లోకయాత్రాదర్శనత్తాలే యాదల్, అర్థజ్ఞానంపిఱక్కై సుతారాఖ్యైయానసిద్ధి. గురూపదేశత్తాలే యెదిలు మధికమాన వర్థజ్ఞానంపిఱక్కై తారాయన్త్యాఖ్యైయానసిద్ధి. ఆధ్యాత్మికాధిభౌతికాధిదైవికరూప తాపత్రయజయలాభత్తాలే

మూన్రువగై ప్పట్టమోద-ప్రముదిత-మోదమానాఖ్యైగళాన సిద్ధిగళ్. ఇవ్విడత్తిల్ ఆధ్యాత్మికతాపత్తుక్కు ఆయుర్వేదత్తాలే జయం; ఆధిభౌతికత్తుక్కు లౌకికఙ్గళాన తత్తదనురూపోపాయ విషయఙ్గళాలేజయం; †ఆధిదైవికమాన శీతోష్ణవాతాదిగళుక్కు ప్రతిశ్రయాచ్ఛాదన శయ్యాకౌతుక మఙ్గళాచరణాదిగళాలే జయం. మిత్రయోగవశత్తాలే యర్థసిద్ధియుణ్డాగై అధిగమాఖ్యైయాన సిద్ధి విద్వత్తపస్విజన శుశ్రూషైయాలే లభ్యైయానవర్థసిద్ధి- సదాప్రముదితాఖ్యైయానసిద్ధి. ఆగ తారాఖ్యై, సుతారాఖ్యై, తారయన్త్యాఖ్యై, మోదాఖ్యై, ప్రముదితాఖ్యై, మోదమానాఖ్యై, అధిగమాఖ్యై, సదాప్రముదితాఖ్యైయాన సిద్ధిగళెట్టుమ్, అమ్భాదినవతుష్టియుమ్, బుద్ధివిపర్యాస జనితఙ్గళాయ్క్కొణ్డు బుద్ధివధాత్మకఙ్గళాన ఋవై పదినేళుమ్, ఇన్ద్రియాశక్తిగళ్ పదినొన్రుమ్, మోక్షాన్తరాయఙ్గళాగ సాఙ్ఖ్యత్తిలే శొల్లప్పట్టదు. "ఏకాదశేన్ద్రియవధా స్సహబుద్ధివధైరశక్తిరుద్దిష్టా। సప్తదశధాతు బుద్ధేర్విపర్యయాత్తుష్టిసిద్ధీనామ్। ఆధ్యాత్మికాశ్చతస్రః ప్రకృత్యుపాదానకాలభాగ్యాఖ్యాః। బాహ్యా విషయోపరమాః పఞ్చనవతుష్టయోఽభిహితాః। ఊహశ్శబ్దోఽధ్యయనం దుఃఖవిఘాతాస్త్రయస్సుహృత్ప్రాప్తిః। దానఞ్చ సిద్ధయోఽష్టౌ సిద్ధేః ‡పూర్వోఙ్కుశస్త్రివిధః." (ఎన్రు). ఇప్పడి అష్టావింశద్వధాత్మకమాన తిర్యక్సర్గం సృష్ట్యాది జగత్ప్రవృత్తిహేతువల్లామైయాలే పిన్నైయుం

---

† 'ఆధిదైవికస్య - ప్రతిశ్రయాచ్ఛాదన ప్రతిష్ఠాదాన శయ్యా కౌతుక మంగళాచరణాదీనాజయః' ఇతిహి (౧-౫-౧౧) విష్ణుచిత్తీయవాక్యమ్.

‡ సిద్ధేః - మోక్షస్య - అంకుశః - అన్తరాయః - త్రివిధః - విపర్యయః - శక్తిః - తుష్టిరితి.

సృష్ట్యుమ్ముఖనాన బ్రహ్మావినుడైయ ధ్యానరూపసఙ్కల్పత్తాలే ఊ
ర్ధ్వస్రోతశ్శబ్దవాచ్యమాన దేవసర్గముణ్డాయిత్తు. అనిమిషదృక్క
గళాయ్ ఊర్ధ్వసఞ్చారయుక్తరాగైయాలే ఊర్ధ్వ స్రోతస్సుక్క
ళెన్గిఱదు. అన్ద దేవర్ గళాగిఱార్ - సత్త్వోద్రిక్తరాయ్, సుఖప్రీతి
బహుళరాయ్, ఉళ్ళేయుం పుఱమ్బుమువాళియఱ జ్ఞానతిరోధాన
మిన్ఱియే సర్వదాసన్తుష్టచిత్తరా యిరుప్పార్ గళ్. అవర్ గళుంజగ
త్ప్రవృత్తి నిరపేక్షరాయిరుక్కైయాలే కీళ్ చ్చొన్నముఖ్యమాన
నగసర్గం, తిర్యక్సర్గఙ్గళ్ పోలువాళియఱ అసాధకమాగనినైత్తు గుణ
త్రయ విశిష్టరాగైయాలే ప్రకాశప్రవృత్త్యాదిశీలరాన మను
ష్యర్ గళై సృష్టిత్తాన్. ఇన్దమనుష్యసర్గం - దేవసర్గత్తుక్కు
క్కీళాయిరుక్కైయాలే అర్వాక్స్రోతస్సెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్.
ఇప్పడి స్థావరాదిగళాన నాలు సృష్టిగళుం అన్వితఙ్గళాయ్ కొణ్డు
కీళ్ చ్చొన్న శక్తివధాదిగళాన ఽనుగ్రహసృష్టిగళోడే కూడియిరు
క్కుమ్. మహదాదిసృష్టియుం, తన్మాత్రాదిభూతసృష్టియుం, ఇన్ద్రి
యసృష్టియుమెన్ఱు ప్రాకృతసృష్టిమూన్ఱాయ్, స్థావరాదిగళాన నా
లాయిరున్ద వనుగ్రహఙ్కూడి యెట్టుసృష్టిగళాయిరుక్కుమ్. ఇదు
దాన్ "అష్టమోనుగ్రహస్సర్గః సచతుర్ధావ్యవస్థితః। విపర్యయేణా
శక్త్యాచ సిద్ధ్యాతుష్ట్యా తథైవచ। స్థావరేషు విపర్యాసా త్తిర్య
గ్యోనిష్వశక్తితః। సిద్ధ్యాత్మనా మనుష్యేషు తుష్ట్యాదేవేషు కృ
త్స్నశః" ఎన్ఱు వాయవ్యత్తిలే శొల్లుగిఱపడియే స్థావరజాతియి
లిన్ద విన్ద్రియాదిగళుడైయ స్వరూపవిపర్యాసత్తాలుం, తిర్యగ్జా
తియిల్ శక్తివికుణ్ఠనత్తాలుం, మనుష్యజాతియిల్ సిద్ధిరూపత్తాలుం,
దేవతాజాతియిల్ తుష్టిరూపత్తాలుం, తత్తత్స్వభావానుగ్రహ
రూప మెన్ఱదాయిత్తు. ఊర్ధ్వస్రోతస్సుక్కళాన దేవర్ గళాగి

ఊార్. సనకాదిపరమయోగిగళుం నవబ్రహ్మక్కళుం ముదలానా రుం, ఇన్నముం, ఊర్ధ్వలోకవాసిగళాన దేవవర్గఙ్గళుం, ముప్పత్తు ముక్కోటి దేవర్గళాగిఊార్ -'ఏకాదశరుద్రర్గళుం, ద్వాదశా దిత్యర్గళుం, అష్టవసుక్కళుం, అశ్వినీదేవతైగళు'మెన్ఱు † శొల్ల ప్పట్టిరుక్కిఱ త్రయస్త్రింశత్కోటి నిర్వాహకమాన దేవతా వర్గఙ్గళ్.

ఇవర్గళిల్ ద్వాదశాదిత్యర్గళాగిఊార్ - "ధాతార్యమాచ మిత్రశ్చ వరుణశ్చేన్ద్ర ఏవచ । వివస్వాం స్త్వథపూషాచ పర్జన్య శ్చాంశఏవచ। భగ స్త్వష్టాచవిష్ణుశ్చ ఆదిత్యా ద్వాదశస్మృతాః"[1] ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్.

"సరథోఽధిష్ఠితో దేవై రాదిత్యై ఋషిభి స్తథా । గన్ధర్వై రప్సరోభిశ్చ గ్రామణీ సర్వరాక్షసైః॥"[2] ఎన్గిఱపడియే తన్దామై యనువర్తిప్పార్ ఆదిత్యర్గళ్, సప్తర్షిగళ్ గన్ధర్వర్గళ్, అప్స రస్సుక్కళ్, యక్షర్గళ్, సర్పఙ్గళ్, రాక్షసర్గళాగిఱ యేఴువర్గ త్తోడేకూడి యమ్మణ్డలత్తుక్కు వాసస్థానమాన రథత్తిలే యిరు ప్పర్గళ్. ఇవర్గళిల్ "పులస్త్యః పులహాశ్చాత్రి ర్వసిష్ఠోఽథాం గిరా భృగుః । గౌతమశ్చ భరద్వాజః కాశ్యపః క్రతురేవచ । జమదగ్నిః కౌశికశ్చ మునయో బ్రహ్మవాదినః । స్తువన్తి దేవం వివిధై శ్ఛన్దోభి స్తే యథాక్రమం ॥"[3] ఎన్ఱు పన్నిరణ్డు ఋషిగ

† "ఏతే త్రయస్త్రింశద్దేవా ఇతి । కతమే తే త్రయస్త్రింశదిత్యష్టౌవస వః ఏకాదశరుద్రా ద్వాదశాదిత్యా స్తఏకత్రింశత్ ఇన్ద్రశ్చైవ ప్రజాపతిశ్చ త్రయస్త్రింశావితి" ఇతి బృహదారణ్యక (౫-౯-౨) శ్రుతిః.

1 (విపు-౧-౧౫-౧౩౧) సర్వ పురాణఙ్గళిలుం పాఠవ్యత్యాసంకాణ్గిఱదు.
2 (వి-పు. ౨-౧౦-౨). 3 (కూర్మపు. పూర్వ. ౪౧-౫).

ళుం, వేదాధ్యయనపరరాయ్క్కొణ్డు స్తుతిప్పర్గళ్. "తుమ్బురు ర్నారదో హాహా హూహూ ర్విశ్వావసుస్తథా। ఉగ్రసేనో వసురుచి ర్విశ్వా వసురథాపరః । చిత్రసేన స్తథోర్ణాయు ర్ధృతరాష్ట్రోద్విజో త్తమాః। సూర్యవర్చా ద్వాదశై తే గన్ధర్వాగాయతాంవరాః ॥"[1] ఎన్ఱు పన్నిరణ్డు గన్ధర్వర్గళుంగానవరరాయిరుప్పర్గళ్ "కృతస్థలాప్సరోవర్యా తథాన్యా పుంజికస్థలా। మేనకా సహజన్యాచ ప్రమ్లోచాపి ద్విజో త్తమాః । అనుమ్లోచ ఘృతాచీచ విశ్వాచీ చోర్వశీ తథా । అన్యాచపూర్వ చిత్తిస్స్యాత్ అన్యాచైవతిలో త్తమా ॥"[2] ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట పన్నిరణ్డప్సరస్సుక్కళుం నృత్తపరరా యిరుప్పర్గళ్

"రథజిచ్చ రథౌజాశ్చ గ్రామణీశ్చరథస్వనః। చిత్రసేన్సుతాః పూరణశ్చ సుషేణస్సేనజి త్తథా । తార్క్ష్యశ్చారిష్టనేమిశ్చ ఋతజిత్ సత్యజి త్తథా"[3] ఎన్నిఴ పన్నిరణ్డుయక్షర్గళుం, కుదిరై పిడిత్తుసేవిప్పర్గళ్. "వాసుకిః కచ్ఛనీరశ్చ తక్షకః సర్ప పుంగవః । ఏలాపత్రశ్శంఖపాలః తథైరావతసంజ్ఞకః । ధనంజయోమహాపద్మ స్తథాకార్కోటకోద్విజ । కమ్బలోశ్వ తరశ్చైవ వహన్త్యేనంయథాక్రమమ్"[4] ఎన్ఱు పన్నిరణ్డునాగఙ్గళుం తేరై నడత్తువర్గళ్. "అథహేతిః ప్రహేతిశ్చ పౌరుషేయోవధ స్తథా । సర్పోవ్యాఘ్ర స్తథా పఞ్చవాతోవిద్యుత్ దివాకరః । బ్రహ్మోపేతశ్చ విప్రేన్ద్ర యజ్ఞోపేతశ్చరాక్షసాః"[5] ఎన్నిఴ పన్నిరణ్డురాక్షసర్గళు మనుచరరాయిరుప్పర్గళ్.

---

1 (కూర్మపు. పూర్వ. ౪౧-౧౨-౧౩). 2 (కూర్మపు. పూర్వ. ౪౧-౧౪-౧౫) 3 (కూర్మపు పూ ౪౧-౬) 4 (కూర్మపు పూర్వ. ౪౧-౧౦-౧౧) 5 (కూర్మపు. పూ ౪౧-౮)

ఇప్పడి యాదిత్యాదిస ప్తగణఙ్గళుం, చైత్రాదియాన పన్నిరణ్డు మాసఙ్గళ్ దోఱుం మాఱిమాఱిపర్యాయేణ నిర్వహిత్తుప్పోరువర్ గళ్ అదిల్ "ధాతాకృతస్థలాచైవ పులస్త్యోవాసుకి స్తథా । రథభృత్ గ్రామణీర్హేతి స్తుమ్బురుశ్చైవ సప్తమః । ఏతేవసన్తివై చైత్రే మధుమాసేసదైవహి"[1] ఎన్గిఱపడియే ధాతా వెన్గిఱ వాదిత్యనుం, కృతస్థలై ఎన్గిఱ వప్సరస్సుం, పులస్త్యనెన్గిఱ ఋషియుం, వాసుకి ఎన్గిఱ సర్పముం, రథభృత్ ఎన్గిఱ యక్షనుం, హేతి ఎన్గిఱ రాక్షసనుం, తుమ్బురువెన్గిఱ గన్ధర్వనుమాగిఱ వేళువరుం చైత్రమాగిఱ § మధుమాసత్తిలెప్పోదుం వసిప్పర్ గళ్. "అర్యమాపులహశ్చైవ రథౌజాఃపుంజికస్థలా । ప్రహేతిః కచ్ఛవీరశ్చ నారదశ్చరథేరవేః। మాధవేనివసన్త్యేతే"[2] ఎన్గిఱపడియే అర్యమా వెన్గిఱ ఆదిత్యనుం, పులహనెన్గిఱ ఋషియుం, రథౌజా ఎన్గిఱ యక్షనుం, పుంజికస్థలై ఎన్గిఱ వప్సరస్సుం, ప్రహేతి ఎన్గిఱ రాక్షసనుం, కచ్ఛవీరనెన్గిఱ సర్పముం, నారదనెన్గిఱ గన్ధర్వనుమాగిఱ వేళువరుం వైశాఖమాసమాగిఱ మాధవమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్ "మిత్రోఽత్రి స్తక్షకోరక్షః పౌరుషేయోఽథమేనకా । హాహారథస్వనశ్చైవ మైత్రేయైతే వసన్తివై"[3] ఎన్గిఱపడియే మిత్రనెన్గిఱ వాదిత్యనుం,అత్రియెన్గిఱ

---

1 (వి-పు. ౨-౧౦-3).

§ 'మధుశ్చ మాధవశ్చ వాసన్తికావృతూ । శుక్రశ్చ శుచిశ్చగ్రైష్మావృతూ । నభశ్చ నభస్యశ్చ వార్షికావృతూ। ఇషశ్చోర్జశ్చ శారదావృతూ। సహశ్చ సహస్యశ్చ హైమన్తికావృతూ । తపశ్చ తపస్యశ్చ శైశిరావృతూ' ఎన్గిఱ శ్రుతియై (యజు. ౪-౪-౧౧-౨౯) ఉళ్కొణ్డు 'మధుమాస మి' త్యాది

2 (వి-పు. ౨-౧౦-౫) 3 (వి-పు. ౨-౧౦-౭).

ఋషియుం, తక్షకనెన్గిఱ సర్పముం, పౌరుషేయనెన్గిఱ రాక్షసనుం, మేనకై యెన్గిఱ వప్సరస్సుం, హాహావెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, రథస్వననెన్గిఱ యక్షనుమాగిఱ వెళ్ళువరుం, ఆని ఎన్గిఱ శుచిమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "వరుణోవసిష్ఠోరమ్భాచ సహాజన్యాహూహూసధః । రథచిత్ర స్తథాశ్వాచో వసన్త్యాషాఢసంజ్ఞకే" [1] ఎన్గిఱపడియే వరుణనెన్గిఱ వాదిత్యనుం, వసిష్ఠనెన్గిఱ ఋషియుం, సహాజన్యైఎన్గిఱ (రంభైయాగిఱ) వప్సరస్సుం, హూహూవెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, వధనెన్గిఱ రాక్షసనుం అశ్వాచనెన్గిఱ సర్పముమాగిఱ వెళ్ళువరుం ఆడియాగిఱ శుక్రమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "ఇన్ద్రో విశ్వావసు స్స్రోతా ఏలాపుత్ర స్తథాంగిరాః । ప్రమ్లోచాచనభస్యైతే సర్పశ్చార్కే వసన్తివై" [2] ఎన్గిఱపడియే ఇన్ద్రనెన్గిఱ వాదిత్యనుం, విశ్వావసువెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, స్రోతావెన్గిఱయక్షనుం, ఏలాపుత్రనెన్గిఱ సర్పముం, అఙ్గిరాఎన్గిఱ ఋషియుం, ప్రమ్లోచైఎన్గిఱ వప్సరస్సుం, సర్పనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్ళువరుం ఆవణియాగిఱ నభోమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "వివస్వానుగ్రసేనశ్చ భృగురాపూరణ స్తథా । అనుమ్లోచాశంఖపాలోవ్యాఘ్రో భాద్రపదేతథా" [3] ఎన్గిఱపడియే వివస్వానెన్గిఱ వాదిత్యనుం, ఉగ్రసేననెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, భృగువెన్గిఱ ఋషియుం, ఆపూరణనెన్గిఱ యక్షనుం, అనుమ్లోచైఎన్గిఱ వప్సరస్సుం, శఙ్ఖపాలనెన్గిఱ సర్పముం, వ్యాఘ్రనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్ళువరుం పురట్టాశియాగిఱ నభస్యమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "పూషావసురుచిర్వాతో గౌతమోఽథధనంజయః । సుషేణశ్చఘృతాచీచ వసన్త్యాశ్వయుజేరథే" [4] ఎన్గిఱపడియే, పూషావెన్గిఱవాదిత్యనుం, వసురుచిఎన్గిఱ

---

1 (వి-పు. ౨-౧౦-౮). 2, 3, 4 (వి-పు. ౨-౧౦- ౯, ౧౦, ౧౧).

M. O. S. Iyengar

గన్ధర్వనుం, వాతనెన్గిఱ రాక్షసనుం, గౌతమనెన్గిఱ ఋషియుం,ధనంజయనెన్గిఱ సర్పముం,సుషేణనెన్గిఱ యక్షనుం, ఘృతాచియెన్గిఱ వప్సరస్సుమాగిఱ వెళ్లువరుం ఐప్పశిమాసమాగిఱ ఇషమాసత్తిలే వసిప్పర్గళ్. "విశ్వావసుర్భరద్వాజః పర్జన్యైరావతౌతథా । విశ్వాచీసేనజిచ్చాపః కార్త్తికేచాధికారిణః"[1] ఎన్గు విశ్వావసువెన్గిఱ వాదిత్యనుం, భరద్వాజనెన్గిఱ ఋషియుం, పర్జన్యనెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, ఐరావతమెన్గిఱ సర్పముం,విశ్వాచియెన్గిఱ వప్సరస్సుం, సేనజిత్ ఎన్గిఱ యక్షనుం, ఆపనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్లువరుం కార్త్తికైయాగిఱ వూర్జత్తిలే వసిప్పర్గళ్. "అంశకాశ్యపతార్క్ష్యౌస్తు మహాపద్మస్తథోర్వశీ । చిత్రసేనస్తథావిద్యున్మార్గశీర్షాధికారిణః"[2] ఎన్గిఱపడియే అంశనెన్గిఱవాదిత్యనుం,కాశ్యపనెన్గిఱ ఋషియుం, తార్క్ష్యనెన్గిఱయక్షనుం, మహాపద్మనెన్గిఱ సర్పముం, ఊర్వశియెన్గిఱ వప్సరస్సుం,చిత్రసేననెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, విద్యుత్ ఎన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్లువరుం, మార్గశ్రీమాసమాగిఱ సహోమాసత్తిలే వసిప్పర్గళ్."క్రతుర్భగస్తథోర్ణాయుస్స్ఫూర్జః కార్కోటకస్తథా । అరిష్టనేమిశ్చైవాన్యా పూర్వచిత్తిర్వరాప్సరాః । పౌష్యమాసేవసన్త్యేతే సప్తభాస్కరమణ్డలే"[3] ఎన్గిఱపడియే భగనెన్గిఱవాదిత్యనుం, క్రతువెన్గిఱ ఋషియుం, ఊర్ణాయువెన్గిఱ గన్ధర్వనుం,స్ఫూర్జనెన్గిఱ రాక్షసనుం, కార్కోటకనెన్గిఱ సర్పముం, అరిష్టనేమియెన్గిఱ యక్షనుం, పూర్వచిత్తియెన్గిఱ వప్సరస్సుమాగిఱ యెళ్లువరుం తైయాగిఱ §పౌష్యమాసత్తిలే వసిప్పర్గళ్. "త్వష్టాథజమదగ్నిశ్చ కంబలశ్చతిలోత్త

1, (వి-పు. ౨-౧౦-౧౨,). 2, 3, (వి-పు. ౨-౧౦-౧౩, ౧౪,).

§ సహస్యమాసత్తిలే - ఇతిచ పా.

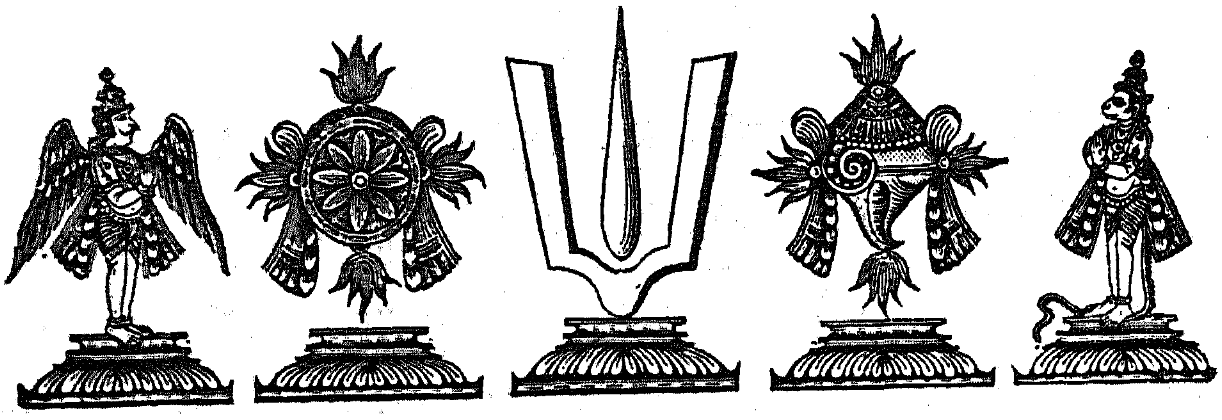
మా। బ్రహ్మోపేతో రథజి ద్ధృతరాష్ట్రశ్చ సత్తమః। మాఘమాసేవస న్త్యేతే సప్తమైత్రేయ భాస్కరే”[1] ఎన్గిఱపడియే త్వష్టావెన్గిఱవాదిత్యనుం, జమదగ్నియెన్గిఱఋషియుం, కంబళనెన్గిఱ సర్పముం, తిలోత్తమైయెన్గిఱ వప్సరస్సుం, బ్రహ్మోపేతనెన్గిఱ రాక్షసనుం, ధృతరాష్ట్రనెన్గిఱ గన్ధర్వనుమాగిఱ వెళ్ళువరుం మాశియాగిఱ తపోమాసత్తిలే వసిప్పర్గళ్ “విష్ణురశ్వతరో రంభా సూర్యవర్చాశ్చసత్యజిత్। విశ్వామిత్ర స్తథా రక్షో యజ్ఞోపేతో మహామునే”[2] ఎన్గిఱపడియే విష్ణువెన్గిఱవాదిత్యనుం, అశ్వతరనెన్గిఱ సర్పముం, రంభైయెన్గిఱ వప్సరస్సుం, సూర్యవర్చనెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, సత్యజిత్ ఎన్గిఱ యక్షనుం, విశ్వామిత్రనెన్గిఱ ఋషియుం, యజ్ఞోపేతనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్ళువరుం పఙ్గునిమాసమాగిఱ తపస్యమాసత్తిలే వసిప్పర్గళ్ “మాసేష్వేతేషు మైత్రేయ వసన్త్యేతే త్రిసప్తకాః। సవితుర్మణ్డలే బ్రహ్మన్ విష్ణుశక్త్యుపబృంహితాః”[3] ఎన్గిఱపడియే ఇమ్మాసంగళ్దోఱుం ఇవ్వాదిత్యాది సప్తగణంగళుం, భగవచ్ఛక్తియాలే ఉపబృంహితరాయ్క్కొణ్డు త్రయీమయమాయ్, భగవచ్ఛక్తిమయమాయుళ్ళ ఆదిత్యమణ్డలత్తై యాశ్రయిత్తిరుప్పర్గళ్ అదిల్ ఆదిత్యన్ మణ్డలాధిపతియాయ్క్కొణ్డు ప్రధాననాయిరుప్పన్, అల్లాదారవనైయనువర్త్తిత్తిరుప్పర్గళ్ అవ్వాదిత్యనుడైయ హృదయత్తిలే ఉపాస్యనాయ్క్కొణ్డు “విద్యాసహాయవన్తం మామాదిత్యస్థం సనాతనమ్। కపిలం ప్రాహురాచార్యాస్సాఙ్ఖ్యయోగవిచక్షణాః”[4] ఎన్ఱు, శెయ్యాళాన విద్యాశబ్దవాచ్యైయాన లక్ష్మియోడేకూడి హి

1, 2, (వి-పు ౨-౧౦ - ౧౬, ౧౭,) 3 (వి-పు. ౨-౧౦-౧౯)
4 (భారతే-శా-మోక్షధ 3౪౭-౬౯, 3౫౨ చ-3౦).

రణ్మయవిగ్రహ విశిష్టనాయ్ మధ్యస్థనీలతోయద విద్యుల్లేఖాభా
స్వరకాన్తియాలుం, అత్తైయుం ముట్టాక్కిడుగిఱ లోహితవర్ణ
సుదర్శనకాన్తియాలుం, కాపిలచ్ఛాయమాయిరుక్కైయాలే
'కపిలన్' ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట వెన్నై, ఆదిత్యమణ్డల మధ్యస్థనాగ
సాఙ్ఖ్యయోగ విత్తమర్గళ్ శొల్లువర్గళ్' ఎన్ఱు భగవద్వచన
ముణ్డాగైయాలే సూర్యాన్తరాత్మావాయ్ శ్రియఃపతి యెఴున్దరుళి
యిరుక్కుమ్.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే దేవాది నిరూపణంనామ

పఞ్చమోఽధికారః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

అథ షష్ఠః.

ఏవం భూతనాన వాదిత్యనుడైయ మణ్డలవ్యాప్తమాన రథాంశం ఒన్బదినాయిరం యోజనమాయ్, గన్ధర్వాదిపరివారాధిష్ఠితమానవంశ మాయిరంయోజనమాయ్ ఆయామవిస్తారఙ్గళ్ పదినాయిరంయోజనంనీళత్తైయు మవ్వాళవుపరప్పైయు ముడైత్తాయిరుక్కుమెన్ఱు పురాణఙ్గళిలే "యోజనానాంసహస్రాణి భాస్కరస్యరథోనవ"[1] ఎన్ఱుం, "దశయోజనసాహస్రోవిస్తారాయామతోరథః"[2] ఎన్ఱుం శొల్లప్పట్టదిఱే.

ఇత్తేరినుడైయ ఈషాదణ్డమానపారానదు "ఈషాదణ్డస్తథైవాస్య ద్విగుణో మునిసత్తమ"[3] ఎన్ఱిదిలిరట్టిప్పాయిరుపదినాయిరం యోజనమాయిరుక్కుమ్. ఇదెల్లాం తేజోమయమాగైయాలే దూరత్తిలే మణ్డలాకారమాయ్త్తోన్ఱుమ్. ¶ ఇత్తేరినుడైయవచ్చు, ఒన్ఱరైక్కోడి యెళునూఱాయిరత్తైన్బదినాయిరంయోజనమాయ్, మేరుతోడఙ్గి మానసోత్తరత్తళవుం నీళత్తైయుడైత్తాయ్, మహాక్షమెన్ఱుపేరాయ్, భూమిక్కుమేలెణ్బత్తు నాలాయిరమ్యోజనమాన మహామేరువుక్కుమేలే పదినాయిరం

---

1 (వి-పు. ౨-౮-౨). 2 (వాయుపు-పూ. ౫౧-౫౬).

¶ (వి-పు. ౨-౮-3) ల్ ఇవ్విడత్తిఱ్కనుగుణమాగ క్కాణ్గ.

യോജനത്തളവിലേ ഒരുതലൈപ്പും, മറ്റൈത്തലൈപ്പു പുഷ്കരദ്വീപ മധ്യത്തിലേ ഐമ്പതിനായിരംയോജന ഉയർത്തിയൈയുടൈത്താ നമാനസോത്തരശൈലത്തുക്കു മേലേ ഐമ്പതിനായിരം യോജനത്തള വിലേയായ്, അത്തലൈയിലേ കാലചക്രമയമാന വേഗചക്രം കോർപ്പണ്ടു ഇരണ്ടുതലൈയും വായുപാശബദ്ധമായ്, മേൽ ധ്രുവൻ പക്കലിലേതുവക്കണ്ടിരുക്കും. ഇതിനുടൈയ ഹ്രസ്വാക്ഷമും, യുഗമും തനിത്തനിയേ നാർപ്പത്തൈന്തായിരംയോജനം നീളത്തൈയുടൈത്തായ്, ധ്രുവഗതമാന വായുപാശങ്ങളിലേ ഇരണ്ടു തലൈയും ബദ്ധങ്ങളുമായിരുക്കും. ഇവ്വാദിത്യനുക്കുടമാനയുഗത്തിലേ— ‘ഗായത്രി, ബൃഹതി, ഉഷ്ണിക്, ജഗതി, ത്രിഷ്ടുപ്, അനുഷ്ടുപ്, പങ്ക്തി’ എന്നിവ സപ്തച്ഛന്ദസ്സുക്കളും, പച്ചൈക്കുതിരൈകളായ്ക്കൊണ്ടു രഥത്തൈ വഹിക്കും. “സപ്തയുഞ്ജന്തി രഥമേകചക്രം” എന്നക്കടവതിതേ. ആകിൽ, “ഏകോ അശ്വോ വഹതി സപ്തനാമാ” എന്നിവ ശ്രുതിയോടു വിരോധിയാതോവെന്നിൽ, വേദരൂപമാന ഹരി (ര) ദശ്വം സപ്തച്ഛന്ദോമയമാന യേഴുരൂപത്തൈയും, രൂപാനുഗുണമാന യേഴുപേരൈയുടൈത്തായ് രഥത്തൈ വഹിക്കുമെന്നു വസ്തൈക്യത്തൈച്ചൊല്ലിന്റിതു; “സപ്തയുഞ്ജന്തി” എന്നിവ ശ്രുതിവ്യക്തിഭിന്നത്തൈച്ചൊല്ലിന്റതു. ആകൈയാൽ വിരോധമേയില്ലൈ. ഇന്ത മഹാക്ഷത്തിലേ യാദിത്യനുടൈയ ദക്ഷിണോത്തരായണഗതിക്കു ഉപ്പാക നൂറ്റെണ്പത്തുമൂന്നു രേഖൈയായ്, അതുക്കു മേലേ ഹ്രസ്വാക്ഷബദ്ധമാന രഥമായ്, അതു വായു

1 (യജുഷി, ആരണം, 3-പ്രശ്നം. ൧൧ അനു; ഋഗ്വേദേച, ൨-3-൧൪-൧-൨൨-൧൬൪-൨).

2 (അഥർവ്വവേദേ. ൧3-കാം. 3-അനു. ൧൮-പം).

పాశబద్ధమాయ్క్కొణ్డు ధ్రువగతమాగైయాలే మేరువుక్కు సన్న మాంబడి ధ్రువనాకర్షిక్కుమ్, దక్షిణాయనత్తిల్ విప్రకృష్టమాం బడి పాశత్తై నెగిఴవిడుమ్. అదిల్ తైమాసం ప్రథమదినం తొడఙ్గి మాశి పఙ్గుని మూన్ఱుమాసముం నిత్యమొరు వీధి యాగ వడక్కే పోయ్, చిత్తిరై మాసం ప్రథమదివసత్తిలే వైషు వతీయాగిఱ వీధియిలే శెన్ఱు, మేలుం నిత్యమొరువీధియాగ చిత్తి రై, వైయ్యాశి, ఆనియళవుం వడక్కే పోయ్, ఆడిముదలాగ దక్షి ణాయనత్తిలుం, ఆడి,ఆవణి, పురట్టాశియళవుంనడన్దు ఐప్పశియి లుం విషువాగిఱ మధ్యవీధియిలేవన్దు, మార్గఴిమాసం ముడి వాగ దక్షిణకాష్ఠైయిలే నడక్కుమ్ ఇప్పడి మహామేరువై ప్రదక్షిణం వరుమళవి లుత్తరాయణత్తిల్ ప్రథమదివసం మన్దమాయిరుక్కుమ్ దక్షిణాయనత్తిల్ దూరత్వానురూప మాగ శీఘ్రగతియాయిరుక్కుమ్ ఇప్పడి వరుగిఱవాదిత్యనుక్కు దేశభేదేనవరుగిఱ దర్శనాఽదర్శనంగళొఴియ ఉదయాస్తమయం గళొరుకాలుమిల్లై. అదావదు - మేరువుక్కుక్కిఴక్కే మధ్యా హ్నమామళవిల్ తెర్కుత్తైక్కుదయమాం, తెర్కుత్తైక్కు మధ్యాహ్నమామళవిల్ కిఴక్కుత్తైక్కువస్తమనమాం, మేర్కు త్తైక్కుదయమాయ్, తెర్కుత్తైక్కు అస్తమయమామళవిల్ కిఴ క్కుత్తైక్కు అర్ధరాత్రియామ్ మేర్కుత్తైక్కు మధ్యాహ్న మామ్ ఇప్పడి దిక్కుగళెల్లావఱ్ఱిలుం కణ్డుకొళ్వదు. ఇన్దరథ త్తిల్ మహాక్షత్తిల్ కోర్ప్పుణ్డ ఏకచక్రం కాలచక్రమానపడి యెన్నెన్నిల్— "త్రినాభిమతిసఞ్చారే షణ్ణేమిన్యక్షయాత్మకే । సంవత్సరమయే కృత్స్నం కాలచక్రే ప్రతిష్ఠితమ్" [1] ఎన్గిఱ

1 (వి-పు-౨-౮-౪)

పడియే † చాతుర్మాస్యత్రయాత్మకమాన నాభియైయుడైత్తాయ్, సంవత్సరం, పరివత్సరం, ఇడావత్సరం, అనువత్సరం, ఇద్వత్సరం, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట వైన్దువత్సరత్తైయు మరఙ్గళాగవుడైత్తాయ్, వసన్త, గ్రీష్మ, వర్ష, శరత్, హేమన్త, శిశిరఙ్గళాగిఱ షడృతుక్కళైయు మాఱునేమియాగ వుడైత్తాయ్, ప్రవాహపరివృత్తియాలే అక్షయరూపమాయిరుక్కిఱ కాలచక్రత్తిలేసర్వముంప్రతిష్ఠితమాగైయాలే యిన్ద చక్రాత్మావుముపాస్యమెన్ఱపడి ఇన్ద పంచవిధమానవత్సరఙ్గళావన— "యదామాఘస్యశుక్లస్య ప్రతిపచ్ఛోత్తరాయణమ్ । సహోదయంశ్రవిష్ఠాభిస్సోమార్కౌప్రతిపద్యతః ॥ ప్రథమస్సోఽగ్నిదైవత్యో నామ్నా సంవత్సరఃస్మృతః" [1] ఎన్ఱు యాదొరుపోదు మాఘమాసత్తిల్ శుక్లపక్షత్తిల్ ప్రథమై శ్రవిష్ఠానక్షత్రఙ్గళోడే కూడిరిక్కుమ్, చన్ద్రాదిత్యసమవాయ ముణ్డాగిఱదు, అదుముదలాన వహ్నిదైవత్యమాన సంవత్సర మెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్, "యదామాఘస్యశుక్లస్య త్రయోదశ్యాముదగ్రవిః।యుక్తేచన్ద్రమసారౌద్రే వానవంప్రతిపద్యతే । ‡ ద్వితీయస్సోఽర్కదైవత్యః ప్రోచ్యతే పరివత్సరః" [1] ఎన్ఱుయాదొరుపోదు మాఘమాసత్తిల్ త్రయోదశియిలే తిరువాదిరై చన్ద్రమావోడే కూడివవళవిలే ఆదిత్యనవ్విడత్తైయుడైయుమ్,అదు ఆదిత్యదైవమాన ద్వితీయమాన పరివత్సరమెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్, ¶"శుక్లేమాఘస్యదశమీం వాసవా

---

† ఇంగుత్తైక్కు తగుదియాన పద్యఙ్గళై (౨-౮-౮) శ్రీవిష్ణుచిత్తీయత్తిలాగ్గ

‡ 'ద్వితీయః సోమదైవత్యః' ఇతి విష్ణుచిత్తీయే (౨-౮-౬౨) పాఠోదృశ్యతే.

1 వృద్ధగర్గస్మృతౌ ¶ 'కృష్ణే' ఇతిచ పా.

దాదివాకరే। చన్ద్రాత్రితీయంసంప్రాహు రిదావత్సరకంబుధాః"[1]
మాఘమాసత్తిల్ శుక్లపక్షత్తిల్ దశమియిలే యాదిత్యన్, అవ్వి
డత్తిలేయామ్. అదుకూడుఙ్కాల్ చన్ద్రదైవత్యమాయ్ త్రితీయ
మాన ఇదావత్సరమాగ చ్చొల్లానిన్ఱార్గళ్; "సప్తమీమాఘ
శుక్లస్య వాసవాదాదివాకరే। చతుర్థమిన్ద్రదైవత్యం తమాహు
రనువత్సరమ్"[1] మాఘమాసత్తిల్ శుక్లపక్షత్తిల్ సప్తమియిలే
ఆదిత్యన్ - అవ్విడం ముదలానదిలేకూడి యుళ్ళవిశత్తి లిన్ద్రదైవ
త్యమాయ్ చతుర్థమానవనువత్సరమెన్ఱు శొల్లానిన్ఱార్గళ్;
"యద్యుత్తరాయణం కృష్ణే చతుర్థ్యాం శ్రవసో భవేత్। ఇద్వ
త్సరస్సవిజ్ఞేయః పఞ్చమో మృత్యుదైవతః"[1] మాఘమాసత్తిల్
కృష్ణపక్షత్తిల్ చతుర్థియి లాదిత్యన్ - శ్రవిష్ఠాదినక్షత్రఙ్గళిలే ని
ఱ్కిఱాన్. అదు మృత్యుదైవత్యమాయ్ పఞ్చమమానఇద్వ
త్సరమాగ వఴియప్పడుమ్. ఇప్పడి పఞ్చవిధమాన విద్వత్సరఙ్గ
ళ్ - చాన్ద్రమెన్ఱుం, సావనమెన్ఱుం, సౌరమెన్ఱుం, నాక్షత్ర
మెన్ఱుం చతుర్విధమా యిరుక్కుమ్. "దర్శాద్దర్శశ్చాన్ద్రస్త్రింశద్దివ
సస్తు సావనోమాసః। సౌరోऽర్క రాశిభోగాన్నాక్షత్రశ్చన్ద్రమ
ణ్డలాద్గదితః" ఎన్గిఱపడియే అమావాస్యైతుడఙ్గి మేలమావా
స్యైయళవుం శెల్ల చాన్ద్రమాసమ్; ముప్పదునాళ్ - సావన
మాసమ్; ఆదిత్యనుడైయ రాశిభోగం - సౌరమాసమ్; అశ్విన్యా
ది రేవత్యన్తమాన చన్ద్రపరివృత్తి - నాక్షత్రమానమాసమ్. ఏ
వంవిధమాసపరిగణితఙ్గళాలే పరిగణితఙ్గళాన వత్సరఙ్గళుపడి
యాగచ్చెన్ఱా లేకకాలత్తిలే ఏకోద్యోగత్తిలే ముడియుంకాల

1 వృద్ధగార్గః.

త్తుక్కు యుగవిభాగమెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్. †సోమనుడైయ రథం - మూన్ఱుచక్రయుక్తమాయ్, కుదిరైగళ్ వెళుత్తుక్కున్దాభఙ్గళాయ్, వారిగర్భసముద్భవఙ్గళాయ్, పత్తాయ్, యిరణ్డాఘుం పూణ్డు ధ్రువనై ఆధారమాగవుడైయవైయా యిరుక్కుమ్. ఇన్దచన్ద్రనుక్కు క్షయవృద్ధిగళిల్ వన్దాల్, పూర్వపక్షత్తిల్ ప్రథమైతుడఙ్గి చతుర్దశియళవు మాదిత్యనాలే సంగృహీతమాయ్, అమృతమయమాన పదినాలుకలైయుం, దేవర్గళ్, "ప్రథమాం పిబతే వహ్ని ర్ద్వితీయాం పిబతే రవిః" [1]ఎన్గిఱ అడైవిలే భుజిప్పర్గళ్. ఆగైయాలే దేవర్గళ్ సుధాహారర్గళ్ ఎన్ఱు శొల్లప్పడువర్గళ్. పదినైన్దాఙ్కలైయై పఞ్చదశియిన్ఱు అపరాహ్ణత్తిలే పితృక్కళ్ భుజిప్పర్గళ్. అవశిష్టమాన యేకకలైయోడే ఆదిత్యనై క్కిట్టి అమై ఎన్గిఱరశ్మియిలే వసిక్కైయాలే అమావాస్యైయెన్ఱు పేరాగిఱదు. అమావాస్యైయిల్ అహోరాత్రత్తిలే చన్ద్రన్ పూర్వమప్పిలే ప్రవేశిత్తు, అనన్తరం వీరుత్ప్రముఖమాన వృక్షాదిగళిల్ ప్రవేశిత్తు, పిన్నై యాదిత్యనై క్కిట్టుగైయాలే, అమావాస్యైయిల్ వృక్షాదిగళుడైయ ఛేదనాదిగళ్ పణ్ణుమిడత్తిల్ బ్రహ్మహత్యాసమమెన్ఱు శొల్లప్పట్టదు. బుధనుడైయ తేర్ - వాయ్వగ్నిసంభూతమాయ్, పొర్క్కున్ఱునిఱత్తైయుడైయ వెట్టుక్కుదిరైయోడేకూడి యిరుక్కుమ్. శుక్రనుడైయ తేర్ - భూసమ్భవఙ్గళాయిరుక్కిఱ వెళుత్త నిఱత్తైయుడైయ వెట్టుక్కుదిరైగళోడే కూడియిరుక్కుమ్. శైవ్వాయినుడైయ తేన్-అగ్నిసమ్భవఙ్గళాయ్, శివన్దకుదిరైగళైట్టు

† (వి-పు. ౨-౧౨) ల్ ఇవ్విడత్తిఱ్కనుగుణమాగకాణ్గ.

1 (   )

గళోడే కూడియిరుక్కుమ్. కాఞ్చనమయమాన వెళుప్పనిఱత్తై యుడైత్తాన యెట్టుక్కుదిరైగళై యుడైత్తాన తేరిలే బ్రహస్పతియి రుక్కుమ్ ఆకాశసమ్భవజ్గళాయ్, కృష్ణవర్ణజ్గళాన యెట్టుక్కుది రైగళోడే కూడిన తేరిలే శనైశ్చరన్ మెళ్ళనడవానిఱ్కుమ్. రా హువినుడైయ తేర్ - కరుత్తకుదిరై యెట్టుప్పూణ్డు నడవానిఱ్కు మ్. కేతువినుడైయ తేర్ - చిత్రవర్ణజ్గళాన యెట్టుకుదిరైగళోడే కూడియిరుక్కుమ్. గ్రహణకాలత్తిలే రాహువానవన్ తాన్ నిఱ్కుఱ తృతీయస్థానత్తిలుం కీళ్ఱైప్పోన్దు ప్రతిపత్పర్వసన్ధియిలే భా సరమాన చన్ద్రాదిత్యర్గళై భూచ్ఛాయైయాగిఱ తనుస్సాలే ఉపబృంహితనాయ్ తిరోధానంపణ్ణుమ్. ఇదు కేతువుక్కుమొ క్కుమిత్తే. ఇవర్గళిలే యాదిత్యనుం, బుధనుం, శుక్రనుం మే ర్కైరాశియై యొరుమాసత్తిలే సఞ్చరిప్పర్గళ్. చన్ద్రనిఱణ్డే కాల్ నాళిలే సఞ్చరిక్కుమ్. శెవ్వాయ్ ఒన్ఱరై మాసత్తిలే చరి క్కుమ్. బృహస్పతి ఒరువత్సరత్తిలే చరిక్కుమ్. శనైశ్చర నిఱ ణ్డరై వత్సరత్తిల్ చరిక్కుమ్. రాహు ఒన్ఱరై వత్సరత్తిల్ చరి క్కుమ్. కేతు ఇరుపదుమాసత్తిలే చరిక్కుమ్. ఇవర్గళిరువరు మొరువర్క్కొరువర్ సప్తమరాశియిలే యిరుప్పర్గళ్. ఇన్దగ్ర హఙ్గళెల్లాం ప్రత్యఙ్ముఖమాయ్క్కొణ్డు మేరువై ప్రదక్షిణ మాయ్ వరచ్చెయ్దే రాశిభోగత్తిల్ ప్రాఙ్ముఖరాయ్క్కొణ్డు పిఱ్కాలిత్తు భుజియానిర్పర్గళ్. ఆగైయాల్ నక్షత్రమణ్డలత్తు క్కు ప్రత్యగ్గతియొత్తియ ప్రాగ్గతియొరుకాలుమిల్లై. ఇప్పడి స చన్ద్రార్కనక్షత్రమాన జ్యోతిర్గణజ్గళ మెల్లాం తనిత్తనియే వా యుపాశబద్ధగళాయ్క్కొణ్డు శింశుమార ప్రజాపతి పుచ్ఛస్థి తనాన ధ్రువనై ఆధారమాగవుడైత్తాయ్, పరిభ్రమియాని

ఱుక్కుమ్ అన్దశింశుమార ప్రజాపతిక్కాధారమ్- ‘‘ద్యౌస్సచ న్ద్రార్కౌ నక్షత్రాఖందిశోభూ ర్మహోదధిః। వాసుదేవస్య వీర్యేణ విధృతాని మహాత్మనః,’’ ‡ఎన్ఱు ‘వాసుదేవస్య వీర్యేణ’ ఎన్ఱైయాలే సంకల్పరూపజ్ఞాన విశిష్టనాన తదన్తర్యామియాన నారాయణనే యాయిరుక్కుమ్ ఇన్ద వాయుపాశఙ్గళ్ - మేఘఙ్గళుం, అర్క్క-నుం, ఇన్దునుం, నక్షత్రఙ్గళుం, గ్రహఙ్గళుం, సప్తర్షిగళుం, ధ్రువనుమాగిఱ వేత్రాశ్రయత్తైయుంపఱ్ఱి, ‘‘ఆవహః ప్రవహశ్చైవ తథైవానువహఃపరః। సంవహోవివహశ్చైవ తదూర్ధ్వంస్యాత్పరోవహః। తథాపరివహశ్చోర్ధ్వం వాయోర్వై సప్తనేమయః’’ § ఎన్గిఱపడియే, ఆవహమెన్ఱుం, ప్రవహమెన్ఱుం, అనువహమెన్ఱుం, సంవహమెన్ఱుం, వివహమెన్ఱుం, పరోవహ మెన్ఱుం, పరివహమెన్ఱుం వాయునేమిగళ్ ఏఴువగైయా యిరుక్కుమ్ ఇవై తన్నాలే బద్ధఙ్గళాన సప్తపదార్థఙ్గళుక్కు మాధారభూతనాన ధ్రువనుక్కు మాధారమాన శింశుమారనుక్కు మాధారభూతన్, నారఙ్గళుక్కెల్లా మయనమాన నారాయణ నేయెన్ఱదాయిఱ్ఱు ఏవంభూతరాన దేవర్గళై యారాధిత్తు వర్షాదిసిద్ధియాలే సస్యసమృద్ధియై ప్పెఱ్ఱు యజ్ఞాదికర్మఙ్గళై ప్పణ్ణుగైక్కుఱుప్పాగ ‘‘సహయజ్ఞైః ప్రజాః సృష్ట్వా పురోవాచ ప్రజాపతిః। అనేనప్రసవిష్యధ్వ మేషవోఽస్త్విష్టకామధుక్॥ ౧౦॥ దేవాన్ భావయతానేన తే దేవా భావయన్తువః। పరస్పరంభావయన్తః శ్రేయఃపరమవాప్స్యథ॥౧౧॥’’ ¶ ఎన్ఱుమ్, ‘‘అగ్నౌప్రా

---

‡ (భార-అను. ౧౪౯-౧౨౧).

§ (కౌర్మపు-పూర్వభాగం- ౪౦-అధ్యా-౬ -శ్లో)

¶ (గీతా - 3 - అ)

స్వాహుతి స్సమ్య గాదిత్యముపతిష్ఠతే। ఆదిత్యా జ్జాయతేవృష్టి ర్వృష్టేరన్నం తతః ప్రజాః" [1] ఎన్ఱు శొల్లుగిఱపడియే యజ్ఞాద్యారాధితరాన వాదిత్యాదిదేవర్గళాలే వృష్టిసస్య ప్రజావృద్ధిగళానవై ప్రతిపాదిక్కప్పడానిన్ఱదిఱే ఆగైయాలే, "చాతుర్వర్ణ్యం మయాసృష్టం గుణకర్మవిభాగశః" [2] ఎన్గిఱపడియే యజ్ఞాద్యనుష్ఠాన నిష్పత్తిపిఱక్కైక్కాగ చాతుర్వర్ణ్యమానదు సర్వసృష్టావాన సర్వేశ్వరనాలే, ముఖ బాహూరు పాదజాతరాన బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రవిభాగత్తాలే సృష్టిక్కప్పట్టదు బ్రాహ్మణరాగిఱార్ - అధ్యయనం - అధ్యాసనం- యజనం - యాజనం - దానం - ప్రతిగ్రహమెన్గిఱ షట్కర్మత్తుక్కుం కడవరాయ్, "తపోదమశ్శమశ్శౌచం క్షాన్తిరార్జవమేవచ। జ్ఞానవిజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రాహ్మంకర్మ స్వభావజమ్" ఎన్గిఱ స్వభావజకర్మనిరతరా యిరుప్పర్గళ్ క్షత్రియరాగిఱార్ - అధ్యయన - యజన - దానఙ్గళాగిఱ త్రికర్మత్తుక్కుం కడవరాయ్, ప్రజాపాలన తత్పరరాయ్, "శౌర్యం తేజో ధృతిర్దాక్ష్యంయుద్ధే చాప్యపలాయనమ్। దానమీశ్వరభావశ్చ క్షాత్రం కర్మస్వభావజమ్." [3] ఎన్గిఱ స్వభావజకర్మనిరతర్గళా యిరుప్పర్గళ్ వైశ్యరాగిఱార్ — అధ్యయనాది కర్మత్రయత్తుక్కు మధికారిగళాయ్, *కృషిగోరక్షవాణిజ్యఙ్గళాగిఱ స్వభావజకర్మ నిరతరా యిరుప్పర్గళ్. శూద్రరాగిఱార్ - ఇన్దవర్ణత్రయ శుశ్రూషై పణ్ణుగైయే స్వాభావిక కర్మమాగ వుడైయరా యిరుప్పర్గళ్ ఇవర్గళ్ వర్ణాశ్రమానురూపమాన కర్మఙ్గళై యనుష్ఠిక్క మిడ

1 (బ్రహ్మపు- ౨౯-౪) 2 (గీతా-౪-౧౩)
3 (గీతా-౧౮-౪౨,౪౩)

త్తిల్, "కాలేష్వి కర్తృచోచ్యతే" ఎన్గిఱపడియే కర్మానుష్ఠానం కాలాధీనమాగైయాలే కాలస్వరూపం నిరూపణీయమ్ కాలమావదు— "అనాదిర్భగవాన్ కాలో నాన్తోస్యద్విజవిద్యతే। అవిచ్ఛిన్నాస్తతస్త్వేతే సర్గస్థిత్యన్తసంయమాః" [1]ఎన్గిఱపడియే సర్వేశ్వరనుడైయ సృష్ట్యాది లీలైక్కు పరికరభూతమాయ్, ఉత్పత్తివినాశ రహితమాగైయాలే, నిత్యమాయ్, "కలాముహూర్తాః కాష్ఠాశ్చ అహోరాత్రాశ్చ సర్వశః" [2]ఇత్యాది శ్రుతిమర్యాదైయాలే కలాముహూర్తాదిమయమాన వవయవవిభాగత్తైయుడైత్తాయిరుప్పదొరు అచిద్విశేషమాయిరుక్కుమ్ అదిల్, "కాష్ఠాపఞ్చదశాఖ్యాతా నిమేషాముని సత్తమ। కాష్ఠాత్రింశత్ కలాత్రింశత్ కలామాహూర్తికోవిధిః॥ ౮॥ తావత్సంఖ్యై రహోరాత్రం ముహూర్తైర్మానుషం స్మృతమ్। అహోరాత్రాణి తావన్తి మాసః పక్షద్వయాత్మకః॥౯॥ తైష్షడ్భిరయనంవర్షం ద్వేఽయనే దక్షిణోత్తరే । అయనం దక్షిణం రాత్రిర్దేవానాముత్తరందినమ్॥౧౦॥ దివ్యైర్వర్ష సహస్రైస్తు కృతత్రేతాదిసంజ్ఞకమ్ । చతుర్యుగం ద్వాదశభిస్తద్విభాగం నిబోధమే॥ ౧౧॥ చత్వారిత్రీణి ద్వేచైకంకృతాదిషు యథాక్రమమ్ । దివ్యాబ్దానాం సహస్రాణి యుగేష్వాహుః పురావిదః॥౧౨॥ తత్ప్రమాణైశ్శతైస్సన్ధ్యా పూర్వాతత్రాఽభిధీయతే । సంధ్యాంశశ్చాపితత్తుల్యో యుగస్యానన్తరోహిసః॥ ౧౩॥ సన్ధ్యాసన్ధ్యాంశయోరన్తర్యః కాలోమునిసత్తమ । యుగాఖ్యస్సతు విజ్ఞేయః కృతత్రేతాదిసంజ్ఞితః ॥ ౧౪॥ కృతంత్రేతా ద్వాపరశ్చకలిశ్చేతి చతుర్యుగమ్ । ప్రోచ్యతేతత్సహస్రంచ బ్రహ్మణోదివసంమునే॥౧౫॥ బ్రహ్మణోదివసే బ్రహ్మన్

---

1 (తైత్తరీ-నారా-౬-౧-౮) 2 (వి-పు-౧-౨-౨౬).

మనవస్తుచతుర్దశ । భవన్తి పరిణామంచ తేషాంకాలకృతంశ్శృ
ణు॥౧౬॥ సప్తర్షయస్సురాశ్శక్రో మనుస్తత్సూనవోనృపాః। ఏక
కాలేహిసృజ్యన్తే సంహ్రియన్తేచ పూర్వవత్ ॥ ౧౭॥ చతుర్యు
గాణాం సంఖ్యాతా సాధికాహ్యేకసప్తతిః । మన్వన్తరంమనోః
కాలః సురాదీనాంచ సత్తమ॥౧౮॥ అష్టౌశతసహస్రాణి దివ్య
యాసంఖ్యయాస్మృతమ్ । ద్విపఞ్చాశత్తథాన్యాని సహస్రాణ్య
ధికానితు॥ ౧౯॥ త్రింశత్కోట్యస్తు సంపూర్ణాస్సంఖ్యాతాస్సం
ఖ్యయాద్విజ। సప్తషష్టిస్తథాన్యాని నియుతానిమహామునే॥ ౨౦॥
వింశతిశ్చ సహస్రాణి కాలోఽయమధికంవినా। మన్వన్తరస్యసంఖ్యే
యం మానుషైర్వత్సరైర్ద్విజ॥౨౧॥ చతుర్దశగుణోహ్యేష కా
లోబ్రాహ్మమహః స్మృతమ్। బ్రాహ్మోనైమిత్తికోనామతస్యాన్తే
ప్రతిసంచరః॥౨౨॥తదాహిదహ్యతే సర్వంత్రైలోక్యం భూర్భు
వాదికమ్। జనంప్రయాన్తితాపార్తా మహర్లోకనివాసినః॥ ౨౩॥
ఏకార్ణవేతు త్రైలోక్యే బ్రహ్మానారాయణాత్మకః। భోగిశయ్యా
గతశ్శేతే త్రైలోక్యగ్రాసబృంహితః॥౨౪॥ జనస్థైర్యోగిభిర్దేవశ్చి
న్త్యమానోఽబ్జసంభవః। తత్ప్రమాణాంహితాం రాత్రింతదన్తేసృ
జతేపునః॥ ౨౫॥ ఏవంచబ్రహ్మణోవర్ష మేవంవర్ష శతస్తుతత్ । శ
తంహితస్యవర్షాణాం పరమాయుర్మహాత్మనః॥ ౨౬॥ [1]"ఎన్నిత్తా
డిగళిల్ చొల్లుగిఱపడియే, పదినైన్దు నిమేషంకొణ్డదు కాష్ఠై
యాయ్, కాష్ఠైముప్పదుకొణ్డదు కలైయాయ్, కలైముప్పదు
కొణ్డదు ముహూర్తమాయ్, ముహూర్త్తం ముప్పదుకొణ్డదు
మానుషమాన వహోరాత్రమాయ్, అహోరాత్రం ముప్పదు

1' (వి-పు-౧-అంశం-3-అధ్యా).

కొణ్డు పక్షద్వయాత్మకమాన మాసమాయ్, మాసమాఱు కొణ్డు అయనమాయ్, దక్షిణోత్తరమానవయన మిరణ్డుకొణ్డు వర్షమాయ్, ఇన్ద దక్షిణాయనం దేవర్గళుక్కు రాత్రియాయ్, ఉత్తరాయణం పగలాయ్, సంవత్సరం దేవర్గళుక్కు నాళాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి మున్నూత్తఱుబదుకొణ్డు దేవర్గళుక్కొరు వత్సరమాయ్, దేవవత్సరం పన్నీరాయిరంకొణ్డు కృత, త్రేతా, ద్వాపర, కలియుగమెన్ఱు శొల్లప్పట్ట చతుర్యుగమాయిరుక్కుమ్ ఇదిల్ నాలాయిరం దేవవత్సరం కృతయుగమాయిరుక్కుమ్; మూవాయిరం దేవ వత్సరం త్రేతాయుగమాయిరుక్కుమ్, ఇరణ్డాయిరం దేవవత్సరం ద్వాపర యుగమాయిరుక్కుమ్; ఆయిరం దేవ వత్సరం కలియుగమాయిరుక్కుమ్. నిఱ్కుఱ యిరణ్డాయిరం దేవ వత్సరముం కృతత్రేతాదికణక్కిలే సన్ధ్యైయుం, సన్ధ్యాంశముమాయుం పిరియుమ్ ఇదిల్ కృతయుగత్తిలే పూర్వోత్తరంగళిలే సన్ధ్యైయుంసన్ధ్యాంశముమాయ్, దేవవత్సరం నానూఱు నానూఱుకఴియుమ్ త్రేతైయిల్ పూర్వోత్తరఙ్గళిల్ మున్నూఱు మూన్నూఱు కఴియుమ్. ద్వాపరత్తిల్ పూర్వోత్తరంగళిల్ యిరునూఱు యిరునూఱు కఴియుమ్. కలియుగత్తిల్ పూర్వోత్తరంగళిల్ నూఱు నూఱు కఴియుమ్ ఇప్పడి విభక్తమాన చతుర్యుగంగళాయిరమ్ బ్రహ్మావినుడైయ పెరుపగలాయిరుక్కుమ్. ఇన్దపెరుపగలిలే పదినాలు మన్వంతరమాయ్, మన్వంతరన్దోఱుం 'సప్తర్షిగళ్, అష్టవసుక్కళ్, ఏకాదశరుద్రర్గళ్, ద్వాదశాదిత్యర్గళ్, అశ్వినదేవతైగళ్' ఎన్గిఱ త్రయస్త్రింశముం, చతుర్దశమనుక్కళ్, చతుర్ద

శ్శేన్ద్రాది దిక్పాలకరుం, కల్పాదియిలే సృష్టరుమాయ్ కల్పాన్తే సంహృతరుమాయ్క్కొణ్డు పోరువర్గళ్. ఇవర్గళిల్ సప్తర్షిగళాగిఱార్.— * అత్రిః, భృగుః, వసిష్ఠః, అగస్త్యః, ఆంగిరసః, గౌతమః, భరద్వాజః ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్ అష్టవసుక్కళాగిఱార్.—ఆపో ధ్రువన్ సోమన్ ధరన్ అనిలన్ అనలన్ ప్రత్యూషన్ ప్రభాసన్ ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. ఏకాదశ రుద్రర్గళాగిఱార్— †హరన్, బహురూపన్, త్ర్యమ్బకన్, అపరాజితన్, వృషాకపిః, శమ్భుః, కపర్దీ, రైవతన్, మృగవ్యాధన్, శర్వన్, కపాలీ ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్ ద్వాదశాదిత్యర్గళ్ కీర్త్తిశొల్లప్పట్టదు ‡ ఇని పదినాలుమనుక్కళాగిఱార్—స్వాయమ్భువన్, స్వా

---

* 'ఓవ్వోరు మన్వన్తరత్తిల్ సప్తర్షికళ్ భేదిప్పర్గళ్' ఎన్ఱఱియవుమ్. ఇవై (వి పు-3-౧) ల్ కాణలామ్.

† 'హరశ్చ బహురూపశ్చ త్ర్యమ్బకశ్చాఽపరాజితః ।
వృషాకపిశ్చ శంభుశ్చ కపర్దీ రైవతస్తథా ॥ ౧౨౨ ॥
మృగవ్యాధశ్చ శర్వశ్చ కపాలీచమహామునే ।
ఏకాదశైతే కథితా రుద్రాస్త్రిభువనేశ్వరాః ॥ ౧౨౩ ॥' ఇతి శ్రీవిష్ణుపురాణ పాఠః. 'వృషాకపిశ్శంకరశ్చ' తి ప్రమాణత్తిరట్టిల్ (౧-౫-3) పా. పురాణాన్తరఙ్గళిల్ నామభేదం కాణ్గిఱన. మాత్స్యత్తిల్ (౫-౭)
(అజైకపాద హి ర్బుధ్న్యః) విరూపాక్షోఽథరైవతః ।
హరశ్చ బహురూపశ్చ త్ర్యంబకశ్చ సురేశ్వరః ॥ 3౯ ॥
సావిత్రశ్చ జయన్తశ్చ పినాకీచాపరాజితః ।
ఏతేరుద్రా స్సమాఖ్యాతా ఏకాదశ గణేశ్వరాః ॥ ౪౦ ॥' ఎన్ఱు కాణ్గిఱన. కల్పభేదేన నామభేదపరఙ్గళాగ ఇవైకళై క్కొణ్డుకొళ్వదు.

‡ (వి-పు-3-౧) ల్ కాణ్గ.

రోచిషన్, ఉత్తమన్, *తాపసన్, రైవతన్, చాక్షుషన్, వైవస్వతన్, సావర్ణికన్, దక్షసావర్ణికన్, బ్రహ్మసావర్ణికన్, ధర్మసావర్ణికన్, రుద్రసావర్ణికన్, రోచమానన్, భౌమన్ ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. చతుర్దశేన్ద్రరాగిఱార్-శచీపతిః, విపశ్చిత్, సుశాన్తిః, శిబిః, విభుః, మనోజవః, పురన్దరః, విరోచనసుతొబలిః, మహావీర్యః, శాన్తిః, వైవృషా, ఋతుధామా, దివస్పతిః, శుచిః ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. † దిక్పాలర్గళ్ ప్రసిద్ధమిఱే. ఒరుమన్వన్తర మెఴుబత్తొన్ఱే శిలవాన చతుర్యుగమాయిరుక్కుమ్ అదు దేవసంవత్సరం ఎట్టునూఱాయిరత్తైమ్బత్తీరాయిరమాయిరుక్కుమ్. ఇదు మానుషవత్సరత్తిల్ ముప్పదుకోడియే యఴుబత్తీరాయిరముం, ఇరుబదినాయిరముం, అధికాంశ మిరుబదినాయిరమాగ ముప్పదుకోడియుం లక్షత్తీరాయిరమాయిరుక్కుమ్ ఇదువొరు మన్వన్తరమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి పర్యాయమాన మన్వన్తరం పదినాలు బ్రహ్మావుక్కొరుపగలాయ్, అవ్వహరవసానత్తిలే 'భూర్భువస్స్వః' ఎన్ఱిఱ త్రిజగత్ప్రళయమాయిరుక్కుమ్. పిన్నై చతుర్యుగ సహస్రావృత్తికాలమళవాగ రాత్రియాయ్, తదన్తే సృష్టియాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడియాన వహోరాత్రత్తాలే బ్రహ్మావుక్కు పరమాయుస్సు వర్షశతమాయిరుక్కుమ్ ఇజ్జుచ్చొన్న చతుర్యుగఙ్గళిల్ వైత్తుకొణ్డు కృతయుగత్తిలే "కృతేతు మిథునోత్పత్తిసిద్ధిశ్చాపి రసోల్లసా । సకృత్ సృష్టి మయీచాన్యా గ్రహావృక్షాత్మికాపరా । పశ్చాత్సఙ్కల్పసిద్ధిశ్చ కల్పవృక్షాత్మికాప

* 'తామసన్' ఎన్ఱు పురాణత్తిల్ పా.

† 'ఇన్ద్రః, అగ్నిః, యమః, నైఋతః, వరుణః, వాయుః, కుబేరః, ఈశానః' ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్ - దిక్పాలకర్గళ్ - ఎన్ఱఱియవుమ్.

రా । ప్రకామవృష్టిశ్చాకృష్ట పచ్యసిద్ధిస్తథాష్టమీ" [1] ఎన్గిఱ వడియే † రసోల్లాసాదియాన వష్టసిద్ధియుం స్వతఏవసమ్భవియాని ఱ్కుమ్. అదిల్ రసోల్లాసైయావదు-యోగాభ్యాసత్తాలే తన్నుడైయ మూర్ధావిల్ చన్ద్రమణ్డల ముఱుగియొత్తిగిన వమృతత్తాలే తృప్తిపిఱన్దు దాహాదిగళిన్ఱి యిరుక్కై. మిథునోత్పత్తియావదు-స్త్రీనిరపేక్షమాగ సుఖిప్పిక్కై. సకృద్వృష్టిమయియావదు-ఒరుకాల్ వర్షిక్క సస్యఙ్గళుణ్డాగై. గ్రహావృక్షోత్పత్తికైయావదు - తన్నుడైయ యిచ్చైయాలే గ్రహత్తిలే వృక్షఙ్గళుణ్డాగై. సఙ్కల్పసిద్ధియావదు - తాన్ నినైత్తపోదే అభిమతం సిద్ధిక్కై. కల్పవృక్షోత్పత్తికైయావదు- ‡భరద్వాజనైప్పోలే నినైత్తదెల్లాముణ్డాగై. ప్రకామవృష్టియావదు-వేణ్డుమళవిలే కనక్క వర్షిక్కై. అకృష్టపచ్యసిద్ధియావదు - కృషిపణ్ణామల్ విళైగై. ఇప్పడి అయత్నలభ్యఙ్గళాన యిన్దసిద్ధిగళ్ యుగాన్తరఙ్గళిల్ స్వయత్నత్తాలే సాధిక్కొళ్ళప్పడుమ్. ఇదిల్, "ధ్యాయన్ కృతే యజన్ యజ్ఞైః త్రేతాయాం ద్వాపరేఽర్చయన్ । యదాప్నోతి తదాప్నోతి కలౌ సంకీర్త్య కేశవమ్" [2] ఎన్ఱు యుగాన్తరఙ్గళిల్ యోగాదిగళాలే లభిక్కుం ఫలత్తై కలియుగత్తిల్ సంకీర్తనమాత్రత్తాలే లభిక్కుమ్. ఇప్పడి నిజమానమానత్తాలే పరిగణితమాన ద్విపరార్ధ

1 లైంగే-పూ - ౯-అ-౧౪-౧౫. కూర్మే-చ-పూ- ౨౮-అ-౨౧-౨౨. (ముద్రితపురాణకోశేతు - కించిత్ - అన్యథా పఠ్యతే).

† ఎల్లాకోశఙ్గళిలుం, 'రసోల్లాసాది' ఎన్ఱే తుడఙ్గి కాణ్గిఱదు, శ్లోకపాఠానుగుణమాగ కాణవిల్లై.

‡ శ్రీరామాయణత్తిల్ - అయోధ్యాకాణ్డత్తిల్ కాణ్గ.

2 (వి-పు-౬-౨-౧౭).

కాలవర్తియాన చతుర్ముఖనై శరీరమాగక్కొణ్డు సృష్టియై ప్రవర్తిప్పిత్తుం, స్వేనరూపేణ రక్షణత్తైప్పణ్ణియుం, రుద్రరూపియాయ్ సంహరిత్తుం, సకలజగత్తైయుం సర్వేశ్వరన్ తానే లీలైకప్రయోజననాయ్క్కొణ్డు నిర్వహిక్కుమెన్నుమిడమ్ "అప్రమేయోఽనియోజ్యశ్చ యత్రకామగమోవశీ । మోదతే భగవాన్భూతై ర్బాలః క్రీడనకైరివ" * "సృష్టిస్థిత్యన్తకరణీం బ్రహ్మవిష్ణు శివాత్మికామ్ । స సంజ్ఞాం యాతి భగవాన్ ఏక ఏవ జనార్దనః" † ఎన్ఱిత్యాదియాలే శొల్లప్పట్టదిఱే. ఆనాల్ సృష్టిస్థితిసంహారఙ్గళుక్కు దక్షాదిగళైక్కర్త్తాక్కళాగ చ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్ - "బ్రహ్మాదక్షాదయః కాలస్తథైవాఖిలజన్తవః । విభూతయో హరేరేతా జగతస్సృష్టిహేతవః ॥ ౩౧ ॥ విష్ణుర్మన్వాదయః కాలః సర్వభూతాని చ ద్విజ । స్థితేర్నిమిత్తభూతస్య విష్ణోరేతా విభూతయః ॥ ౩౨ ॥ రుద్రః కాలాన్తకాద్యాశ్చ సమస్తాశ్చైవ జన్తవః । చతుర్ధా ప్రళయాయైతా జనా

---

* (భారత-సభా-౬౧-౧౧). 'అప్రమేయత్వం - పరిపూర్ణత్వం - అనియోజ్యత్వం - అనితరచేతనప్రేర్యత్వం. 'యత్రకామగమ' ఇత్యనేన - వాయూదకాది ప్రేరణాధీనాఽబుద్ధిపూర్వకస్పన్దాది చేష్టావ్యావృత్తిః, స్వేచ్ఛాకృత ప్రవృత్తి విఘాతవ్యుదాసో వా. స్వాధీన లీలోపకరణత్వం వశి శబ్దార్థః. విశ్వం - వశం - యస్యస వశీ - ఇంద్రియపరాధీనచేష్టావ్యావృత్త్యర్థో వా వశి శబ్దః. బాలకదృష్టాన్తేన లీలాయాః ప్రయోజనాన్తర నైరపేక్ష్య మభిప్రేతమ్. అనేన రాజ్ఞాం పణబన్ధపూర్వక ద్యూతాదివ్యావృత్తిః. కార్యవర్గాపేక్షయా భగవన్మహిమ్నో విపులతరత్వం 'క్రీడనకైః' ఇత్యనేన ఫలితం' ఇత్యస్యశ్లోకస్యార్థో వర్ణితః శ్రుతప్రకాశికాయాం మంగళశ్లోకవ్యాఖ్యానావసరే.

† (వి-పు-౧-౨-౬౬). అస్య శ్లోకస్యార్థో భాష్యకారేణ వేదార్థసంగ్రహే వర్ణితః, తత్ర ద్రష్టవ్యః.

ర్ధనవిభూతయః॥ 33॥ "[1] ఎన్గిఱపడియే భగవద్విభూతిత్వేన సృష్ట్యాద్యన్వయ మాగక్కడవదు. ఇవ్విడత్తిల్ విష్ణుత్వమావదు- "రామశ్శస్త్ర భృతామహం" [2] ఎన్గిఱవిడత్తిల్పోలే అవతారరూపేణ విభూతియాగ వివక్షితమ్.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే వర్ణనిరూపణం నామ

షష్ఠోఽధికారః.

1 (వి-పు-౧-౨౨). 2 (గీతా-౧౦-౩౧).

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

అథ సప్తమాఽధికారః.

ఏవంభూతమాన చేతనాఽచేతన ప్రపఞ్చత్తుక్కు నియన్తావాగ,—

"క్షరం ప్రధానమమృతాక్షరం హరః
క్షరాత్మానావీశతే దేవ ఏకః"[1]
"ప్రధానక్షేత్రజ్ఞపతిర్గుణేశః"[2]

ఎన్ఱు వేదాన్తఙ్గళిలే ప్రతిపాదిక్కప్పట్టు "పతింవిశ్వస్య"[3] ఎన్ఱు

---

1 శ్వేతా. (౧-౧౦). హరః-జీవః. 'అమృతాక్షరం హర ఇతి భోక్తా నిర్దిశ్యతే, ప్రధానమాత్మనో భోగ్యత్వేన హరతీతి హరః' ఇతి శ్రీభాష్యం (౧-౧-౧). దేవ ఏకః - అద్వితీయో నారాయణః. 'దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః' ఇతి సౌబాలిక శ్రుతేః.

2 (శ్వేతా. ౬-౧౬). గుణేశః-గుణాః-సత్త్వరజస్తమాంసి, తేషామీశః - నియన్తేత్యర్థః.

3 (తైత్త. నారా. ౬-౧౧-3). పతిత్వం-శేషిత్వం. 'శేషిత్వం-పతిత్వమితి గీతాభాష్యం (3-30). 'పా-రక్షణే' ఇతి ధాతోర్నిష్పన్నత్వాత్ పతిశబ్దో రక్షావాచీ, నతు శేషివాచీ-ఇతి న వాచ్యమ్, శేషిణి రూఢత్వాత్. అన్యథా 'గమేర్డోః' ఇతి డో ప్రత్యయాన్త గమిధాతోర్నిష్పన్నత్వాత్ గోశబ్దస్య మానుష్యాదివాచకత్వ ప్రసంగః. గతిమత్సు సర్వేషు ప్రయోగాభావాత్. అతః పతిశబ్దః శేషిణి రూఢ ఇతి.

విశ్వత్తుక్కు పతియాగవుం, "ఆత్మేశ్వరం" [1] ఎన్ఱు తనక్కుత్తానే యీశ్వరనాగవుం, "నతస్యేశేకశ్చన"[2] ఎన్ఱు అవనుక్కు నియన్తాక్కళాయిరుప్పారొరువరుమిల్లైయాగవుం, "నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యతే"[3] ఎన్ఱవనుక్కు ఒత్తారుమిల్లై మిక్కారుమిల్లైయాగవుం, "సకారణం కరణాధిపాధిపో నచాస్యకశ్చిజ్జనితానచాధిపః"[4] ఎన్ఱు సమస్తవస్తుక్కళినుడైయ వుత్పత్తిక్కు కారణముమాగవుం, కరణాధిపశబ్దవాచ్యనాన క్షేత్రజ్ఞనుక్కు అధిపనాగవుం, తనక్కు జనకరుమధికరు మిల్లైయాగవుం, "తమీశ్వరాణాం పరమంమహేశ్వరం తందేవతానాం పరమంచదైవతమ్ । పతింపతీనాంపరమంపరస్తాత్ విదామదేవం భువనేశమీడ్యమ్" [5] ఎన్ఱు నియన్తాక్కళుక్కెల్లాం పరమోపాస్యనాగవుం, శేషిగళుక్కెల్లాం పరమశేషియాగవుం, ఉపనిషత్తుక్కళిలే యోదప్పట్టు సర్వలోకనియన్తావాన సర్వేశ్వరనొరువనుళన్.

అవనివ్వచిత్ సంసృష్టరాన బద్ధచేతనర్క్కు బన్ధనివృత్త్యర్థమాగ జ్ఞాతవ్యనాగైయాలే యవనుడైయ యాథాత్మ్యముం నిరూపణీయమ్.

ఏవం భూతనా యిరుప్పానొరు యీశ్వరనైక్కొళ్ళాదపోదు ఇన్దక్షేత్రజ్ఞనానవ నిప్పడి సుఖదుఃఖానుభవం పణ్ణక్కూడాదు.

ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్,—"నిత్యోనిత్యానాం చేతనశ్చేతనానామే

---

1 (తై-నా-౬-౧౧-3). 2 (తై, ౬-౧-౧౦). 3 (శ్వేతా. ౬-౮). 4 (శ్వేతా. ౬-౯). కరణానాం-శ్రోత్రాదీనాం - అధిపాః-జీవాః- తేషామధిపః - సర్వోపాస్యత్వ సర్వశేషిత్వ మహేశ్వర శబ్దవాచ్యత్వ విశిష్టః నారాయణః ఇత్యర్థః. 5 (శ్వేతా. ౬-౭). మహేశ్వరశబ్దవాచ్యత్వం నారాయణస్యైవేతి వక్ష్యతే.

కో బహూనాం యో విదధాతి కామాన్" [1] ఎన్ఱు నిత్యరాయ్ చైత న్యగుణకరాయ్, అసంఖ్యాతరాన వాత్మాక్కళుక్కు, నిత్యనాయ్ చైతన్యగుణకనాయ్ అద్వితీయనా యిరుప్పానొరువన్ అభిమత఼ఙ్గళై క్కొడానిఱ్కుమెన్ఱు శొల్లుగైయాలుం, దుఃఖాద్యనుభవ త్తిల్ వన్దాల్ అవైత్తుక్కు హేతువాన అవిద్యాకర్మ దేహాది గళ్ చేతనఙ్గళాగైయాలే చేతనాధిష్ఠానమిల్లాదపోదు పురుషానధి ష్ఠితమాన వాస్యాదికరణఙ్గళ్ రథనిర్మాణత్తుక్కు క్షమమిల్లాదవ్రా పోలే యనుభవిప్పిక్కమాట్టాదు. అనుభవిక్కుమ్ చేతనన్ దాన్ సుఖానుభవశ్రద్ధై యుణ్డాగిలుం తన్మూలమాన హేతుక్కళై య ఱిన్దు యధిష్ఠిక్క వేణ్డుమ్. (అదుక్కు)యోగ్యతైయై యుడై యనా యిరాన్. చేతనర్ గళ్ తన్దాముడైయ కర్మాదిగళై యుం అఱియా దిరుక్కప్పిఱరుడైయ కర్మాదిగళై యఱిన్దు అధిష్ఠిక్కైక్కు యోగ్య రల్లర్. ఆగైయాలే ఇవర్ గళుడైయ కర్మాదిగళై యు మఱిగై క్కు సర్వజ్ఞనుమాయ్, అఱిన్దపడియే యధిష్ఠిప్పిత్తు యనుభవిప్పి క్కైక్కు సర్వశక్తనుమాయ్, ఇచ్చేతననుడైయ విధినిషేధా నువర్తనాఽతి వర్తనఙ్గళిల్ అనుగ్రహనిగ్రహఙ్గళై ప్పణ్ణుంబడి నియన్తావుమాయ్,తత్తదాకారపుణ్య పాపకర్మఙ్గళుక్కు ఫలమాన సుఖదుఃఖఙ్గళై క్కొడుక్కైక్కు క్కీళ్ చ్చొన్న వచేతనజాతీ యను మిన్త్రియే యుభయవిలక్షణనా యిరుప్పానొరు యీశ్వర నుణ్డెను కొళ్ళవేణుమ్.

ఆగైయిఱే, "భోక్తా భోగ్యం ప్రేరితారంచమత్వా సర్వంప్రో క్తం త్రివిధంసర్వమేతత్" [2] ఎన్ఱు భోక్తృభోగ్యప్రేరయితృరూప మాన చిదచిదీశ్వర తత్త్వత్రయాత్మకమాగ జగత్తై యుపనిషద్భా

1 (శ్వేతా. ౬-౧౩. కఠోప. ౨-౨-౫-౧౩). 2 (శ్వేతా. ౧-౧౨).

గత్తిలేఽదప్పెట్టదు. ఇన్దనియన్తృత్వవిశిష్టమానబ్రహ్మత్తె “కారణన్తుధ్యేయః”[1] ఎన్ను జగత్కారణతయా జిజ్ఞాస్యమాగ ఉపనిషత్తిలే యోదుగైయాలే కారణవాక్యజ్ఞళిల్ “సద్బ్రహ్మాత్మా”ది శబ్దజ్ఞళాలే శొల్లప్పెట్టవస్తువిదువిజే, ఎన్ను నిశ్చయిక్కప్పెడుమ్.

ఎజ్జనేయెన్నిల్, ఛాందోగ్యత్తిలే “సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవాఽద్వితీయం”[2] ఎన్ను బృహాద బృహత్త్వాధారణమాన సచ్ఛబ్దత్తాలే శొల్లప్పెట్ట కారణవస్తువానదు. వాజసనేయకత్తిలే “బ్రహ్మవాఇదమేవాఽగ్ర ఆసీత్”[3] ఎన్ను బృహత్త్వైకాన్తమాన బ్రహ్మశబ్దత్తాలే శొల్లప్పెట్టదు. అవ్విడత్తిలే †సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయత్తాలే కారణవాక్యజ్ఞళిల్లావర్క్కుమేకవిషయత్వం వేణ్డుగైయాలే “పశుమాలభేత”[4] ఎన్ను సామాన్యమాన పశుశబ్దం[5] “ఛాగోవామన్త్రవర్ణాత్” ఎన్నిజ సూత్రత్తిల్ విశేషోపస్థాపకమాన ఛాగపశువిలే పర్యవసిక్కుమాప్పోలే, ఇజ్ఞుంసామాన్యమానసచ్ఛబ్దవాచ్యమాన కారణవస్తువానదు విశేషోపస్థాపకమాన బ్రహ్మశబ్దవాచ్యమెన్ను నిశ్చయిక్కప్పెడుగిఅదు.

---

1 (అథర్వశిఖోపని). 2 (ఛాం. ൬-൨-൧). 3 (బృహ - ఉప-൧-൪-൰).

† ‘ఏకంవాసం యోగరూప చోదనాఖ్యావిశేషాత్’ ఎన్ను పూర్వమీమాంసైయిల్ (൨-൪-൯) శొన్న శాఖాన్తరాధికరణన్యాయత్తాలే ఎన్ను పడి. ప్రతీయతే - యత్ - తత్ప్రత్యయం - ప్రతీయమానమిత్యర్థః. సర్వశాఖాసుప్రత్యయం - సర్వశాఖాప్రత్యయం, తత్రదృష్టోన్యాయః, సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయః, ఎన్ను విగ్రహజ్ఞణ్డుకొళ్వదు.

4 (శతపథబ్రాం-൬-൧-൨-൪-൧൩).

5 (పూర్వ. సూ. ൬-൮-൩൧).

ఇన్ద్రబ్రహ్మశబ్దంగళాన్ "మమయోనిర్మహద్బ్రహ్మ"[1] ఎన్నుం, "తజ్జ్ఞానం బ్రహ్మసంజ్ఞితం"[2] ఎన్నుం, చిదచిత్సాధారణమాగైయాలే ఐతరేయత్తిలే "ఆత్మావా ఇదమేక ఏవాగ్ర ఆసీత్। నాన్యత్ కిఞ్చనమిషత్"[3] ఎన్ను చేతనైకాఽసాధారణమాన వాత్మశబ్దత్తాలే విశేషిత్తదు ఇన్ద్రవాత్మాక్కళిల్ జగత్కారణభూతరారెన్ను విశేషాకాఙ్క్షైయిలే యన్నవిశేషమావదు "సర్వస్మాదిన్ద్ర ఉత్తరః"[4] "విశ్వస్మాదిన్ద్ర ఉత్తరః" ఇత్యాదిగళాలే సర్వోత్తరనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ ఇన్ద్రనో? "త్వమగ్నే ఇన్ద్రో వృషభస్సతామసి త్వం విష్ణురురుగాయో నమస్యః త్వం బ్రహ్మారయివిద్బ్రహ్మణస్పతే త్వం విధర్తస్సచసే పురన్ధ్యా" "త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివః"[5] ఇత్యాదిగళిలే సర్వాత్మకనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ అగ్నియో? "తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి"[6] "చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః ఆప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ" "హంసశ్శుచిషత్"[8] ఇత్యాదిగళిలే ఉపాస్యనాగ ప్పోదప్పడుగిఱ ఆదిత్యనో?, "సోమః పవతే జనితా మతీనాం జనితా దివో జనితా పృథివ్యాః జనితాగ్నేర్జనితా సూర్యస్య జనితేన్ద్రస్య జనితోత విష్ణోః"[9] ఏవమాదిగళిలే సర్వోత్పాదకనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ చన్ద్రనో!, "రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్యసాహినే నమో వయం వైశ్రవణాయ కుర్మహే। స మే కామాన్ కామకామాయ మహ్యం

1 (గీతా. ౧౪-3). 2 (వి. పు ౬-౭-౫3) 3 (ఐత-ఉప-౧-౧-౧) 4 (సామవే-౨-౧-౪-౨). 5 (యజుషి. కారకే ౨ ప్రశ్నం ౨ అను) 6 (యజుః-౧-కాం-౫-ప్ర-౨౪-పం). 7 (యజు. ౧ కా ౪ ప్ర. ౪3పం) 8 (యజుః-కాం-౪-౨-౧-౫). 9 (సామవే. ౬-౧-౪-౫)

కామేశ్వరోవై శ్రవణోదధాతు"[1] ఇత్యాదిగళిలే సర్వఫలప్రదనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ వైశ్రవణనో!, "యోఽస్యకౌష్ఠ్యజగతః పార్థివస్య ఏకఇద్వశీయమంభంగ్యశ్రవోగాయ రాజానపరోధ్యః।యమంగా యభంగ్యశ్రవో యోరాజానపరోధ్యః[2] ఇత్యాదిగళిలే ఉత్కృష్టనాగ ఓదప్పడుగిఱ యమనో!, "ఇమమ్మేవరుణశ్రుధీహవమద్యాచ మృడయత్వామవస్యు రాచకేత త్వాయామి బ్రహ్మణావన్దమాన స్తదాశాస్తే యజమానోహవిర్భిః అహేడమానోవరుణేహబోధ్యురుశంసమాన ఆయుఃప్రమోషీః[3]ఇత్యాదిగళిలే యారాధ్యనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ వరుణనో!, ఇన్నముం ప్రదేశాన్తరఙ్గళిలే యుత్కృష్టరాగ ఓదప్పడుగిఱ వాయుముదలాన దేవతావిశేషఙ్గళో వెన్నిల్-

అవర్ గళాగమాట్టార్ గళ్. ఎఙ్గనేయెన్నిల్, బ్రహ్మవినుడైయ పక్కలిలే మన్వన్తరన్దోఱుం పదినాలుపర్యాయం పదంగళిట్టుమాఱుంబడియా యవ్వోకాలఙ్గళిలే సృష్టిసంహారఙ్గళుక్కు కర్త్తాభవిప్పారుమాయ్, "భీషాస్మాత్ వాతఃపవతే।భీషోదేతిసూర్యః। భీషాస్మాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ।మృత్యుర్ధావతిపఞ్చమః"[4] ఎన్ఱుతఙ్గళై యొత్తిన్దానొరు యీశ్వరనుడైయ వాజ్ఞైక్కిజైవ రిప్పారుమాయ్, అవనై యారాధిత్తు పదంపెఱ్ఱారుమాయ్, శాస్త్రత్తినుడైయ వనువర్త్తనత్తిలుం పుణ్యాపాపఙ్గళైప్పెఱ్ఱు తత్ఫలమాన సుఖదుఃఖఙ్గళై యనుభవిప్పారుమాయ్, పరిచ్ఛిన్నవిభూతికరాగ చ్చొల్లిప్పోరుగైయాలే, ఇప్పడి అస్మదాదిగళోపాది సర్వసాధారణమాన స్వభావఙ్గళై యు

---

1 (యజు. ఆరణ. ౧-౩౧.) 2 (యజు). 3 (యజు. ౨ కా. ౧ ప్ర. ౧౧-అను-౬౫-పం). 4 (తైత్త. ఆనన్దవ. ౮-౧).

డై య ఇన్ద్ర, యమ, వరుణ, కుబేరాదిగళ్, ఈశ్వరత్వశఙ్కై క్కుమ్ ఇడమాగాదవర్గళల్లర్.

రుద్రజగత్కారణత్వ వాదారంభః.

ఇప్పడి శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తిలే, "యదాతమస్తన్న దివాన రాత్రిర్న సన్నచాసత్ శివఏవ కేవలః । తదక్షరం తత్ సవితుర్వరేణ్యం ప్రజ్ఞాచ తస్మాత్ప్రసృతా పురాణీ॥"[1] ఎన్గిఱవిత్తాలే అన్ద కారణవిశేషం †శివనెన్ఱుబుద్ధిపణ్ణప్పడానిన్ఱదు. అజ్ఞనన్ఱియే,"ఏకో హవై నారాయణఆసీత్"[2] ఎన్ఱుమహోపనిషత్తిలే శొల్లప్పట్ట నారాయణన్ అన్దవిశేషమానాలో వెన్నిల్,ఇవ్వుపనిషద్వాక్యం "హవై" ఎన్గిఱప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్తాలే అనువాదరూపమాయిరుక్కైయాలే స్వయం విశేషోపస్థాపనం పణ్ణమాట్టాదు. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్, ఛాన్దోగ్యత్తిల్ "సర్వాణి హవాఇమానిభూతాన్యాకాశాదేవసముత్పద్యన్తే,"[3] "సర్వాణిహవా ఇమానిభూతాని ప్రాణమేవాభి సంవిశన్తి ప్రాణమభ్యుజ్జిహతే"[4] ఎన్ఱ వాక్యజ్ఞళిరణ్డుక్కుం "హవై" ఎన్గిఱ ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్తాలే యాదొరుపడి యనువాదత్వ ‡ముణ్డాయిఱ్ఱు; అప్పడియే యిజ్ఞుంప్రసిద్ధవన్నిర్దేశ

1 (శ్వే-ఉప.౪-౧౮).

† సద్బ్రహ్మాత్మాది సామాన్య శబ్దఙ్గళుక్కు విశేష శబ్దసాపేక్షత్వముణ్డాగైయాలే సర్వనిషేధ పూర్వకావధారణఘటిత శివశబ్దత్తిలే అవైగళ్ పర్యవసిక్కిన్ఱన ఇతి తేషామభిప్రాయః.

2 (మహోపని. ౧-౧-౧). 3(ఛా-ఉప.౧-౯-౧). 4(ఛా-ఉప.౧-౧౧-౫).

‡ 'ఆకాశస్తల్లింగాత్,అతఏవప్రాణః' (౧-౨-౨౩-౨౪) ఎన్గిఱ వధికరణఙ్గళిల్, 'సర్వాణిహవా, ఎన్గిఱ వాక్యత్తుక్కు అనువాదత్వం స్థాపిక్కప్పట్టదాగైయాలే, అనువాదత్వముణ్డాయిఱ్ఱు, ఇత్యుక్తమ్.

త్తాలే యనువాదమాగ్గై యాలే ఆకాశ ప్రాణశబ్దజ్ఞళ్లోపాది నా రాయణశబ్దముం, అనువాద లింగరహితమాన ఏవకారాద్యుపా దాన లింగవిశిష్టమాయుళ్ల శివపరమాగ ప్రాప్తమ్; ఆగ్గై యాలే రుద్రనేజగత్కారణమెన్ఱునిశ్చయిక్కప్పడుగిఱదు:—ఆగ్గై యాలే మోక్షప్రదత్వముం అవనుక్కేయె స్వరసిద్ధమ్; ఎజ్ఞనేయెన్నిల్, "యతో వా ఇమాని భూతాని"[1] ఇత్యాదియాలే జగత్కారణ భూత నుం ముముక్షూపాస్యనుం మోక్షప్రదను మెన్ఱు శొల్ల ప్పడుగ్గై యాలే; ఇన్నముం రుద్రనుక్కు నారాయణా త్పరత్వ ముం, మోక్షప్రదత్వముం శ్వేతాశ్వతరోప నిషత్తిలే నేరేశొల్ల ప్పడానిన్ఱదు; "వేదాహమేతం పురుషమ్మహాన్తమాదిత్య వర్ణన్త మసః పరస్తాత్ । తమేవ విదిత్వాతి మృత్యుమేతి నాన్యః పన్థావి ద్యతేఽయనాయ॥ ౮॥ యస్మాత్పరం నాపరమస్తికిఞ్చిత్ యస్మా న్నాణీయోనజ్యాయోస్తి కిఞ్చిత్ । వృక్ష ఇవ స్తబ్ధోదివి తిష్ఠత్యేక స్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్॥ ౯॥ తతో యదుత్తర తర న్తదరూపమ నామయమ్ । యఏతద్విదురమృతాస్తేభవన్తి అ థేతరే దుఃఖమేవాపియన్తి॥ ౧౦॥ సర్వాననశిరోగ్రీవః సర్వభూత గుహాశయః। సర్వవ్యాపీచ భగవాన్ తస్మాత్సర్వగతశ్శివః॥ ౧౧॥ [2] ఎన్ఱు వ్యాపకనాన పరమపురుషనిల్ కాట్టి లుత్తరమాయిరుప్ప దొరు తత్త్వత్తైచ్చొల్లి, అదనుడై య జ్ఞానాఽజ్ఞానజ్ఞళాలే మో క్షసంసారజ్ఞళాకవు ఞ్జొల్లి, అత్తత్వం సర్వవ్యాపియాన శివనె న్ఱుసిగమిత్తదు.

అప్పడియే ఛాన్దోగ్యద హారవిద్యైయిలుం, "అథ యదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురేదహారం పుణ్డరీకంవేశ్మదహరోస్మిన్నన్తర

1 (తైత్తిరీ. భృగు. ౧-౧). (2 శ్వే 3 అధ్యా).

ఆకాశస్తస్మిన్యదన్తస్త దన్వేష్టవ్యన్తద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమ్'' [1] ఎన్ఱి
త్తాలే హృదయపుణ్డరీక మధ్య వర్తియాన వాకాశ శబ్దవాచ్యమాగ
వేరువస్తువై నిర్దేశిత్తు, అదుక్కుళ్ళేయిరుక్కుంవస్తు,ముముక్షుక్క
ళుక్కన్వేష్టవ్య మెన్ఱు శొల్లప్పడానిన్ఱదు.—ఇవ్విడత్తి లాకాశ
శబ్దం-తత్ప్రకరణోప సంహారత్తిలే "ఆకాశోహవై నామరూప
యోర్నిర్వహితా తే యదన్తరాతద్బ్రహ్మ" [2] ఎన్ఱు నామరూపనిర్వో
ఢృత్వశ్రుతియాలే,— పురుషసూక్తత్తిలే "సర్వాణి రూపాణి
విచిత్య ధీరః నామానికృత్వాఽభివదన్ యదాస్తే'' [3] ఎన్ఱు నామ
రూపనిర్వాహకనాగ చ్చొల్లప్పట్ట పరమపురుషనుక్కు వాచక
మాగైయాలే అన్దవాకాశశబ్దవాచ్యనాన పరమపురుషనుక్కుఅ
న్తర్వర్తియా యిరుప్పదొరు వస్తు ముముక్షుక్కళుక్కు పాస్య
మెన్ఱు యివ్వాక్యత్తిలే తోన్ఱానిన్ఱదు.

తైత్తిరీయ దహరవిద్యైయిలే "దహ్రం విపాప్మం వరవేశ్మ
భూతం యత్పుణ్డరీకం పురమధ్యసంస్థమ్। తత్రాపి దహ్రం గగనం
విశోక స్తస్మిన్యదన్త స్తదుపాసితవ్యమ్॥ ౨౩॥ యద్వేదాదౌస్వరః
ప్రోక్తోవేదాన్తేచ ప్రతిష్ఠితః । తస్యప్రకృతిలీనస్య యః పరస్స
మహేశ్వరః॥ ౨౪ ॥" [4] ఎన్ఱు ఛాన్దోగ్య వాక్యత్తిల్ పోలే హృద
యాన్తర్వర్తియాగవుం ఉపాస్యాధారమాగవుం, ఆకాశశబ్దప
ర్యాయమాన గగనశబ్దత్తాలే పరమపురుషనై నిర్దేశిత్తు తదాధే
యమాయిరుప్పదొరువస్తువై యుపాస్యమాగచ్చొల్లి, అన్ద విష
యం 'యః పరస్స మహేశ్వరః' ఎన్ఱు మహేశ్వరనాగ నిష్కర్షి
క్కప్పడానిన్ఱదు.

---

1 (ఛా-౮-౧-౧). 2 (ఛా-౮-౧౪-౧). 3 (యజు. ఆరణ. 3-ప్ర-౧౨-అను-౧౩). 4 (తై-నారా-౬-౧౦).

అప్పడియే బృహదారణ్యకత్తిలే, "య ఏషోన్తర్హృదయ ఆకాశస్తస్మిఞ్ఛేతే సర్వస్య వశీ సర్వస్యేశానః"[1] ఎన్ఱు హృదయమధ్యస్థమాగ వాకాశశబ్దత్తాలే ఛాన్దోగ్యత్తిల్ పోలే పరమపురుషనైచ్చొల్లి తదన్తర్వర్తియాగ ఈశానన్ ప్రతిపాదిక్కప్పడానిన్ఱాన్:-

అప్పడియే అథర్వశిఖైయిలే "కారణన్తు ధ్యేయః సర్వైశ్వర్యసంపన్నస్సర్వేశ్వరః శమ్భురాకాశమధ్యే ధ్యేయః" ఎన్ఱు హృదయమధ్యస్థమాన వాకాశవర్తియాయ్క్కొణ్డు వుపాస్యమానవస్తువై శమ్భుశబ్దత్తాలే విశేషిత్తు, "శివ ఏకో ధ్యేయః శివంకర స్సర్వమన్యత్ పరిత్యజ్య" ఎన్ఱ శమ్భువై శివశబ్దత్తాలే నిగమియానిన్ఱదు.

అప్పడియే తైత్తిరీయత్తిలుం "సత్యంజ్ఞానమనన్తం బ్రహ్మ। యో వేద నిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్ । సో౽శ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితేతి"[2] ఎన్ఱు గుహాశబ్దనిర్దిష్టమాన హృదయాన్తర్వర్తియాయ్, ఉపాస్యమాన బ్రహ్మత్తుక్కు ఆధారముమాగ ప్రసిద్ధాకాశవ్యావర్తకమాన పరశబ్దవిశేషితమాయిరుక్కుమ్ వ్యోమశబ్దత్తాలే పురుషోత్తమనైచ్చొల్లి, అవన్ పక్కలిలే యిరుక్కుమ్ బ్రహ్మశబ్దవాచ్యమాన వుపాస్యవస్తు మున్బుశొన్న వనేకశ్రుతిగళోడుణ్డానవై † కార్థ్యత్తాలే శివనేయెన్ఱు అఱుదియిడప్పడానిన్ఱదు.

ఆగైయాలే నారాయణనుక్కు పరనాయ్, తదన్తర్వర్తియాన వుపాస్యన్ శివనేయెన్నుమిడం సర్వశ్రుతిగళిలుం ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱ దెన్నుమిడం నిశ్చయిక్కప్పడుగిఱదు.

---

1 (బృ. ఉప. ౬-౪-౨౨). 2 (తై. ఆనన్ద. ౧-౧, ౨).

† కామాద్యధికరణత్తిల్ సర్వవేదాన్తపఠితదహరవిద్యైకళుక్కైక్యం శొల్లియిరుక్కైయాలే సర్వశ్రుతికళుక్కైకార్థ్యం సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు.

ఇప్పడియే అథర్వశిరస్సిల్ ప్రథమఖణ్డత్తిలే, "దేవాహవై స్వర్గంలోకమగమన్ । తేదేవారుద్రమపృచ్ఛన్ । కోభవానితి సోఽబ్రవీత్ । అహమేకః ప్రథమమాసం వర్తామిచభవిష్యామిచ। నాన్యఃకశ్చిన్మత్తో వ్యతిరిక్తః" ఎన్ఱుముదలాన వాక్యత్తాలే దేవర్గళాలే పృష్టనానరుద్రన్ తన్నుడైయ సర్వైశ్వర్యత్తై ప్పరక్కచ్చొన్నాన్.–అనన్తరం దేవర్గళ్ తైయెడుత్తురుద్రనై స్తోత్రంపణ్ణినార్గళ్, *ఎన్ఱుతొడఙ్గి ద్వితీయఖణ్డత్తిలే †"యోవై రుద్రస్స భగవాన్ యశ్చబ్రహ్మాతస్మైవై నమోనమః। యోవైరుద్రస్సభగవాన్ యశ్చవిష్ణుస్తస్మైవై నమోనమః। యోవైరుద్రస్సభగవాన్ యశ్చమహేశ్వరస్తస్మైవై నమోనమః." ఎన్ఱుముదలాన వాక్యత్తాలే రుద్రనుడైయ సర్వైశ్వర్యమానదు సువ్యక్తమాగ చ్చొల్లప్పట్టదు– ‡తృతీయ, చతుర్థఖణ్డఙ్గళిలే "సఏకోరుద్ర స్సఈశానః స

---

* 'తతోదేవారుద్రం నాపశ్యన్ । తే దేవారుద్రం ధ్యాయన్తి । తతో దేవా ఊర్ధ్వబాహవస్తున్వన్తి' ఎన్గిఱ శ్రుత్యర్థానువాదమ్.

† 'యోవాహవైరుద్రస్స భగవాన్ యశ్చ బ్రహ్మాభూర్భువస్సువస్తస్మైవై నమోనమః' ఇతి పా.

‡ తృతీయేతి, ఇవ్విడత్తిల్ అథర్వశిరస్సై ఐన్దుఖణ్డమాగవే తిరువుళ్ళమ్పత్తి యిరుక్కిఱదాగ త్తోన్ఱుగిఱదు. తత్త్వశేఖరశ్రుతప్రకాశికాథర్వశిఖా విలాసాదిగళిల్ ఆఱుఖణ్డమాగ త్తిరువుళ్ళమ్పఱ్ఱి వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణియిరుక్కిఱార్గళ్. అనేక తత్త్వనిరూపణకోశఙ్గళిల్ (౫) ఖణ్డమాగవే తోన్ఱు కైయాల్ పరిష్కరిక్కసామర్థ్యముడైయోమాగిఱోమ్. 'దేవాహవై' తొడఙ్గి 'స్వేనతేజసా' పర్యన్తం(౧) ఖణ్డమ్.– 'తతోదేవాః' ఆరభ్య 'యచ్చసత్యన్తస్మైనమోనమః' ఇత్యన్తం (౨) ఖ.– 'ఓమాదౌమధ్యే' తొడఙ్గి 'పాదోయఉత్తరః' పర్యన్తం (౩) ఖ.– 'సఓంకారః' తొడఙ్గి 'మహాదేవః' పర్యన్తం (౪) ఖ.– 'అథ కస్మాదుచ్యతే' తొడఙ్గి 'తస్మాదుచ్యతే మహాదేవః' పర్యన్తం

భగవాన్ సమహేశ్వరః సమహాదేవః'' ఇతి తదసాధారణానేక నామనిర్దేశ తన్నిర్వచనముఖత్తాలే రుద్రనుడైయ ఐశ్వర్యం ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదు.–అప్పడియే పఞ్చమఖణ్డత్తిలే, "తదేతద్రుద్రచరితం । ఏషోహదేవః ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్స ఉగర్భేఅన్తః। సఏవజాతస్సజనిష్యమాణః ప్రత్యంజనాస్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః। ... ...తదేతదుపాసితవ్యం'' ఎన్ఱుతొడఙ్గి "వాలాగ్రమాత్రం హృదయస్యమధ్యే విశ్వన్దేవంజాతవేదం వరేణ్యం । తమాత్మస్థం యేనుపశ్యన్తి ధీరాస్తేషాంశాన్తిశ్శాశ్వతీనేతరేషామ్'' ఎన్ఱు హృదయమధ్యవర్తియాన రుద్రనుడైయ వుపాసనత్తై మోక్షఫలమాగచ్చొల్లి, "వ్రతమేతత్పాశుపతమ్" ఎన్ఱుతొడఙ్గి, "అగ్నిరిత్యాదినాభస్మం గృహీత్వా విమృజ్యాంగాని సంస్పృశేత్। తస్మాత్ వ్రతమేతత్ పాశుపతం । పశుపాశవిమోక్షాయ;'' ఎన్ఱదుక్కుఅఙ్గమాగ సమన్త్రకమాన సర్వాఙ్గభస్మ స్పర్శలక్షణమాన పాశుపతవ్రతముం శొల్లప్పట్టదిఱే.–

శ్రీరుద్రాదిగళుం రుద్రవైభవపరఙ్గళాగ ప్రసిద్ధఙ్గళిఱే. ఆగైయాలే జగత్కారణభూతనాగవుం, మోక్షప్రదనాగవుం, సర్వవేదాన్తవేద్యనానభగవాన్ పశుపతిఎన్ఱుమిడం సిద్ధం. ఇప్పడి రుద్రనుడైయ సర్వస్మాత్పరత్వం, ప్రత్యక్షశ్రుతిశతప్రసిద్ధమాయుళ్ళవిడత్తిల్ పౌరుషేయవచస్సుక్కళాన పురాణాదిగళ్ తదనుగుణమాగనయిప్పిక్కవేణ్డుగైయాలే,అన్దశ్రుతిగళోడు అనుగుణఙ్గళాన ఇతిహాసపురాణాదిగళ్ ప్రమాణఙ్గళాయ్,అత్తైఉపబృంహిక్కిఱవాగక్క

---

(౫) ఖ,– 'తదేతద్రుద్రచరితం' తుడఙ్గి 'సత్యమిత్యుపనిషత్' ఇత్యన్తం

(౬)ఖ. ఇవ్వర్థం సర్వవ్యాఖ్యానాధికరణ (౧-౪-౨౯) శ్రుతప్రకాశికైయిల్ స్పష్టమ్. అస్మదీయ తత్త్వశేఖరటిప్పణియిల్ విశదమాగక్కాణ్గ.

డవన. - అల్లాద ప్రాజాపత్యాది స్మృతిగళుం, విష్ణుపురాణాది పురాణఙ్గళుం, ప్రత్యక్షశ్రుతివిరోధత్తాలే "విరోధేత్వనపేక్షంస్యాత్" [1]ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే అనాదరణీయఙ్గళాగక్కడవన. మనువుం "యా వేదబాహ్యాస్స్మృతయః యాశ్చ కాశ్చ కుదృష్టయః। తాస్సర్వా నిష్ఫలాః ప్రేత్య తమోనిష్ఠా హి తాస్స్మృతాః" [2]ఎన్ఱు వేద విరుద్ధస్మృత్యాదిగళ్ త్యాజ్యమాగచ్ చొన్నానిఱే. ఆగైయాలే శివనే సర్వస్మాత్పరన్ ఎన్ఱు సోపబృంహణశ్రుతిశతసిద్ధమెన్ఱదాయిత్తు.

—•—

చతుర్ముఖకారణత్వవాదారమ్భః.

ఇవ్విడత్తిలే చతుర్ముఖనాన హిరణ్యగర్భనే సర్వస్మాత్పరనెన్ఱిలర్ ప్రత్యవస్థానం పణ్ణినార్గళ్. ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్, కారణవాక్యగతఙ్గళాన 'సత్-బ్రహ్మ-ఆత్మ' శబ్దఙ్గళ్ సాధారణశబ్దఙ్గళాగైయాలే చేతనవిశేషపర్యవసానత్తై యపేక్షిత్తాల్ "హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్" [3]ఎన్ఱు తుల్యప్రకరణస్థమాన హిరణ్యగర్భశబ్దత్తాలే శొల్లప్పట్ట చతుర్ముఖనాగిఱ విశేషత్తిలే పర్యవసియానిన్ఱదు.

---

1 (పూర్వమీ-సూ-౧-3-3). 'విరోధేత్వనపేక్షం స్యాదసతిహ్యనుమానమ్.' ప్రత్యక్షశ్రుతివిరుద్ధం స్మృతివచనమనపేక్ష్యం-అనాదరణీయమ్. స్మృతేరపి శ్రుతిమూలత్వానుమానాదాదరణీయత్వ మిత్యత్రాహ- అసతిహ్యనుమానమితి. అసతి - ప్రత్యక్షశ్రుతివిరోధేహి స్మృతిమూలశ్రుత్యనుమానమిత్యర్థః' ఇతి శ్రుతప్రకాశికాయాం (౨, ౧, ౧). మస్యార్థఉక్తః.

2 (మను-౧౨-౯౫). 3 (ఋగ్వేద- ౮-అష్టక- ౭- అధ్యా- ౫-వర్గ- ౧౦ - మణ్డలం - ౧౦- అను - ౧౨౧ - సూక్త-౧-వాక్యం).

అప్పడియే "అమ్భస్యపారే" [1]ఎన్ఱ అనువాకత్తిలే "యస్మిన్నిదం సఞ్చవిచైతిసర్వం ... ... యతః ప్రసూతాజగతః ప్రసూతీ... ...నతస్యేశేకశ్చన తస్యనామ మహద్యశః । నసన్దృశేతిష్ఠతి రూపమస్యనచక్షుషాపశ్యతి కశ్చనైనం । హృదామనీషామనసాభిక్లృప్తోయ ఏనంవిదురమృతాస్తేభవన్తి" [2] ఎన్ఱు జగత్కారణమాగవుం, మోక్షప్రదనాగవుం ఒరుపురుషనై చ్చొల్లి, పిన్బు "అద్భ్యస్సమ్భూతో హిరణ్యగర్భ ఇత్యష్టౌ" [3] ఎన్ఱు మున్బుశొన్న వాక్యత్తోడే ఏకవాక్యమాగ 'అద్భ్యస్సమ్భూతః' యెన్ఱ అనువాకత్తైయుం, 'హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే' ఎన్ఱ ఎట్టుఋక్కైయు ముదాహరిత్తు క్కాట్టుగైయాలే జగత్కారణభూతనాయ్, అనన్యేశ్వరనాయ్, మోక్షప్రదనాగ మున్బు శొల్లప్పట్టపురుషన్ హిరణ్యగర్భనెన్ఱు స్పష్టమాయిత్తు. ఆగిల్ 'అద్భ్యస్సమ్భూతః' ఎన్ఱ అనువాకముం, పూర్వోక్తత్తోడేకవాక్యమాగైయాలే "హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ" ఎన్ఱ శ్రియఃపతిత్వలిఙ్గం మున్బుశొన్నపురుషన్ నారాయణన్ ఎన్ఱు కాట్టాదో వెన్నిల్-లిఙ్గత్తిఱ్కాట్టిల్ శ్రుతిప్రబలైయాగైయాలే శ్రియఃపతిత్వలిఙ్గత్తిల్ కాట్టిల్ హిరణ్యగర్భశబ్దరూఢైయాన శ్రుతిదానే విశేషత్తై నిరపేక్షమాగ క్కాట్టవత్తు. 'ఏకపదసామర్థ్యం - శ్రుతిః-వస్తుసామర్థ్యం-లిఙ్గం' ఎన్ఱిఱే మీమాంసకర్ నిష్కర్షిత్తదు. "సూర్యాచన్ద్రమసౌధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్" [4] ఎన్ఱు జగత్స్రష్టావై హిరణ్యగర్భపర్యాయమాన ధాతృశబ్దత్తాలే శొల్లిత్తిఱే.

---

1 (తైత్తి - నారా-౬.౧-౧). 2 (తై-౬-౧-౨-౪-౧౦-౧౧).
3 (తై-౬-౧-౧౨). 4 (తై-౬-౧).

"ప్రజాపతిః ప్రజా అస్పృజత"[1] ఎన్ను ముదలాన కారణవిషయ శ్రుతిగళుం ప్రజాపతియైయే కారణమాగచ్చొల్లానిన్రన.

"ప్రజాపతే స్సభాంవేశ్మ ప్రపద్యే"[2] ఎన్ను ఛాన్దోగ్యదహర విద్యైయిలే ప్రాజాపత్యస్థానత్తై ముక్తప్రాప్యమాగచ్చొల్లి య్ిరిక్కిఱదే.

'సత్ - బ్రహ్మ - త్మ' శబ్దఙ్గళ్ శివ - శమ్భు - మహేశ్వరాది శబ్దవాచ్యమానవస్తువిశేషత్తిలే పర్యవసిక్కు మెన్ను మున్బే శొల్ల ప్పట్టదన్రో వెన్నిల్,- అదు శొన్నాలుం విషయమాగమాట్టాదు; ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్ - 'సత్ బ్రహ్మాత్మ' శబ్దఙ్గళ్ పోలే శివాదిశబ్దఙ్గళుం సాధారణఙ్గళాగైయాలే. అప్పడి హిరణ్యగర్భశబ్దముం సాధారణ మల్ల. శివాదిశబ్దం సాధారణమానపడి యెన్నెన్నిల్-"శివమస్తు సర్వజగతాం" ఎన్నుం, "శివానస్సన్తుపన్థానః" ఎన్నుం, "శివం కర్మాస్తు" ఎన్నుం, "శివాఋతవస్సన్తు" ఎన్నుం, "శివానశ్శన్త మాభవ"[3] ఎన్నుం "శివశ్శివానామ శివోఽశివానాం"[4] ఎన్నుం, "యోవశ్శివతమోరసః"[5] ఎన్నుం, లోకవేదఙ్గళిలే శుద్ధిమాఙ్గళ్య గుణయోగత్తాలే అనేకవస్తుక్కళిలే శివశబ్దప్రయోగిక్కక్కాణప్పడానిన్రదు. ఇప్పడి శమ్భుశబ్దముం-"శమ్భుస్స్వయమ్భూర్ద్రుహిణః" ఎన్ను బ్రహ్మవిషయమాగవుం కాణప్పడానిన్రదు. మహేశ్వరశబ్దముం - 'మహానీశ్వరః' ఎన్గిఱ అవయవశక్తియాలే రాజాదిగళిలేయుం ప్రయోగిక్కప్పడానిన్రదు. ఇని రుద్రశబ్దముం- "రుద్రోవా ఏషయదగ్నిః"[6] "వీరాన్మానో రుద్రభామితో వధీః హవిష్మ

1 (తై-బ్రాహ్మణ-౧-౪-౨). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧౪-౧). 3 (అథర్వ వేదే. ౭, కా. ౧౭, ప్రపా. ౬, అను. ౬౮). 4 (భార. ఉద్యో. ౪౨, ౬). 5 (తై. నా. ౬). 6 (యజు. ౨, అష్ట. 3, ౫).

న్తోనమసావిధేమతే’’[1] ఎన్ఱు క్రౌర్యాదిగుణయోగత్తాలే అన్యాదిగళిలుం ప్రయోగం కాణప్పడానిన్ఱదు. ఇప్పడి హిరణ్యగర్భశబ్దత్తుక్కు చతుర్ముఖనై యొఴియ వేఱొరువరిడత్తిల్ కాణప్పట్టదిల్లై. అప్పోదితే శివాదశబ్దఙ్గళ్పోలి సాధారణమెన్నలావదు. “ఏకోహవై నారాయణ ఆసీత్” [2] ఇత్యాదివాక్యఙ్గళ్ ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్తాలే అనువాదమాగైయాలే విశేషోపస్థాపకమన్ఱెన్ఱు మున్బే శొల్లప్పట్టదు.

ఆగైయాలే “భ్రుకుటీకుటిలాత్తస్య లలాటాత్క్రోధదీపితాత్ । సముత్పన్నస్తదా రుద్రః మధ్యాహ్నార్కసమప్రభః । అర్ధనారీధరవపుః ప్రచణ్డోతిశరీరవాన్ ” [3] ఎన్ఱిఱపడియే అర్ధనారీధరశరీరియాన రుద్రనుక్కు ముత్పాదకనాన హిరణ్యగర్భనే ముముక్షూపాస్యమాన పరబ్రహ్మమెన్ఱు వేదాన్తఙ్గళ్ ప్రతిపాదిక్కిఱవెన్నుమిడం సిద్ధం. పురాణఙ్గళుం బ్రహ్మపరత్వప్రతిపాదకశ్రుతిగళై యుపబృంహిక్కిఱవైయే ప్రమాణఙ్గళ్, అల్లాదవై శ్రుతివిరోధత్తాలే యుపేక్షణీయఙ్గళ్. ఆగైయిఱే మనువుం, “తతస్స్వయమ్భూర్భగవాన్” [4] ఎన్ఱు స్వయమ్భుశబ్దత్తాలే జగత్కారణత్తై చ్చొల్లిఱ్ఱు. స్వయమ్భుశబ్దం - చతుర్ముఖనుక్కు పర్యాయపదమెన్ఱు మిడంప్రసిద్ధం. ఆగైయాలే చతుర్ముఖనే పరబ్రహ్మమాగ సోపబృంహణమాన వేదాన్తత్తిలే ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱానెన్నుమిడం ప్రసిద్ధమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

---

1 (యజు. ౪-కాణ్డం. ౫-ప్ర. ౧౦-అను. ౨౩-పం). 2 (మహో ప, ౧,౧,౧) 3 (వి-పు,౧-౭-౧౨). 4 (మను, ౧-౬).

అథ సిద్ధాన్తారమ్భః.

ఇవ్విడత్తిల్ పరిహారమానసిద్ధాన్తం నారాయణశబ్దవాచ్యమాన వస్తువే పరబ్రహ్మమాగక్కడవదు. - కారణవాక్యఙ్గళి లివనై యే కారణమాగ చ్చొల్లుగైయాలుం, మోక్షప్రకరణఙ్గళి లివనై యే మోక్షప్రదనాగవుం, ముక్తప్రాప్యనాగవుం శొల్లుగైయాలుం.

ఎఙ్గనేయెన్నిల్-కారణవాక్యఙ్గళిల్ సాధారణమాన సద్బ్రహ్మాత్మాదిశబ్దఙ్గళ్ విశేషపర్యవసానాకాఙ్క్షఙ్గళాయ్క్కొణ్డు. "ఏకో హవై నారాయణఆసీత్ నబ్రహ్మనేశానో నేమేద్యావాపృథివీ ననక్షత్రాణి నాపోనాగ్నిర్నసోమోనసూర్యః సఏకాకీనరమేత తస్యధ్యానాన్తస్థస్య ఏకా*కన్యాదశేన్ద్రియాణి ... జాయన్తే" [1] ఇత్యారభ్య "అథపునరేవ నారాయణస్సోన్యం కామం మనసా ధ్యాయీత। తస్యధ్యానాన్తస్థస్య లలాటాత్ స్వేదోపతత్ । తా ఇమాఆపస్తత్తేజోహిరణ్మయమణ్డమభవత్ । తత్రబ్రహ్మాచతుర్ముఖో జాయత" [2] "అథపునరేవ నారాయణస్సోన్యం కామంమనసాధ్యాయీత । తస్యధ్యానాన్తస్థస్య లలాటాత్ స్వేదోపతత్ । స్వేదాత్ బుద్బుదమభవత్ । బుద్బుదాత్ త్ర్యక్షః శూలపాణిః పురుషోజాయతే" [3] ఎన్ఱు ముదలాన మహోపనిషత్తాలే కాట్టప్పట్ట నారాయణనాగిఱ విశేషత్తిలే పర్యవసియానిన్ఱన. ఇన్ద వాక్యమనువాదరూపమెన్ఱు మున్బే శొల్లప్పట్టదన్ఱో వెన్నిల్ - అప్పడియన్ఱు. పిన్నై యెఙ్గనేయెన్నిల్, - శాస్త్రమానదు - అప్రాప్తప్రాపకమాయిరుక్కుం. అదావదు - ఇవ్విడత్తిల్ నారా

* 'కన్యా- మనః. ప్రకాశకత్వాత్. 'కన - దీప్తౌ' ఇతిధాతుః. ఇతి శ్రుతప్రకాశికా. (౪, ౪.౧౭).

1 (మహో ౧,౧,౧). 2 (మహో ౧,౨,౧). 3 (మహో ౧,3,౧).

యణనుడైయ జగత్కారణత్వం ప్రమాణాన్తరజ్గళాల్ ప్రాప్త మన్ఱు; ఆకాశప్రాణాదిగళ్ పోలే ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశం అనువాదసూచకమన్ఱోవెన్నిల్ - "సర్వాణిహవా ఇమాని భూతాని ఆకాశాదేవ సముత్పద్యన్తే"[1] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ 'హవా' ఎన్గిఱ ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశమాత్ర మనువాదసూచకమన్ఱు; "యదాగ్నేయోష్టాకపాలః"[2] "ఉపరిహి దేవేభ్యోధారయతి" ఎన్ఱు ముదలాన వాక్యజ్గళిలుం, అప్పోదు అనువాదత్వం ప్రసజ్గిక్కుం. అవ్విడత్తి లనువాదత్వ మిల్లైయెన్నుమిడం, "వచనానిత్వపూర్వత్వాత్"[3] ఎన్ఱుం, "విధిస్తుధారణేఽపూర్వత్వాత్"[4] ఎన్ఱుం పూర్వమీమాంసాసూత్రజ్గళాలే విధిత్వం సమర్థిక్కైయాలే సిద్ధం. "సర్వాణిహవా" ఇత్యాదివాక్యజ్గళాల్ ఆకాశప్రాణజ్గళుక్కు ప్రమాణాన్తరజ్గళాలే కార్యత్వహేయత్వజ్గళ్ సమ్ప్రతిపన్నజ్గళాగైయాలే ఇవఱ్ఱుక్కు పరమకారణత్వం, ప్రాప్యత్వం, తదనుగుణకల్యాణగుణయోగిత్వం, ఇవఱ్ఱినుడైయ ప్రతిపాదనంకూడామైయాలే, ఉపక్రమత్తిలే లోకగతియాగ ప్రతీతమానపరత్వమే ఆకాశప్రాణజ్గళాగ పరత్వవిశిష్టలిజ్గజ్గళాగైయాలే తత్తచ్ఛబ్దవాచ్యజ్గళాగ †శారీరకమీమాంసాసూత్రజ్గళాలే అనువాదమాగ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాయిఱ్ఱు; ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్వ మనువాదత్తుక్కు హేతువాగ చ్చొల్లప్పట్టదన్ఱదాయిఱ్ఱు.

"ఏకోహవై నారాయణఆసీత్"[5] ఎన్గిఱ మహోపనిషత్తిల్ నారాయణనైయే పరమకారణనాగచ్చొల్లి, తద్వ్యతిరిక్తరాన బ్ర

1 (ఛా-ఉప-౧-౯-౧). 2 (యజు-౨-కా-౪-ప్రశ్న-౨-అను).
3 (పూర్వమీ-సూ-3-౪-౨౧). 4 (పూ-సూ-3-౮,౧౪).
† (బ్రహ్మసూ, ౧ ౧, ౨౨, ౨౩).
5 (మహో, ౧, ౧, ౧).

ష్ణురుద్రాదిగళై సమ్ప్రతిపన్నఙ్గళాన కార్యాన్తరఙ్గళోపాతి నారాయణనాలే సృజ్యరాగవుం, సంహార్యరాగవుం శొల్లుగైయాలే వేఱొరువస్తు కారణమాగ విధిక్కప్పడుగిఱదెన్గిఱ ప్రసఙ్గమేయిల్లై.

“బ్రహ్మావిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తే సర్వేసంప్రసూయన్తే” [1] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ విష్ణూత్పత్తి కార్యత్వాపాదకమన్ఱు, ఉపేన్ద్ర రామకృష్ణాద్యవతారఙ్గళోపాతిజగద్రక్షణార్థమాగ బ్రహ్మేశ మధ్యగతమానవవతారవిశేషమాగ ప్రమాణసిద్ధం.

ఆగైయాలివ్వాక్యత్తుక్కు అప్రమాణత్వమిల్లైయెన్ఱు యిన్దవాక్యత్తిల్ చొల్లుగిఱ విశేషమాన నారాయణాపక్కలిలే, సదాదిశబ్దఙ్గళుక్కు పర్యవసానం యుక్తం.

ఇన్దవాక్య మనువాదమానాలుం, అనువాదలిఙ్గరహితమాగ నారాయణత్వత్తై చ్చొల్లుగిఱ శ్రుత్యర్థత్తై యనువదిక్కక్కుఱై యిల్లై.

అదిల్ సుబాలోపనిషత్తిలే “కింతదాసీత్ నైవేహ కిఞ్చనాగ్రఆసీత్ అమూలమనాధారా ఇమాః ప్రజాః ప్రజాయన్తే దివ్యోదేవ ఏకో నారాయణః” [2] ఎన్ఱుం, పురుషసూక్తత్తిలుం “తస్మాత్ విరాడజాయత విరాజోఽధిపూరుషః” [3] ఎన్ఱు మిత్యాదియాలే నారాయణకారణత్వత్తై చ్చొల్లి, కఠవల్ల్యాదిగళుం అవనుడైయ మోక్షప్రదత్వత్తైయుం శొల్లుగైయాలే జగత్కారణత్వము మర్థాత్సిద్ధమాయిరుక్కుం.

“యతో వా ఇమాని భూతాని జాయన్తే” [4] “అసద్వా ఇదమగ్రఆసీత్ । తతో వై సదజాయత । తదాత్మానం స్వయమకురుత । త

---

1 (అథర్వశిఖా), 2 (సు.,౬,ఖణ్డం). 3 (ఋగ్వేదే, ౮, ౪, ౧౭, ౧౦, ౭, ౯౦). 4 (తైత్తిరీ, భృగు,౧,౧).

స్మాత్తత్ సుకృతముచ్యతఇతి । యద్వైతత్సుకృతం । రసో వై సః । రసం హ్యేవాయం లబ్ధ్వాఽఽనన్దీభవతి"[1] ఇత్యాదివాక్యఙ్గళిలే జగత్కారణమేయిఱే మోక్షప్రదమాగవుం, ముక్తప్రాప్యమాగవుం ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదు.

ఆగైయాలే మహోపనిషద్వాక్యమనువాదమామిడత్తిలుం, దేవతాన్తరకారణత్వత్తై యనువదిక్కఱప్రసఙ్గమేయిల్లై. ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశముణ్డానాలుం అపూర్వార్థత్తై ప్రతిపాదిక్కుమిడత్తిల్ అనువాదత్వమిల్లై యెన్నుమిడం కీழ்చ్చొల్లప్పట్టదు.

ఇప్పడి నారాయణోపనిషత్తిలుం "అథ పురుషో హ వై నారాయణోఽకామయత ప్రజాస్సృజేయ మితి । అథాపః ససర్జ ... నారాయణాత్ బ్రహ్మాజాయతే । నారాయణాద్రుద్రోజాయతే । నారాయణాదిన్ద్రోజాయతే । నారాయణాత్ప్రజాః ప్రజాయన్తే । నారాయణాత్ ద్వాదశాదిత్యారుద్రావసవః ప్రజాపతయశ్చ సర్వే దేవాస్సముత్పద్యన్తే । సర్వేలోకాస్సర్వాణిచభూతాని నారాయణాదేవసముత్పద్యన్తే । నారాయణే ప్రలీయన్తే" ఎన్ఱు నారాయణనైయే సర్వకారణమాగచ్చొల్లిఱ్ఱు.

మహోపనిషత్తిలుం, "సర్వస్యాయతనంహరిం" ఎన్ఱు తొడఙ్గి "యన్నాభిపద్మాదభవన్మహాత్మా ప్రజాపతిర్విశ్వసృగ్విశ్వరూపః । తమేవం విదిత్వాఽతిమృత్యుమేతి నాన్యః పన్థా విద్యతేఽయనాయ" ఎన్ఱు సకలజగత్స్రష్టావాన బ్రహ్మావుక్కుం కారణమాగ నారాయణపర్యాయపదమాన హరిశబ్దత్తాలే నారాయణనైచ్చొల్లుగైయాలే కారణవాక్యఙ్గళెల్లావఱ్ఱిలుం నారాయణనే పరనాగ ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱానెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

1 (తైత్తిరీ, ఆనన్ద, ౭, అను, ౧, వా).

ఆగైయాలే “నసన్నచాసచ్ఛివఏవ కేవలః” [1]ఎన్గిఱవిడత్తిల్ శివశబ్దమర్వాచీనశివనుక్కు వాచక మన్ఱియిలే, శుద్ధమాఙ్గళ్యగుణయుక్తమాన వనేకార్థఙ్గళిలుం ప్రయోగం కాణ్గైయాలే, పవిత్రాణాం పవిత్రనాయ్, మఙ్గళానాం మఙ్గళనాన “శాశ్వతం శివమచ్యుతం” [2] ఎన్ఱు నారాయణానువాకత్తిలే శొన్న శాశ్వతశివనాన నారాయణనుక్కే వాచకమామిత్తనై.

ఇప్పడి నారాయణశబ్దత్తుక్కు వ్యక్త్యన్తరత్తిల్ ప్రయోగం కణ్డదిల్లైయిఱే.

ఇప్పడి బహూపనిషత్తిలుం బహుశోఽభ్యస్యమాననారాయణశబ్దవాచ్యనే పరమకారణతయానిర్ణీతనాగైయాలే క్వాచిత్కమాయ్ వ్యక్త్యన్తరప్రయోగత్తాలే సావకాశమానశివశబ్దం నారాయణవాచకమాగై (యి) యాలే యుక్తమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

ఇన్నముం ఆకాశప్రాణాదిగళ్పోలే “నబ్రహ్మానేశానః” [3]“నారాయణాత్ బ్రహ్మాజాయతే । నారాయణాత్ రుద్రోజాయతే” [4] “త్ర్యక్షశ్శూలపాణిః పురుషోజాయతే” [5]“యతోజజ్ఞ ఉగ్రస్త్వేషనృమ్ణః” ఇత్యాదిగళిలే సృష్టిసంహారకర్మభావత్తైయుం, “అస్య దేవస్య మీఢుషోవయోవిష్ణోరేషస్య అవభృథేహవిర్భిః విదేహి రుద్రోరుద్రియం మహత్వం” ఎన్ఱు బహ్వృచశ్రుతియిలే రుద్రనుక్కు భగవత్సమారాధనత్తాలే స్వమహిమప్రాప్తియైయుం శొల్లుగైయాలే, అర్వాచీనశివనుక్కు పరమకారణత్వ మనుపపన్నమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

1 (శ్వేతా, ౪, ౧౮). 2 (తైత్తి, నారా, ౬, ౧౧, 3). 3 (మహోపనిషత్, ౧, ౧). 4 (నారాయణోప, ౧). 5 (మహోప, ౧, 3).

ఇప్పడియే కారణవాక్యగతమాన హిరణ్యగర్భశబ్దముం చతుర్ముఖనై పరమకారణమాగ ప్రతిపాదిక్కమాట్టాదు. ఎఙ్గనేయెన్నిల్-కార్యతయా సమ్ప్రతిపన్ననాన హిరణ్యగర్భనుక్కు పరమకారణత్వం కూడామైయాలే.

"తా ఇమా ఆప స్తత్తేజో హిరణ్మయమణ్డమభవత్ । తత్ర బ్రహ్మా చతుర్ముఖోऽజాయత"[1] "అప ఏవ ససర్జాదౌ తాసు వీర్యమపాసృజత్ ॥ తదణ్డమభవత్ హైమం సహస్రాంశుసమప్రభం । తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః"[2] ఎన్ఱు శ్రుతిస్మృతిగళిలే శొల్లుగిఱపడియే "హిరణ్యమస్య గర్భోऽభూత్"[3] ఎన్గిఱ వ్యుత్పత్తిప్రకారత్తాలే హిరణ్మయమాన అణ్డమివనుక్కు ఉత్పత్తిస్థానమెన్ఱు తోన్ఱుగైయాలే యివనుడైయ కార్యత్వం సిద్ధమెన్ఱదాయిత్తు.

"స ప్రజాపతిరేకః పుష్కరపర్ణే సమభవత్"[4] "విరాజోऽధిపురుషః"[5] "బ్రహ్మాణమసృజత్ప్రభుః" "మాం త్వం పూర్వమజీజనః"[6] "తద్విసృష్టస్స పురుషః లోకే బ్రహ్మేతి కీర్త్యతే"[7] ఎన్ఱు ముదలాన ప్రమాణఙ్గళుం చతుర్ముఖనుడైయ కార్యత్వ ప్రతిపాదకఙ్గళాయిరుక్కుం.

ఆగైయాల్ "హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్"[8] ఎన్గిఱ వాక్యత్తుక్కు ప్పొరుళ్ - హిర

1 (మహోప-౧-౨). 2 (మను-౧-౯,౯). 3 (లైఙ్గ-పూర్వార్ధే-౭౦-అధ్యా-౧౦౬-శ్లో-వాయుపురాణేచ- పూర్వఖ-౫-౮౨). 4 (నృసింహతాపనీయోపని - పూర్వతాప-౧-౧-బృహజ్జాబాల్యుప-చ-౧-౧). 5 (ఋగ్వేద-౮-౮-౧౭-౧౦-౭). 6 (ఉత్తరరామా - ౧౦౮-౮). 7 (మను-౧-౧౧). 8 (యజు-౪-కా-౨-ప్ర-౩౪-పం).

ణ్యగర్భన్ స్వకార్యమాన సృష్టిక్కు పూర్వభావియాయ్ స్వసృష్టఙ్గళాన భూతఙ్గళుక్కు పతియుమా యిరుక్కు మెన్ఱదా యిఱ్ఱు. "జాతః పతిరాసీత్" ఎన్ఱైయాలే, ఇవనుడైయపతిత్వం ప్రథమజత్వరూప నిబన్ధనమాగైయాలే ఔపాధిక మెన్ఱు తోఱ్ఱుగిఱదు.

ఆగైయాలే యిన్దహిరణ్యగర్భశబ్దం-పరమ కారణవిషయమానపోదు 'హితరమణీయగర్భత్వాత్ హిరణ్యగర్భః' ఎన్ఱుపాయోపేయమాన స్వరూపత్తైయుడైయవన్ ఎన్గిఱ అవయవశక్తియాలే యాదల్, హిరణ్యగర్భశరీరియాన పరమాత్మావిన్ పక్కల్ పర్యవసానవృత్తియాలే యాదల్, సర్వకారణభూతనాన నారాయణనుక్కే వాచకమాగక్కడవదు.

"అమ్భస్యపారే"[1] ఎన్గిఱ వనువాకత్తిల్ "యమన్తస్సముద్రేకవయోవయన్తి"[2] "సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరేవిద్యుతః పురుషాదధి"[3] ఎన్ఱు సముద్రశాయిత్వ విద్యుద్వర్ణ పురుషత్వఙ్గళాగిఱ లిఙ్గఙ్గళాలే నారాయణ శబ్దవాచ్యనాన పరమపురుషనైచ్చొల్లి, "నతస్యేశేకశ్చన తస్యనామమహద్యశః ... యఏనం విదురమృతాస్తే భవన్తి"[4] ఎన్ఱివనుక్కే అనన్యేశ్వరత్వత్తైయుం, మోక్షప్రదత్వత్తైయుం శొల్లి, "అద్భ్యస్సమ్భూతో హిరణ్యగర్భ ఇత్యష్టా"[5] ఎన్ఱు పూర్వోక్తత్తోడేకవాక్యమాగ 'హిరణ్యగర్భ' ఇత్యాది ఋగష్టకత్తైయుముదాహరిత్తు చ్చొల్లుగిఱ వాక్యమానదు ఇన్ద హిరణ్యగర్భశబ్దత్తుక్కు నారాయణపరత్వత్తై యుడైవిప్పియా నిన్ఱదు.

---

1 (తైత్తి-౬-౧-౧). 2 (తైత్తి-౬-౧-3). 3 (తైత్తి-౬-౧-౮).
4 (తైత్తి-౬-౧-౧౦-౧౧). 5 (తైత్తి-౬-౧-౧౨).

ఇన్నము మిన్ద హిరణ్యగర్భవాక్యత్తోడే 'అద్భ్యస్సమ్భూతః' ఎన్గిఱ వనువాకత్తుక్కుం ఏకవాక్యత్వముణ్డాగై యాలే "హ్రీశ్చ తేలక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ" ఎన్ఱజ్గుశొల్లుగిఱ శ్రియఃపతిత్వత్తాలుం, పురుషసూక్తప్రకరణత్వత్తాలుం నారాయణవిషయత్వం నిశ్చితమాగై యాలిన్ద హిరణ్యగర్భశబ్దం నారాయణపరమెన్ఱఱియప్పడుం.

శ్రౌతమాన హిరణ్యగర్భశబ్దం, లిఙ్గమానశ్రియఃపతిత్వత్తిల్ కాట్టిల్ ప్రబలమాయ్క్కొణ్డు చతుర్ముఖ వాచకమెన్గిఱవిడ మనుపపన్నం; కారణవిషయ హిరణ్యగర్భశబ్దత్తుక్కు కార్యభూత చతుర్ముఖపరత్వం కూడామైయాలే, శ్రుతి అసిద్ధైయాగై యాలుం, ఏకపద సామర్థ్యరూపమాన ప్రామాణ్యం 'అగ్నినాసిఞ్చేత్' ఇత్యాదివాక్యఙ్గళిల్పోలే అనుపపన్నార్థఙ్గళిల్ సమ్భవియామైయాలుం, శ్రుతిక్కు ప్రాబల్యం శొల్లవొణ్ణాదు.

పురుషసూక్తం-నారాయణపరమెన్నుమిడం పురుషసూక్తత్తిల్ శొల్లప్పట్ట సహస్రశీర్ష విశ్వాక్షపురుషేత్యాదిలక్షణమాన †పురుషసూక్తాదిలక్షితమాన ప్రత్యభిజ్ఞానత్తాలే సిద్ధమెన్ఱు "లిఙ్గభూయస్త్వాత్"[1] ఎన్గిఱ వేదాన్తాధికరణత్తిలే ప్రసిద్ధమిఱే.

అథర్వణవేదత్తిల్ అష్టాదశమహాశాన్తిప్రకరణత్తిలే "వైష్ణవ్యాంపురుషసూక్తమిదం" ఎన్ఱు వైష్ణవియాన మహాశాన్తియిలే పురుషసూక్తత్తై వినియోగిక్కైయాలే, ఇదినుడైయ విష్ణువిషయత్వం ప్రతీతమాయిఱ్ఱు.

---

1 (శారీరకసూ-3-3-౪౪).

† నారాయణానువాకాది - ఎన్ఱు పాఠమాగిల్ నలమ్. తాళకోశఙ్గళిల్ "పురుషసూక్తాది" ఎన్ఱే కాణ్గిఱదు.

ఇన్దవాక్యత్తుక్కు ఉత్తరనారాయణానువాకత్తిలే శ్శొల్లప్పట్ట లక్ష్మీపతిత్వలిఙ్గత్తాలుం, "పురుషస్యహరేస్సూక్తం" ఎన్గిఱ స్మృతి వచనత్తాలుం, కల్పసూత్రఙ్గళిలుం 'పురుషన్నారాయణం, *ఎన్ఱు యిరణ్డానువాకత్తైయుం శొల్లుగైయాలుం, నారాయణపరమెన్ను మిడం నిశ్చయం.

ఉక్తన్యాయత్తాలే "ధాతాయథాపూర్వమకల్పయత్"[1] ఎన్గి అవిడత్తిల్ ధాతృశబ్దం పరమకారణత్వత్తిల్ భగవద్విషయమాయుం, అవాన్తరకారణత్వత్తిల్ చతుర్ముఖవిషయమాయుమిరుక్కుం. ప్రజాపతిశబ్దముం-అప్పడియే.

"ప్రజాపతేస్సభాంవేశ్మ ప్రపద్యే"[2] ఎన్ఱు ముక్తప్రాప్యత్వం శొల్లుగిఱవిడం చతుర్ముఖపరమన్ఱు; కఠవల్లి-నారాయణానువాకం తొడక్కమాన వనేకోపనిషత్తుక్కళిలే నారాయణనైయే ముక్తప్రాప్యనాగ చ్చొల్లుగైయాలుం, భగవత్పరతయా నిర్ణీతవ్యమాన దహరవిద్యాగతమాన యిన్దవాక్యత్తుక్కు తత్పరత్తై యుక్తమాగైయాలుం, "నచకార్యేప్రత్యభిసన్ధిః"[3] ఎన్ఱు చతుర్ముఖనుడైయ ముక్తప్రాప్యత్వం వేదాన్తవిరుద్ధమాగైయాలుం ఇన్ద ప్రజాపతిశబ్ద మవయవశక్తియాలే సర్వశేషియాన నారాయణనైయే శొల్లుగిఱదాగక్కడవదు.

"తతః స్వయమ్భూర్భగవాన్"[4] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ స్వయమ్భు

---

* 'పురుష ఇత్యుపహితాం పురుషేణ నారాయణేన యజమాన ఉపతిష్ఠతే' 'సహస్రశీర్షా పురుష ఇతి పురుషేణ నారాయణేన పరాంచోఽనుశంసన్తి' ఇతి బోధాయనాపస్తమ్బకల్పసూత్రే.

1 (తైత్తి-౬-౧). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧౪-౧). 3 (బ్రహ్మసూ-౪-3-౧౪). 4 (మను-౧-౬).

శబ్దం నారాయణపరమాగక్కడవదు. అనన్తరత్తిల్ “తా యదస్యాయనం పూర్వం తేన నారాయణస్స్మృతః” [1] ఎన్ఱుఅవనై నారాయణనాగచ్చొల్లి, “తద్విసృష్టస్సపురుషో లోకే బ్రహ్మేతికీర్త్యతే” [2] ఎన్ఱు అవనాలే సృష్టనాగ బ్రహ్మావై చ్చొల్లుగైయాలే, నారాయణనే పరమకారణభూతన్, చతుర్ముఖనల్లవెన్ఱదాయిర్ఱు.

నారాయణానువాకమానదు - “సహస్రశీర్షం దేవం” [3] ఎన్ఱు తొడఙ్గి “సబ్రహ్మా సశివస్సేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్” [4] ఎన్ఱు ముడివాగ సర్వశాఖైగళిలుం పరత్వప్రతిపాదకమాగ ప్రసిద్ధమాన దేవ శమ్భు అక్షర ప్రభు పతి శివాఽచ్యుత హిరణ్యగర్భ ధాతృప్రజాపతి స్వయమ్భూ విశ్వాత్మ పరంబ్రహ్మ పరతత్త్వ పరంజ్యోతిః పరమాత్మ ప్రభృతిగళాన శబ్దఙ్గళాలే న్యాయనిరపేక్షమాగ నారాయణసామానాధికరణ్యత్తాలే కణ్ఠోక్తిపణ్ణి, పరత్వేన శఙ్కనీయరాన బ్రహ్మశివర్గళుక్కు తద్విభూతిత్వత్తైయుం శొల్లి నిగమిత్తదు. ఇప్పడి సర్వవేదాన్తనిగమనభూమియాన యిన్దవనువాకం ఉపాసనవిశేషవిధిపరమాత్రముమన్ఱు; ప్రకృతమాన దహరవిద్యోపాస్యవిశేషనిర్ణయపరమాత్రముమన్ఱు; సర్వపరవిద్యోపాస్యవిశేషనిర్ణయపరమెన్ఱు వేదాన్తత్తిలే [5] నిర్ణయిక్కప్పట్టదు.

“నారాయణపరంబ్రహ్మ ... నారాయణపరోజ్యోతిః” [6] ఎన్నిఙ్గువిడత్తిల్ పఞ్చమీసమాసశఙ్కైయాలే నారాయణాత్పరమాయిరుప్పదొరువస్తువెన్ఱు శొల్లుగిఱవిడం అయుక్తం; “తత్త్వంనా

1 (మను-౧-౧౦). 2 (మను-౧-౧౧). 3 (తైత్తి-నా-౬-౧౧-౧). 4 (తైత్తి-౬-౧౧-౧౩). 5 (బ్రహ్మసూ - ౩-౩-౪౪. శారీరకమీమాంసాయాం లిఙ్గభూయస్త్వాధికరణేఽయమర్థస్సమర్థితః). 6 (తై-నా-౬-౧౧-౪-౩).

రాయణః పరః ... ఆత్మానారాయణః పరః"[1] ఇత్యాదిగళిలే వ్యస్తమాన ప్రయోగం కాణ్ణైయాలుం, "అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః ... సబ్రహ్మసశివః సేన్ద్రః"[2] ఇత్యాదిగళిలే నారాయణనే సర్వాత్మా- అల్లాదార్ అవనుక్కు విభూతిభూతరెన్ఱుతోన్ఱుగైయాలుం; ఇవ్విడత్తిల్ ప్రథమావిభక్తి "సుపాం సులుక్"[3] ఇత్యాదిసూత్రత్తాలే [లుప్తైయెన్గిఱ విభాగనిర్దేశత్తాలే యున్ద సంశయత్తై నివర్తిప్పిత్తు సమాసత్తిలుం అప్పడియాయ్క్కిడక్కిఱదాగక్కడవదు.] లుప్తైయాయ్క్కిడక్కిఱదాగక్కడవదు.

మహోపనిషత్తిలుం "నారాయణః పరంబ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః। నారాయణః పరోజ్యోతి రాత్మా నారాయణః పరః" ఎన్ఱు వ్యక్తమాయ్క్కిడక్కిఱదు. *నిషాదస్థపతిన్యాయత్తాలే షష్ఠీసమాసత్తిల్ కాట్టిల్ సామానాధికరణ్యసమాసం యుక్తం. ఆగైయాలే యున్ద అనువాకత్తిల్ సర్వవేదాన్తఙ్గళిలుం ముముక్షూపాస్యమాగవుం, ముక్తప్రాప్యమాగవుం, జగత్కారణమాగవుం,

---

1 (తై-నా-౬-౧౧-౮). 2 (తై-నా-౬-౧౧-౬-౧౩). 3 (పాణినీయసూ-౭-౧-౩౯).

* నిషాదస్థపతీతి. 'స్థపతిర్నిషాదస్స్యాత్ శబ్దసామర్థ్యాత్' ఇతి సూత్రం పూర్వమీమాంసా షష్ఠాధ్యాయ (౬-౧-౫౧) గతం. 'ఏతయానిషాదస్థపతింయాజయేత్' ఇతి శ్రుతిః - తస్య విషయః. తత్ర - నిషాదానాంస్థపతిరితి విగ్రహేణ నిషాదసమ్బన్ధి స్థపతిః ప్రతీయతే వా, నిషాదశ్చాసౌస్థపతిశ్చేతి విగ్రహేణ నిషాదాభిన్నస్థపతిః ప్రతీయతే వా ఇతి సంశయః. షష్ఠీతత్పురుషాశ్రయణే స్థపతే స్సమర్థత్వాత్, విద్వత్త్వాత్, అగ్నిమత్త్వాచ్చ యజ్ఞాద్యనుష్ఠానం యుజ్యత ఇతి పూర్వః పక్షః. సిద్ధాన్తస్తు తథాసతి శ్రుతిగతనిషాదపదస్య లక్షణాపత్త్యా కర్మధారయపక్ష ఏవ ఆశ్రయణీయ ఇతి - తాదృశ న్యాయే నేత్యర్థః.

జగదన్తరాత్మావాగవుం ప్రసిద్ధమాయ్, సచ్ఛబ్దాదిసామాన్యశబ్ద
త్తాలే నిర్దిష్టమానవస్తువై తత్ప్రత్యభిజ్ఞాపకమానవవ్యాశబ్దఙ్గళా
లే యనువదిత్తు, అన్దవస్తువుక్కు నారాయణత్వం విధిక్కప్పడుగి
అదెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

"జుహ్వాజుహోతి" ఎన్ఱు హోమసాధనతయా విహితమాన
జుహూవుక్కు "యస్యపర్ణమయీజుహూర్భవతి" ఎన్ఱు జుహూశబ్ద
త్తాలే యనువదిత్తు పర్ణమయత్వవిధానం పణ్ణినాప్పోలే.

ఇప్పడి మైత్రాయణీయోపనిషత్తిలుం, "తత్సవితుర్వరేణ్యాం
ధ్రువమచలమమృతం విష్ణుసంజ్ఞం సర్వాధారంధామ" ఎన్ఱు
ధ్రువత్వాఽచలత్వాఽమృతత్వ సర్వాధారత్వ విశిష్టమాగ స
ర్వవేదాన్త వేద్యమాన పరబ్రహ్మం విష్ణుసంజ్ఞమాగ విశేషిక్క
ప్పట్టదు.

కఠవల్ల్యాదియిలుం, "సర్వేవేదాయత్పదమామనన్తి" ఎన్ఱు
తుడఙ్గి "తత్తేపదం సఙ్గ్రహేణబ్రవీమి" [1] ఎన్ఱు శొల్లి "సోధ్వనః
పారమాప్నోతి తద్విష్ణోఃపరమంపదం" [2] ఎన్ఱు సర్వవేదాన్తప్రతి
పాద్యమాయ్ ముక్తప్రాప్యమానవస్తు వైష్ణవమానపదమెన్ఱు
స్పష్టమాగచ్చొల్లప్పట్టదు.

ఆగైయాల్ నారాయణనే మోక్షప్రదనుం, ముక్తప్రాప్య
నుం, పరతత్త్వముమెన్ఱు సర్వవేదాన్తసిద్ధమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

ఇని శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తిలే "తతోయదుత్తరతరం" [3] ఎన్ఱు
తుడఙ్గి రుద్రనుక్కు నారాయణాత్పరత్వం శొల్లుగిఱదెన్గిఱవిడం

1 (కఠ-౨-౨-౧౫). 2 (కఠ-౧-3-౯). 3 (శ్వే-3-౧౦).

అనుపపన్నమ్; ఉపక్రమత్తోడు శేరామైయాలే. ఉపక్రమత్తిల్ "వేదాహమేతం పురుషంమహాన్తం" [1] ఎన్ఱు మహాపురుషనై చ్చొల్లి, "తమేవ విదిత్వాఽతిమృత్యుమేతి నాన్యఃపన్థావిద్యతేఽయనాయ" [1] ఎన్ఱు 'తద్వేదనమే మోక్షహేతు వేఱొన్ఱన్ఱు' ఎన్గిఱ వర్థత్తినుడైయ ప్రతిజ్ఞైపణ్ణప్పట్టదు. అనన్తరమత్తై యుపపాదిక్కైక్కాగ * "యస్మాత్పరం నాపరమస్తికిఞ్చిత్ యస్మాన్నాణీయోనజ్యాయోఽస్తి కశ్చిత్ । వృక్షఇవ స్తబ్ధో దివి తిష్ఠత్యేకః తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వం" [2] ఎన్ఱు 'యావనొరువనిఱ్కాట్టిల్ వేఱుపరమాయిరుప్పదొరువస్తువిల్లై, మహత్తరమాయిరుప్పదొరువస్తువిల్లై, నిస్తరజ్ఞ్గణవ్రూపమనాన పరమపదనిలయనాలే యిన్ద విశ్వం వ్యాప్తమాయిరుక్కుం' ఎన్ఱుకొణ్డు సర్వస్మాత్పరనాన పరమపురుషనై చ్చొల్లి, 'తతోయదుత్తరతరం' ఎన్ఱు 'అవనిఱ్కాట్టిలుత్కృష్టమాయిరుప్పదొరువస్తువుణ్డు' ఎన్నై యుపక్రమత్తోడుశేరాదు.

---

1 (శ్వే-3-౮).

* నేయం శ్రుతిః పరమాత్మ పరతయాభార్గవస్మృత్యాదిషు మహర్షిభిరుపబృంహితా. తథాహి

"యస్మాత్పరతరన్నాస్తి పురుషాత్పరమేష్ఠినః ।
నజ్యాయోఽస్తి నచాణీయః సతు నారాయణో హరిః ।
యేనేద మఖిలం పూర్ణం పురుషేణ మహౌజసా ।
సతు నారాయణో దేవః ఇతీయం వైదికీశ్రుతిః ॥" ఇతి. అత్ర వక్తవ్యం సర్వమపి తత్త్వశేఖర టిప్పణ్యాంప్రపంచితం, తత్ర ద్రష్టవ్య మితి.

2 (శ్వే-3-౯).

'ఉపక్రమానుగుణమాగ వుపసంహార' మెన్ఱు శొల్లుగై *ఉపక్రమాధికరణసిద్ధం. ఉపక్రమాధికరణత్తిల్ ఉపసంహారత్తిఱ్కాట్టి లుపక్రమం ప్రబలమాగచ్చొల్లప్పట్టదిఱే. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్-

---

* ఉపక్రమాధికరణ మితి. పూర్వ మీమాంసా తృతీయాధ్యాయ (౩-౩-౧) ప్రథమాధికరణమ్. కైశ్చిత్ - వేదధర్మతాధికరణ మిత్యపి పఠ్యతే. తదధికరణేహి 'ప్రజాపతిర్వా ఇదమగ్రఆసీత్ । సతపోతప్యత । తస్మాత్తపస్తేపానాత్ త్రయోవేదా అజాయన్త । అగ్నిర్వాయురాదిత్యస్తే తపోతప్యన్త । తేభ్యస్తేపానేభ్యస్త్రయోవేదా అజాయన్త । అగ్నేఋగ్వేదో వాయోర్యజుర్వేద ఆదిత్యాత్సామవేదః' ఇత్యుపక్రమ్యశ్రూయతే—'తస్మాదుచ్చైఋచాక్రియతే ఉపాంశుయజుషా ఉచ్చైస్సామ్నా' ఇతి. అత్రసంశయః - తత్ర కిముచ్చైస్త్వాదయఋగాది ధర్మాః, ఉత వేదధర్మా ఇతి. ఉపక్రమే వేదశబ్దశ్రవణాత్, ఉపసంహారేచ ఋగాది శబ్దశ్రవణాత్. వేదశబ్దస్య హిమన్త్రబ్రాహ్మణ సముదాయత్వావచ్ఛిన్నే శక్తిః, నత్వేకైకస్మిన్ మన్త్రవాక్యే, బ్రాహ్మణవాక్యేవా, తథాసతి మన్త్రాదిరూపైక ద్విత్రివాక్యాధ్యయనేపి 'వేదానధీత్యవేదౌవా వేదంవాపి యథాక్రమం' ఇతి శాస్త్రానుష్ఠానప్రసంగాత్. పాదవ్యవస్థావత్ మన్త్రత్వావచ్ఛిన్నే ఋక్ఛబ్దస్య, మన్త్రత్వ సమానాధికరణగీతిత్వావచ్ఛిన్నే సామశబ్దస్య, ఋక్సామభిన్నమన్త్రత్వావచ్ఛిన్నేచ యజుశ్శబ్దస్య శక్తిః. 'తేషాంమృగ్యత్రార్థవశేన పాదవ్యవస్థా ॥ ౩౫ ॥ గీతిషుసామాఖ్యా ॥ ౩౬ ॥ శేషే యజుశ్శబ్దః ॥ ౩౭ ॥ ఇత్యాది (౨-౧) సూత్రత్రయేణ తథావ్యవస్థాపనాత్. అత్ర ఉపక్రమోపసంహారయోర్విరోధాత్ ద్వయోరవిరోధే వర్ణనీయె ఉపసంహారస్య విధిత్వేన ప్రబలత్వాత్తదనురోధేన ఉపక్రమస్థ వేదపదస్యాపి తదేకదేశఋగాది మన్త్రపరత్వ మితి-పూర్వపక్షే-ఉపక్రమస్యాసంజాతవిరోధిత్వేన ప్రబలత్వాత్ ఉపక్రమగతవేదపదానుసారేణోప సంహారస్థ ఋగాది పదానామేవ ఋగ్వేదాదౌలక్షణేతి—సిద్ధాన్తితమ్. ఏతదధికరణార్థం సంగ్రహేణ ప్రతిపాదయతి - (ఎజ్ఞనేయెన్నిలి) తి.

M.D.S Iyengar

"ఉచ్చైఋచాక్రియతే। ఉచ్చైస్సామ్నా। ఉపాంశుయజుషా" ఎన్ఱు ఉచ్చైస్త్వాదియానదు ఋగాదియాన మన్త్రమాత్రత్తుక్కు ధర్మమో; తత్తన్మన్త్రప్రాయమాన వేదధర్మమో; ఎన్ఱు సంశయిత్తు,మన్త్రత్తుక్కు వాచకమాన ఋగాది శబ్దస్వారస్యత్తాలే మన్త్రధర్మత్వత్తై చ్చొల్లి, ఉపక్రమవేదశబ్దం'వేదయతీతి వేదః' ఎన్గిఱ వ్యుత్పత్తియాలే అనుష్ఠేయార్థప్రకాశకమాయ్క్కొణ్డు మన్త్రపరమాగక్కడవదు; వేదశబ్దస్వారస్యత్తాలే వేదధర్మమాగచ్చొల్లిల్ ఋగాదిపదఙ్గళుక్కు లాక్షణికత్వం ప్రసఙ్గిక్కుం; ఆగైయాలే ఉచ్చైస్త్వాది మన్త్రమాత్రధర్మమెన్ఱు పూర్వపక్షమాగ, మన్త్రబ్రాహ్మణసముదాయరూపమాన వేదధర్మత్వమే ఉచ్చైస్త్వాదిగళుక్కుపక్రమస్వారస్యత్తాలేయుక్తం. ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్-ఉపక్రమమానదు-అసఞ్జాతవిరోధియాగైయాలే, చరమభావియాన ఉపసంహారత్తిల్ కాట్టిల్ బలవాన్, యాదొరుపడి అగ్నియిననుష్ణత్వప్రతిపాదకమాన వచనమాన త్తిల్ కాట్టిల్, అగ్నియినుడైయ ఔష్ణ్యగ్రాహియాన ప్రత్యక్షం బలవత్తు.యాదొరుపడి అసఞ్జాతవిరోధియాన శ్రుత్యాదిగళిల్ పూర్వపూర్వఙ్గళ్, †ఉత్తరోత్తరఙ్గళిల్ కాట్టిల్ ప్రబలఙ్గళ్. అప్పడియే బలవానాన ఉపక్రమత్తినుడైయ స్వారస్యానుగుణమాగ, దుర్బలమాన ఉపసంహారత్తినుడైయభాక్తత్వం యుక్తమెన్ఱుకొణ్డు ఉచ్చైస్త్వాదిగళ్ వేదధర్మఙ్గళెన్ఱు సిద్ధాన్తిక్కప్పట్టదు.

ఆగైయాలుపక్రమవిరోధముణ్డాగైయాలే 'తతోయదుత్త

† 'శ్రుతి లింగవాక్య ప్రకరణస్థానసమాఖ్యానాం సమవాయే పారదౌర్బల్య మర్థ విప్రకర్షాత్' ఇతి పూర్వ మీమాంసాసూత్రే (3-3-౧౪) అయమర్థో ద్రష్టవ్యః.

రతరమో'న్గిఱ వుపసంహారవాక్యమానదు- ఉపక్రమగతనాన పరమపురుషనై యొత్రియ వస్త్వన్తరత్తై ప్రతిపాదిక్కమాట్టాదు.

గోబలీవర్దన్యాయత్తాలే సామాన్యశబ్దత్తుక్కు విశేష సన్నిధియిల్ అర్థసఙ్కోచముణ్డాగైయాలే, ఇవ్విడత్తిలుం "తతోయదుత్తరతరం ... తస్మాత్సర్వగతశ్శివః" [1] ఎన్గిఱ విశేషసన్నిధియిలే "నాన్యఃపన్థావిద్యతేఽయనాయ ॥ ౮ ॥ యస్మాత్పరన్నాపరమస్తికిఞ్చిత్" [2] ఎన్ఱు సర్వవిషయమాగ త్తోన్ఱుగిఱ సామాన్యత్తుక్కు అర్థసఙ్కోచంపిఱన్దు పరమపురుషనైక్కాట్టిల్ వ్యతిరిక్తనైచ్చొన్నాలొన్నిల్- అదుకూడాదు; పదాన్తరత్తినుడైయ వైయర్థ్యపరిహారార్థమాగ పదాన్తరత్తుక్కు అర్థసఙ్కోచంకొళ్ళవేణ్డా. 'తతోయదుత్తరతర' మెన్గిఱదుక్కు వైయర్థ్యప్రసఙ్గముమిల్లై. కీళ్ప్రతిజ్ఞాతమానవర్థత్తై 'తతః' ఎన్ఱు సహేతుకమాగ నిగమిక్కైయాలే.

ఇన్నముం- 'సర్వగతశ్శివః' ఎన్ఱు శొల్లి, "మహాన్ప్రభుర్వైపురుషస్సత్త్వస్యైషప్రవర్తకః" [3] ఎన్ఱు మోక్షోపయోగియాన సత్త్వత్తుక్కు ప్రవర్తకమాన మహాపురుషనై ప్రత్యభిజ్ఞాపణ్ణివైక్కిఱదు.

ఇన్నముం - "అథయోహవై ఖలువాస్యరాజసాంశస్సోసౌ బ్రహ్మచారిణోయోఽయంబ్రహ్మా । అథయోహవై ఖలువాస్యసాత్త్వికాంశస్సోసౌ బ్రహ్మచారిణోయోయంవిష్ణుః । అథయోహవై ఖలువాస్యతామసాంశస్సోసౌ బ్రహ్మచారిణోయోయంరుద్రః" [4] ఎన్ఱు మైత్రాయణీయోపనిషత్తిలుం "సత్త్వప్రవర్తకంవిష్ణుం సర్వభూత

1(శ్వే-3-౧౧). 2 (శ్వే-3-౯). 3(శ్వే-3-౧౨). 4(౪-ప్రపాఠకం-౫-ఖణ్డ).

గుహాశయం" ఎన్ను స్మృతియిలుం విష్ణువుక్కు సత్త్వప్రవర్తకత్వ మోదప్పడానిన్నదు.

ఇప్పిడత్తిల్ "సర్వాననశిరోగ్రీవ స్సర్వభూతగుహాశయః । స ర్వవ్యాపీచభగవాన్ తస్మాత్సర్వగతశ్శివః" [1] ఎన్గిఱ శబ్దఙ్గళ్- పురుషసూక్తనారాయణానువాకఙ్గళిల్ పరమపురుషనుక్కు అసాధారణమాన సహస్రశీర్షత్వ సర్వాన్తరాత్మత్వ సర్వవ్యాపిత్వ శాశ్వతశుద్ధిమాఙ్గళ్యాదిగుణయోగఙ్గళై ప్రత్యభిజ్ఞైపణ్ణానిన్నదు. ఆగైయాలిన్దప్రకరణత్తిలుం సర్వేశ్వరనే ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱానెన్నదాయిర్ఱు.

ఇన్నముం- ఛాన్దోగ్యదహరవిద్యైయిలే "అథయదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురే" [2] ఇత్యాదియాలే నామరూపనిర్వోఢృత్వవిశేషితమాన వాకాశశబ్దత్తాలే పరమపురుషనై చ్చొల్లి 'తస్మిన్యదన్తః' [2] ఎన్ను తదన్తర్వర్తియానవొరు తత్త్వాన్తరత్తుక్కుపాస్యత్వం శొల్లప్పడుగిఱదెన్నదువుమ్ అశ్రోత్రియనుడైయ వాశామాత్రవిలసితమ్.

అన్దశ్రుతితానే ఇత్తై ప్రశ్నపూర్వకమాగ పరిహరిక్కైయాలే. "దహరోస్మిన్నన్తర ఆకాశ స్తస్మిన్యదన్త స్తదన్వేష్టవ్యం తద్వావ విజిజ్ఞాసితవ్యం" [2] ఎన్ఱుశొల్లి, "కిం తదత్ర విద్యతే యదన్వేష్టవ్యం యద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యం" [3] ఎన్ను చోద్యంపణ్ణి, తత్పరిజిహీర్షైయాలే "యావాన్వాయమాకాశ స్తావానేషో న్తర్హృదయ ఆకాశ ఉభే అస్మిన్ద్యావాపృథివీ అన్తరేవసమాహితే । ఉభావగ్నిశ్చవా

1 (శ్వే-3-౧౧). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧-౧). 3 (ఛా-ఉప-౮-౧-౨).

యుశ్చ సూర్యాచన్ద్రమసావుభౌ। విద్యున్నక్షత్రాణి యచ్చాస్యే హాస్తి యచ్చనాస్తి సర్వంతదస్మిన్ సమాహితం ... నాస్యజరయైతజ్జీర్యతినవధే నాస్యహన్యతేఏతత్సత్యం బ్రహ్మపురం" [1]ఎన్ఱు కొణ్డు ప్రకృతమాన దహరాకాశత్తుక్కు అతిమహత్త్వసర్వాధారత్వాదిహైచ్చొల్లి, "అస్మిన్ కామాస్సమాహితాః" [2]ఎన్ఱు తదన్తర్వర్తిగళాయ్క్కొణ్డుపాస్యఙ్గళాగచ్చొల్లప్పట్టవై కామఙ్గళెన్ఱు పరిహరిత్తదు. మేల్ "ఏషఆత్మా అపహతపాప్మావిజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘత్సోఽపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసఙ్కల్పః" [3]ఎన్ఱు దహరాకాశనిర్దిష్టపరమాత్మా, తదన్తర్వర్తియాయిరుక్కిఱదు-'కామ్యన్తఇతికామాః' ఎన్ఱు కల్యాణగుణఙ్గళాయ్, అపహతపాప్మత్వాదియాన గుణాష్టకమెన్ఱు శొల్లి, "యఇహాత్మానమనువిద్య వ్రజన్త్యేతాంశ్చ సత్యాన్ కామాంస్తేషాం సర్వేషులోకేషు కామచారో భవతి" [4]ఎన్ఱు ఏతద్గుణాష్టకవిశిష్టనాన పరమాత్మావినుడైయ వుపాసనముం, తత్ఫలముం శొల్లప్పట్టదు.

ఇదు వాక్యకారరాలేయుం 'తస్మిన్యదన్తరితి కామవ్యపదేశః' ఎన్ఱు శొల్లప్పడుగైయాలే 'తస్మిన్యదన్తః' ఎన్నదు-కల్యాణగుణజాతమెన్నదాయిత్తు.

తైత్తిరీయత్తిల్ "దహ్రంవిపాప్మమ్" [5]ఇత్యాదియాలే పరమపురుషాన్తర్వర్తియాయిరుప్పదోరు తత్త్వాన్తరత్తుక్కుపాస్యత్వం శొల్లి, అదినుడైయ విశేషజిజ్ఞాసైయుణ్డాయ్, ఉళ్ళళవిల్ "యఃప

1 (ఛా-ఉప-౮-౧-3-౪). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧-౪). 3 (ఛా-ఉప-౮-౧-౪). 4 (ఛా-ఉప-౮-౧-౬). 5 (తై-౬-౧౦-౨3).

రస్సమహేశ్వరః" [1] ఎన్ఱు విశేషనిర్ణయం పణ్ణప్పడుగిఱదెన్ఱదుమ్ * ఇత్తాలే ప్రత్యుక్తం.

"యద్వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తో వేదాన్తేచ ప్రతిష్ఠితః । తస్య ప్రకృతిలీనస్య యః పరస్సమహేశ్వరః" [2] ఎన్ఱదు వేదత్తుక్కు ముదలాగియాదొరు ప్రణవరూపస్వరమానదు శొల్లప్పట్టదు, అదు వేదాన్తత్తిలుం ఉద్గీథప్రణవప్రకరణఙ్గళిలే శొల్లప్పట్టదు. అన్ద స్వరత్తినుడైయ ముదలి లెల్లావాచకఙ్గళుక్కుం ప్రకృతిభూతమాన అకారత్తుక్కు వాచ్యనానవన్ యావనొరువన్ అవన్ మహేశ్వరన్. "అకారో విష్ణువాచకః" "అ ఇతి బ్రహ్మ" [3] "అ ఇతి భగవతో నారాయణస్య ప్రథమాభిధానం" "అక్షరాణామకారోఽస్మి" [4] ఎన్ఱు †అకారవాచ్యనాన నారాయణనే మహేశ్వరశబ్దవాచ్యనెన్ఱు

---

1 (తై-ఉప ౬-౧౦-౨౮).

* సర్వవేదాన్తప్రతితదహరవిద్యాయాః ఐక్యం - శారీరక మీమాంసాయాం 'కామాదీతరత్ర తత్ర చాయతనాదిభ్యః' (3-3-3౮) ఇత్యస్మిన్నధికరణే సమర్థితమ్. తదభిప్రేత్య -(ఇత్తాలే ప్రత్యుక్తమి) త్యుక్తమ్.

2 (తై-ఉప-౬-౧౦-౨౮). 3 (ఋగ్వేద-ఆరణ-౨). 4 (గీతా-౧౦).

† అస్యాః శ్రుతేః పాద్మోత్తరే (౨-౨౬-అ) శ్రీమన్నారాయణపరత్వేన ఉపబృంహితత్వాత్ తదభిప్రేత్య – (అకారవాచ్యనాన......ఎన్ఱదాయిఱ్ఱు) ఇత్యనుగృహీతమ్. తథాహి పార్వతీమ్ప్రతి సర్వజ్ఞో రుద్రః—

'యో వేదాదౌ................సమహేశ్వరః ॥ ౭౦ ॥

యోసావకారవాచ్యోవై విష్ణుర్నారాయణో హరిః ।

సఏవ పురుషో నిత్యః పరమాత్మా మహేశ్వరః ॥ ౭౧ ॥

తస్యాంశభూతమైశ్వర్యం యస్మిన్ కస్మిన్ హి వర్తతే ।

తస్మిన్నీశ్వర శబ్దాదిః ప్రోచ్యతే మునిభిస్తథా ॥ ౭౨ ॥

దాయిఱ్ఱు. మహేశ్వరశబ్దముం అవయవవ్యుత్పత్తియాలే రాజాదికళిలుం ప్రసిద్ధమెన్ఱు మున్బే శొన్నోమ్.

అథర్వశిఖైయిలే "కారణంతుధ్యేయః" ఇత్యాదియాలే పరమపురుషాన్తర్వర్తియాయ్, శమ్భుశివాదినామకనాన రుద్రనుక్కు-పాస్యత్వం తోన్ఱుగిఱ దెన్ఱదువుమ్ - ఉక్తరీతియాలే నిరస్తమ్. ఇన్దవాకాశశబ్దం హృదయాకాశవాచియాగైయాలే పరమపురుషపరమాగమాట్టామైయాలుం, తదన్తర్వర్తిక్కు కారణత్వాదియాన భగవదసాధారణగుణఙ్గళై కొళ్ళుగైయాలుం, శమ్భుశివాదిశబ్దఙ్గళుక్కు రుద్రనై యొళ్ళియవుం లోకవేదఙ్గళిలే ప్రసిద్ధియుణ్డాగైయాలుం, "విశ్వాక్షం విశ్వశమ్భువం... శాశ్వతం శివమచ్యుతం"[1] ఎన్ఱు నారాయణాపక్కలిలుం ప్రయోగం కాణ్గైయాలుం, ఇవ్విడత్తిల్ నారాయణనే ధ్యేయనెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

ఇన్నముం-"బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తే సర్వేసంప్రసూయన్తే"[2] ఎన్గిఱవిడముం "యోబ్రహ్మాణం విదధాతిపూర్వం"[3] "సప్రజాపతిరేకః పుష్కరపర్ణేసమభవత్"[4] "యన్నాభిపద్మాదభవన్మహాత్మా

నిరుపాధీశ్వరత్వన్తు వాసుదేవే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
ఆత్మేశ్వర ఇతి ప్రోక్తో వేదవాదైస్సనాతనైః ॥ ౨౩ ॥
తస్మాన్మహేశ్వరత్వన్తు వాసుదేవే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
అస్మాత్త్రిపాద్విభూతేస్తు లీలాయా అపి చేశ్వరః ॥ ౨౪ ॥
విభూతిద్వయమైశ్వర్యం తస్యైవ సకలాత్మనః ।
శ్రీ భూనీలాపతిర్యోఽసౌ ఈశ్వరస్స ఉదాహృతః ॥ ౨౫ ॥
తస్మాన్మహేశ్వరత్వన్తు వాసుదేవే ప్రతిష్ఠితమి' తి.

1 (తై-నా-౬-౧౧-౧-3). 2 (అథర్వశిఖా). 3 (శ్వేతా-౬-౧౮).
4 (నృసింహతాప-పూర్వ-౧-౧).

ప్రజాపతిః'' ''తత్ర బ్రహ్మా చతుర్ముఖోఽజాయత''[1] ''యతో జజ్ఞ ఉగ్రస్త్వేషనృమ్ణః'' '' అథవా ఇదంతర్హి ప్రజాపతౌ హార ఆసీత్ '' ''త్ర్యక్షః శూలపాణిః పురుషోఽజాయతే''[2] ''విరూపాక్షాయ బ్రహ్మణః పుత్రాయ జ్యేష్ఠాయ శ్రేష్ఠాయ'' ఎన్నుం, ''తద్విసృష్టస్సపురుషః లోకే బ్రహ్మేతికీర్త్యతే।...తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః''[3] ''రుద్రసర్గం ప్రవక్ష్యామి''[4] ఎన్ను తుడఙ్గి ''ప్రాదురాసీత్ప్రభోరఙ్కే కుమారో నీలలోహితః''[5] ''ఏతౌ ద్వౌ విబుధశ్రేష్ఠౌ ప్రసాదక్రోధజౌ హరేః। తదాదర్శితపన్థానౌ సృష్టిసంహారకారకౌ''[6] ''క ఇతి బ్రహ్మణో నామ ఈశోఽహం సర్వదేహినాం। ఆవాం తవాఙ్గే సమ్భూతౌ తస్మాత్ కేశవనామవాన్''[7] ''ఆబ్రహ్మస్తమ్బపర్యన్తా జగదన్తర్వ్యవస్థితాః। ప్రాణినః కర్మజనిత సంసారవశవర్తినః''[8] ఇత్యాదిగళాలే బ్రహ్మరుద్రర్గళుక్కు కర్మనిమిత్తసృజ్యత్వ లక్షణైయాన వుత్పత్తి ప్రసిద్ధియాలుం, '' సఉశ్రేయాన్ భవతిజాయమానః''[9] ''అజాయమానో బహుధావిజాయతే''[10] ''ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహః''[11] ''సమ్భవామి యుగేయుగే । జన్మకర్మచమేదివ్య మేవం యోవేత్తి తత్త్వతః''[12] ఎన్ను జగదుపకారార్థమాగ పరమపురుషనుక్కు ఇచ్ఛాజన్మముణ్డాగైయాలుం, ''సాక్షాన్నారాయణో దేవః సర్వభూతేశ్వరేశ్వరః । రక్షార్థం సర్వలోకానాం విష్ణుత్వముపజగ్మివాన్''[13] ఎన్నైయాలుమ్

---

1 (మహోప-౧-౨). 2 (మహోపని-౧-౩). 3 (మను-౧-౧౧-౯). 4 (విష్ణుపు-౧-౮-౧). 5 (వి-పు-౧-౮-౨). 6 (భారత-శా-మో-౩౮౯-౧౮). 7 (హరివంశే-విష్ణుపర్వ-౧౩౧-౪౮). 8 (విష్ణుధర్మ-౧౦౪-౨౩). 9 (యజు-తైత్తి-బ్రాహ్మ-౩-౬-౧-౩). 10 (ముద్గలోప-౩-ఖ-). 11 (వి-పు-౬-౫-౮౪). 12 (గీతా-౪-) 13 (ఉత్తరరామాయణే-).

ఉపేన్ద్రరామకృష్ణాద్యవతారఙ్గళ్ పోలే బ్రహ్మరుద్రమధ్యవర్తియాన విష్ణుత్వముణ్డాగైయాలుమ్ యుక్తం.

ఇవ్విడత్తిల్ ధ్యేయత్వత్తుక్కు విరుద్ధమానవాక్యత్తిలే యిదు శొన్నదు, ధ్యేయత్తోపయోగిసౌలభ్యప్రదర్శనార్థమాగైయాలే.

ఇన్నముం-"సత్యం జ్ఞాన మనన్తం బ్రహ్మ యో వేదనిహితంగుహాయాం పరమేవ్యోమన్" [1] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ పరమవ్యోమశబ్దం పరమపదత్తై క్కాట్టుగిఱదన్నెన్గిఱవిడముం అసారం. "రాజానావనభిద్రుహా ధ్రువే సదస్యుత్తమే సహస్రస్థూణే ఆసాతే" ఎన్ఱుం, "సామాన్యాభియుక్తే దూరే అన్తే ధ్రువే పదే తస్థతుః జాగరూకే" ఎన్ఱుం, "తదక్షరే పరమేవ్యోమన్" [2] "యో అస్యాధ్యక్షః పరమేవ్యోమన్" [3] "నాకస్యపృష్ఠే మహతో మహీయాన్" [4] "తద్విష్ణోః పరమంపదం" [5] ఎన్ఱుం, "హిరణ్మయే పరే లోకే విరజం బ్రహ్మనిష్కలం। తచ్ఛుభ్రం జ్యోతిషాంజ్యోతిస్తద్యదాత్మవిదోవిదుః" [6] ఎన్ఱుం, "అత్యర్కానలదీప్తంతత్ స్థానంవిష్ణోర్మహాత్మనః। స్వయైవప్రభయారాజన్ దుష్ప్రేక్షందేవదానవైః" [7] ఎన్ఱుం, ఏకాన్తినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినోయోగినో హియే । తేషాం తత్పరమం స్థానం యద్వై పశ్యన్తిసూరయః" [8] ఎన్ఱుం, "అణ్డకోశాత్పావరణాత్ అముష్మాత్పరతః ప్రభో । స్థితో హం పరమేవ్యోమ్ని అప్రాకృతశరీరవాన్" ఎన్ఱు మిప్పడి బహుశ్రుతిస్మృతీతిహాస

1 (తై-ఉప-ఆనన్ద-౧-౧). 2 (తై నా-౬-౧-౨). 3 (యజుషి-౨-అష్ట-౮-ప్ర-౨-అను.) 4 (తై-నా-౬-౧-౧). 5 (ఋగ్వేద-౧-౨-౭-౧-౪-౨౦). 6 (ముణ్డ-ఉప-౩-౨-౯). 7 (భారత - ఆరణ్యప-౧౬౩-౧౯). 8 (వి-పు-౧-౬-౩౯).

పురాణ శతప్రమాణత్తాలే సిద్ధపరలోకత్తై చ్చొల్లుగిఱదాగైయాలే.

ఇన్నముం-అథర్వశిరస్సిలే ప్రథమఖణ్డత్తిలే రుద్రన్ తన్నుడైయ సర్వైశ్వర్యత్తై ఘోషిత్తదుం."సోఽన్తరాదన్తరంప్రావిశత్"[1] ఎన్గిఱ వాక్యత్తాలే పరమాత్మానుప్రవేశత్తాలే యెన్ఱదాయిఱ్ఱు. ఎజ్జనేయెన్నిల్-కౌషీతకీబ్రాహ్మణత్తిల్ ప్రతర్దనవిద్యైయిలే "ప్రతర్దనోహవై దైవోదాసిరిన్ద్రస్య ప్రియన్ధామోపజగామ"[2]ఎన్ఱుకొణ్డు "త్వమేవ మేవరంవృణీష్వ యన్త్వంమనుష్యాయహితతమంమన్యసే"[3] ఎన్ఱుమోక్షోపాయత్తైప్రశ్నంపణ్ణిన ప్రతర్దననుక్కు "మామేవవిజానీహి...ప్రాణోఽస్మిప్రజ్ఞాత్మా తమ్మామాయు రమృతమిత్యుపాస్వ"[4] ఎన్ఱు ఇన్ద్రన్ తన్నన్తరాత్మావినుడైయ వుపాసనమ్ మోక్షసాధన మెన్ఱుపదేశిత్తాన్.

ఇన్నముం-శ్రుత్యన్తరత్తిలే "తద్ధైతత్పశ్య న్నృషిర్వామదేవః ప్రతిపేదే అహం మనురభవం సూర్యశ్చ"[5] "అహంకక్షీవాన్ ఋషిరస్మివిప్రః"[6] ఇత్యాదియాలే బ్రహ్మత్తుక్కు సర్వాన్తరాత్మత్తైయుం, సర్వశబ్దఙ్గళుక్కుం తత్పర్యవసాయిత్వత్తైయుం శొల్లి, "యస్యాత్మాశరీరం ... యస్యపృథివీశరీరం ... ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా అపహతపాప్మాదివ్యో దేవఏకో నారాయణః"[1] ఎన్ఱుం,"తదైక్షతబహుస్యాం ప్రజాయేయేతి"[2] ఎన్ఱుతొడఙ్గి- "అనేనజీవేనాత్మనాఽనుప్రవిశ్యనామరూపే వ్యాకరవాణీతి"[3] ఎన్ఱుం, "సోకామయతబహుస్యాం"[4] ఎన్ఱుతొడఙ్గి-"తదను ప్రవిశ్యసచ్చత్యచ్చాభ

1 (అథర్వశిర.౧). 2 (కౌషీ.3-అధ్యా-౧-ఖ). 3 (కౌషీక-3-౧-). 4 (కౌషీ-3-౧-౨).

వత్”[1] ఇత్యాది శ్రుతిసిద్ధమాన సమాధియాలే సాక్షాత్కరిత్త వామదేవర్ ‘అహం’ శబ్దత్తాలే తనక్కన్తరాత్మావాన పరమాత్మావై చ్చొల్లి, తత్సామానాధికరణ్యత్తాలే మనుష్యాదిగళైయుం వ్యపదేశిత్తానిఱే.

శ్రీ ప్రహ్లాదాళ్వానుం, “సర్వగత్వాదనన్తస్య సఏవాహమవస్థితః। మత్తస్సర్వమహంసర్వం మయిసర్వంసనాతనే” [2]ఎన్ఱానిఱే.

ఇదెల్లాం “శాస్త్రదృష్ట్యా తూపదేశో వామదేవవత్” [3]ఎన్ఱు సూత్రకారరాలే నిర్ణయిక్కప్పట్టదిఱే.

శ్రీ మహాభారతత్తిలుం “విష్ణురాత్మా భగవతో భవస్యామితతేజసః। తస్మాద్ధనుర్జ్యాసంస్పర్శం సవిషేహే మహేశ్వరః” [4]ఎన్ఱుం, పిన్ను మన్దమహాభారతత్తిలే బ్రహ్మరుద్రసంవాదత్తిలే “తవాన్తరాత్మామమచయే చాన్యే దేహిసంజ్ఞకాః। సర్వేషాం సాక్షిభూతోసౌ నగ్రాహ్యః కేనచిక్క్వచిత్” [5]ఎన్ఱుం శొల్లుగిఱ ప్రమాణఙ్గళాలే విష్ణువుక్కు రుద్రాన్తరాత్మత్వం సుప్రసిద్ధమ్.

ఇని ద్వితీయఖణ్డత్తిల్. “యోవై రుద్రస్సభగవాన్” ఇత్యాది వచనముం రుద్రవాక్యానువాద మాగైయాలుం, “తత్రపూజ్యపదార్థోక్తి పరిభాషాసమన్వితః। శబ్దోఽయంనోపచారేణ హ్యన్యత్రహ్యుపచారతః”[6] ఎన్ఱు పరమపురుషాసాధారణమాన భగవచ్ఛబ్దత్తాలుం, రుద్రైశ్వర్య పరమన్ఱెన్ఱు సిద్ధం.

మూన్ఱు-నాలాంఖణ్డఙ్గళిలుం “స ఓంకారాయ ఓంకారస్సప్రణవో యః ప్రణవః” ఎన్ఱు ఓంకారాది మహాదేవాన్తమాన

1 (బ్రంహోప-3-౪-౧౦). 2 (వి-పు-౧-౧౯-౮౫). 3 (బ్రహ్మసూ-౧-౧-3౦). 4 (భార-). 5 (భార-శా-మో-3౫-౨-౪). 6 (వి-పు-౬-౫-౭౭).

ప్రణవనామనిర్దేశ తన్నిర్వచనపరత్తైయాలుం, ఇవ్వాక్యత్తిలుం భగవత్ శబ్దసామానాధికరణ్యత్తాలుం, భగవత్పరత్వమేయుక్తం.

పఞ్చమఖణ్డత్తిల్, రుద్రోపాసన మ్మోక్షసాధనతయా సిద్ధమెన్నదు- ఉక్తరీతియాలే "మోక్షమిచ్ఛేత్ జనార్దనాత్"[1] ఎన్ఱు భగవదుపాసనమెన్ఱవసేయం.

ఛాన్దోగ్య మధువిద్యైయిలే "అసౌవా ఆదిత్యో దేవమధు"[2] ఇత్యాదియాలే వస్వాదిదేవతైగళుక్కు భోగ్యనాన వాదిత్యనుడైయ వుపాసనం మోక్షసాధనమెన్ఱు విధిత్తదు. అన్దవాదిత్యనుక్కన్తర్యామియాన పరమాత్మోపాసనపరమెన్ఱు "మధ్వాదిష్వసమ్భవాత్"[3] ఎన్గిఱ వధికరణత్తిలే యాదారుపడి నిర్ణీతమాయిత్తు, ఇఙ్గు మప్పడియేయాగక్కడవదు.

ఇన్నము మివ్విడత్తిలే ఉపాసనాఙ్గమాగచ్చొన్న భస్మస్పర్శవిధియుం, సర్వోపాసన విషయమన్ఱు; పాశుపతవ్రతాఙ్గమెన్ఱు శొన్నపడి. సౌత్రామణీశేషమాన సురాగ్రహత్తుక్కు సర్వక్రతు విషయత్వమిల్లాదాప్పోలే.

"అణోరణీయాన్"[4] ఎన్గిఱ వనువాకత్తిలే †"యోవై దేవానాం ప్రథమం పురస్తాత్ విశ్వాధికో రుద్రో మహర్షిః। హిరణ్యగర్భం పశ్యత జాయమానం స నో దేవః శుభయా స్మృత్యా సంయునక్తు" ఎన్నదు- "ఈశ్వరాత్ జ్ఞానమన్విచ్ఛేత్"[5] ఎన్నైయాలే భగవదుపాసనోపయోగియాన వుపకారకత్వం శొల్లిత్తు. మహాభారతత్తిల్ ఉమామహేశ్వరసంవాదత్తిలే "ఉపాస్యోఽయం సదా

1 (మాత్స్యపు-௬௨-௪௧). 2 (ఛా-ఉప-3-௧-௧). 3 (బ్రహ్మసూ-௧-3-3௧). 4 (తై-నా-௬). 5 (తై-నా-௬).

† తత్త్వశేఖరటిప్పణియిలిన్ద శ్రుత్యర్థం విస్తరేణకాణ్గ.

విప్రా ఉపాయో స్మి హరేస్సమృతౌ"[1] ఎన్నైయాలే. "హిరణ్యగర్భం పశ్యతజాయమానం"[2] ఎన్నదువుం ఋషియాగైయాలేయోగప్రభావత్తాలే. హిరణ్యగర్భనుడైయజన్మ(దర్శిత్వం)జ్ఞానగోచరమల్లదు, చక్షుర్గోచరమన్ఱు. హిరణ్యగర్భాత్ప్రాగవస్థితి ఇవనుక్కిల్లైయిఱే.

శ్రీరుద్రాదిగళుం- రుద్రైశ్వర్యపరమన్ఱు, జగత్కారణత్వమోక్షప్రదత్వాదిగళాన సర్వేశ్వరనుడైయ అసాధారణ ధర్మత్తాలుం, అగ్నిచయనత్తిలే అర్థాన్తరపరమాగ వినియోగిక్కైయాలుం, పూర్వోక్తమాన వచనవ్యపరజ్గళాన వనేకశ్రుతివిరోధంవరుగైయాలుం.

ఇత్తాల్- * పఞ్చబ్రహ్మాదిమన్త్రజ్గళుక్కుం రుద్రవైభవపరత్వ

1 (హరివంశ - విష్ణుపర్వ - ౧౩౩-౧౫). 2 (తై-నా-౬).

* పఞ్చబ్రహ్మాఖ్య మన్త్రమావదు—'సద్యోజాత మి'త్యారభ్య 'సదాశివోమ్' ఇత్యన్తమాన శ్రుతిగళ్. నారాయణానువాక సమాఖ్యాన్తర్గతత్వత్తాలే నారాయణపరత్వ మిదుక్కు సిద్ధమెన్ఱు విస్తరేణ తత్త్వశేఖర టిప్పణియిల్ శొల్లప్పట్టదు. స్కాన్దపురాణత్తిల్ నిర్వాణఖణ్డత్తిల్ గామగీతైయిల్ ఇవ్వశ్రుతియై పరమాత్మవిషయమాగవు ముపబృంహిత్తార్గళ్.

"ప్రవృత్తిశ్చ ప్రతిష్ఠాచ విద్యా శాన్తి స్తథోత్తమా ।
శాన్త్యతీతా పరానూత్మా సమానాచోన్మనా తథా ॥
నీతా విలసితం సర్వం నానాకారేణ దృశ్యతే ।
తథాఽనుగ్రహ శక్త్యైవ త్వదైక్య మపి లభ్యతే ॥
సద్యోజాతః ప్రవృత్తేస్త్వ మిష్టే నక్షత్ర రక్షకః ।
వామదేవః ప్రతిష్ఠాయ వాసనాతరుమాశ్రితః ॥
విద్యానామప్య ఘోరస్త్వం తేజసాం నిధిరక్షయః ।
ప్రాణస్తత్పురుష శ్శాన్తై స్తత్రా సాం యత్రవాహకః ॥
ఈశాన శ్శాన్త్య తీతాయా వ్యాపకో వ్యోమ విగ్రహః ।
విష్ణుశ్చ సమనా యాస్త్వ మున్మనాయాం నిరంజనః ॥"

ఃి. త్రై. "సర్వోవై రుద్రః"[1] ఎన్నదుం- "బ్రాహ్మణో వై సర్వాదేవ
తాః" [2]ఎన్నుం, "ఆపోవాఇదంసర్వం" [3] ఎన్ను మిత్యాదిపోలేయా
గ: ండవదు.

"ఏకఏవరుద్రోనద్వితీయాయతస్థుః"[4]ఎన్నదుం-యజ్ఞాంశభాక్త్వ
(ి త్వ)పరం,పరత్వపరమన్ను."సబ్రహ్మాసశివస్సేన్ద్రఃసోక్షరః పరమ
ః స్వరాట్"[5]ఎన్గిఱవిడం"యుగకోటిసహస్రాణివిష్ణుమారాధ్యపద్మ
ః। పునస్త్రైలోక్యధాతృత్వం ప్రాప్తవానితిశుశ్రుమ"[6] ఎన్నుం
మహాదేవస్సర్వమేధేమహాత్మా హుత్వాత్మానం దేవదేవోబభ
ూ వ" [7]ఇత్యాదిగళాలే సృజ్యత్వ స్రష్టృత్వ అర్చకత్వార్చ్య
త్వాదిభేదం సమ్ప్రతిపన్నమాగైయాలే, తదన్తర్వర్తిత్వనిబన్ధన
న్దాయిఱ్ఱు.

ఏవంవిధఙ్గళాన శ్రుత్యన్తరఙ్గళుం ఉక్తరీతియాలే నిర్వాహ్య
ఙ్గళ్. ఆగైయాలే- సకలవేదాన్తఙ్గళుం, నారాయణనైయే సర్వ
స్మాత్పరనాగ ప్రతిపాదిక్కిన్ఱన, బ్రహ్మరుద్రర్గళై యన్ఱెన్ఱు సిద్ధం.

ఆగైయా లిప్పడి ప్రత్యక్షశ్రుతిశతఙ్గళినాలే నారాయణను
క్కే పరత్వం తోన్ఱుగైయాలే, పౌరుషేయఙ్గళాన పురాణేతి
హాసాదిగళుక్కుం తదనురోధేన ప్రామాణ్యముణ్డాగైయాలే త
దుపబృంహణఙ్గళాన శ్రీవిష్ణుపురాణాదిగళు ముపాదేయతమఙ్గళ్,
తదితరఙ్గళ్ అనుపాదేయఙ్గళిఱే.

కిఞ్చ, నారాయణపరఙ్గళాన పురాణేతిహాసాదిగళుక్కు సత్త్వ
మూలత్వాత్ప్రామాణ్యముణ్డు, తదన్యఙ్గళాన పురాణవిశేషవచ

1 (తై-నా-౬-). 2 (యజు-). 3 (తై-నా-౬-).
(శ్వేతా-3-౨). 5 (తై-నా-౬-౧౧-౧3). 6 (ఇతిహాససముచ్చయే-
౨-౮). 7 (భారత-శా-రాజధర్మ-౨౦-౧౨).

సజ్గళుక్కు రజస్తమస్సఙ్కీర్ణతయాఽప్రామాణ్యం సిద్ధమిత్తే.

"బ్రహ్మాణం శితికణ్ఠఞ్చ యాశ్చాన్యా దేవతాస్స్మృతాః । ప్రతిబుద్ధా న సేవన్తే *యస్మాత్పరిమితంఫలం"[1] ఎన్ఱిత్యాది ప్రమాణశతఙ్గళెల్లాం వేదార్థసఙ్గ్రహ పురుషనిర్ణయాది ప్రబన్ధఙ్గళిలే సువ్యక్తమాగ కణ్డుకొళ్వదు.

ఆగైయాలే శ్రీమన్నారాయణనే జగత్కారణభూతన్, సర్వస్మాత్పరన్, ముముక్షూపాస్యన్, మోక్షప్రదన్, ముక్తప్రాప్యనెన్ఱు సిద్ధమాయిన్ఱదు.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే పరతత్త్వనిర్ణయో నామ
సప్తమోఽధికారః.

" సత్యంసత్యం పునస్సత్యముద్ధృత్య భుజముచ్యతే ।
వేదశాస్త్రాత్పరంనాస్తి నదైవం కేశవాత్పరమ్ "[2]

సమాప్తంచ తత్త్వనిరూపణమ్.

వాదికేసరి యఴగియమణవాళజీయర్
తిరువడిగళేశరణమ్.

---

* 'తస్మాది' తిచపాఠోద్దృశ్యతే.

1 (భారత-శా-మో-3౪౦-౨౬). 2 (నారసింహపు-౧౮-33).